'ರಾಮ ದರ್ಶಯ ನಃ ಪ್ರಭೊ' ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿದರು. ಇದು ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಕೋರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ವಿಭೀಷಣನು ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಮನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಲಂಕೆಯ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನ-ವಿತ್ತನು.

ರಾಮನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ಮತ್ತು ಹಣದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತರು. ಎಲ್ಲರೂ ರಾಮ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾದರು, ಶಾಮಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹನಾದ ರಾಮನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಲಂಕಾನಿವಾಸಿ ದೈತ್ಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿನಿಂತಿತ್ತು.- ಧನ್ಯಂ ಮನ್ಯತೆಯ ಭಾವ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ರಾಮನು ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾದಾಗ ವಿಭೀಷಣನ ತಾಯಿಯಾದ ಕೈಕಸಿಯು 'ರಾಮನನ್ನು ನನ್ನ ಸೊಸೆಯಂದಿರೊಡನೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ವಿಭೀಷಣನ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಳು. ಅದರಂತೆ ವಿಭೀಷಣನು ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನುಡಿದನು.

ವಿಭೀಷಣ :- ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ರಾವಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣ ಹಾಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಹಡೆದ ತಾಯಿಯು ತಮ್ಮ ಪಾದ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದಯಮಾಡಿ ಅವಳಿಗೆ ದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು.

ರಾಮ :- ವಿಭೀಷಣ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಅವಳು ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬರುವದು ಬೇಡ. ನಾನೇ ಅವಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಡೆ ಅವಳೆಲ್ಲಿ ಇರುವಳು? ನಡೆ, ದಾರಿ ತೋರಿಸು' ಎಂದು ರಾಮನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದೆದ್ದು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕಾರ ಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೇ ಕೈಕಸಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಅವಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನುಡಿದನು.

''ತಾಯಿ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ನಿನ್ನ ಈ ಪವಿತ್ರ ಚರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ನನಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಹಡೆದ ತಾಯಿ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಇದ್ದಂತೆ. ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಇಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣ ದರ್ಶನ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಕೈಕಸಿ :- ರಾಮ, ನೀನು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗು ಹಾಗೂ ವಿಜಯಶಾಲಿ ಆಗು ನನಗೆ ಬಹು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯೆ ನನ್ನ ಪತಿಯೆ ಹೇಳಿದ್ದರು- 'ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನು ರಘುಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಿತ ಮಾಡುವದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶ. ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅವನು ರಾಜ್ಯ ಕೊಡುವನು. ವಾಲಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟುವನು' ಎಂದು ಈ ದಿನ ನನ್ನ ಪತಿಯ ಮಾತುಗಳು ನೆನಪಾಗುವವು.

'ಸೀತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಭವಾನ್ ವಿಷ್ಣುಃ ದೇವಾ ವೈ ವಾನರಾಸ್ತಥಾ ।'

ಸೀತಾದೇವಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ನೀನೇ ವಿಷ್ಣು, ಈ ವಾನರರೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳೇ, ಅನಂತರ ವಿಭೀಷಣನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಸರಮೆಯು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದಳು

ಸರಮಾ :- ಸ್ವಾಮಿ, ರಾಮ ಜನಕರಾಜ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಸೀತಾ ದೇವಿಯು ಈ ನಮ್ಮ ಲಂಕೆಯ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಳು ಆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯು ಸುಖವಾಗಿರುವಳಷ್ಟೇ! ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯನ್ನು ಈಗ ನೀನು ಬರುವಾಗ ಏಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ? ಆ ದೇವಿಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೆನೆಯುವೆನು. ಪುನಃ ಮತ್ತೆ ಆ ದೇವಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದು ಕಾಂಬೆನು. ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲಿರುವೆನು, ಸ್ವಾಮಿ ನೀನು, ಸೀತೆಯೊಡನಿದ್ದರೆ ಚಂದ. ಸೀತೆ ನಿನ್ನೊಡನಿದ್ದರೆ ಚಂದ.'

ರಾಮನೊಡನೆ ಇಷ್ಟು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಯಾರು? ಎಂದು ಭರತನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಮನು ಭರತನಿಗೆ ಅವಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ರಾಮ :- ಇವಳ ವಿಭೀಷಣನ ಹೆಂಡತಿ ಸರಮೆ. ಇವಳು ಸೀತೆಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಗೆಳತಿ. ಮಹಾನುಭಾವಳು ಸೀತೆ ಇಲ್ಲಿ ರಾವಣನ ಬಂದಿಯಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಈ ಸರಮೆಯು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವಳು ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಕಾದವಳು.

ಈಗ ನೋಡಿ ಎಂತಹ ಕಾಲ ಬಂತು. ಭಾಗ್ಯಹೀನನಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಂಪತ್ತಿನ ನಿಧಿಯು ತೊರೆಯುವದಿಲ್ಲವೆ? ಅದರಂತೆ ಸೀತೆಯು ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡುವಳೋ ತಿಳಿಯದು. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಕಾಲ.

ಸರಮೆ, ನೀನು ಭಾಗ್ಯವತಿ, ಪತಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ನೀನು ಸುಖವಾಗಿರು, ಶುಭಾಂಗಿಯೇ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗಲಿದ ಬಳಿಕ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರು ಸುಖ, ಸಮಾಧಾನಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ಏಕೋ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶೋಕಿಸಿದನು ಶ್ರೀ ರಾಮ. ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಸೀತೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು ಅವಳೊಡನೆ ಕೈಕಸಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಅನಂತರ ರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು.

''ವಿಭೀಷಣ, ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡು. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಬೇಡ. ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಡೆ, ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ಕೊಲ್ಲಬಾರದು ಎಂದು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆಲ್ಲ ಆದೇಶ ನೀಡು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರನ್ನು ರಾಮನೆಂದು ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸು.'' ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಾತುಕಥೆ ನಡೆದಾಗ ವಾಯುದೇವ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅವನು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ.

ವಾಯು :- ಮಹಾನುಭಾವನೆ, ಹಿಂದೆ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದನಷ್ಟೇ! ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗು. ಕಾನ್ಯಕುಬ್ಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡು.

ವಾಯುವಿನ ವಚನವು ರಾಮನಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು. ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಅನೇಕ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ತಂದು ಅರ್ಪಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು.

ವಿಭೀಷಣ :- ರಘುಕುಲ ಚಂದ್ರನೆ, ಹಿಂದೆ ರಾವಣ ಕುಮಾರನಾದ ಮೇಘನಾದನು ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೂಡ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸುಂದರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಅವನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ರತ್ನಾದಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸುಗ್ರೀವ ಭರತ ರೊಂದಿಗೆ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರಿದನು. ವಿಮಾನವು ನೆಲ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮುಗಿಲಿಗೆ ನೆಗೆಯಿತು. ಆಗ ರಾಮನು ಕೈಮಾಡಿ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ 'ವಿಭೀಷಣಾ ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುವೆ, ನೀನು ನಿಲ್ಲು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ನುಡಿದನು.

ವಿಭೀಷಣ :- ಪ್ರಭೊ; ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸುವೆನು ಆದರೆ ಒಂದು ಆತಂಕ ಉಂಟು, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀನು ರಚಿಸಿದ ಸೇತುವೆಯಿಂದ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸುವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪೀಡಿಸುವರು, ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ಹೆದರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಲಂಕೆಯ ದಾನವರ ಮೇಲೆ ಭೂಲೋಕದ ಮಾನವರ ದಾಳಿ, ಉಪದ್ರವಗಳಿಗೆ ಕೊನೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇ ಒಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡು. ನಾನು ಏನುಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು.

ವಿಭೀಷಣನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೆ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀ ರಾಮನುಕೂಡಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಮೂರು ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು ಅದರಿಂದ ನಡುವೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಅಗಲವಾಗಿ ಹತ್ತು ಯೋಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾನವರಿಗೆ ನಡೆಯಲು ಬಾರದಂತಾಯಿತು. ಅನಂತರ ರಾಮನು ಸಮುದ್ರದ ಈಚೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ರಾಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ 'ನೀನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಕೂಡದು, ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಹರಿಸಕೂಡದು' ಎಂದು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಅಶರೀರವಾಣಿ ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಅದು ಶಿವನದೇ ಧ್ವನಿಯಾಗಿತ್ತು.

ರುದ್ರ :- ರಾಮನೇ, ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತು ಹಾಗೂ ಈ ಭೂಲೋಕವು, ಹಾಗೂ ನೀನು ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಸೇತುವೆ ಇರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುವೆನು.

ಮಹಾದೇವನ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು.

॥ರಾಮ ಉವಾಚ॥

ನಮಸ್ತೇ ದೇವ ದೇವೇಶ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಅಭಯಂಕರ ।
ಗೌರೀಕಾಂತ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ವಿನಾಶನ ॥

ನಮಃ ಶರ್ವಾಯ ರುದ್ರಾಯ ಭವಾಯ ವರದಾಯಚ ।
ಪಶೂನಾಂ ಪತಯೇ ನಿತ್ಯಮುಗ್ರಾಯ ಚ ಕಪರ್ದಿನೇ ॥

ಮಹಾದೇವಾಯ ಭೀಮಾಯ ತ್ರಂಬಕಾಯ ವಿಶಾಂಪತೇ ।
ಈಶಾನಾಯ ಭಗಘ್ನಾಯ ನಮೋಽಸ್ತ್ವಂಧಕ ಘಾತಿನೇ ॥

ನೀಲಗ್ರೀವಾಯ ಭೀಮಾಯ ವೇದಸೇ ವೇಧಸಾ ಸ್ತುತ ।
ಕುಮಾರಶತ್ರುವಿಘ್ನಾಯ ಕುಮಾರ ಜನನಾಯ ಚ ॥

ವಿಲೋಹಿತಾಯ ಧೂಮ್ರಾಯ ಶಿವಾಯ ಕ್ರಥನಾಯಚ ।
ನಿತ್ಯಂ ಶಿಶ್ಮಿಖಂಡಾಯ ಶೂಲಿನೇ ದಿವ್ಯತೇಜಸೇ ॥

ಪುಲಸ್ಯ:- ಈ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು. ಅವನು ರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. 'ರಾಮನೆ, ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ನೀನು

''ಭವಾನ್ ನಾರಾಯಣೋ ನೂನಂ ಗೂಢೋ ಮಾನುಷಯೋನಿಷು'

ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವರೇ. ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ದೇವಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಅವತಾರ ತಳೆದಿರುವಿ. ಆ ನಿನ್ನ ಅವತಾರದ ಕಾರ್ಯವು ನಿನ್ನಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ಥಾನವಾದ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳು. ಈ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನನ್ನ ಈ ರಾಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಂತಹ ಘೋರ ಪಾಪವಿದ್ದರೂ ಸರಿ ಎಂತಹ ದಾರುಣದುರಿತವಿದ್ದರೂ ನೀನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ರಾಮೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ನಷ್ಟವಾಗುವವು.

ರಾಮನೇ ನೀನು ಮುಂದೆ ನಡೆ. ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎಂಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನವಾದ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು. 'ದೇವ ನಮೋಸ್ತುತೇ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣನೂ, ಕ್ರೀಡಾದಿಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಅನಂತರ ರಾಮನು ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆ ತೀರ್ಥದ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವು ಬಂದಾಗ ಅದರ ಗತಿ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ಪುಷ್ಕರ ತೀರ್ಥದ ಮೇಲೆ ಚಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಆ ರಾಮನ ವಿಮಾನವು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು. ಯಾರೋ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಂತೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ, ಮುಗಿಲಿನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಚೀಚೆ ಚಲಿಸದೆ ಮುನ್ನಡೆಯದೆ ಗಮನವು ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವಿಮಾನವು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಮ :- ಸುಗ್ರೀವ ನಮ್ಮ ಆಕಾಶಯಾನವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೆ ಏನಾದರೂ ಕಾರಣವಿರಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕಂಡುಹಿಡಿ.

ಸುಗ್ರೀವನು ರಾಮನ ಆದೇಶದಿಂದ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧರಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಮೊಗದ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡನು. ಲೋಕಪಿತಾಮಹನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವ, ಸಿದ್ಧ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸುತ್ತಲೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ವೃಂದವು, ವೇದ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಗ್ರೀವ ನಿಗೆ ವಿಮಾನ ಸ್ಥಗಿತವಾದುದರ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಪ್ರಭುವಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಸುಗ್ರೀವ :- ರಾಮ, ನಮ್ಮ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯ ಕೆಳಗಡೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮ ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ, ನಿನ್ನ ವಾಹನವು ಮುಂದುವರಿಯಲಾರದು'' ಎಂದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮನು ಆಗಲೆ, ಗಾಯತ್ರಿ ಸಹಿತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು.

'ನಮಾಮಿ ಲೋಕಕರ್ತಾರಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಸುರಾರ್ಚಿತಂ ।
ದೇವನಾಥಂ ಲೋಕನಾಥಂ ಪ್ರಜಾನಾಥಂ ಜಗತ್ಪತಿಂ ॥
ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶ ಸುರಾಸುರ ನಮಸ್ಕೃತ ।
ಭೂತಭವ್ಯಭವನ್ನಾಥ ಹರ ಪಿಂಗಲಲೋಚನ ॥

ರಾಮನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅರ್ಥಾತ್ ರಾಮಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತು ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ರಾಮ, ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವು. ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಾನವರ ದೇಹವನ್ನು ತಳೆದಿರುವೆ. ದೇವಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಭೂತಾಳದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವೆ. ದೇವತಾಕಾರ್ಯ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾಗೀರಥೀ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ವಾಮನದೇವರನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋಗು. ಅನಂತರ ನೀನು ಸ್ವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹಾ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮನು ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ನಿರೂಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೂಢನಾದನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಥರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಮಥುರಾಪುರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದನು. ರಾಮ ಹಾಗೂ ಭರತ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸುಗ್ರೀವನೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಶತ್ರುಘ್ನನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು ಇಂದ್ರ, ಉಪೇಂದ್ರರು ಕೂಡಿ ಬಂದಿರುವರೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವನು ಸಂತಸ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿದನು. ನೆಲದುದ್ದ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು ಅವರ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ತಲೆ ಚಾಚಿದನು. ರಾಮನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂಧು ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಮೈದಡವಿದನು. ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಭರತನನ್ನು ಬಳಿಕ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಆಸನ ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಿಸಿದನು. ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ರಾಮನ ಪೂಜೆಮಾಡಿದನು. ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಮಥುರಾ ನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಬಂದರು ರಾಮನನ್ನು ನೋಡುವ ತವಕದಿಂದ. ದ್ವಿಜರೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಕಾಣಲು ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಬಂದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಮನು ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ದ್ವಿಜರೊಡನೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಐದು ದಿನ ಮಥುರಾ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ

ಉಳಿದು ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು ಶ್ರೀ ರಾಮ. ಆಗ ಶತ್ರುಘ್ನನು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ವಜ್ರ, ವೈಢೂರ್ಯ, ಬಂಗಾರ ಮಂತಾದ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ರಾಮನು ನುಡಿದನು.

ರಾಮು :- ತಮ್ಮಾ ಶತ್ರುಘ್ನ, ನಿನ್ನ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಂದ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಸಂತೋಷದ ಕಾಣಿಕೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಕೊಡಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಬೇಡವೆನ್ನಕೊಡದು.

''ಇದೀಗ ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಧನ, ಕನಕ, ರಾಜ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮೊದಲಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮರಳಿಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ಈ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡು.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ರಾಮನು ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು. ಭಾಗೀರಥಿ ತಟಾಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಹೋದ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಾಮನದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ರಾಜರನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದನು.

ರಾಮ :- ನಾನು ಒಂದು ಧರ್ಮಸೇತುವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಜನರ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು. ಎಂತಹ ಕಾಲ ಬಂದರೂ ಈ ಧರ್ಮಸೇತುವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕು. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬಾರದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ನಾನು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಬರುವಂತೆ ಯಾರು ನಡೆಯಬೇಡಿರಿ. ವಿಹಿತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಆಚರಿಸಿರಿ. ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ. ಬೇಸರಿಯದೆ ಅನುದಿನವೂ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ರಾಮನು ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಬಳಿ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಲಂಕಾ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ತಾನು ತಂದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ವಾಮನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿತ್ತು ರಘುಪತಿಯು ಕಪಿಗಳ ಅರಸನಾದ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ಅದರ ಒಡೆಯನಾದ ಕುಬೇರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ''ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನಕಡೆಗೆ ಬರುವದು ಬೇಡವೆಂದು'' ತಿಳಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಭು ರಾಮಚಂದ್ರನು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದನು.

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ಭೀಷ್ಮನೆ, ಶ್ರೀರಾಮ ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ವಾಮನ ದೇವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆನು. ಮತ್ತೆ ನೀನು ಏನು ಕೇಳ ಬಯಸುವೆ? ನಿನಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲವಿದೆ ಹೇಳು? ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅರಹುತ್ತೇನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿ ಖಂಡದಲ್ಲಿನ ರಾಮಮಾಡಿದ ವಾಮನ ಸ್ಥಾಪನೆ ೩೬ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೬

॥ ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ ॥

ಕಥಿತಂ ರಾಮದೇವಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ವೈ ।
ಪುನಸ್ತಸ್ಯೈವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಿಷ್ಣೋರೇವ ವದಸ್ವ ಮೇ ॥

ಭೀಷ್ಮ:- ಪೂಜ್ಯರೆ, ನೀವು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವಾದ ರಾಮದೇವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ಅದೇ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಬಂಗಾರದ ಕಮಲರೂಪದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಎಂದು? ಹೇಗೆ? ಆ ಹೇಮಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವೀ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಆದುದು, ಎಂತು? ಪದ್ಮಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಏಕಾರ್ಣವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಭಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚರೂಪವಾದ ಪದ್ಮವು ಉದ್ಭವಿಸಿದುದು ಹೇಗೆ? ಆ ಪದ್ಮಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಋಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತು ಜನಿಸಿದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಈ ಎಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಎಷ್ಟುಕಾಲ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವಾಗ ಏಳುತ್ತಾನೆ. ಎದ್ದ ಬಳಿಕ ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ? ಮೊದಲು ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು ಯಾರಾರು, ಇದ್ದರು? ಇವೆಲ್ಲ ನಾರಾಯಣನ ಯಶೋಗಾನ ರೂಪವಾದ ವಿಶ್ವದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಾದಿ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೇಳ ಬಯಸುವೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ಕುರುಕುಲ ಭೀಷಣನಾದ ಭೀಷ್ಮನೆ ಒಳ್ಳೇ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಿನಗೆ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನ ಕೀರ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಯೋಗ್ಯವೇ. ಆದಿಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ಹಾಗೂ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನಕಾರರ ಮುಖದಿಂದ ಶ್ರವಣಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ತಪಃಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜಗದ್ಗುರು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಈ ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು. ಅದೇ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಋಷಿ, ನಾನು ಆ ನಾರಾಯಣ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ತಿಳಿಯಲು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥನಾದೇನು? ಅವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕತ್ಸ್ನಮತ್ಸಹತೇ ಜ್ಞಾತುಂ ಪರಂ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕಂ

ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಕೂಡ, ನಾರಾಯಣ ರೂಪಿಯಾದ ಪರತತ್ವವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರನು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗುರಿ ಶ್ರೀ ಹರಿ. ಋಷಿಗಳ ರಹಸ್ಯವೇ ಅದು. ಸರ್ವ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಆಹುತಿ, ಆಹ್ವಾನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಏಕಮಾತ್ರ ರಕ್ಷಕನೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಹರಿ. ಅವನು ಸರ್ವಕಾರಕ ಓಂಕಾರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ. ಸರ್ವಕಾರಣ ಮೂರ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಜೀವದಿಂದ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿಸುವವನು ಅವನೇ, ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಮಾಡಿಸುವವನು ಅಥವಾ ಶಾಸಕನು ಯಾರು ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳ ಪುಣ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿಯುಗ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು. ದೇವಮಾನದಿಂದ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ ಕೃತಯುಗ. ಈ ಕೃತಯುಗದ ಆದಿ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಿರುತ್ತದೆ. ಕೃತಯುಗ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಎರಡನೂರು ವರ್ಷ ಸಂಧಿಕಾಲ. ಹೀಗೆ ಕೃತಯುಗದ ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳ ಭಾಗದ ಸಂಧ್ಯಾಂಶ ಸೇರಿಸಿ ಒಟ್ಟು ಕೃತಯುಗದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರು ಧರ್ಮಾಸಕ್ತರಾಗಿ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಲೋಕ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ವೈಶ್ಯರು ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರು ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉಚ್ಚವರ್ಣದವರ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯ, ಶಾಂತಿ ಧರ್ಮ, ಶೌಚ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈ ಪ್ರಥಮ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುವದು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರಾಗಿ ನಡೆಯುವರು. ಆ ಕಾಲದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮ ಶೀಲರು ಕೀಳು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೂ ಆ ಧರ್ಮಶೀಲರೇ.

ದೇವಮಾನವ ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ತ್ರೇತ್ರಾಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆ ಯುಗಕ್ಕೂ ನೂರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳುಂಟು. ಆಗ ಅಧರ್ಮವು ಎರಡು ಪಾಲು, ಧರ್ಮವು ಮೂರು ಪಾಲು ಇರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಶೌಚ ಇರುತ್ತದೆ. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಲೋಭದಿಂದ ಉಚ್ಚವರ್ಣದವರು ವಿಕಾರಹೊಂದಿ, ದುರ್ಬಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತವೆ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳು, ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದು ತ್ರೇತಾಯುಗದ ದೇವಸಂಕಲ್ಪದ ಗತಿ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ಅವಧಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ಪೂರ್ವಾಪರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ದ್ರವ್ಯದ ಆಶೆಯಿಂದ ರಾಜಸ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕರುಣಾಶೂನ್ಯರು! ಕ್ಷುದ್ರವಿಚಾರದವರು, ಮೂರ್ಖರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಧರ್ಮ ಎರಡು ಪಾಲಿರುವದು, ಅಧರ್ಮ ಮೂರು ಪಾಲಿನಷ್ಟು.

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಧರ್ಮನಾಶ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಕ್ಷಯ. ಜನರೋ ನಾಸ್ತಿಕರು. ಜನರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿಕ್ಯವು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಅವಧಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಎರಡು ನೂರು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ನೂರು ವರ್ಷ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯು ಬಹಳ ಕ್ರೂರನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವನು. ಅಧರ್ಮವು ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು. ಧರ್ಮವು ಒಂದು ಪಾಲು ಇರುತ್ತದೆ.

ಕಾಮಿನಸ್ತಾಮಸಾಃ ಕ್ಷುದ್ರಾಃ ಜಾಯಂತೇ ಯತ್ರ ಮಾನವಾಃ ।
ನೈವಾತ್ರ ಸಾಧಕಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ಸಾಧುರ್ನ ಚ ಸತ್ಯವಾಕ್ ॥

ಮನುಷ್ಯರು ಕಾಮಿಗಳಾಗಿಯೂ, ತಮೋಗುಣವಂತರಾಗಿಯೂ ಕ್ಷುದ್ರರಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಸಾಧಕನು ಒಬ್ಬನೂ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧುವಾದು ವಾಗಲಿ. ಸತ್ಯವಂತನಾಗಲಿ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾಸ್ತಿಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಕ್ತಾ ಜಾಯಂತೇ ಯತ್ರ ಮಾನವಾಃ ।
ಅಹಂಕಾರಗೃಹೀತಾಶ್ಚ ಪ್ರಕ್ಷೀಣಸ್ನೇಹಬಂಧನಾಃ ॥

ಮತ್ತು ನಾಸ್ತಿಕರೂ, ಧರ್ಮ ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅಹಂಕಾರಿಗಳೂ, ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದವರೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

ವಿಪ್ರಾಃಶೂದ್ರ, ಸಮಾಚಾರಾ ಸಂತಿ ಸರ್ವೇ ಕಲೌ ಯುಗೇ ।
ಆಶ್ರಮಾಣಾಂ ವಿಪರ್ಯಾಸಃ ಕಲೌ ಸಂಪ್ರತಿ ವರ್ತತೇ ॥

ದ್ವಿಜರೆಲ್ಲರೂ ಶೂದ್ರರ ಆಚಾರವುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಗಳು ಬಹು ವ್ಯತ್ಯಯದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ.

ವರ್ಣಾನಾಂ ಚೈವ ಸಂದೇಹೋ ಯುಗಾಂತೇ ಕುರುನಂದನ ।
ಏಷಾ ದ್ವಾದಶಸಾಹಸ್ರೀ ಯುಗಾಭ್ಯಾಂ ಪೂರ್ವವನ್ನಿರ್ಮಿತಾ ॥

ಯುಗಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯಂತೂ ವರ್ಣನೆಗಳು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ದೇವರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ಕೂಡಿದರೆ ಮಹಾಯುಗವಾಗುವದು. ಇಂತಹ ಸಾವಿರ ಮಹಾಯುಗಗಳು ಕೂಡಿದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಗಲು ಅಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹಗಲಿನ ಆವಧಿಯು ಪೂರ್ತಿ ಆದಾಗ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಲರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದೇವ, ದೈತ್ಯ, ದ್ವಿಜ. ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಶು. ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಪರ್ವತ, ನದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ಯುಭೂತನಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸತ್ತಾನೆ. ಆದೇ ಕಾಲರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಕಿಡಿ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ತೂರಾಡಿ ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಮೇಘವಾಗಿ ಭಯಂಕರ ವೃಷ್ಟಿಗರೆದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಾರಾಯಣನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ನದಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಸಮುದ್ರ, ನೀರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಷಿಸಿ, ಸೆಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಷಿಸಿ, ರಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿ, ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಣಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರ, ಬೆವರು, ವೀರ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೀರಿ, ಪಾತಾಳದವರೆಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೇ ಶೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿ, ಪ್ರಾಣ ಆಪಾನ, ವ್ಯಾನ, ಉದಾನ, ಸಮಾನ, ಮುಂತಾದ ವಾಯುಗಳೆನ್ನಲ್ಲ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಾಯು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಇವೆರಡರ ಜೊತೆಗೆ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮರ, ಗಿರಿ, ದರಿ, ಪೊದರು, ಬಳ್ಳಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು, ಮನೆ ಮಠ, ಗ್ರಾಮ, ನಗರ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವವು.

ಅನಂತರ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾದ ಅ ನಾರಾಯಣನು ಮೇಘ ರೂಪದಿಂದ ಮಳೆಗರೆದು, ಉರಿಯನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಯಿಸುವನು. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಆ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನೀರೇ ನೀರಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಏಕಾರ್ಣವ ಸಾಗರವಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೀರಿನ ಅಪಾರ ಸಾಗರವೇ ಘೂರ್ಮಿಸುವುದು. ಇಂತಹ ಪ್ರಳಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಯೋಗಿನಾರಾಯಣ ರೂಪದಿಂದ ಶಯನ ಮಾಡುವನು, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಲಾರರು.

ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಹಾಗೆ ಪ್ರಳಯೋದದಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಶಯನ ಮಾಡುವನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಲೀ, ಕಾಣಲಿಕ್ಕಾಗಲೀ, ಅವನ ಹಿಂದೆ, ಮುಂದೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ನೋಡಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ಅರಿಯಲು ಒಬ್ಬನೇ ಸಮರ್ಥ ಎಂದರೆ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ.

'ಏವಮೇಕಾರ್ಣವೇ ಭೂತೇ ಶೇತೇ ಲೋಕೇ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ ।
ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ಸಲಿಲೇನೋರ್ವೀಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ತೇ ॥

ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಏಕಾಕಾರ ಸಮುದ್ರವಾಗಿ ಜಲರಾಶಿಯಾಗಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಚ್ಛಾದನಗೊಳಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಂಸದಂತೆ ತೇಲಾಡುತ್ತ ಇರುವ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಹಂಸನೆಂದೇ ಹೆಸರು. ನಾರಾಯಣನೇ ಆ ಪರಮಹಂಸ. ಅವನೇ ಯಜ್ಞಪುರುಷ ಪುರುಷೋತ್ತಮ.

ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಯಜ್ಞಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಋತ್ವಿಜರನ್ನು, ದ್ವಿಜರನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಉದ್ಗಾತರನ್ನು ಅದರಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಹೋತಾ, ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳನ್ನು ಬಾಹುಗಳಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಚ್ಛಂಶಿ. ಪ್ರಸ್ತೋತಾ ಇವರನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಮೈತ್ರಾವರುಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾತ ಇವರನ್ನು ಮೇಢ್ರ ಎಂಬ ತನ್ನ ಅವಯವದಿಂದ, ಪ್ರತಿಹರ್ತಾ ಹೋತಾರನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ, ಅಗ್ನೀಧ್ರ, ಉನ್ನೇಧ್ರರನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ, ಅಚ್ಛಾವಾಕನನ್ನು ತೊಡೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಹದಿನಾರು ಜನ ಋತ್ವಿಜರನ್ನು ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಮೇದಮಯನು, ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಆ ನಾರಾಯಣನು ವೇದರಾಶಿಯನ್ನು ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ವೇದಾಂಗ, ಉಪನಿಷತ್ತು ಮುಂತಾದ ವಾಙ್ಮಯ ರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅದರೊಡನೆಯೇ ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸಿ, ಏಕಾರ್ಣವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಆ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನೆಂಬ ದ್ವಿಜನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ, ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ದಿಂದಲೇ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಆ ನಾರಾಯಣನ ಬಲದಿಂದಲೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಆಯುಷ್ಯಲಭಿಸಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ನಾರಾಯಣನು ಜಲಶಾಯಿಯಾದಾಗ ತೆರೆಗಳ ತೂರಾಟದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನನ್ನು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಉದರಾಂತರ್ಗತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗಿನ ಭೂಮಂಡಲದ ತುಂಬ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಮನೆ, ಮಠಗಳು, ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ದೇಶ, ಕೋಶಗಳು, ಬಗೆಬಗೆಯ ಪಟ್ಟಣಗಳು ತರತರಹದ ದೇವಾಲಯದ, ನದಿ, ಸಮುದ್ರ, ಬೆಟ್ಟ, ಬಯಲು, ಬಾನು, ಕಾನನಗಳು,ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡನು- ಆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು ಆ ಮೃಕಂಡು ಕುಮಾರನ ಜಪ, ತಪ, ಹೋಮ, ಹವನ, ಸಂಚಾರ, ಪ್ರಚಾರ, ಭೋಧನ, ಸಾಧನ ಎಲ್ಲವೂ. ಹೀಗೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ಜಪ ತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಹರಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಮುನಿಯು ಅವನ ಮುಖ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು.

ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಬರೀ ನೀರೇ ನೀರು. ಅಪರಂಪಾರವಾದ ವಾರಧಿ ವಿಸ್ತಾರ. ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಲ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಕತ್ತಲೆ. ಅತ್ಯಂತ ಘೋರವಾದ ಆ ಪ್ರಳಯ ಜಲಧಿಯ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿದನು. ತಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುವುದೇ ಸಂದೇಹವೆನಿಸಿತು ಅವನಿಗೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾಯಿತು. ಇದು ಸತ್ಯವೊ, ಸ್ವಪ್ನವೊ, ಮಾಯೆಯೋ ಏನೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದಾಗ ಸಮುದ್ರದ ಎದೆ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಉರಿಯುವ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪವಡಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡನು. ಸಾವಿರ ಸೂರ್ಯರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉದಿಸಿದಂತಿತ್ತು ಆ ಪರಮಪುರುಷನ ದಿವ್ಯ ದೇಹದ ದೀಪ್ತಿ, 'ನೀನು ಯಾರು?' ಎಂದು ಆ ಮುನಿಯು ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಿಂದ ಕೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಇವನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ಮರು ಪ್ರವೇಶ. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಬೇರೊಂದು ಭೂಮಿ, ಹೊಸದೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬೆಟ್ಟ, ಬಯಲುಗಳು, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಗ್ರಾಮ, ಧಾಮಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ. ಭ್ರಮಣ, ಕ್ರಮಣ.ಆ ಉದರ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ವನೋಪವನಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿದನು, ಹಲವಾರು ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನ ದ್ವಿಜರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರ ಜಾತಿಯ ಜನಾಂಗದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿಯು ಸುತ್ತಾಡಿದ್ದರು.

ತದನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಪರಮಪುರುಷನ ಮುಖದಿಂದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಹೊರಬಂದನು. ಆಗ ಒಂದು ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಗರದ ತೆರೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಮಗು ಪವಡಿಸಿತ್ತು. ಸಾಗರದ ಘೋರ ತರಲತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೇ ಮಲಗಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆ ಮುನಿಯು ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. 'ನಾನು

ಮೊದಲು ಕಂಡ ಭಗವನ್ ಮೂರ್ತಿ ಇದೇ ಇರಬಹುದಲ್ಲವೆ?' ಹೀಗೆ ಬೆದರಿಬೆಂಡಾದ ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಲರೂಪಿ ಭಗವಂತನು ನುಡಿದನು.

ಶಿಶು :- ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನೆ, 'ಹೆದರಬೇಡ, ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಾ' ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ್ನನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಯಾವನು ಕರೆಯುವನು? ದೇವಮಾನದಿಂದ ನನಗೀಗ ಸಾವಿರವರ್ಷ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ದೀರ್ಘಾಯುವೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು ತನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆದವನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಕ್ರೋಧವು ಬಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾತ್ಮನು ಹೇಳಿದನು.

ಶಿಶು :- ವತ್ಸ, ನಾನು ನಿನಗೆ ತಂದೆ, ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಪಿತಾಮಹ, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟವನು ನಾನೇ, ನಿನಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ನೀನೇಕೆ ಬರಲೊಲ್ಲೆ? ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಮೃಕಂಡ ಮುನಿಯು ಪುತ್ರಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದನು, ನನ್ನ ಈ ವಿಶ್ವವಿರೂಢ್ರೂಪವನ್ನು ಕಾಣುವ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ನಾನು ವರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಅದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಏಕವಚನದಿಂದ ಕರೆದೆನು, ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಆ ಧೈರ್ಯ ಬಂದೀತು ಪ್ರಳಯೋದಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕರೆಯಲು! ಭಗವಂತನ ಈ ಮಾತು ! ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಕೈ ಮುಗಿದು, ತನ್ನ ಕುಲ, ಗೋತ್ರ, ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ :- ಭಗವನ್, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಏಕಾರ್ಣವ ಸಾಗರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲ ರೂಪದಿಂದ ನೀನು ಮಲಗಿರುವೆ ಅಷ್ಟೇ! ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು? ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ನಾನಂತೂ ನೀನೇ ಪರಮಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನೀನೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡು.

ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್ ಉವಾಚ :

ಅಹಂ ನಾರಾಯಣೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸರ್ವಭೂತವಿನಾಶನಃ ।
ಅಹಂ ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷೋ ಯಃ ಪಾದಸಾಹಸ್ರ ಸಂಜ್ಞಿತಃ ।

''ದ್ವಿಜನೆ, ನಾನು ನಾರಾಯಣ, ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಸಂಹರಿಸುವನು ನಾನೇ. ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷ. ಸಹಸ್ರಪಾದನೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಇಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನು, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ರವಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲ ನನ್ನಿಂದಲೇ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಚರಾಚರ ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆನು. ಈಗಲೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು ನಾನೇ ಮತ್ತು ಮುಂದಾದರೂ ಸಹ ನಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ. ಯುಗಾನುಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಾನೇ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಏಕಾಕ್ಷರ, ತ್ರ್ಯಕ್ಷರ, ಪಂಚಾಕ್ಷರ, ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ಪರದೈವತ ನಾನೇ. ನೀನಾದರೂ ನನ್ನ ಉದರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳಿರುವರು.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಮತ್ತೆ ಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯನನ್ನು ತನ್ನ ಕುಕ್ಷಿಗತವಾದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಜಗದೀಶ್ವರನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರಾದಿ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಲ್ಲದ ಆ ಪ್ರಳಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಹಂಸನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನು ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆ ಭಗವಂತನ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕಾಣುವ ಸುಂದರವಾದ ಹೊಂದಾವರೆಯು ಕಾಣಿಸಿತು. ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಉಜ್ವಲವಾದ ಕಾಂತಿಯಿತ್ತು- ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಭಿ ಕಮಲಕ್ಕೆ. ಶರತ್ಕಾಲದ ತಿಳಿ ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಃಪುಂಜವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಆ ನಾರಾಯಣನ ನಾಭೀ ಕಮಲವು ಅವನ ಮೈಗೂದಲಿನ ರಮ್ಯ ಪಚ್ಚೆಗಳ ನಡುವೆ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾಲಗಣನೆ - ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮೂವತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೭

॥ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ॥

ಅಥ ಯೋಗವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಸೃಜದ್ಭೂರಿವರ್ಚಸಂ ।
ಸೃಷ್ಟಾರಂ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಸರ್ವತೋಮುಖ ॥

ಪುಲಸ್ತ್ಯ :- ಅನಂತರ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಭಿ ಕಮಲದಿಂದ ಉದಿಸಿದ ಆ ಹಿರಣ್ಮಯ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ಯೋಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಮುಖಗಳಿದ್ದವು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ. ಕಾಂತಿಯೋ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವವಾದದ್ದು. ಹಂಸನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚಚ್ಚೊಲು ಮಗನಾದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಸೃಷ್ಟಾರ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವಾದ ಈ ಪದ್ಮವು ಪೃಥ್ವೀರೂಪ. ಹಾಗೂ ಪರಮಾತ್ಮಸಮುದ್ಭೂತ ಎಂದು ಪುರಾಣವೇತ್ತರ ಹೇಳಿಕೆ.

ಆ ಕನಕಮಯವಾದ ಕಮಲದಲ್ಲಿಯ ಸಾರಭಾಗವೇ ಪೃಥ್ವಿ. ಬಿರುಸು ಭಾಗವೇ ಬೆಟ್ಟಗಳು. ಹಿಮಾಲಯ, ಮೇರು, ನೀಲ, ನಿಷಧ, ಕೈಲಾಸ, ನೀಲಗಿರಿ, ಗಂಧಮಾದನ, ತ್ರಿಶಿಖರ, ಮಂದರ, ಉದರ, ಪಿಂಜರ, ವಿಂಧ್ಯ, ಅಷ್ಟಾಚಲ ಮುಂತಾದ ಗುರುಗಿರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಪದ್ಮದ ಒಳಗಿನ ಗಟ್ಟಿಭಾಗಗಳೇ. ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ದೇಶವೇ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಈ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳಿಂದ ಸುರಿದು ಹರಿದು ಹೋಗುವ ನೀರು, ನದಿ ಸರೋವರಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಮಲದ ಒಳಗಿರುವ ದಳಗಳು ಮ್ಲೇಂಛ ದೇಶಗಳು. ಆ ಕಮಲದ ಕೆಳಭಾಗದ ದಳಗಳು ಅಸುರ ದೈತ್ಯರಿಗೂ, ಸರ್ಪಗಳಿಗೂ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿವೆ, ಅಹಸ್ಯ ಎಂಬ ಅವಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಮಾನವರ ವಸತಿ

ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಜಗತ್ಪದ್ಮದ ಒಳಗಡೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ನಡುವೆ ನೀರು ತುಂಬಿದೆ. ಅವೇ ನಾಲ್ಕು ಸಮುದ್ರ, ಹೀಗೆ ನಾರಾಯಣನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಅವನ ನಾಭಿ ಪುಷ್ಕರದಿಂದ ಈ ಪೃಥ್ವಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಗೂ ಪುಷ್ಕರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರಳಯೋದಧಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮಧು, ಕೈಟಭರೆಂಬ ದೈತ್ಯರನ್ನು ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ದುರ್ಗುಣ ಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಅವರು ಆಜಾನು ಬಾಹು ಶರೀರ, ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣು, ಹರವು ಎದೆ, ನೀಳ್ದೋಳು, ರತ್ನಕಿರೀಟ. ಎತ್ತರ ನಿಲುವು, ಕಾಡಿಗೆ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ತುಂಬಿದ ಮೇಘಗಳಂತಿದ್ದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಕಲಕುತ್ತ ನಡೆದ ಆ ದಾನವರು ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಾರನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವನ ಹೊಕ್ಕಳದ ಹೊಕ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಳನಳಿಸುವ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಋಷಿದೇವತಾ, ಮನುಷ್ಯರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ಆ ದೈತ್ಯರು ಇಂತು ನುಡಿದರು.

ರಾಕ್ಷಸರು :- ಕಮಲದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳುಳ್ಳ ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದವರು ಯಾರು ? ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ? ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರಾರು ? ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಕರಾರು ? ಅವರ ಹೆಸರೇನು ?

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏಕಮೇವವಾದ್ವಿತೀಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭಗವಂತನೇ ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಆದೇಶವಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ಸೂರ್ಯ.

ಮಧು, ಕೈಟಭರು :- ಮುನಿಯೆ, ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ರಜಸ್ತಮೋ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾವು ಋಷಿಗಳ ಧರ್ಮ-ಶೀಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗಲಾರದು. ಋಷಿಗಳ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವದೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಅಗಮ್ಯನಾದ, ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ವಾಸುದೇವನೇ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಾಶ ಮಾಡುವವನು.

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ಬಳಿಕ ನಾರಾಯಣನು ಬಹುಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ,ಇಬ್ಬರು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು. ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದರು.

ಮಧು, ಕೈಭಟ್ಟರು :- ಭಗವನ್, ನೀನು ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಏಕಮೇವಾ ದ್ವಿತೀಯ ಜಗತ್ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ನಮಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಾರದು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡು.

ನಾರಾಯಣ :- ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಆಗಲಿ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವಿರಿ. ಹೀಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ವರವಿತ್ತನು- ಶ್ರೀಹರಿ. ಅನಂತರ ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಆ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಭಗವಂತನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ರಜಸ್ತಮೋರೂಪರಾದ ಆ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ತೊಡೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಾದ ಆ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ನಾರಾಯಣನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ನಾಶರಹಿತನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಎನಿಸಿದ ಕಪಿಲರೂಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಾಂಖ್ಯಾಚಾರ್ಯರೂ ಬಂದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅರಿತ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಎಂಬ ಮನುವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಅವನು ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

ಸ್ವಾಯಂಭು :- ಪೂಜ್ಯನೆ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು?

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಈ ಕಪಿಲನು ನಾರಾಯಣ ರೂಪಿಯಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ಸರಿ. ಇವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳು.

ಆಗ ಸ್ವಾಯಭುವನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕಪಿಲ ಹಾಗೂ ನಾರಾಯಣರನ್ನು ಕುರಿತು 'ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಯಾವ ಸೇವೆಮಾಡಲಿ?' ಎಂದನು.

ನಾರಾಯಣ :- ಸತ್ಯವೂ, ನಾಶರಹಿತವೂ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹದಿನೆಂಟು ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸ್ವಾಯಂಭುವನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾರೂಪ್ಯ ಹೊಂದಿದನು. ಅನಂತರ 'ಭುವಃ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ- ಬ್ರಹ್ಮದೇವ. ಇದೂ ಅವನ ಮಾನಸಸೃಷ್ಟಿಯೇ. ಆ ಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ ಕೈ ಮುಗಿದು, 'ಪಿತಾಮಹನೇ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ!' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ''ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ರೂಪವಾದ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ನಿನಗೆ ಗತಿ.'' ತಂದೆಯ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಭುವನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಭಗವಂತನ ಬಳಿ ಸೇರಿದನು. ಎರಡನೆಯ ಮಗನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮ 'ಭೂರ್ಭುವ' ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ತೃತೀಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಭೂರ್ಭುವನಾದರೂ ತನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾಗಿ ಮುಂದೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮೂವರೂ ಮಕ್ಕಳು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಐದಿದರು.

ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತು ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರ ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಶರೀರದಿಂದ ಅವನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವರೆ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು. ಪುಣ್ಯ ಲೋಭಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು

ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನವ ಧರ್ಮ, ದಕ್ಷ ಮರೀಚಿ, ಅತ್ರಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು, ವಶಿಷ್ಠ, ಗೌತಮ, ಭೃಗು ಅಂಗಿರಸ ಮುಂತಾದ ಮುನಿಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರೇ, ಅವರು ಮುಂದೆ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಅವ್ಯಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು ಆಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದರು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸಪುತ್ರನಾದ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನು, ಕಲಾ, ಅನಾಯು, ಸಿಂಹಿಕಾ, ಮುನಿ, ಪ್ರಾಚೀ, ಕ್ರೋಧಾ, ಪರಮಾ, ವಿನತಾ, ಕದ್ರು ಎಂದು ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ತನ್ನ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಾನಸ ಪುತ್ರನಾದ ಕಶ್ಯಪ ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಜನರಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಜನ ರೋಹಿಣಿ ಮೊದಲಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಆ ನಕ್ಷತ್ರ ನಾರಿಯರನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಹನ್ನೆರಡು ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು- ಆ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿ, ವಿಶೇಷಾ, ಶುಭಾ, ಸಂಧ್ಯಾ ಮುಂತಾದವರು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಭಾರ್ಯೆಯು ಸುರಭಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ರೂಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಿತಾಮಹನೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಿದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಧರ್ಮ ಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಳುತ್ತ ಓಡತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ರುದ್ರರಿಗೆ ನಿಋತಿ, ಸಂಘ, ಅಯೋನಿಜ, ಮೃಗವ್ಯಾದ, ಕಪರ್ದಿ, ಮಹಾವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ಅಹಿರ್ ಬುಧ್ನ್ಯ, ಕಪಾಲಿ, ಪಿಂಗಳ, ಸೇನಾನಿ, ಮಹಾತೇಜ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸುರಭಿಯ ಸಂತಾನ. ಇದರಂತೆ ಹಸುಗಳು, ಯಜ್ಞಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಬೇರೆ ಪಶುಗಳು ಸುರಭಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು ಉದ್ದು, ಕಮಲ, ಆಡು, ಹಂಸಗಳು, ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿಗಳು ಕೂಡ ಆ ಸುರಭಿ ಸಂತತಿಯೇ.

ಧರ್ಮ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸೋಮ, ಸಂಜ್ಞಾ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಸಂಧ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಹೆತ್ತಳು. ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಅದಿತಿ ಎಂಬ ದಕ್ಷಕುಮಾರಿಯು ಭವ, ಪ್ರಭವ. ಕ್ರಶಾಶ್ವ, ಸುವಹ, ಅರುಣ, ವರುಣ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಚಲಧ್ರುವ, ಹವಿಷ್ಮಂತ, ವಿಧಾನ, ಅಭಿಮತ ಮತ್ಸರ, ಭೂತಿ, ಸುಪರ್ವಾಣ, ಬೃಹತ್‌ಕಾಂತ ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನೂ ಹೆತ್ತಳು. ಇಂದ್ರನಲ್ಲದ ಅತಿದಿದೇವಿಗೆ, ವಿಷ್ಣು, ಭಗ, ತ್ವಷ್ಟಾ, ವರುಣ, ಅಂಶ, ಆರ್ಯಮ, ರವಿ, ಪೂಷಾ, ಮಿತ್ರ, ಧಾತು, ಪರ್ಜನ್ಯ ಎಂಬ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಆದಿತ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

ಇದರಂತೆ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾದ ದನುವಿನಿಂದ ದಾನವರೂ ದಿತಿಯಿಂದ ದೈತ್ಯರೂ, ಕಾಲೆಯಿಂದ ಕಾಲೆಯರೂ, ಅನಾಯುಪೆಯಿಂದ ಮಯನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಸಿಂಹಿಕಾ ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪ ಕುಟುಂಬಿನಿಯಾದ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗೆ ಗ್ರಹಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಶುನಿಯಿಂದ ಗಂಧರ್ವರೂ, ಪ್ರಾಚಿಯಿಂದ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ,

ಕ್ರೋಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ವಿರಾಚೆಯಿಂದ ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸರೂ, ಸುರಭಿಯಿಂದ ನಾಕು ಕಾಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಹೀಗೆ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ದೌಹಿತ್ರ ಸಂತಾನದಿಂದ ಜಗತ್ತೇ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಪುರಾಣ ಪ್ರೋಕ್ತವಾದ ಈ ಪೈತಾಮಹ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು. ಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣು, ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಚತುರ್ವಿಧವಾದ ಸೇವೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು.

''ಚಕ್ಷುಷಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಕರ್ಮಣಾ ಚ ಚತುರ್ವಿಧಂ ।
ಪ್ರಸಾದಯತಿ ಯಃ ಕೃಷ್ಣಂ ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರಸೀದತಿ ॥

ನಾನು ಈ ವರೆಗೆ ವ್ಯಾಸರಿಂದ ಕೇಳಿದಂತೆ ಪುಷ್ಕರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ಸಮಾಚಾರ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಹರಿ ಎಂದು, ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠನೆಂದು, ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಪಾಮರರು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಅವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲವೆ? ಅವನ ಗೈಮೆಮ್ಮೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಹನ ಗೂಢ, ಗುಹ್ಯ, ದುರೂಹ್ಯ. ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಗಹನತರವಾದ ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನು ಹರಿ ಎಂದು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಕಾಮ, ಯಮ, ವಾಯು, ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ ಆಯಾ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಯಾದ ಅದೇ ಭಗವಂತನು ಇಂದ್ರನ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರುವನು. ಸರ್ವಜೀವ ಪ್ರಧಾನನಾದ ಈ ವಿಷ್ಣುವೇ ಇಂದ್ರನ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಯಾದವ ನಂದನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು.

''ಅದಿತೇರಪಿ ಪುತ್ರತ್ವ ಮೇತ್ಯ ಯಾದವನಂದನಃ ।
ಏಷ ವಿಷ್ಣುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಇಂದ್ರಸ್ಯಾವರಜಃ ಪ್ರಭುಃ ॥

ಅದಿತಿ ಕುಮಾರ, ಯದುನಂದನ, ಉಪೇಂದ್ರ, ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಈ ಪ್ರಧಾನ ವಿಷ್ಣುವೇ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಸೃಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಉಳಿದ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದನು.

''ಪ್ರಧಾನಾತ್ಮಾ ಪುರಾಪ್ಯೇಕಃ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಸೃಜತ್ ಪ್ರಭುಃ ।
ಸಸರ್ಜಾಥ ಸುರಾನ್ ಕಲ್ಪೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚೈವ ಪ್ರಜಾಪತೀನ್ ॥

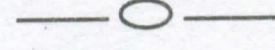
ಈ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯು ವಂಶಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವೃಂದದವರು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ

ತಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಗವತ್ತತ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಅರಿಯುವದು, ಭೋಧಿಸುವದು, ಅವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವದು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾರ್ಯಕೌಶಲವು ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲವರು ಹೊಗಳಿ, ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಭೀಷ್ಮನೇ ಹಿಂದೆ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಸಂಹಾರವಾಯಿತಷ್ಟೇ! ಅನಂತರ ಕೃತಯುಗವು ನಡೆದಾಗ ಸಂಭವಿಸಿದ ಘಟನೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುರಾಸುರರ ನಡುವೆ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಕ್ರೂರರಾದ ದೈತ್ಯದಾನವರ ದರ್ಪದಾಳಿಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ದೇವತೆಗಳು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ತಮಗೆ ಬಂದ ಭಯವನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಆಗ ಭಗವಂತನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ 'ಹೆದರಬೇಡಿರಿ, ನಿಮಗೆ ನಾನು ಗೆಲುವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ದಾನವರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಅಭಯ ನೀಡಿದನು.

ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಯಂತೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ದೇವತಾಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ದೈತ್ಯವೀರರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸೇನಾಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ರಣೋತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿ ನಿಂತರು. ಮಯ, ತಾರಕಾಸುರ, ವಿರೋಚನ, ಹಯಗ್ರೀವ, ಶ್ವೇತ, ವರಾಹ, ಲಂಬ, ಅರಿಷ್ಟ, ಕಂಸ ಮುಂತಾದ ದಾನವ ಧುರೀಣರು ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಗದಾ, ಪರಿಘ, ಮುಸಲ ಮುದ್ಗರ ಮುಂತಾದ ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು, ವಾಹನಾರೂಢರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಮೂವತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಔರ್ವ ಋಷಿಯ ಸೃಷ್ಟಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೮

ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ:

ಶ್ರುತಸ್ತೇ ದೈತ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ವಿಸ್ತರಃ ಕುರುನಂದನ ।
ಸುರಾಣಾಮಪಿ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ವಿಸ್ತರಂ ವೈಷ್ಣವಂ ಶೃಣು ॥

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ಕುರುನಂದನನಾದ ಭೀಷ್ಮ, ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಅಗ್ರೇಸರನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ದೇವತಾ ಸೈನ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಕೇಳು. ಹನ್ನೆರಡು ಆದಿತ್ಯರು. ಎಂಟು ವಸುಗಳು, ಹನ್ನೊಂದು ರುದ್ರರು ಹಾಗೂ ಲೋಕಪಾಲಕರು. ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರು ವಾಹನಾರೂಢರಾಗಿ ಸಮರ ಸನ್ನಹದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ಸುರ ಸೇನೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಿದ್ದ. ಯಮದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಮನು, ವಜ್ರದಂಡ ಧರಿಸಿ ಮೋಡ ಪಡೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರ, ಕಾಲಪಾಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವರುಣನು, ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ ಕುಬೇರನು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಾಯು ಮುಂತಾದ ಸುರಸತ್ತಮರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರು. ಜಯಘೋಷ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ. ದೇವ ದಾನವರಲ್ಲಿ ಘೋರಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ನೆತ್ತರಿನ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಯಿತು.

ಆ ಭೀಕರ ಸಮರದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ದೇವತೆಗಳು ತತ್ತರಿಸಿದರು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕಂಪಿತನಾಗಿ ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ದಾನವರನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿ ಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದ ಮಯಾಸುರನು ಬಡಬಾಗ್ನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. ದೇವೇಂದ್ರನ ತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟ ದೈತ್ಯರು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಕುಳಿತರು. ಮಯನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಡಬಾಗ್ನಿಯು ದೇವಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಡತೊಡಗಿತು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಗೋಳಾಡ ತೊಡಗಿದರು. ಸುರಸೇನೆಯ ಈ ಸಮರ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು ವರುಣನು ಕರೆದು 'ಇದಕ್ಕೇನು ಉಪಾಯ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ವರುಣನು. ನುಡಿದನು.

ವರುಣ :- ಸುರರಾಜ, ಮಯಾಸುರನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ರೂಪವಾದ ಈ ತಾಮಸೀ ಮಾಯೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ ಕೇಳು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕುಮಾರನಾದ 'ಊರ್ವ' ಎಂಬ ತಪಸ್ವಿಯು ಅದ್ಭುತ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಸೂರ್ಯನೆ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾಗಿತ್ತು ಅವನ ತಪೋದೀಪ್ತಿ, ಇಂತಹ ತೇಜಸ್ವಿ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಅನೇಕ ಮುನಿಗಳು ಋಷಿಗಳು ಬಂದರು. ಅವರೊಡನೆ ದಾನವರ ದೊರೆಯಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೂ ಇದ್ದ. ಆಗ 'ಅವನೂ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಊರ್ವ ಮುನಿಗೆ-

ಊರ್ವ ಋಷಿಯೆ, ನಿಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ-ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ನೀನು ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ ಎಳೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮದು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮನೆತನ ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ. ನೀನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ

ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಂಶ ಬೆಳೆಯುವದೆಂತು? ನಿನ್ನಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸ್ವಿ ದ್ವಿಜರು ದೊರಕುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ನಮ್ಮಂತಹ ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನಿ, ಅಲ್ಪತೇಜಸ್ವಿ, ಅಲ್ಪ ಮುನಿಗಳ ವಂಶ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳೆದರೂ ದೇಶಕ್ಕೇನು ಲಾಭ? ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ವಂಶವೃದ್ಧಿಮಾಡು. ನಿನಗೆ ಸರಿಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ, ತಪಸ್ಸುಳ್ಳ ಓರ್ವ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡು. ನಿನ್ನಂಥ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನಿ ದ್ವಿಜರ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದಿಂದ, ಬೆಳೆಯದೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡಹಾನಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೋ. ನಿನ್ನ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಅವತಾರ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಂತತಿ ರೂಪವಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡು.'' ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಊರ್ವ ಋಷಿಯ ಮನ ನೊಂದಿತು. ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಜರಿದು ನುಡಿದನು- ಆ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ವಿ.

ಊರ್ವ :- ಹಿಂದೆ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ದ್ವಿಜ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮುಖ್ಯಧರ್ಮ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಲಾರ ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರಿ ನೀರು ಕುಡಿದಿರುವವರು, ಗಾಳಿ ಕುಡಿದಿರುವವರೂ, ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಡಿದು ತಿನ್ನುವವರು, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಜಜ್ಜಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭಕ್ಷಿಸುವವರು. ಒರಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನುವವವರು ಎಂದು ಐದು ಬಗೆಯವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಪೋನಿಧಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಾಲಿಸಲೇ ಬೇಕು. ದ್ವಿಜನು ದ್ವಿಜನಾಗುವದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದಿಂದಲೇ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ವಿಧೀಯತೇ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೇ ಪರಾಂಗತಿಂ ॥

ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದ್ವಿಜತ್ವವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯು.

''ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಂ ಮನಃ
ಯೇ ಸ್ಥಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿವ್ರತೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥

ಧರ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವದು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ ದ್ವಿಜರು ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

''ಯೋ ನಿಗೃಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ಗ್ರಾಮಂ ಭೂತಗ್ರಾಮಂಚ ಪಂಚಕಮ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಸಮಾಧತ್ತೇ ಕಿಮತಃ ಪರಮಂ ತಪಃ ।

ಯಾರು ತನ್ನ ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಗಳನ್ನು ಜಯಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವರೋ ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ಸು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಪವು ಯಾವುದಿದೆ!

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಂಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಷ್ಟೇ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ಬಿಡಬೇಕು! ಮದುವೆಯನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಮಡದಿಯೇ ಬೇಕು ಎಂಬ ಅಗ್ರಹವೇಕೆ? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಪಃಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರಿ. ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸನಕ, ಸನಾತನ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿ, ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲವೆ? ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಮಾನಸ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ವಿಹಿತವಾದದ್ದು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಡದಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುವದು ಯೋಗಿಗಳ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಭೋಗಿಗಳ ಕರ್ಮ. ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಪುತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಈಗಲೇ ಮಾಡಿತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು, ಆ ಊರ್ವ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ದರ್ಭದಿಂದ ಕಡೆದನು. ಅದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ತೊಡೆ ಒಡೆದು ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಸಿಡಿದು ಹೊರಬಂದನು. ಊರ್ವ ಪುತ್ರನಾದ ಆ ಔರ್ವನು ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಸುಡಲು ಹೊರಟ ಭಯಂಕರವಾದ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾದ ಆ ಔರ್ವನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ದೀನಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದನು. ''ಅಪ್ಪಾ. ನನಗೆ ಭಯಂಕರ ಹಸಿವು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು.'' ಹೀಗೆ ನುಡಿದವನೇ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಉರಿಯತೊಡಗಿದನು. ದಶದಿಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಊರ್ವಕುಮಾರನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಉರಿಯಿಂದ ಸುಡತೊಡಗಿದವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಊರ್ವಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಮುನಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿಸು. ಇವನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುವೆನು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಡವಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಇವನು ನೆಲೆಸಲಿ. ಸಾಗರದ ಅಪಾರವಾದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತ ನನ್ನ ಯೋನಿಯಾದ ಆ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಲಿ. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನು ಎಲ್ಲ ದೇವ, ದಾನವ, ಮಾನವರಾದಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ತಿಂದು ತೇಗಲಿ. ಈಗ ಸಾಗರದ ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ''.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ, ಆ ಔರ್ವಾಗ್ನಿಕುಮಾರನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ತನ್ನ ತಂದೆಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸಾಗರದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ವಡವಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತನು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಆದರೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದಬಳಿಕ ಅವನು ಊರ್ವ ಋಷಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದನು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು :- ತಪೋನಿಧಿಯೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ, ನಿನ್ನ ಮಗನ ಊಳಿಗದ ಆಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಊರ್ವ ಮುನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಅಗ್ನಿಕುಮಾರನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಆ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದನು. ವಂಶ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಆ ಔರ್ವಮಾಯೆಯನ್ನು ಈಗ ಮಯಾಸುರನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಶಾಂತ ಗೊಳಿಸುವದು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಳಿಸು. ನಾನು ನೀರಿನ ಅಧಿದೇವತೆ ಆಗಿದ್ದು. ಚಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಜಲಜಂತುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ''

ವರುಣನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಇಂದ್ರನು ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ವರುಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಚಂದ್ರ ವರುಣರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ, ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಚಳಿ, ಗಾಳಿಗಳಿಂದ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಚಂದ್ರನ ತಂಪಿಡಿದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ದೈತ್ಯರ ದೇಹಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಡ್ಡೆಗಟ್ಟಿದವು ಮೇಲೆ ವರುಣನು ಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ದೈತ್ಯರು ನಿರ್ವೀರ್ಯರಾಗಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಒಗೆದಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಯಾಸುರನು ಕೂಡಲೇ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಕಲ್ಲು, ಮರ, ಟೊಂಗೆ, ರಂಬೆಗಳನ್ನು ದೇವಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಚಂದ್ರ ವರುಣರ ಮಾಯೆಯು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಬಂಡೆ, ಬೆಟ್ಟಗಳ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಆದವು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿ, ವಾಯುಗಳಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಿದನು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಗಾಳಿಯ ಅಲೆಗುಂಟ ಉರಿಯ ತೆರೆಗಳನ್ನೇ ಹಬ್ಬಿಸಿ ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಡತೊಡಗಿದರು. ಅದರಿಂದ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾಯೆಯು ನಷ್ಟವಾಗಿ ದೇವಸೇನೆಗೆ ಗೆಲವು ಶಾಂತಿ, ತುಷ್ಟಿ, ಪುಷ್ಟಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲನೇಮಿ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ನೂರು ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲಭೈರವನಂತೆ ಏರಿಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದರು. ದೈತ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಹುರುಪುಗೊಂಡು, ಎಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸ ಸೇನಾಪತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು. ಅವನ ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದರು. ಅವನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಸುರ ಸೈನಿಕರು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಬಿದ್ದರು.

ಆ ಕಾಲನೇಮಿಯು ಯಮ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ ಮುಂತಾದ ದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದನು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನು ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಗ್ನಿ, ವಾಯುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತಂಗುವ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮಹಾಭೂತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಅಧೀನವಾದವು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಲನೇಮಿಯ ವಶರಾದರು.

ಆದರೆ ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ವೇದ, ಧರ್ಮ, ಕ್ಷಮೆ, ಸತ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಐದು ವಸ್ತುಗಳು ಮಾತ್ರ ವಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯ, ಶ್ರೀ, ತನ್ನ ಬಳಿ ಸುಳಿಯದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಹಾಗೂ ವೇದಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳದಿದ್ದದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಆ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದು, ಗರುಡಾರೂಢನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಪಡೆಯಂತೆ ನೀಲವರ್ಣದಿಂದ ಮೈತುಂಬ ಮಿಂಚಿನ ಕಾಂತಿಯು ಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಾಲನೇಮಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು;

ದೈತ್ಯ ಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಈ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಯಮ. ಇವನಿಗೂ ನಾನು ಈಗ ಯಮನಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಇವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ನಾನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಅನಂತ, ಪದ್ಮನಾಭ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವದು ಈ ದಾನವಾಂತಕನನ್ನೇ, ಮಧು ಕೈಟಭರನ್ನು ಕೊಂದವನು ಈತನೇ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪುವನ್ನು ಇದೇ ವಿಷ್ಣುವು ಅರ್ಧನರ ಅರ್ಧಸಿಂಹದ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನರಸಿಂಹ ಎಂಬ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ವಂಚಕ ವಟುವೇಷದಿಂದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅವನಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕಪಟಿ ವಾಮನನು ಇವನೇ. ಈಗ ಈ ತಾರಕಾಮಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಲು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮನಬಂದಂತೆ ನಿಂದಿಸಿ ಹರಿದು ಜರಿದು ಮಾತನಾಡಿದನು. ಕ್ಷಮಾನಿಧಿಯಲ್ಲವೆ ಆ ವಾಸುದೇವ! ಕಾಲನೇಮಿಯು ಎಷ್ಟೇ ಕೀಳಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಹೀಗಳೆದು ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನೆಗೈದು ನುಡಿದರೂ ಇನಿತಾದರೂ ಕುಪಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕೃಪಾಸಾಗರ ಶಾಂತ ಸ್ವರದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿ ಇಂತು ನುಡಿದನು.

ವಿಷ್ಣು :- ದೈತ್ಯನೆ, ಗರ್ವಾಂಧಗಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಕ್ಷಮಾಗುಣ ಉಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೂ ಕ್ಷಮಾಗುಣಕ್ಕೂ ಬಹುದೂರ. ನಿನ್ನ ಮೈಸೊಕ್ಕಿನಿಂದಲೇ ನೀನು ಸತ್ತುಹೋಗುವಿ. ನಿನ್ನ ಈ ವಾಚ್ಯಾಳಿತನಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಂತೆ ಬಾಯಿಂದ ಬೈದಾಟ ಗೈಯುವ ನೀನು ಗಂಡಸೆ? ನೀನೂ ಹಿಂದಿನ ದೈತ್ಯರಂತೆ ವಿನಾಶದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿರುವಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದೇ ಕೊಂದು ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಕೂಡಿಸುವೆನು.''

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಲನೇಮಿಗೆ ಕೋಪ ಕೆರಳಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಡರಿದವು. ನೂರು ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆತ ಹಾಕಿದನು, ಗದೆಯಿಂದ ಗರುಡನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ತುಸು ಪೆಟ್ಟುಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಗರುಡನೊಂದಿಗೆ ಬೃಹದಾಕಾರ ತಾಳಿ ಅನಂತ ಭುಜಗಳಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಾಡ್ರೂಪದಿಂದ ಬೆಳೆದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು 'ಜಯ ಜಯ' ಘೋಷ ಮಾಡಿದರು. ಮುನಿಗಳು ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿದರು.

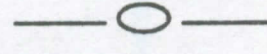
ಆ ಭಗವಂತನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಸಾವಿರ ಹಲ್ಲಿನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ ಹಿಡಿದು ಕಾಲನೇಮಿಯ ತೋಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು. ಅನಂತರ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಉಗುಳುವ ಆ ಕಾಲನೇಮಿಯ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟ ಹಾಸಗೈಯುವ ನೂರು ಮುಖಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿದನು. ಶಿರಗಳೆಲ್ಲ ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ಆ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸನ ಧಡೂತಿ-ದೇಹವು ಕೊಂಬೆಗಳಿಲ್ಲದ ಮೋಟುಮರದಂತೆ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ

ಅಮಂಗಳರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ಗರುಡನು ಬಂದು ಆ ದಾನವನ ದೇಹದ ಧಡವನ್ನು ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿದನು.

ಅದರಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳು ನಡುಗಿದವು. ಋಷಿ ಮುನಿಗಳು 'ಭಲೆ, ಭಾಪು' ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಪೂಜೆಗೈದರು, ಕಾಲನೇಮಿಯು ಹತನಾದ ಬಳಿಕ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಗದಾ ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹತಪತಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ದೈತ್ಯ ದಾನವ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಈ ತಾರಕಾಮಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ, ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು

ಶ್ರೀಹರಿ :- ''ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಜೇಯನಾಗಿ ನಿಂತ ಕಾಲನೇಮಿಯನ್ನು ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನು ವಧಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಿ. ಯಜ್ಞ, ಯಾಗಾದಿ ವೈದಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನಡೆಯಲಿ. ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದ ಋಷಿಗಳು, ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು, ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಸುಖದಿಂದ ಜೀವಿಸಲಿ. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನಾಶ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನಿಂದ ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಮಗೆ ಮುಂದೆ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡಲಾರರು. ನೀವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಶಾಂತಿಯುತ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಅವನೊಡನೆ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಔರ್ವ ಋಷಿಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಷಣ್ಮುಖನ ಉತ್ಪತ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೯

॥ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ॥

ಶ್ರುತಃ ಪದ್ಮೋದ್ಭವೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಿಸ್ತರೇಣ ತ್ವಯೇರಿತಃ ।
ಸಮಾಸಾದ್ಭವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಉತ್ಪತ್ತಿಂಚ ಗುಹಸ್ಯ ಚ ॥

ಭೀಷ್ಮ :- ಪೂಜರಾದ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಗಳೆ. ನೀವು ಈ ವರೆಗೆ ಪದ್ಮ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನನಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆ, ಸ್ಕಂದನ, ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳ ಬಯಸುವೆನು. ತಾರಕಾಸುರನು ಹೇಗೆ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ? ಅಂತಹ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು ಕೊಂದ ಬಗೆಯೆಂತು? ಪಾರ್ವತಿ ಯನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿದನು? ಇದೆಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನನಗೆ ಅರುಹಿರಿ.

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಮಾತೆಯಾದ ದಿತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿ ಕಶ್ಯಪರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಳು. ಈ ಸೇವೆಯಿಂದ ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆಗ ಸಂತಸದ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವರು ದತಿದೇವಿಗೆ 'ವಜ್ರದೇಹಿ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆ' ಎಂದು ವರ ವಿತ್ತರು. ವರ ವ್ಯರ್ಥವಾದೀತೇ? ಆ ದೇವಿಯು ವಜ್ರಕಾಯಾನಾದ ಮಗನನ್ನೇ ಹೆತ್ತಳು. ವಜ್ರಾಂಗನೆಂದೇ ಅವನ ಹೆಸರು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪರಿಣತಿ ಹಾಗೂ ಪಾರಂಗತಿ. ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿದ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ-

'ಅಮ್ಮಾ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ ?'

ದಿತಿಗೆ ಮಗನ ಮುಖ ನೋಡಿಯೇ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗು, ಹರ್ಷೋದ್ರೇಕದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ದಿತಿ :- ಮಗನೇ, ಏನು ಹೇಳಲಿ ನನ್ನ ದುಃಖ ! ಇಂದ್ರನು ಕೊಂದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ವಜ್ರದೇಹಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸು. ನನ್ನ ಸವತಿಯ ಮಗನಾದ ಆ ಸುರಪತಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸು.''

ತಾಯಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದ ಆ ಶೂರಕುಮಾರ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಬಾಹು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಬಿಗಿದು ತಂದ-ಆ ಸ್ವರ್ಗ ಪತಿಯನ್ನು, ಬೇಡನು ಚಿಗರೆ ಮರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವಂತೆ ಶಚೀಪತಿಯನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಕಶ್ಯಪರು,ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಆ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು. ಅವರು ವಜ್ರಾಂಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ವತ್ಸ, ಈ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಇವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವಮಾನವೇ ಮರಣ ಈಗ ಈ ಇಂದ್ರನು ಇದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆ. ನನ್ನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಇವನು ಇನ್ನು ಜೀವಿಸಿದರೂ ಜೀವನ್ಮೃತನೇ ಸರಿ. ಇದಂತೂ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಮರಣವಿದ್ದಂತೆ.

ವಜ್ರಾಂಗ :- ಪಿತಾಮಹ, ಈ ಸ್ವರ್ಗಪತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಡುವದರಿಂದ ನನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ವರ್ಗಸಾಮ್ರಾಟನನ್ನು ನಾನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಸುರಾಸುರರಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಲ್ಲವೆ?

ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಆದುದರಿಂದ ಈ ಶಚೀಪತಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಇದೋ ನಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದೆ. ಇವನಿನ್ನು ಮನಬಂದತ್ತ ಹೋಗಲಿ. ಆದರೆ, ದೇವೋತ್ತಮನೆ, ನನಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಶೆ. ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅದು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯದೋರಿದರೆ ಸಾಕು.

ವಜ್ರಾಂಗನ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ವರವಿತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯಾದ ಓರ್ವ ಅಂಗನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಮಡದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ವರಾಂಗಿ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ವಜ್ರಾಂಗನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ನವದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ.

ಇತ್ತ ಆ ವಜ್ರಾಂಗ ದಂಪತಿಗಳು ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ತಪೋವನಕ್ಕಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ವಜ್ರಾಂಗನು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸು ಕೈಕೊಂಡನು. ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೆ ಸಾವಿರವರ್ಷ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಐದು ಉರಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿಮಧ್ಯ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸು. ಮತ್ತೆ ಸಾವಿರವರ್ಷ ಅನ್ನಾಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ತಪಸ್ಸು ಕೊನೆಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾವಿರವರ್ಷ. ಹೀಗೆ ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಂಗನ ತಪಸ್ಸು ಸಾಗಿದಾಗ ಅವನ ಮಡದಿ ವರಾಂಗಿಯೂ ಕೂಡಿ ಅದೇ ತಪೋವನದ ಸರೋವರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೌನಿ ಮುನಿ ಮಾನಿನಿಯಾಗಿ ಆಹಾರ ತೊರೆದು ನಿದ್ರೆ ತ್ಯಜಿಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಘೋರ ತಪವನ್ನು ನಡೆಸಿದಳು. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ತಪಂಗೈಯುವ ಆ ವರಾಂಗಿಯನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೆದರಿಸಿದನು. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

ಒಂದು ಸಲ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಡು ಕೋತಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಅವಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ಪುರಂದರ. ವರಾಂಗಿ ಕುಳಿತು ಆಸನವನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯಿತು ಆ ಕಪಿ. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಜಪಮಾಲೆ ಕಸಿಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಹರಿಯಿತು. ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೀಸಾಡಿತು. ಏನಾದರೂ ವರಾಂಗಿಯು ಮಿಸುಕಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಪವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಆ ಸುರರ ದೊರೆಯು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಸಿಂಹ ವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ಗುಡುಗಿದನು. ಹಾವಾಗಿ ಬಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಏನಾದರೂ ಅವಳು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನ ಕೀಟಲೆ ಆದರೂ ತಪವು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ತರತರಹದ ಕಾಟ ಕೋಟಲೆಗಳಿಂದ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ವಜ್ರಪಾಣಿ ಆ ವರಾಂಗಿಯನ್ನು ನಾಕನಾಥನ ಈ ಉಪದ್ರವದಿಂದ ಕೊನೆಗೂ ಬೇಸತ್ತಳು ಆ ನಾರೀಮಣಿ. ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡುವವ ದೇವೇಂದ್ರನೆಂಬುದು. ಈ ಪರ್ವತವೇ ಬಗೆಬಗೆಯ ರೂಪತಳೆದು ತನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅವಳು ಬಗೆದಳು. ಆ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಶಾಪಕೊಡಲು ಹೊರಟಳು. ಅವಳ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಭಯ ಭ್ರಾಂತವಾಯಿತು ಆ ಬೆಟ್ಟ. ಹೆದರಿ ಹೇಳಿತು ಆ ಶೈಲ ವಾರಾಂಗಿಗೆ.

ಶೈಲ :- ತಪಸ್ವಿನಿಯೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವನಾನಲ್ಲ. ನಾನು ಅಂತಹ ದುಷ್ಟನೂ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಳಿ ಬದುಕುವ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸುಖದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟುದಿನ ಗೋಳಾಡಿಸಿದವನು ದೇವೇಂದ್ರ ನಾನಲ್ಲ.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ವರಾಂಗಿಯು ತಾನು ಎಲೆನಿಂತ ಪರ್ವತಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದ್ದವು. ಈ ವಜ್ರಾಂಗ ದಂಪತಿಗಳ ಪರಿಶುದ್ಧ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದರು ವಜ್ರಾಂಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಅನುಗ್ರಹಗೈಯುತ್ತ ಹೀಗೆ ನುಡಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ವತ್ಸ ವಜ್ರಾಂಗ, ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಸಿದ್ಧಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತಸವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏನು ಬೇಕು ಕೇಳು?''

ವಜ್ರಾಂಗ :- ಭಗವನ್, ನನಗೆ ಈ ಕ್ರೂರವಾದ ರಕ್ಕಸ ಭಾವವು ಬೇಡವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಈ ಅಸುರೀರೂಪವು ಹೋಗಬೇಕು. ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರಲಿ. ನಾನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ತಪೋನಿಷ್ಠೆಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರಬಾರದು. ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಅಕ್ಷಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿ.''

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ವಜ್ರಾಂಗನ ಈ ವರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಪೋನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಶಾಶ್ವತ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ವರವಿತ್ತ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಯಣ ಬೆಳಸಿದ ಬಳಿಕ ವಜ್ರಾಂಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದ ವರಾಂಗಿಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯೆ ಕಸಿವಿಸಿ. ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಕಾತರ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತುರ. ಆದರೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಆ ಶೂನ್ಯಾಶ್ರಮ ಕಂಡಕೂಡಲೆ, ಆಘಾತವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯ ತಾಂಡವ-ತಾಳಲಾರದಷ್ಟು ಉಗ್ರವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲೆ? ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಲೆ? ಎಂದು ಹೊಯ್ದಾಡಿತು ಮನಸ್ಸು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲ ಹುಡುಕಿ ತಂದು, ಅನಂತರ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವದಾಗಿ ಅವನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ.

ಹಣ್ಣಿನ ತೋಪುಗಳಿದ್ದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದ. ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಬಿಡವಾದ ಕಾಡುಗಿಡಗಳ ಝೊಡಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಡದಿ-ವಜ್ರಾಂಗಿ. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಂದ ಧಾರಾಕಾರ ನೀರು. ದುಃಖತಪ್ತಳಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಮನದನ್ನೆ. ಅವನು ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತಯಿಸಿ ನುಡಿದ.

ವಜ್ರಾಂಗ :- ಪ್ರಿಯೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅಳಿಸಿದವರು ಯಾರು ? ಯಾವ ನೀಚನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ ! ನಿನ್ನ ಯಾವ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಲಿ ಹೇಳು.

ವರಾಂಗಿ :- ಪ್ರಿಯಕರ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಈಡುಮಾಡಿದವ ಆ ಇಂದ್ರ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಬಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹೆದರಿಸಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅನಾಥಳಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಕಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಉಪದ್ರವ ತಾಳಲಾರದೆ ಸತ್ತು ಹೋಗಲು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ದುಸ್ಸಹವಾದ ನನ್ನ ಈ ದುಃಖ ಒಂದು ದುಸ್ತರ ಸಾಗರವಿದ್ದಂತೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಕರುಣಿಸು.''

ಮಡದಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮಹಾಕೋಪಬಂದಿತು- ದೈತ್ಯ ದೊರೆ ಆ ವಜ್ರಾಂಗನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪೇರಿದವು. ಸುರರಾಜನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯೂ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಏಕೋ ಈ ಬಲ ಪ್ರಯೋಗದ ದಾರಿ ಬೇಡವೆನಿಸಿತು. ಮತ್ತೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತನು. ವಜ್ರಾಂಗ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ಈ ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನ ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೂ ದಿಗಿಲಾಗಿ ಅವರು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ''ಮತ್ತೇಕೆ ಈ ತಪಸ್ಸು!'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ವಜ್ರಾಂಗ :- ಪಿತಾಮಹ, ನೀನು ವರವಿತ್ತು ಹೋದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನು ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಬೆದರಿಸಿ ಹೀಗಳೆದು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದ್ದ. ಅವನ ತಾಪವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ನನ್ನ ಮಡದಿಯು ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಮಗನನ್ನು ಕರುಣಿಸು. ಅವನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ದುಃಖ ಸಾಗರದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವ ತಾರಕ ನಾಗಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಕನಾಗಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ''ವಜ್ರಾಂಗ, ಇನ್ನು ನೀನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಡ. ವ್ಯರ್ಥ ದುಃಖ ಪಡಬೇಡ. ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ ತಾರಕನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನು ಅವನು ನಿಮ್ಮ ದುಃಖದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸುವನು. ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆರಳಿನ ಸಿರಿಯನ್ನು ಅಳಿಸುವನು.''

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಅವನು ಓಡಿಹೋಗಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮನ ವರದ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವಳಿಗೂ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ತಾವು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕ ಎನಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವರಾಂಗಿಯು ಬಸಿರಾದಳು. ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಆ ಗರ್ಭ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅನಂತರ ಲೋಕ ಭಯಂಕರ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಅವಳು ಹೆತ್ತಳು. ಆ ಉಗ್ರ ರಾಕ್ಷಸನ ಹುಟ್ಟು ಭೂಮಿ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸಿತು. ಸಮುದ್ರಗಳು ಉಕ್ಕೇರಿ ಭೋರ್ಗರೆದವು. ದೆವ್ವಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕೂಗಿದವು. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಮಗುವನ್ನು ಹರಸಿದರು. ಅಸುರಾಂಗನೆಯರು ಹಾಡಿದರು. ಕುಣಿದರು, ದೇವತೆಗಳು ದುಃಖ ಪಟ್ಟರು.

ಅನಂತರ ವಜ್ರಾಂಗಕುಮಾರ ಆ ತಾರಕಾಸುರನು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು. ಆ ಎಳೆ ಮಗುವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಕರೆ ತಂದು, ಕುಜಂಭ, ಮಹಿಷ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ದೈತ್ಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ರಾಕ್ಷಸ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಿತನಾದ ತಾರಕಾಸುರನು ದಾನವ ವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು.

ತಾರಕಾಸುರ :- ಅಸುರಾಗ್ರ ವೀರರೆ, ದೇವತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಶತ್ರುಗಳು. ನಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವದೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೂಡ ದೇವತಾ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆಯೋಣ ನಮ್ಮ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಆ ಸುರ ಸಂಘವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸೋಣ. ತಾರಾಕಾಸುನು ಹೀಗೆ ದೈತ್ಯ ವೀರರಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ, ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆಟ, ಊಟ, ನೋಟ, ತಿರುಗಾಟ ಬಿಟ್ಟು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು. ನೀರು ಕುಡಿಯುವದು, ಎಲೆ ತಿನ್ನುವದು, ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯ ನಿಲ್ಲುವದು, ಹಗಲಿರುಳೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವದು, ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷ ನಿರಂತರ ನಡೆಯಿತು ತಪಸ್ಸು. ಅವನ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಸೊರಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂದ. 'ವರಕೇಳು' ಎಂದ.

ತಾರಕಾಸುರ :- ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಸಾವು ಬರಬಾರದು ಇಂತಹ ವರ ಕೊಡು

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಸಾಯುವದು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಜನನವಾದವನಿಗೆ ಮರಣ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಯಾರಿಂದ ಮರಣ ಬರಬಾರದು ಎನ್ನುವದನ್ನು ಹೇಳು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಇರಲಿಲ್ಲ- ಆ ತಾರಕನಿಗೆ. ಅವನು ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದ. ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಏನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಅವನು ಬುದ್ಧಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ದಿಙ್ಮೂಢನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ.

ತಾರಕಾಸುರ :- ಹುಟ್ಟಿ ಏಳು ದಿನಗಳಾಗಿರುವ ಎಳೆಯ ಮಗುವಿನಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣ ಬರಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮ ಏನು ಬಾಧಕ! 'ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ' ಎಂದರು. ಅವನು ಕೇಳಿದ ವರಕೊಟ್ಟು ಪಿತಾಮಹ ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಡೆದ. ಅನಂತರ ತಾರಕನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿದ ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದ. ''ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆಯಲ್ಲವೆ ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಹೊರಡಿರಿ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡಿರಿ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಸುರರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆರೆಯಾಳುಗಳನ್ನಾಗಿ ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿರಿ. ಇದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿ.'' ತಾರಕನ ಈ ಮಾತು ಕೋತಿಗಳಿಗೆ ಸೆರೆ ಕುಡಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ ಗ್ರಸನ ಎಂಬ ದುಷ್ಟ ದಾನವ. ಸೈನ್ಯ ಸಜ್ಜಗೊಳಿಸಿದ. ನಗಾರಿ ಹೊಡೆಸಿದ. ತಮ್ಮಟೆ ಬಾರಿಸಿದ. ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ದಾನವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಚಂಡ ಪ್ರಚಂಡರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಂಭ ಮುಂದಾಳು-ಅವರಿಗೆಲ್ಲ. ಕುಜಂಭ ಅವ 'ನು ಹಿಂದಾಳು. ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲರಾಗಿ ಮಹಿಷ, ಕುಂಜರ, ಮೇಘ, ಶಂಭು, ಮಂಥನ, ನಿಮಿ ಕಾಲನೇಮಿ, ಕುಜಂಭ ಈ ಹತ್ತು ದೈತ್ಯ ಕುಲದ ಹಿರಿ ಹುದ್ದರಿಗಳು. ಇವರಲ್ಲದೆ ಇವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೈತ್ಯ ದಾನವ ಧುರೀಣರು. ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ತೂರುವಷ್ಟು ಬಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ ಹೊರಟರು. ಸಿಂಹಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರು, ಹುಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವರು, ಕತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರು, ಒಂಟೆಗಳ ಮೇಲೆ

ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರು, ಆಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದವರು ಎಷ್ಟೋ ದೈತ್ಯರು. ದೈತ್ಯರ ಸಮರ ಸನ್ನಾಹ ತಿಳಿದದ್ದು ಮೊದಲು ವಾಯುದೇವನಿಗೆ. ಅವನು ಸುರಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಇಂದ್ರನ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆಗೂಡಿದವು. 'ಮುಂದೇನು? ಎಂದು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸುರಪತಿ. ಆತ ಹೇಳಿದ್ದು ಇಷ್ಟು:

ಬೃಹಸ್ಪತಿ :- ಉಪಾಯಗಳು ನಾಲ್ಕು- ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ ಎಂದು. ಈಗ ದೈತ್ಯರ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಉಪಾಯಾಗಳು ಸಾಗಲಾರವು. ಉಳಿದದ್ದು ಕೊನೆಯದೊಂದೇ. ದಂಡೋಪಾಯವೇ ನಮಗೆ ಈಗ ತಾರಕ. ಆ ತಾರಕನನ್ನು ತುಳಿಯಲು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಹೊರಡಬೇಕು'.

ಆಚಾರ್ಯನ ಆದೇಶದಂತೆ ಸುರರಾಜನು ಶೀಘ್ರವೇ ಯುದ್ಧ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದ. ಸೇನಾಪತಿ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತಕನಾದ ಯಮನನ್ನೇ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈದ. ಸುರಸೇನೆಯ ಪ್ರಚಂಡ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ರಣಾರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. ತನ್ನ ಕೋಣವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿ ಕಾಲನು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡ. ಮೇಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅಗ್ನಿಯು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ಹಾವಿನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ವರುಣನು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದ. ಸಿಂಹ ಮೂಡಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನೂ, ಐರಾವತಾರೂಢನಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಹನಾರೂಢರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂಗ್ರಾಮಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನಿಕ ಬಲದೊಂದಿಗೆ. ಆರಂಭವಾಯಿತು ಸುರಾಸುರರ ಸಂಗ್ರಾಮ. ಒಳ್ಳೇ ಕಲಿತನದಿಂದ ಎರಡೂ ಪಂಗಡಗಳ ಸೈನಿಕರು ಹೋರಾಡಿದರು. ದೇವ ಸೈನಿಕರು ಅಸಂಖ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ತಾರಕಾಸುರನ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿದರು. ಅವು ಯಾವವೂ ವಜ್ರ ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಚಲನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಅಪಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮೈಗೆ ನಾಟಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಆ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನು ತಾನೇ ರಭಸದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿ ದೇವತೆಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದಂತೆ ಹೊಕ್ಕನು. ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದನು, ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸಿದನು. ತಾರಕಾಸುರನ ಈ ರೌದ್ರ ರೋಷಾವೇಶಕ್ಕೆ ಸತ್ತು ಹೋದ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದರು. ಆಗ ತಾರಕನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ತಾರಕ :- ದೈತ್ಯವೀರರೆ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿರಿ, ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಯಿರಿ'. ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ದಾನವವೀರರು ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನೂ, ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದರು. ದನಗಳನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದರು. ಆಗ ತಾರಕಾಸುರನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಜ್ರಾಂಗನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ದೈತ್ಯ ಗಂಧರ್ವರು ಅವನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಷಣ್ಮುಖನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಎಂಬ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

॥ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ॥

ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಪ್ರತೀಹಾರಃ ಶುಭ್ರ ಚೀನಾಂಶುಕಾಂಬರಃ ।

ಸ ಜಾನುಭ್ಯಾಂ ಮಹೀಂ ಗತ್ವಾ ಪಿಹಿತಾಸ್ಯಶ್ಚ ಪಾಣಿನಾ ॥

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ತಾರಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಬೆಳ್ಳಗಾದ ಚೀನಾ ದೇಶದ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತೀಹಾರಿ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಮೊಣಕಾಲು ಮಂಡೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಂದೆ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು.

ಪ್ರತೀಹಾರಿ :- ಮಹಾಪ್ರಭು, ಕಾಲನೇಮಿಯು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ತಂದು, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಸುರರನ್ನೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ ಇಡಲಿ?' ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದಾನೆ.

ತಾರಕಾಸುರ :- ಅವರು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಇರಲಿ, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ. ಮೂರು ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನದೇ ಮನೆ. ಆದರೆ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನ ಮೈಗೆ ನಾಯಿಯ ಕಾಲಿನಿಂದ ಬರೆ ಹಾಕಿರಿ, ಕತ್ತೆಯ ಕಾಲಿನಿಂದ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡಿರಿ. ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಹೊದಿಸಿರಿ, ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಅವನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ.

ಪುಲಸ್ತ್ಯ :- ತಾರಾಕಾಸುರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ದೈತ್ಯರು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಕಡು ದುಃಖವಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಖಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಕಮಲಾಸನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಗೈದರು.

ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೆರಳು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ಕೇಳಿದನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ದೇವೇಂದ್ರನೆ, ಗಂಡ ಸತ್ತ ಗರತಿಯಂತೆ ನೀನೇಕೆ ಕಳೆಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವಿ ? ನಿನ್ನ ಮುಖವೇಕೆ ಬಾಡಿದೆ ? ಮೈಮೇಲಿನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಏಕೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿರುವೆ?

ಅಗ್ನಿಯೆ, ಹೊಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೀನು ಎಷ್ಟು ನಿಸ್ತೇಜನಾಗಿರುವೆ? ಯಮನೆ, ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ರೋಗ ಬಂದಿದೆಯೆ? ಆ ಯಮದಂಡವನ್ನೇ ಊರುಗೋಲಿನಂತೆ ಇಟ್ಟು ಕುಂಟುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿರವೆಯಲ್ಲ? ಚಂದ್ರನೆ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಹೆದರಿಹೋಗಿರುವೆ? ದೈತ್ಯರಿಂದೇನಾದರೂ ನೀನು ಏಟು ತಿಂದಿರುವೆಯಾ? ವರುಣನೆ ನಿನ್ನ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದಂತೆ ಬಸವಳಿದು ಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲ? ನಿನ್ನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ರಕ್ತವೇ ಇಲ್ಲವೆ?

ವಾಯುವೆ, ಖಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ನೀನೇಕೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯನಾಗಿರುವೆ? ಕುಬೇರ, ನೀನು ಐಶ್ವರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನತದೃಷ್ಟನಂತೆ ಏಕೆ ಬಳಲುತ್ತಿರುವಿ? ಮಧುಸೂದನನೆ, ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಉದಾಸೀನಾಗಿರುವಿ? ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಈ ಚಕ್ರವು ಇಷ್ಟು ನಿರ್ವೀರ್ಯವೇಕಾಗಿದೆ? ಈ ನಿನ್ನ ತೇಜಶ್ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವರು ಯಾರು?

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಆ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಲು ವಾಯುದೇವನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಆಜ್ಞೆಯೂ ಆಯಿತು ಆ ಮಾರುತನಿಗೆ. ಆಗ ಆ ಪವನದೇವನು ಚರ್ತುಮುಖನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂದನು.

ವಾಯು :- ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ದೇವತೆಗಳ ವಿಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವತೆಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಹಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಂದ ಭುವನ ರಾಜನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ತಾರಕಾಸುರನೇ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಭುವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮೇರು, ಮಂದರ ಮುಂತಾದ ಸುವರ್ಣ ಪರ್ವತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನ ಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳಾಗಿವೆ. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡ ಹೊರಟ ನಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾದವು.

ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ವಜ್ರಾಯುಧವೂ ಕೂಡ ನೂರು ಚೂರಾಗಿ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ದೈತ್ಯ ಸೈನಿಕರು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಾರಕಾಸುರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು ಹೀಗಳೆದರು. ಸಿದ್ಧ ಗಂಧರ್ವರು ಈಗ ಅವನನ್ನೇ ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳೇ ಇಲ್ಲ, ಗುರು ಹಿರಿಯರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ ಮಿಥ್ಯಭಾಷಣ, ಉನ್ಮತ್ತ ನಡತೆ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ ವೃತ್ತಿ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಉಲ್ಲಂಘನ ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಆ ದೈತ್ಯನ ದುರ್ಗುಣ! ಅವನ ಅವಿವೇಕ ಹಾಗೂ ಅನುಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯ? ಅವನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಬರಬೇಕು ಆ ದುರುಳ ದೈತ್ಯ ದೊರೆಯ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲು.

ವಾಯು ವಿವರಿಸಿದ ದೈತ್ಯಾಧಮನ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು. ನಸು ನಕ್ಕು ನುಡಿದನು- ಆ ಪಿತಾಮಹ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಸುರರಾಗಲಿ, ಅಸುರರಾಗಲಿ, ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರರು. ಆ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಗಂಡಸು ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಡುತ್ತ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಸುರರನ್ನು ನಾನೇ ವರಕೊಟ್ಟು ಜಗತ್ತು ದಗ್ಧವಾಗದಂತೆ ತಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಏಳು ದಿನದ ಹಸುಗೂಸಿನಿಂದ ತನಗೆ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ- ಆ ದೈತ್ಯ. ಆ ಹಸುಗೂಸು ಮಹಾದೇವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಲಿದೆ. ಬರಲಿರುವ ಆ ಭವ ಕುಮಾರ ಪ್ರತಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿ, ಬೆಳಕಿನ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳಗಿ, ತಾರಕನನ್ನು ಮುಗಿಸುವನು.

ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮುಂದಿನ ಮಾತು. ಇನ್ನು ಶಿವ ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಿಮಗಿರಿಯ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಲಿರುವಳು- ಭವನ ಭಾವಿ ಪತ್ನಿ ಭವಾನಿ ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿ ಶಿವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆಯುವಳು. ಶಿವಸತಿಯರ ಕುಮಾರನು ಆ ತಾರಕನಿಗೆ ಮಾರಕನಾಗುವನು. ಅನಂತರ ನೀವು ಅವನ ಅಧಿಕಾರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಿರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತುಸು ಕಾಯಿರಿ. ಹೀಗೆ

ಹೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂತಯಿಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ನಂತರ ಈ ಮೊದಲೇ ಜನಿಸಿದ ನಿಶಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ವಿಭಾವರಿ, ಮಹತ್ತರವಾದ ದೇವತಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕು. ನೀನು ಈಗ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗು. ತಾರಕ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರಾಜನು ಸುರಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಬೆಳೆದು, ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾದೇವನು ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿರುವನು.

ಹಿಂದೆ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಶಂಕರನ ಪತ್ನಿ ಆಗಿದ್ದಳಷ್ಟೇ! ಅವಳು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಆ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಮಗಿರಿಯ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಲಿರುವಳು. ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಆ ಸತೀದೇವಿಯ ವಿರಹ ವೇದನೆಯಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಭುವನ ಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಬರಿದೋ ಬರಿದು ಶೂನ್ಯಪ್ರಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಮಾಚಲದ ಒಂದು ಕಂದರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯ ಮರು ಹುಟ್ಟನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ಕೆಲ ದಿನ ವಾಸ ಮಾಡಲಿರುವನು.

ಆ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವಾಗಿ ತಾರಕಾಂತಕನು ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವನು. ಇದೆಲ್ಲ ಮುಂದಿನ ಘಟನೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನೀನೊಂದು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಸತೀ ಜನ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಪಾರ್ವತಿಯಾಗಿ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವಳಷ್ಟೆ! ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಭವಾನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾನವು ಕಡಿಮೆ ಆದಂತೆ ತೋರುವದು. ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ತುಸು ಕೊರತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಳಿಗೆ ವಿರಹ ಕಾತರ. ಶಿವನೊಡನೆ ಸೇರಲು ಹಂಬಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸು ಅತ್ತ ಶಿವನ ತಪಸ್ಸು.

ಪರಸ್ಪರ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವಾಗಿ ಸರ್ವಲೋಕ ಶುಭಕರವಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಮಧುರ ಮಿಲನ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳ ಪುನರ್‌ಮಿಲನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರಣಯ ಕಲಹ, ಬಿರು ನುಡಿ, ಸರಸದಲ್ಲಿ ವಿರಸ ಅದರಿಂದ ತಾರಕಾಸುರನಿಗೆ ಸಂದೇಹ.

ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ರತಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ ನೀನು ಅವರಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಶಿವನು ಕೆಲವು ವಿನೋದದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುವನು ಅದರಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಕುಪಿತಳಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಳು.

ತಪೋಬಲದಿಂದ ಅಧಿಕ ಕಾಂತಿಮತಿಯಾಗಿ ಅನಂತರ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯು ಮಹಾದೇವನಿಂದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆಯುವಳು. ಅವನೇ ಸುರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

ದೇವಿಯೇ, ಯಾರಿಂದಲೂ ಗೆಲ್ಲಲಾಗದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ನೀನು ನಾಶ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ದೇಹ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ನೀನು ಆ ಮಾತೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡು. ಅವಳು ನಿನಗೆ ತನ್ನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವಳು.

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒಂದು ದೇಹಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ಸ್ವಂತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು. ಸ್ವರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವಳು. ಆ ತಪಸ್ಸು

ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ನೀನು ಆ ದೇವಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಭಕ್ತರು.

ದ್ವಿಜರು ನಿನ್ನನ್ನು ಓಂಕಾರರೂಪ-ಗಾಯತ್ರಿ ಎಂದೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕಾಳಿ ಎಂದೂ ವೈಶ್ಯರು ಭೂದೇವಿ ಎಂದೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಸರ್ವದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯ ದೇಹೈಕ್ಯದಿಂದ ವಿಶ್ವವಂದ್ಯಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಿ''

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿಶಾದೇವಿಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಮನೆಗೆ ನಡೆದಳು.

ಗಿರಿರಾಜ ಭವ್ಯ ಭವನ. ಅಲ್ಲಿಯ ರತ್ನದ ಗೋಡೆಗೆ ಆತುಕೊಂಡು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಳೆ-ಓರ್ವ ಗರ್ಭಿಣಿ. ತೇಜಃಪುಂಜ ಮುಖ. ಸಣಕಲು ದೇಹ. ಕಡ್ಡಿಯಂತಹ ಕೈಕಾಲು, ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆ, ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಬಿಗಿದ ತಾಯಿತ. ಕೊರಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ತಾಯತ.

ಅವಳ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವು ಪ್ರಕಾಶಪುಂಜವನ್ನೇ ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅವು ರತ್ನದೀಪ ಎಂದು ವಿಭಾವರಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

ಆ ಬಸಿರು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಲಕ್ಷಣ, ದಾಸ-ದಾಸಿಯರು ಅವಳಿಗೆ ಗೈಯುವ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಮುಖಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇವಳೇ ಹಿಮಾಲಯದ ಮಹಾರಾಣಿ ಮೇನಾ ದೇವಿ ಎಂದು ವಿಭಾವರಿಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿ ಮೇನೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ನಿಶಾದೇವಿಯು ಕಾದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು. ರಾಜಧಾನಿಯ ರಾಜ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ರಾಕ್ಷಸರ ಕೂಗು. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನವದಂಪತಿಗಳು ಗಾಢಾಲಿಂಗನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇನಾ ದೇವಿಯೂ ಕೂಡ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮೌನ.

ಪ್ರಶಾಂತ ನಿಶಾಂತ ಇಂತಹ ಏಕಾಂತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೇನಾದೇವಿಯು ಮುಖ ದ್ವಾರದಿಂದ ವಿಭಾವರೀ ದೇವಿಯು ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಗರ್ಭಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮೌನದಿಂದ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಸತೀದೇವಿಯ ದೇಹ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸುವರ್ಣ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ದೇಹವು ನಿಶಾದೇವಿಯು ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ನೀಲಮೇಘ ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು. ಮೇನಾದೇವಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರಣಳಾದ ಮಹಾತಾಯಿಯನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯ ಜನ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕ್ಷೇಮ ಉಂಟಾಯಿತು. ನರಕ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಅಂದು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ.

ಎಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯ ತಳುಕು. ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ರಸ, ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿ, ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳ. ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದವು. ಹಿಮಗಿರಿಯ ತುಂಬ ದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಗರೆದರು. ಗಂಧರ್ವರು

ಹಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬವಾಯಿತು-ಜಗನ್ಮಾತೆಯ ಹುಟ್ಟು.

ಪರ್ವತ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಳು ಮಹಾಸತಿ, ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯ ಮಹಾಪೂರ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನೆಪ ಮಾತ್ರ, ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಅವಳ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡಿದವು. ಅವಳು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸೌಂದರ್ಯ. ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನಗಳು ಪೂರ್ಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಅವಕಾಶ ಪಡೆದಿದ್ದವು.

ಸ್ವರ್ಗ ಸಮ್ರಾಟ ಇಂದ್ರನು ನಾರದರನ್ನು ನೆನೆದು. ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ಹಿಮಚಲ ಹಾಗೂ ಮೇನಾ ದೇವಿಯರ ಮಗಳು ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನೊಡನೆ ಬೇಗನೇ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ. ದೇವರಾಜನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನಾರದ ಸವಾರಿ ಪರ್ವತ ಸಾರ್ವಭೌಮನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಸಿತು. ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದ ಬಳಿಕ ನಾರದರು ಗಿರಿರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಅವರ ಮನೆತನವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ಪಟ್ಟದರಾಣಿ ಮೇನಾದೇವಿಯು ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದಳು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆ ಪರ್ವತೇಶ್ವರ ದಂಪತಿಗಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಬಂದಳು. ತಾಯಿಯ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಆ ತೇಜೋರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾರದರು ಚಕಿತರಾದರು. ಆ ಹಿಮರಾಜ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು.

'ಮಗಳೆ ದಯಮಾಡಿಸು ಇತ್ತ ಬಾ' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವಳು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅತ್ತ ಹೋಗದೇ ತಂದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಆಗ ಗಿರಿರಾಜನು ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ತಾಯಿ ಮೇನಾದೇವಿಯು ಪಾರ್ವತಿಗೆ-

'ವತ್ಸೆ, ತಪೋಧನರಾದ ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು. ಇವರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನೀನು ಮನಮೆಚ್ಚಿದ ಗಂಡನನ್ನು ಬೇಗ ಹೊಂದುವಿ. ಇವರಿಗೆ ನೀನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನಿನಗೆ ನಾನು ಆಡಲು ರತ್ನದ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.'' ತಾಯಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ತಂದೆಯ ತೊಡೆಯಿಂದೆದ್ದು ನಾರದರ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಎರಡೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮೇನಾ ದೇವಿಯು ಗೆಳತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದಳು

ರಾಜಕುಮಾರಿಯ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣ ನೋಡಿ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಆಗ ನಾರದರು. ತಾವು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವು ನೆರವೇರುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿ ಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ನುಡಿದರು.

ನಾರದ :- ಶುಭಾಂಗಿಯೆ

'ನ ಜಾತೋऽಸ್ಯಾಃ ಪತಿರ್ಭದ್ರೇ ಲಕ್ಷಣೈಶ್ಚ ವಿವರ್ಜಿತಃ।
ಉತ್ತಾನಹಸ್ತಾ ಸತತಂ ಚರಣೈರ್ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಿಃ' ॥

ಈ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಗಂಡನೂ ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಇವಳ ಕೈಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿವೆ. ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯಂತೂ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಲಕ್ಷಣ ಇದೇ ಭವಿಷ್ಯ ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಲಿ?

ನಾರದರ ನುಡಿ ಕೇಳಿ, ಹಿಮಗಿರಿಯ ಧೈರ್ಯವೇ ಉಡುಗಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರುತುಂಬಿತು. ಎದೆ ನಡುಗಿತು, ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ನುಡಿದ ಆ ನಗರಾಜ.

ಪರ್ವತರಾಜ :- ನಾರದರೆ, ಇದೇನು ಹೇಳಿದಿರಿ ! ನನ್ನ ಮಗಳು ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗಿದೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

'ಸ್ವಕರ್ಮಣೈವ ಜಾಯಂತೆ ವಿವಿಧಾಃ ಭೂತಜಾತಯಃ ।
ಕ್ರಮೇಣಾऽಶ್ರಮಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವ್ರತಾದಯಃ' ॥

ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮವಂತರಾಗಿ ಬಾಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಮೊದಲು ಪಾಲಿಸಿ ಅನಂತರ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆತ್ಮಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಕಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಈ ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಂಟು.

ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಸನ್ಯಾಸಗಳಂತೆ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವದೂ ಒಂದು ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಅಥವಾ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಉಳಿದರೆ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಡೆಯದು. ಮುಂದೆ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ನಿಂತು ಹೋದೀತು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಲಾಭವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ತ್ರಾತು ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಸದಾ ಸುತಲಾಭಃ ಪ್ರಶಂಸಿತಃ
ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಮೋಹನಾರ್ಥಾಯ ನರಕತ್ರಾಣಕಾರಣಾತ್ ॥

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವನು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುತ್ರಲಾಭ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೋಹನಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಸಮವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

''ಶಾಸ್ತ್ರೇಷೂಕ್ತಮಸಂದಿಗ್ಧಂ ಬಹುವಾರಂ ಮಹಾಫಲಂ
ದಶಪುತ್ರಸಮಾ ಕನ್ಯಾ ಯಾ ಸ್ಯಾಚ್ಛೀಲವತೀ ಶುಭಾ''

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಗದಂತೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಲವತಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಹತ್ತು ಪುತ್ರರಿಗೆ ಸಮ. ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

''ಸ್ತ್ರಿಯಾ ವಿರಹಿತಾ ಸೃಷ್ಟಿರ್ಜಂತೂನಾಂ ನೋಪಪದ್ಯತೇ ।
ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಸ್ತು ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಕೃಪಣಾ ದೈನ್ಯಭಾಗಿನೀ'' ॥

ಸ್ತ್ರೀ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ದುಃಖಭಾಗಿನಿ ಹಾಗೂ ದೀನಳು ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದು ಕನ್ಯೆ ಹತ್ತು ಗಂಡಿಗೆ ಸಮಾನ ಎಂಬ ಮಾತು ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕನ್ಯೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ತಂದೆಗೆ ಚಿಂತೆ ಅವಳು ಬೆಳೆದಂತೆ ತಂದೆಯ ದುಃಖವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ 'ದಶಪುತ್ರಸಮಾ ಕನ್ಯಾ' ಎಂಬ ಮಾತು ನಿರರ್ಥಕ ಎನಿಸುವದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಶೀಲವತಿಯೂ ಭಾಗ್ಯವತಿಯೂ ಆದ ಮಗಳಿದ್ದರೂ ತಂದೆಗೆ ದುಃಖ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತಳಾದ, ಪತಿಪುತ್ರಹೀನಳಾದ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಗತಿ ಏನು!

ನೀವಂತೂ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಕ್ಷಣವಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಮೂರ್ಛೆ ಬರುವಂತೆ ಆಗಿದೆ.

''ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಜನ್ಮ ಕುಲಾನಾಮುಭಯಾತ್ಮನಾಂ ।
ಇಹಾಮುತ್ರ ಸುಖಾಯೋಕ್ತಂ ಸತ್ಪತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಂಜ್ಞಿತಂ ॥

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಂಡ ದೊರೆತರೆ ಕೊಟ್ಟ ಕುಲ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲ ಎರಡಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇಮ. ಈ ಲೋಕ ಹಾಗೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂದ ಸುಖ ಉಂಟು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಜನ್ಮವು ಉಭಯಕುಲ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಂಥವನೇ ಇದ್ದರೂ ಸತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಪರದೈವವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

'ನಿರ್ಧನೋ ದುರ್ಮುಖೋ ಮೂರ್ಖಃ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣವರ್ಜಿತಃ ।
ದೈವತಂ ಪರಮಂ ನಾರ್ಯಾಃ ಪುತಿರುಕ್ತಃ ಸದೈವ ಹಿ ॥

ದರಿದ್ರನಾಗಲಿ ಕುರೂಪಿಯಾಗಲಿ, ಮೂರ್ಖನಾಗಲಿ, ದುರ್ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳವನಾಗಲಿ ಪತಿ ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ನಾರಿಗೆ ಅವನೇ ದೈವ, ಅವನೇ ಸರ್ವದಾ ಪರದೈವತ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ನಾರದರೆ, ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಎಂತಹ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ! ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗುವವನಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಆಘಾತವಾಗಿದೆ. ಈ ನನ್ನ ಮಗಳ ಕೈಗಳೆರಡೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಕೈ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುವದು ಯಾಚಕರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೆ? ದಾನ ಮಾಡುವವನ ಕೈಗಳು ಹಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇವಳ ಕಾಲುಗಳಂತೂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ ಎಂದಿರಿ ಇದು ಅವಲಕ್ಷಣವೇ. ಇವಳ ಮಿಕ್ಕ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ನಾರದ :- ರಾಜನೆ, ನಾನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ! ನಾನು ವಿನೋದವಾಗಿ ಆಡಿದ ಮಾತಿನ ಮರ್ಮ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನ ರಹಸ್ಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಇವಳ ಪತಿಯು ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತ ಮಹಾದೇವನೇ ಇವಳ ಪತಿ ಆಗುವನೆಂದರ್ಥ. ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಜನನ, ಮರಣ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣು ಕೂಡ ಯುಗ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣುವಿ. ಆದರೆ ಮಹಾದೇವನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಾಣುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡದೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯವಾಗಿ ಮೆರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಜಗನ್ನಾಥನೇ ಇವಳಿಗೆ ನಾಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವಳ ಪತಿ ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇವಳ ಕೈಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದಿವೆ ಎಂಬ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇವಳು ಸುರಾಸುರ ಮುನಿ ಮನುಜರಿಗೆಲ್ಲ ವರ ಕೊಡುವ ಮಹಾನುಭಾವಳು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಗರ್ಭಿತವಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರ ನೀಡಲು ಇವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೈ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಇವಳ ಕೋಮಲ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಕಾಲುಗಳು ಕಮಲದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಪಾದದ ಬೆರಳುಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಂತಿ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಚಿಗುರುಗಾಲಿನ ಉಗುರು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಆ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಸುರಾಸುರ ಸಾರ್ವಭೌಮರ ವಿವಿಧ ರಾಗ ರಂಗಿತವಾದ ಕಿರೀಟ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯೂ ಸೇರಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಜಾತ್ರೆಯೇ ಈ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಅರುಣ ಚರಣಗಳ ಕಿರಣ ಕುಂಜದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರುವದು. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಕಾಶ ಪುಂಜಗಳ ಈ ವರ್ಣಸಂಕರಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಭಿಚಾರವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಹಾಗೂ ಈ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಭಕ್ತರ ಮನೋಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸಬೇಕಾದದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಪಾದಗಳು ಭಕ್ತರ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ (ವಿ+ಅಭಿ+ಚರ) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಲಿರುವುದರಿಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಯಂತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಹೊರತೂ ಹೀನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ.

ಇವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನನ್ನ ಮಾತೂ ಸಹ ಇಂತಹ ಗೂಡಾರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಒಂದೊಂದು ಭಾಗ್ಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಗುರುತು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಹಾದೇವಿಯು ಮೈಮೇಲೆ ಯಾವ ದೇವತೆಯು ಪರಿಮಿತ ಭಾಗ್ಯದ ಗುರುತನ್ನು ಹಾಕಬಲ್ಲನು! ಅಪರಿಮಿತ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಈ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಉಳಿದ ನಾರಿಯರಂತೆ ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವತೆಗಳು ಬರೆದ ಪರಿಮಿತ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಪರ್ವತರಾಜ, ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಸರ್ವಮಂಗಳೆ, ಪವಿತ್ರಮೂರ್ತಿ. ಈ ಶಿವೆ ಆ ಶಿವನನ್ನು ಹೇಗಾದರೆ ಬೇಗ ಹೊಂದುವಳೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. ಈ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಕ್ಷೇಮವಿದೆ. ಶಿವ-ಶಿವೆಯರ ಮಿಲನವು ಮಹತ್ತರವಾದ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ ನಾಂದಿಯಾಗಲಿದೆ.''

ನಾರದರ ಈ ಶುಭ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಪರ್ವತೇಶ್ವರ ಹಿಮಾಲಯನಿಗೆ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂತಸದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಹಿಮರಾಜ :- ನಾರದರೆ, ಇಂದು ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನರಕದಿಂದ ಎತ್ತಿದಿರಿ. ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿದಿರಿ. ಇಂದು ಹಿಮಗಿರಿಯ ಹತ್ತುಪಟ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ನಾನು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳವಳ ಕಳೆಯಿತು. ಚಿಂತೆ ಅಳಿಯಿತು. ಸಂತಸವೂ ಆಯಿತು.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನಾರದರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು. ಹಿಮಗಿರಿಯಿಂದ ನಾರದರು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಶಚೀಪತಿಗೆ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ನಾರದ :- ಇಂದ್ರ, ಕನ್ಯೆ ಕೊಡಲು ನಾನೇನೂ ಹಿಮರಾಜನನ್ನು ಅಣಿಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮಹಾದೇವನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲ!

ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮನಸ್ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮವಿಕಾರ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಕಾಮವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರೇಮವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪತ್ನಿ ಏಕೆ! ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾದೇವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಪ್ರೇಮಗಳ ಸುಳಿವು ಹೊಳವು ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ.''

ನಾರದನ ಈ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕೂಡಲೇ ನೆನೆದನು-ಕಾಮದೇವನನ್ನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಮರದ ತಳಿರನ್ನೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಕಾಮ, ಕಾಮಿನಿ-ರತಿಯೊಡನೆ. ಅವನ ವಿಲಾಸವೇನು! ವಿಭ್ರಮವೇನು! ನೋಡಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇವನೊಬ್ಬ ವಿಲಾಸ ಲಾಲಸನಾದ ಶೃಂಗಾರ ದೇವನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಇಂದ್ರ ಹೇಳಿದ.

ಇಂದ್ರ :- ರತಿಕಾಂತ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂಶಯಬೇಡ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಸೂಜಿ ಇದ್ದರಷ್ಟೆ ಲೋಹ ಚುಂಬಕದ ಶಕ್ತಿ ತಿಳಿಯುವದು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಆದೇಶವಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ದೇವೇಂದ್ರನ ಈ ಆದೇಶ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಾಮನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಡೆದ. ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಗೆಳೆಯ ವಸಂತ, ಗೆಳತಿ ರತಿದೇವಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಶಿಖರ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು ಕಾಮ ಉಪಾಯ ಚಿಂತನೆ.

''ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಹಿ ನಿಷ್ಕಂಪಾ ಮನಸ್ತೇಷಾಂ ಸುನಿಶ್ಚಲಂ''।

ದೊಡ್ಡವರ ಮನಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಲ. ಕ್ಷುಲಕ ಜನರ ಹೃದಯದಂತೆ ಅದು ಅಲ್ಲಾಡದು. ಮಹಾತ್ಮರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದೇ ಕಠಿಣ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಆ ಶಿವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.

ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕದಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹುಶಃ ಮುಂದಿನ ಸಿದ್ಧಿ ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷರ ಮನ ಕದಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇದೇ ನನಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗಿದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಆ ಶಿವನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಚಾಂಚಲ್ಯದ ಹೊಳವು ಹಾಕಬೇಕು. ಆದರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಸ್ಥೈರ್ಯಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನೆಲಗಟ್ಟು ಹೊಯ್ದಾಡುವದು. ಇಂಥ ಚಂಚಲ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ, ರೋಷ, ಈರ್ಷೆ ಮುಂತಾದದುರ್ಗುಣಗಳ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವದು ಬಹು ಸುಲಭ. ಒಮ್ಮೆ ಇಂತಹ ದುರ್ಗುಣಗಳ ದುರ್ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ಈ ಕಾಮನ ಕೆಲಸ ಬಹು ಸುಲಭ.

ಆದುದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಈ ಶಿವನ ಧೈರ್ಯದ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿ ಅವನ ಅಂತರಂಗದ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸಗಳ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸಿ ಮನೋ

ವಿಕಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಪ್ತಕಾರ್ಯಚರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೈ ಕೊಂಡರೂ ಈ ವಿಜನ ವನದೇಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.' ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಗೈದು ಆ ರತೀಪತಿಯು ಭೂತಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಶ್ರಮ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಭೂತಲದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವದಂತಿತ್ತು ಆ ಶಿವಾಯತನ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸರಳ ಮರಗಳ ಕಟ್ಟೆಗಳು , ಹೂಗಳ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತು ಬಾಗಿನಿಂತ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳು. ಸಂದಿ ಸಂದಿಗಳಲ್ಲೂ ಆತು ಕುಳಿತು ಅನೇಕ ಗಣೇಶ್ವರರು. ಜಾತಿವೈರ ತೊರೆದು ಸ್ನೇಹ ಸಲುಗೆಯಿಂದಿರುವ ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳು. ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಮುರಿಯುವ ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆಗಳು. ಆಶ್ರಮದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿಗುಟುರು ಹಾಕುವ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಶಿವನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಎತ್ತು ಈ ಆಶ್ರಮದ ತುಂಬ ಪ್ರಶಾಂತಿ.

ಇಂತಹ ಈ ರಮ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತ ಹಿಡಿದು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನಂತೆಯೇ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ವೀರಕನೆಂಬ ಗಣಾಧಿಪನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಒಳಗೆ ತಪೋನಿರತನಾದ ಶಿವ.

ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು, ಸರಳ ಮೂಗಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿ. ಮೈ ಮೇಲೆ ಸಿಂಹದ ತೂಗಲು. ಕಿವಿಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿ ಹಗುರಾಗಿ, ಉಸಿರಾಡುವ ಹಾವುಗಳ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಹೊಳವು. ಕಪೋಲ ಮೇಲೆ ಜೋತಾಡುವ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಜಡೆ. ವಾಸುಕಿಯ ಹಗ್ಗದಂತಹ ಹಾವಿನ ಮೈಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಯೋಗಪಟ್ಟ. ಎರಡೂ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಡೆ ತೆರೆದು ಆಟವಾಡುವ ಹಾವುಗಳು. ಉಗ್ರಾವ್ಯಗ್ರವಾದ ಭೀಷಣ ಸುಂದರ ಕಾಂತ ಕಳೆ.

ಇಂತಹ ರುದ್ರ ರಮಣೀಯವಾದ ಶಿವನ ಗಂಭೀರ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ತಪಃ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಮನ ಮಿದುವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅವನ ಬಳಿ ಸಾರಿದನು. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಗುತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಹೆಮ್ಮರಗಳ ಕುಸುಮ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಝೇಂಕರಿಸುವ ದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವವನ್ನು ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಮನು ಶಿವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಕರ್ಣರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಆ ಗಂಗಾಧರನ ಅಂತರಂಗದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟ ಮನ್ಮಥ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮನ ಪ್ರವೇಶವಾದ ಕೂಡಲೇ, ಶಿವನ ಹೃದಯವು ಸಾನುರಾಗವಾಯಿತು. ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಮಧುರ ಸ್ಮರಣೆಯು ಎದ್ದು ಬಂದಿತು. ಆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಂಡ ಚಂದ್ರಶೇಖರ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಗಿರಿರಾಜ ಕುಮಾರಿಯು ಶಿವ ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಅಂತರಂಗ ಗೋಚರಳಾಗಿ ಅನಂತರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಪ್ರೇಯಸಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲ ವಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸು ಆ ಮೋಹಿನಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಯಿತು. ಕಾಮನ ಕೆಲಸವು ಆಯಿತು.

ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ, ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಿವ ತನ್ನ ಚಿತ್ತದ ಹೊಯ್ದಾಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ. ತನ್ನ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಚಿತ್ತ ಚಾಂಚಲ್ಯದ ಕಾರಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ಕಾಮನೇ ತನ್ನ ಈ ಮನೋವಿಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು ಆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಿವನಿಗೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಯಮದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡು. ಹತೋಟಿ

ಮೀರಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದ. ಆಗ ಕಾಮನಿಗೆ ಆವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲ್ಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಹರನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಆ ಮೀನಕೇತನ. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ವಸಂತನೂ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾಮರ ಕಾತು ಹೂತು ನಿಂತಿತ್ತು. ಮೆಲುಗಾಳಿ ಆ ಮಾಮರದ ಮಂಜರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಂಗಾಳಿಯ ತಂಪಿಗೆ ಅಳೆಗಳಿಂದ ತೂಗಾಡಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ಬಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಿವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದ ಕಾಮಭೂಪ, ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಆ ಪುಷ್ಪಾಂಜರಿಯ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಧೈರ್ಯಮೇರುವಾದ ಶಿವನ ಹೃದಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ಭಾವನೆಯ ಅಂಕುರಾರ್ಪಣೆ ಆಯಿತು.

ರುಕ್ಷ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗದ ರಸಕಾರಂಜಿ ಪುಟಿಯಿತು. ಈ ಪ್ರಣಯ ಪೀಠಿಕೆ ಶಿವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದೀತೆ? ಕಾಮನ ಈ ಕಾರಸ್ಥಾನ ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಆ ಭವನಿಗೆ. ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿತು. ಕಂಠ ಹೊಂಕರಿಸಿತು. ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಹಣೆಯ ನಡುವೆ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸ್ಫೂಟಗೊಂಡಿತು.

ಸಂಹಾರಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಿವನ ಆ ರುದ್ರ ಶರೀರದ ಹಣೆಗಣ್ಣು ಒಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಂಡದ ಹೊಂಡವಾದಿ ದಹಿಸಿತು. ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದಂತಹ ತನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಶಿವನ ಕಾಮನೆಡೆ ನೋಡಿದ. ನೋಡಿದ್ದೊಂದೇ ತಡ. ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಕಿಡಿ ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಉರಿಯಿತು. ಅದೊಂದು ಬೆಂಕಿಯ ಬಣಿವೆ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ದರ್ಪಿಷ್ಠನಾದ ಕಾಮ.

ಹೀಗೆ ಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಒಂದು ಕಿಡಿ ಕಿಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಮನನ್ನು ಬೂದಿಗೈದು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಛಿಟ್‌ಛಿಟಲ್ ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾದೇವನು ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮಾವಿನಮರ, ವಸಂತ, ಚಂದ್ರ, ಹೂ, ತುಂಬಿ ಕೋಕಿಲೆಗಳ ಕುಕಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದನು. ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದರೂ ಮಹೇಶ್ವರನ ಹೃದಯವು ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಸ್ನೇಹವು ಅವಳ ವಿರಹವನ್ನು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ವಿರಹಾಗ್ನಿಯು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ಮಡದಿಯ ಮೋಹವು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ಮಡದಿಯ ಮೋಹವು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮನ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಮನು ದಗ್ಧನಾದ ಬಳಿಕವೂ ಅವನ ಅಂತರಂಗವು ಮಾತ್ರ ತಾಪಕೋಪಗಳಿಂದ ದಗ್ಧವಾಗಿ ದುಃಖ ದಲಿತವಾಯಿತು.

ಇತ್ತ ಪತಿಯ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ದುರಂತದಿಂದ ದುಃಖ ಸಂತಪ್ತಳಾದ ರತಿಯು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದ ಮನ್ಮಥನ ಸುಂದರ ಶರೀರ ಕಂಡು ದುಃಖಪಟ್ಟಳು. ಕಾಮನ ಮಿತ್ರನಾದ ವಸಂತನು ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು ಆದರೂ ಅವಳ ದುಃಖ ಶಮನ ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮುಡಿದುಕೊಂಡ ಆ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದಳು. ಪತಿಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಧವೆಯಾದ ಆ ರತಿದೇವಿಯು ಗುಂಗಿ ಹುಳುಗಳ ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾವಿನ ಮರದ ಹೂಗಿಡಗಳ

ಬಳ್ಳಿಯನ್ನೇ ದಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ, ಮೈಗೆಲ್ಲ ಕಾಮನ ಬೂದಿಯನ್ನೇ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಮಹಾದೇವರ ಎದುರು ಮಂಡೆಯೂರಿ ಕುಳಿತು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಳು.

ಅಸಹ್ಯಕೋಪಾಯ ಸುದೇವ ತುಭ್ಯಂ
ಶಶಾಂಕ ಚಿಹ್ನಾ ನಮೋಽಸ್ತು ತುಭ್ಯಂ ॥
ಅಸೀಮಲೀಲಾ ಪರಮಸ್ತುತಾಯ
ವೃಷೇಂದ್ರಯಾನಾಯ ಪುರಾಂತಕಾಯ ॥

ಕ್ರೂರವಾದ ಕೋಪವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಬಹು ವಿಧವಾದ ಲೀಲೆಗಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪುರಾಂತಕನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನಮಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾಯ ಮಹೌಷಧಾಯ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ನಾನಾ ವಿಧ ರೂಪಕಾಯ ।
ನಮೋಸ್ತು ಕಾಲಾಯ ನಮಃ ಕಲಾಯ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಕಾಲಕಲಾತಿಗಾಯ ॥

ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಔಷಧಿರೂಪನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ನಾನಾ ಬಗೆಯ ರೂಪವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಕಾಲರೂಪನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಕಲೆಯು ರೂಪವೂ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೀರಿದವನೂ ಆದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ ಕಾಮಯಶಃ ಸಮೃದ್ಧಿಂ ।
ಪತಿಂ ವಿನಾ ತಂ ಭಗವನ್ನ ಜೀವೇ ।
ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ಪ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪುರುಷೇಷು ನಿತ್ಯ ।
ಸ್ತತೋಽಪರಃ ಕೋ ಭುವನೇಷ್ವಿಹಾಸ್ತಿ ॥

ಸ್ವಾಮಿ! ಕಾಮನೆಂಬ ಯಶಸ್ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ಎಲೈ ಭಗವಂತನೇ, ಪತಿಯನ್ನುಳಿದು ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ. ಎಲೈ ಪುರುಷ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಪ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರಿಯನು ನಿತ್ಯನು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರು ತಾನೇ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು? ರತಿಯ ರೋದನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶಿವನ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಮತ್ತು ಆ ಕಾಮಕಾಂತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು.

ಪರಮೇಶ್ವರ :- ಕಾಮಕಾಮನಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಕಾಮನು ಬೇಗನೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಲಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಅನಂಗ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಉಂಟಾಗುವದು. ಮಹಾದೇವರ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮದನ ಮಾನಿನಿಯು ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಬೇರೊಂದು ಉಪವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಆ ನಿರ್ಜನ ವಿಪಿನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರತಿಯು ದುಃಖಾತಿರೇಕದಿಂದ ಅತ್ತದ್ದೇ ಅತ್ತದ್ದು. ಹಿಮಾಚಲದ ಪರಮ ರಮಣೀಯ ನಿಸರ್ಗಸುಂದರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವಳ ದುಃಖವು ಉದ್ದೀಪಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿರಹಾಗ್ನಿಯ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದಂತಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಪತಿವಿರಹ ತಾಪ ತಾಳಲಾರದೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳಿಗೆ ಆಗಾಗ

ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಂಕರನ ಆಜ್ಞೆಯ ನೆನಪಾಗಿ ಆತ್ಮಘಾತಕ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಅವಳು ನಿವೃತ್ತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇತ್ತ ಗಿರಿರಾಜನಾದ ಹಿಮಾಲಯನು ನಾರದ ಮುನಿಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರತಿಯ ವಿಲಾಪಗೈಯುತ್ತ ಕುಳಿತ ಏಕಾಂತ ವನಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆಯುವ ಆ ಮನ್ಮಥ ಕುಟುಂಬಿನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅವಳ ದಾರುಣ ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ಕೌತುಕದಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

ಹಿಮಗಿರಿ :- ಶುಭಾಂಗಿ, ನೀನು ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರುವೆ? ನೀನು ಯಾರ ಮಗಳು? ಯಾರ ಮಡದಿ? ಅಳಲು ಕಾರಣವೇನು? ನಿನ್ನಂತಹ ಲೋಕ ಸುಂದರಿಯು ಅಳಬೇಕಾದರೆ ಮಹತ್ಕಾರಣವು ಇರಲೇಬೇಕು?

ರತಿ :- ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ, ನಾನು ಕಾಮನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ರತಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಮಹೇಶ್ವರನು ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಅಷ್ಟೆ!

ದೇವತೆಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆ ಶುಂಭುವಿನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನನ್ನ ಪತಿ ವಿಘ್ನ ಒಡ್ಡಿದ ಆದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಕಣ್ತೆರೆದ. ಅವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಉರಿಯು ಭುಗಿಲ್ಲೆಂದು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬೂದಿಗೈದಿತು. ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನಾಥಳಾದ ನಾನು ಆ ಪರಶಿವನಿಗೆ ಮೊರೆಹೋದೆ. ಅವನನ್ನೇ ಸ್ತೋತ್ರಗೈದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರ ವರವಿತ್ತ.

''ಕಾಮಪತ್ನಿ, ನಾನು ತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಪತಿ ಬೇಗ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವನು. ನೀನು ದೇಹ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಡ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬು. ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನ ನಿನಗೆ ಮರಳಿ ದೊರೆಯುವನು.'' ಆ ಚಂದ್ರಚೂಡನು ನುಡಿದ ವಚನವು ನನಗೆ ಅಶಾತಂತು. ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗುವ ದಿನವನ್ನೇ ನಾನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ಬದುಕಿದ್ದೇನೆ. ಪತಿಯ ಪುನರ್ಮಿಲನದ ಆಶೆಯಿಂದ ಈ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ನಾಶಗೈಯದೆ. ಅವನ ಬರವಿಗಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಶಿವವಾಕ್ಯವು ಸತ್ಯವಾಗುವವರೆಗೆ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮನ ರಮಣಿ ರತಿಯ ಈ ವ್ಯಥೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಖಿನ್ನನಾದ ಆ ಪರ್ವತರಾಜ ಮಗಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿಬಂದ. ರತಿದೇವಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆ ಆಯಿತು. ಕಾಮವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಶಿವ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮಮಾಡುವ ಬಗೆ ಎಂತು.? ಇದೇ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆ ಆಯಿತು ಅವಳಿಗೆ. ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಅಪ್ಪಾ, ಈ ಬೆಡಗು ಬಣ್ಣದ ಬರಿ ದೇಹದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಪರಮೇಶ್ವರನಂತಹ ಪತಿಯ ದೇಹದ ಈ ಥಳಕು, ಬೆಳಕಿಗೆ ಮೋಸ ಹೋಗುವವರಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪತಿಯ ಸಂಗದ ಮಹಾಫಲ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ತಪೋನುಷ್ಠಾನವಿಲ್ಲದೆ, ಶಿವನಂತಹ ದುರ್ಲಭ ವಸ್ತು ದೊರಕಲಾರದು. ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿದ್ದವರು ಯಾವ ಮಹಾಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಲಾರರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪೂರೈಸಲು ಉಗ್ರ ತಪ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಹಿಮಾಲಯ :- ಮಗಳೆ, ಬೇಡ ಬೇಡ, ತಪಸ್ಸಿನ ತಾಪವನ್ನು ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ದೇಹವು ತಾಳಲಾರದು ನಿನ್ನ ಈ ರೂಪವು ತಪಃಕಾರಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ದೈವದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ನೀನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ಆಗಿಯೇ ತೀರುವದು. ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬಯಸಲಿ ಬಿಡಲಿ ಆಗುವದು ಆಗಿಯೇ ತೀರುವುದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಈ ತಪಸ್ಸೇಕೆ? ಈ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ತಾಪವೇಕೆ? ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಗಿರಿಜೆಯು ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಹಿಂದೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳ ಆ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಹಿಮರಾಜನೇ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು, ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷವಾಣಿ ಮೊಳಗಿತು. ''ನಗನಾಥ, ನೀನು ಈ ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು 'ಉ', 'ಮಾ' ಮಗಳೇ ಬೇಡ ತಪಸ್ಸು ಬೇಡ ಎಂದು ನೀನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಉಮಾ ಎಂದೇ ಅವಳು ಮೂರ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವಳು. ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ತಪವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಈ ನಿನ್ನ ಕನ್ಯೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮನೋಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರ್ವತೇಶ್ವರನು ಮಗಳಿಗೆ ತಪಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನಿಡಿದನು.

ಶೈಲಪುತ್ರಿ ಗಿರಿಜೆಯು ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದಳು. ದೇವತೆಗಳೂ ಏರಲಾರದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು ಅವಳ ಆ ತಪೋಭೂಮಿ, ಜೊತೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸಖಿಯರು, ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾದ ತಪೋನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಳು ಆಗ ನಗರಾಜ ದುಹಿತೆ.

ಹಿಮಾಲಯದ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗಾಂಗಣ. ಬಗೆಬಗೆಯ ಧಾತುಗಳು, ದಿವ್ಯ ಹೂವುಗಳು ಅರಳಿದ ಅಸಂಖ್ಯ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳು. ಆ ಹೂಗಳಲ್ಲಿಯ ಜೇನು ಹೀರುತ್ತಿರುವ ದುಂಬಿಗಳ ಝೇಂಕಾರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಿರಿ, ಝರಿಗಳು, ಮೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ. ಅರಳಿದ ಕಮಲಗಳು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಖಗ-ಮೃಗಗಳ ಸಂಚಾರ ಸಂಭ್ರಮ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಹೂಗಳ ಸುಗ್ಗಿ ಎಲ್ಲವಿಧ ಹಣ್ಣುಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ. ಆ ತಪೋವನದ ಕೆಲವುಕಡೆ ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣಗಳು ಒಳಗಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಗುತ್ತಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳು. ಇಂತಹ ನಿರ್ಜನ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಳು ಆ ಪರ್ವತಪುತ್ರಿ. ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಳು. ನಾರು ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ದರ್ಭೆಯಿಂದ ನಡು ಪಟ್ಟಿ ಬಿಗಿದಳು. ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಪಾರ್ವತಿಯ ತಪಸ್ಸು, ಮೂರುಹೊತ್ತು ಸ್ನಾನ ಸರ್ವದಾ ಧ್ಯಾನ ಹಣ್ಣೊಡೆದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಿನ್ನುವದು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸು, ಅನಂತರ ದಿನಕ್ಕೊಂದೇ ಎಲೆ, ಹೀಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ, ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಅದನ್ನೂ ತೊರೆದು ನಿರಾಹಾರದಿಂದ ಉಗ್ರ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ.

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾಗಿ ಸಾಗಿತು ಆ ಸತೀದೇವೀಯ ತಪಶ್ಚರ್ಯ ತಪಸ್ಸಿನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೆಂದುಹೋದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಾವಿರಗಣ್ಣಿನ ದೇವೇಂದ್ರ ಏಳು ಮುನಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದ. ಅವರು ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ದೇವೇಂದ್ರನಂತವನು ನೆನೆದದ್ದು ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದ. ಇಂದ್ರ ಅವರನ್ನು ಆದರಿಸಿದ, ಗೌರವಿಸಿದ, ಅವನನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಕೇಳಿದರು.

''ಸ್ವರ್ಗದ ಒಡೆಯ, ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ನೆನೆಸಿದೆ?''

ಇಂದ್ರ :- ಹೈಮಾಚಲ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ನಡುವೆ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವಳಷ್ಟೇ ಸತೀದೇವಿ ! ದಯಮಾಡಿ ಆ ಪರ್ವತಕುಮಾರಿಯ ತಪಸ್ಸು ಮುಗಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಜ್ವಲಿಸಿಹೋದೀತು. ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ನೀವು ಅವಳ ಈ ತಪಸ್ಸು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ಇಂದ್ರನ ಈ ವಿಜ್ಞಪ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಶೈಲಪುತ್ರಿ ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು.

ಋಷಿಗಳು :- ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ರಾಜಪುತ್ರಿ, ನೀನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆ?

ದೇವಿ :- ಪೂಜ್ಯರೆ, ನಾನು ಮೌನವ್ರತ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷರು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೌನ ಮುರಿದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ವಂದಿಸಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಮೊದಲು ಈ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಶ್ರಮ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರಿ. ಗೌರಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದರು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅವಳು ತೋರಿದ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದಣಿವು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು- 'ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಏತಕ್ಕಾಗಿ?'

ಗೌರಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಭಾವ ಸಂಪೂರ್ಣ ತುಂಬಿತ್ತು ಆ ಮುನಿಗಳ ಬಗೆಗೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಮಂದಹಾಸ ಬೀರಿ, ತನ್ನ ಮೌನ ವ್ರತವನ್ನು ತೊರೆದು ಪ್ರಸನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ದೇವಿ :- ಪೂಜ್ಯರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆ, ನೀವು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಇದೆ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ನಾನು ಈಗ ಮುಗಿಲ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಡಿಯ ಬಯಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ (ವಿಧ್ಯಬೆಟ್ಟದ) ತುತ್ತ ತುದಿ ಮುಟ್ಟಲು ಕೈ ಚಾಚಿದಂತಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಪಾಡು. ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಾನು ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದೂ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದೇ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದರಲ್ಲೂ ಈಗ ಅವನು ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ರಾಗಾನು ರಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರೇಮ ಕಾಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಸ್ತವಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಹೃದಯ ಕೆಣಕ ಬಂದ ಕಾಮನನ್ನು ನಡುಗಣ್ಣ ಕಿಡಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಮನನ್ನೇ ಕಮರಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಆ ಕೈಲಾಸ ಪತಿಯನ್ನು ನನ್ನಂತಹ ಅಬಲೆಯು ಆರಾಧಿಸುವ ಬಗೆ ಎಂತು? ಮಹಾದೇವಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿದರು ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಆ ತರಳೆಯ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಬಳಗಕ್ಕೆ. ಗಿರಿಜೆಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಿಯಲು ನುಡಿದರು ಆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ.

ಮುನಿಗಳು :- ''ಮಗಳೆ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖ ಎರಡು ವಿಧ. ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಎಂದು. ಈ ಕೈಲಾಸ ಪತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ನಿನಗೆ ಎಂತಹ ಸುಖ

ದೊರಕೀತು? ತುಸು ವಿಚಾರಿಸು. ಹೇಳಿಕೇಳಿ ಆ ಶಂಕರ ದಿಗಂಬರ. ಮೈತುಂಬ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಮೇಲೆ ಮೂಳೆಗಳ, ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಆಭರಣ ಬೇರೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬುರುಡೆ, ನೋಡಲು ಹುಚ್ಚನಂತೆ, ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕೂಡ ಸಮನಿಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಂದು ಆತನ ಹೆಸರು.

ಅವನಿರುವದು ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡುವದು ಭಿಕ್ಷೆ. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆ ಶಿವ ಎಂದರೆ ಮೂರ್ತಿವಂತ ಅನರ್ಥ. ಮೈ ತೆಳೆದ ಅನಾಹುತ. ಇಂತಹ ಅಸಹ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ನೀನು ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಹೊಂದುವಿ ? ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರಂತೆ ದೇಹ ಸುಖ ಬಯಸುವಿ ಅಷ್ಟೇ ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸಮರ್ಥಾ ಆ ಕೈಲಾಸ ಪತಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ಅವನ ದೇಹ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು ದೈಹಿಕ ಸುಖ ದೊರೆಯಲಾರದು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುಂಡ-ಮುಂಡಗಳ ಮಾಲೆ, ಆ ತಲೆಬುರುಡೆಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವೂ ನೆತ್ತರ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಹೆಣ ಉದುರುತ್ತದೆ. ಮೈತುಂಬ ಹರಿದಾಡುವ ಹಾವುಗಳು. ಸ್ಮಶಾನ ವಾಸ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಭೂತ-ಪ್ರೇತ ಪರಿವಾರ. ಆ ಹರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದವರಿಗೂ ಹೆದರಿಕೆ ಅವನ ಬಳಿ ನಿಂತರೂ ಹೇಸಿಕೆ. ಇಂತಹ ಅಸಹ್ಯ ಪುರುಷನನ್ನು ನೀನೇಕೆ ಬಯಸುತ್ತಲಿರುವೆ? ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ವೈಕುಂಠಪತಿ ನಾರಾಯಣನಿಲ್ಲವೆ? ಸ್ವರ್ಗದ ಒಡೆಯನಾದ ಇಂದ್ರನಿಲ್ಲವೆ!, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಕುಬೇರ, ವರುಣ ಬೇಕಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಮದುವೆ ಆಗಬಹುದು. ನಿನಗೆ ದೇಹದಿಂದಾಗಲಿ, ದೇಹಾಂತರದಿಂದಾಗಲಿ ಸೌಖ್ಯ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯೇ ಉಂಟಲ್ಲ? ಹಿಮಗಿರಿಯ ದಿವ್ಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿದೆ ದೊರಕದ ಭೋಗ ಯಾವುದಿದೆ? ಸಿಗಲಾರದ ಸುಖ ಯಾವುದಿದೆ? ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಈ ತಪವೇಕೆ? ನೀನು ಹಸಿದು ಹಂಬಲಿಸಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಹೆಮ್ಮರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಣ್ಣಿಲ್ಲ. ಬಂಜೆ ಮರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ- 'ಸ್ಥಾಣು'ನನ್ನು ಬಯಸಿ ನೀನು ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು''

ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಗಿರಿಜೆಗೆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಕಣ್ಣು ಕಾದು ಕೆಂಪಗಾದವು. ತುಡಿ ನಡುಗಿತು. ನಿಡಿದುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಅಜ್ಞಾನವು ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಆಶೆಗೆ ಇಂತಹದನ್ನೇ ಬಯಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೂ ಹೇಗೊ ಮಹತ್ತರವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಪರರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತ ಹೊರಟ ನಿಮ್ಮಂತಹವರನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಉಪದೇಶಕರನ್ನಾಗಿ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಾನೆ? ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ದಡ್ಡಳು. ದುರಾಗ್ರಹಿ, ಕೆಟ್ಟ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಟ ಛಲದಂಕಳಾದ ಚಂಡಿ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ಬೇಡ ನಾನು ಅಹಂಕಾರಿಣಿ ಎಂದು ತಾವು ಅನ್ನಬಹುದು, ಸಿಟ್ಟಿನವಳೆಂದೂ ನೀವು ಹಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀವು ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಸಮರಾಗಿ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೂ ಆ ಜಗದೊಡೆಯನನ್ನು ಅರಿಯದೇ ಹೋದಿರಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗಿದೆ.

ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳಿಂದ ದೂರನಾದ ಪರಶಿವನ ಅಗಮ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಠಿಣ. ಇಂದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದವರು ಸಹ ಶಿವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಆದರೆ ಶಿವನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತರವಾದ ಮಹಿಮೆ, ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದುದು ಅಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಕಟ ಪ್ರಭಾವವಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ? ಈ ಆಕಾಶ, ಅಗ್ನಿ ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ ವಾಯು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಯಾವ ದೇಹ? ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಯಾರ ಕಣ್ಣು? ದೇವ ದಾನವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಯಾವ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅಂತಹ ಪರಶಿವನನ್ನು ನೀವು ಅರಿಯಲಾರಿರಾ ! ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರ ಸಂತಾನವಷ್ಟೇ! ಆ ಕಶ್ಯಪನ ತಂದೆ ಮರೀಚಿ ಅದಿತಿಯ ತಂದೆ ದಕ್ಷ. ಆ ಮರೀಚಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷ ಇಬ್ಬರೂ ಜನಿಸಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೇ ಆದದ್ದು ಈ ಭವಭಗವಂತನಿಂದ. ಆ ಭಗವಂತನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಹರಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಜಗದ್ರಕ್ಷಣಾದಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವರು. ಜನನ ಮರಣ ರಹಿತನಾದ ಅಂತಹ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಹೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೂ ಈವರೆಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ!

ಋಷಿಗಳು :- ಧನ್ಯ!ಧನ್ಯ! ಪಾರ್ವತಿ ನೀನು ಧನ್ಯಳು! ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಹಿಮಾಲಯನೂ ಧನ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಕುಮಾರನು ಧನ್ಯ! ಅವನಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಲಿರುವ ತಾರಕಾಸುರನೂ ಸಹ ಧನ್ಯ!''

ಹೀಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಭಾವ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಅವಳ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಶಂಸೆಗೈದು ಆ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಶಂಕರನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿದರು, ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದರು. ಸ್ವರ್ಗಾಧೀಶ್ವರನಾದ ಧೂರ್ಜಟಿಯೆ, ಹಿಮಾದ್ರಿಯ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಾವು ಅವಳ ಹೃದಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅವಳ ಬಯಕೆ ಅರಿತು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾವೂ ಧನ್ಯರು. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮನೋರಥಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸು ಪಾಪ ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು. ಹದಮಾಡಿದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ರೈತನು ಉತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ನಾವು ಕೂಡ ನಿನ್ನಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ?

ಈಶ್ವರ :- ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣದ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಕಾಲಾನುಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಿಮಾರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಲು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಕಂಠಿತರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೋಕಕ್ಷೇಮಾದಿ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಷ್ಟೇ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಶಿವನ ಈ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಮವಂತನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವನಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡು ನುಡಿದರು.

ಮಹರ್ಷಿಗಳು :- ''ಮಹಾದೇವನು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ, ಆವಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರದು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗು. ಹೋಮಾ ಹುತಿಯನ್ನು ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪುಣ್ಯಪಡೆ. ಜಗದೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿಮಾಡು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು.'' ಋಷಿಗಳ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಶೈಲರಾಜನಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಕಂಠ ಗದ್ಗದಿತವಾಯಿತು. ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ, ಆಗ ಆವನ ಮಡದಿ ಮೇನಾದೇವಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನುಡಿದಳು.

ಮೇನಾ :- ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದವರಿಗೆ ಯಾವ ಚಿಂತೆ ಬರಬೇಕೋ ಅದು ನಮಗೆ ಈಗ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ಯೆಯ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ, ಆ ವರನಲ್ಲಿ ಕುಲ, ರೂಪ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ಲಾವಣ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ನೀವು ಸೂಚಿಸಿದ ವರನಲ್ಲಿ ಈ ಯಾವ ಗುಣಗಳೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಆವನು ನಮ್ಮ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಮೇಲಾಗಿ ನೀವು ಹೇಳುವ ಆ ಹರನೆಂಬ ವರನಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲ. ಊರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಇಲ್ಲ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹೊಲವಿಲ್ಲ. ಸುಡಗಾಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಉಡಲು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲ. ತೊಡಲು ಹಾವಿನ ಹೊರತೂ ಆಭರಣವಿಲ್ಲ. ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ತಲೆ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುಂಡ ಮಾಲೆ, ಇಷ್ಟಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕಾಮನನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಮಹಾಪುರುಷ. ಕಾಮ ಸುಟ್ಟವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡುವದೇನು! ಆಂಥವನಿಗೆ ಕನ್ಯೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳ ಪ್ರೇಮ ಕಾಮಗಳನ್ನು ಆವನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಇಂತಹವನಿಗೆ ನಾನು ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದೆಂತು ?

ಮುನಿಗಳು :- ''ಸುರಾಸುರ ವೃಂದದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಶಂಕರನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆ ಶಿವನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪದಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಅರಿತುಕೊ. ಯಾರು ಯಾವ ರೂಪವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದಲೇ ಆನಂದ. ನಿನ್ನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಹಾಗಿದ್ದ 'ಎಲ್ಲ ವಿಧ ರೂಪೋಪೇತ' ನಾದ ಶಿವನನ್ನೇ ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ **'ಏವಾಂ ಗುಣ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶಿಷ್ಟ'** ನಾದ ಶಿವನಿಂದಲೇ ಸಂತಸ ಹಾಗೂ ಸಮಾಧಾನ. ಅವಳೇ ಒಪ್ಪಿ ಆ ಶಿವನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಠಿಣ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಕೈಕೊಂಡಾಗ ನಿಮಗೇಕೆ ಬೇರೆ ಯೋಚನೆ ?'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಹಿಮರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವಳ ಮುಂದೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಉಮಾದೇವಿಯು ಈ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಳು.

ಉಮಾ:- ''ದೇವತೆಗಳ ತಾರತಮ್ಯ ತಿಳಿದು ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿದ್ಧಿ ಸಮೃದ್ಧಿ. ತಾರತಮ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಶಿವನು ಮಹಾದೇವ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಅಲ್ಪರು. ನಾನು ಕ್ಷುದ್ರರನ್ನು ವರಿಸಲಾರೆ. ಯಾವನಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಹರನನ್ನೇ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮ ನಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನೇ ನಾನು ಪಡೆಯ ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ.

''ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯ ನಲು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಹದಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವಳನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹೇಳಿದರು.

''ಅಮ್ಮ, ನೀನೊಂದು ಜ್ಞಾನದ ಮೂರ್ತಿಯೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಭಾವವನ್ನು ಅರಿತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯ ಅದ್ಭುತ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಣಯ ಅರಿಯಲು ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೆವು. ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಬೇಗ ಕೈಗೂಡುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಬಿಟ್ಟು ಶಬ್ದವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಸತಿ ಬಿಟ್ಟು ಶಿವನಿಲ್ಲ. ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸತಿಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಈಗಲೇ ಶಿವನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನಿನ್ನ ಪಾಣಿ ಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಆವನನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ವರಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ನಿನಗೂ ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವ ಕುತೂಹಲ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದೂ ಅದೇ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶಿವನು ಬೇಗ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮನೋರಥ ಪೂರೈಸುವನು.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡು ಋಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು.

ಬಾನೆತ್ತರ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ, ಬೃಹದಾಕಾರವಾದಾ ಹಿಮಗಿರಿಯ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಶಿವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಹಿಮಗಿರಿಯ ಆ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಶಿವನ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮ. ಕ್ರೂರ ಶ್ವಾಪಪಾದಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ಋಷಿಗಳಂತೆ. ವಾತಾವರಣವೂ ನಿತಾಂತ ಪ್ರಶಾಂತ. ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಝರಿಗಳ ಸದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಾಗಲೂ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳ ಅಲುಗಾಟದ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನಿರ್ಜನ, ನೀರವ ಶಿವಾಶ್ರಮದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ವೀರಕ ಶಂಕರನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಗಣನಾಯಕ. ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದರು ಋಷಿಗಳು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಮಾತು ಮೃದು ಮಧುರ. ಮಾತನಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದರು ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು.

ಮುನಿಗಳು:- ದ್ವಾರಪಾಲಕ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ದೇವತಾಕಾರ್ಯ. ಬೇಗ ಆಗಬೇಕು. ಕೂಡಲೇ ಆ ದೇವನ ದರ್ಶನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು. ವೀರಕ ಹಣೆಮಣಿದು ನುಡಿದ ಆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ-

ವೀರಕ :- ವಿಪ್ರರೆ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಾಳಿ, ಈಗ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ. ಈಗ ಶಂಕರನು ಈ ಸುರನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವ ಸಮಯ. ಈ ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ನಡೆಯಬೇಕು ಅವನ ಸಂಧ್ಯಾಹೋಮ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂದಾಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಯ ಬಂದ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ನೀವು ಸಂದರ್ಶಿಸಬಹುದು. ಚಾತಕಗಳಂತೆ ದಾರಿಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತರು ಋಷಿಗಳು. ಶಿವನು ಈಗಿನ ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಾಗುವವರೆಗೆ ಕಾಯಲು ಅವರಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯೇರಿ ನಿಂತಿತ್ತು ಕೈಲಾಸಪತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಕಾತರಾತುರ. 'ಈಗಲೇ ಹೋಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು' ಎಂದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿದ. ಅದು ಪ್ರವೇಶಾಜ್ಞೆಯ ಸಂಕೇತ. ವೀರಕ ಹೊರಗೆ ಬಂದ.

ಕೈಮಾಡಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕರೆದ, ಒಳಗೆ ವೈಯ್ದು ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದ ಶಿವನ ಎದುರು ಏಳೂ ಜನ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ನಂದನದ ಹೂಗಳನ್ನೇ ಶಿವನ ಪಾದಾರಾವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತರು ಮುನಿಗಳು. 'ನಿನ್ನ

ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ನಾವು ಇಂದು ಧನ್ಯರಾದೆವು. ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ.' ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ನುಡಿದರು. ಶಿವ ಸರ್ವಜ್ಞ ತಾನೇ! ಮುನಿಗಳ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ನುಡಿದ.

ಶಂಕರ :- ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ, ಅದು ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯ, ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಈ ವಚನ ಕೇಳಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಉಮೆಯ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವನ ಸಮ್ಮತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಶೈಲಪುತ್ರಿ ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದರು, ಆ ಉಮಾದೇವಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಮುನಿಗಳು :- ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ರೂಪವು ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ದೇಹವು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹೇಶ್ವರನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಏಕೆ ಶೋಷಿಸುವಿ? ನಾಳೆ ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾವು ಶಿವನು ನಿನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹ ವಾಗುವನು. ಈ ಮೊದಲು ನಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನೀನು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು, ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗು. ಮುನಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ 'ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಫಲವುಂಟು, ಅದು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಾರದು' ಎನಿಸಿತು ಶಿವೆಗೆ. ಅವಳು ಅವರಸದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದಳು. ಅಂದಿನ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವಳಿಗೆ ಯುಗವೆನಿಸಿತು ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಆತುರತೆಯಿಂದ. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಶೈಲರಾಜನ ಮನೆತುಂಬ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹ. ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದವು, ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಫಲ ಪುಷ್ಪ ಸಮೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಹಿಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದವು.

ತಂಗಾಳಿ ತಂಪಿಂಪು ಕಂಪು ಹೊತ್ತು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಸಿತು. ವಾಯು ಲಹರಿಗಳು ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಬೆನ್ನು ಬಯಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗುಡಿಸಿದವು. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುಂತಾದ ರತ್ನ ದೀಪಗಳು ಬೆಳಕಿನ ಬುಗ್ಗೆಯೊಡೆದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶ ಪುಂಜವನ್ನು ಹೊರಚೆಲ್ಲಿದವು. ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಡಿದವು. ಇತ್ತ ಗಂಗಾಧರನು ಇರುವ ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸುರಾಸುರ ಗಂಧರ್ವ ಕಿನ್ನರರು ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದು ಶಂಕರನ ಜಟಾಜೂಟದಲ್ಲಿ ಚಾರುಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಖಂಡವನ್ನು ಹಾಸ್ಯಗೈಯ್ಯುತ್ತ ಅಲಂಕಾರವಾಗುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಚಾಮುಂಡಿಯು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಂದಾರ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ವಿಷ್ಣುವು ಶಿವನ ಕೊರಳಿಗೆ ರತ್ನಹಾರ ಹಾಕಿದನು. ಅವನ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿಯರು ಮಿಂಚಿದರು. ಕುಬೇರನು ಅನೇಕ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಅಭರಣ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನು ಶ್ವೇತಛತ್ರವನ್ನು ಶಿವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದನು. ಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು. ಕಿನ್ನರರು ವಾದ್ಯ ನುಡಿಸಿದರು, ಗಣಗಳು ಆನಂದ ತಾಂಡವ ನಡೆಸಿದರು. ದಿಬ್ಬಣವು ಹೊರಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಶಿಖರ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿಯಿತು. ಶಿವ-ಶಕ್ತಿಯರ ವಿವಾಹವು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಹಿಮಾಲಯನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಪರಶಿವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಧನ್ಯನಾದನು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಸತಿಯೊಡನೆ

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಆನಂದದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗಿದನು. ಅಂದು ಮುಂಜಾವು ದೇವತೆಗಳು ಸುಪ್ರಭಾತ ಹೇಳಿದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಮಹೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮರುದಿನ ಶಂಕರನು ತನ್ನ ವಾಹನವಾದ ನಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತೀ ಸಮೇತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಂದರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಮಗಳು ಮನ ಮೆಚ್ಚಿದ ವರನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಹಿಮಾಲಯನಿಗೆ ಆನಂದವಾಗಿತ್ತು. ಯೋಗ್ಯ ವರ ದೊರೆತರೆ ಯಾವ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಮನಸ್ಸು ಸಂತಸದಿಂದ ನಲಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!

ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಗಿರಿಪತಿಯು ರಮಣೀಯ ವನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದನು. ಏಕಾಂತ ವನಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಲಲನೆಯೊಂದಿಗೆ ಲೀಲೆಗೈದನು. ರಸಿಕನಾಗಿ ಆ ರಮಣೀಮಣಿಯನ್ನು ರಮಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಆ ಸತೀ ಮಣಿಯು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಗಂಡು ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಾಟ ಆಡಿದಳು. ಮಕ್ಕಳಾಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ. ಒಂದು ದಿಸ ಅವಳು ಒಂದು ಅಂದವಾದ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ತಾನು ಮೈ ತೊಳೆಯುವ ಸುಗಂಧಿ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ಎಣ್ಣೆ ಇಟ್ಟು ಎರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಗಿರಿಜೆಯು ಮಕ್ಕಳಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆದರ ಕತ್ತಿನಮೇಲೆ ಆನೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಇಟ್ಟಳು. ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆ ಗಜಮುಖದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಟವಾಡಿ ವಿನೋದಿಸಿದಳು. ಆಟ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಆ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದುಗರೆದು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಲಾಲಿಸಿ ಕ್ರೀಡೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟಳು. ಗಜಮುಖದ ಆ ಗೊಂಬೆಯು ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗದೇ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿತು. ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಆ ಬೊಂಬೆಯು ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಗಂಗೆ ಆ ಮಗು ತನ್ನದೆಂದಳು. ಗಿರಿ ತನ್ನದೆಂದಳು. ದೇವತೆಗಳು ಗಾಂಗೇಯನೆಂದು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು 'ವಿನಾಯಕ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಗಣಗಳ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಆ ಗಜಾನನನಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯು ಆಟವಾಡುತ್ತ ಒಂದು ಮರವನ್ನು ನೆಟ್ಟಳು. ಅದು ಅಶೋಕಮರ. ಆದು ಜಿಗಿಯಿತು. ಚಿಗುರು ಹೊಗರೇರಿ ಹೊಳೆಯಿತು. ಇಂದ್ರ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮುಂತಾದವರು ಬಂದು ಆದಕ್ಕೆ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಆದರ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಆ ಶಿವಸತಿಗೆ. ದೇವತೆಗಳು ಕೇಳಿದರು ಆ ತಾಯಿಯನ್ನು.

ದೇವತೆಗಳು :- ದೇವಿ ಮರಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಏನು ಫಲ ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ''ನೀರಿಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾವಿ ತೋಡಿಸಿದರೆ ಆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೀರು ಹನಿಗಳಷ್ಟು ವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುವನು ಆದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವ. ಹತ್ತು ಬಾವಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಒಂದು ಸರೋವರ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಬರುವದು. ಹತ್ತು ಸರೋವರ ಕಟ್ಟಿಸುದವರಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಒಂದು ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವದು.'' ಶಿವಂಕರಿಯಾದ ಆ ಶಂಕರಿಯ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಋಷಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಮುಂದೆ ಮಹಾದೇವನು ಲಲನಾಮಣಿಯಾದ ಆ ಶೈಲರಾಜ ಕುವರಿಯೊಡನೆ ರಮಣೀಯವಾದ ಶೈಲ

ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾನು, ಕಾನು, ಕಾಡು, ಮೇಡು ಕುಂಜ, ನಿಕುಂಜ, ನೀರ, ತೀರ, ವನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರ ಗೈದನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರು ತಮ್ಮ ಕ್ರೀಡಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಲೆತ್ತವಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಲಕಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳ ಬಂದಿತು. 'ಇದೇನು?' ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೇಳಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವನು '' ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗಣಾಧಿಪರು. ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶಕ್ತಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲರು. ಬೇಡವಾದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲರು. ಇವರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ದುಃಖ. ಅವರು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಆನಂದ, ಇವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಆತ್ಮ. ಶಿವನ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ದೇವಿ ಕೌತುಕಾನ್ವಿತಳಾಗಿ ಗಣಾಧೀಶ್ವರರನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿದಳು. ಅವರ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಕಾರ. ಬಗೆಬಗೆಯ ಮುಖ ಚರ್ಯೆ, ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಸ್ವಭಾವ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೌತುಕವೆನಿಸಿತು ಆ ಶಿವ ಕುಟುಂಬಿನಿಗೆ. ಕೆಲವರು ಬಾನಿನೆತ್ತರ. ಹಲವರು ಬಹಳ ಕುಳ್ಳರು. ದೈತ್ಯ ದೇಹದ ಧಾಂಡಿಗರು ಹಲವರು, ಸಣಕಲು ದೇಹದ ಬಡಕ ಮೈಯವರು ಹಲವರು. ಹುಲಿಯ ಮುಖ, ಆನೆಯ ತಲೆ, ಆಡಿನ ಕಣ್ಣು, ಕುರಿಯ ರೂಪ, ಕೆಂಡಗಣ್ಣು ಭೀಕರ ಆಕಾರ, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ. ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲ, ಹಕ್ಕಿಮುಖ, ಬೆತ್ತಲೆದೇಹ. ಅನೇಕ ಕೈಕಾಲುಗಳು. ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂವು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾವು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವಾಹನಗಳು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಆಟ, ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಹಲವರ ಓಟ, ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸುವವರು ಹಲವರು. ತಮ್ಮಟೆ ಬಡೆಯುವರು ಹಲವರು, ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲಾಸ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಆನಂದ ಆಗ ಮಹಾದೇವಿ ಕೇಳಿದಳು.

ದೇವಿ :- ಈ ಗಣೇಶರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಇವರಿಗೆ ಒಡೆಯರು ಯಾರು! ಎಲ್ಲಿ ಇರುವರು ಇವರೆಲ್ಲ ?

ಶಂಕರ :- ಅವನೇ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗ ವೀರಕ. ಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವು.

ದೇವಿ :- ಪ್ರಿಯಕರ, ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ನನಗೂ ಮಗ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಲಾಲನೆ, ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವೆನು.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಗೆಳತಿ-ವಿಜಯಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ವೀರಕನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದಾಡಿ ಹೇಳಿದಳು- ಪಾರ್ವತಿ-ಮಗನೇ, ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಮಗ. ಈ ಹಾಲು ಕುಡಿ.. ಮಹಾ ದೇವನು ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅ ವೀರಕನ ಮೈಸವರಿದಳು. ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದಳು. ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿ ಅಂಗರಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಳು. ಮತ್ತು 'ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಿರುವ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಬೇಡ, ಆಳವಾದ ನೀರಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬೇಡ, ಹುಲಿ ಕರಡಿಗಳಿರುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಬೇಡ' ಎಂದು ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

ವೀರಕ :- ' ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೆ ಈ ರಕ್ಷಾಮಣಿ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ನನಗೆಲ್ಲಿಯ ಭಯ' ಎಂದು ಹರ್ಷದಿಂದ ಆಡಲು ಹೋದನು. ದೇವತೆಗಳು ಶಿವನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ಒಳಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ವೀರಕನು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಎಲ್ಲ ಆಟ ಪಾಟ ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯು ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿರುವ ಗಿರಿಜೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಿವನೂ ಸಹ ವಿಹರಿಸಿ ಸುಖಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಆಗಸದ ಅವಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿದ ಭಾಸ್ಕರನು ಅಸ್ತ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನ ಹೊಂಗಿರಣಗಳು ಸಂಧ್ಯಾರಾಗದಿಂದ ರಂಜಿಸಿ, ಏರಿಬರುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರಗಿದವು. ತಿರೆಯ ತುಂಬ ಕರಿ ತೆರೆಯನ್ನು ಎಳೆಯಿತು ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತ. ಹಂಸತೂಲಿ ಕಾತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಪವಡಿಸಿದರು. ಆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಳೀ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಶಿವನ ಕೊರಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಶಿವನು ಮೊದಲೇ ಬೆಳ್ಳಗೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರ. ಅವನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದ ಶಿವನ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಂ ಬೆಳ್ಳಗೆ.

ಆದರೆ ಆ ಹರನ ಕತ್ತನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ಕಪ್ಪು ಪಾರ್ವತಿ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಕಾರಿರುಳಿನ ಕತ್ತಲೆಯು ಆ ಕಾಳೀ ದೇವಿಯ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೃಷ್ಣಕಾಂತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಆ ಕಾಮ ಕೇಳೀ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವೇಣಿಯಾದ ಕಾಡಿಗೆಗಣ್ಣಿನ ಆ ತನ್ನ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿನೋದದಿಂದ ಹರನು ಇಂತು ನುಡಿದನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ರತಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿ ಎಂಬ ನಲವತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ ಅರ್ಧಾಂಗಿ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೧

॥ಶರ್ವ ಉವಾಚ॥

ಶರೀರೇ ಮಮ ತನ್ವಂಗಿ ಸಿತೇ ಭಾಸ್ಯಸಿತದ್ಯುತಿಃ ।
ಭುಜಂಗೀವಾಸಿತಾ ಶುಭ್ರೇ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ಚಂದನೇ ತರೌ ॥

ಶಿವ :- ಕೋಮಲಾಂಗಿ, ನನ್ನ ದೇಹ ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ. ನಿನ್ನ ದೇಹ ಕಪ್ಪು. ಬಿಳಿ ಚಂದನ ಗಿಡವನ್ನು ಕಪ್ಪುಹಾವು ಸುತ್ತಿದಂತಾಗಿದೆ- ಈ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪುಗೆ ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಕರಿಮೈ ಹರನ ಬಿಳಿ ಮೈಯೊಂದಿಗೆ ನೋಡಲು ಅಷ್ಟು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.''

ಶಿವನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಪಾರ್ವತಿಯು ಅವನ ಕೊರಳು ಬಳಿಸಿದ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರಿದು ನಿಂತಳು. ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪೇರಿತು. ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿದವು. ಅವಳು ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ನುಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಶಿವನೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಆ ಖಂಡನವನ್ನು ಪಾಪ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದೆನಲ್ಲವೆ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ಈ ಫಲ. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅವಮಾನ, ನನಗೆ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಕೊಂಕು ಡೊಂಕು ವಕ್ರತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀನು ಮಾತ್ರ ವಕ್ರವೂ

ದೋಷಪೂರ್ಣನೂ ಆದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಿ. ವಿಷ ಕಕ್ಕುವವನನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಿರುವಿ. ಭಗನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿರುವಿ. ಶೂಲ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇರಿಯುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಇಲ್ಲದ ತಲೆ ಶೂಲೆ. ಕಪ್ಪು, ಕರಿ, ಕಾಳಿ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಜರಿದೆಯಷ್ಟೇ ! ಆದರೆ ನೀಲಕಂಠನಾದ ನೀನು ಮಹಾಕಾಲನೂ ಆಗಿರುವೆ ಎಂಬುದು ಮರೆತಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಮಾನಿತಳಾಗಿ. ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿ ನಾನು ಬದುಕುವದಾದರೂ ಏತಕ್ಕೆ ? ಇದೋ ಈಗಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೆ. ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವ ನಿನ್ನಂತಹ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಾಪಾಲಿಕನಿಂದ ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ! ಮೈತುಂಬ ಬೂದಿ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಸ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ ಈ ಬಾವಾಜಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆ. ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸ, ನಾನು ಹೊರಟೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾದ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಂಕರಿಯ ಈ ಮಾತು ಭಯಂಕರವೆನಿಸಿತು-ಆ ಕೈಲಾಸ ಪತಿಗೆ. ಅವನ ಎದೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ಮನಸ್ಸು ಗಾಬರಿ ಆಯಿತು. ನಗೆ ಹೊಗೆ ಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಭ್ರಂತನಾಗಿ ನುಡಿದ.

ಶಿವ :- ''ಪಾರ್ವತಿ, ನಾನು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ನುಡಿದೆ. ಆದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಆಡಿದ್ದು ಪರಿಹಾಸ ವಚನವೆಂದು ತಿಳಿ. ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ನುಡಿಯುವಾಗ ನನ್ನ ತಲೆ ಸರಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮೋನ್ಮಾದ ತಲೆಗೇರಿ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಾತಾಡಿದೆ. ಆದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಕೋಪಾ ಬರುವಂತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಮಾತು ಆಡುವದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ನುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಕೋಪ ಬಿಡು. ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯದಿಂದ ನಗು. ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.'' ಹೀಗೆ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಆದರೂ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಿಟ್ಟು ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮಹೇಶ್ವರನು ನುಡಿದ ಮಾತು ಅವಳ ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾಕಿತ್ತು. ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟಳು ಅವಳು ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಆಗ ಹರನು ಮೇಲೆದ್ದು ಹೊರಟುನಿಂತ ಅವಳ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಡೆದ. ಆದರೂ ಅವಳು ಕೇಳದೆ, ಕೊಸರಿಕೊಂಡು, ಹಣೆಯತುಂಬ ಮುಂಗುರುಳು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವನಿಗೂ ಸಿಟ್ಟುಬಂದಿತು.

ಶಿವ :- ನಾನಿಷ್ಟು ಬೇಡವೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಚಂಡಿತನದಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಂತಿರುವಿ. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗುಡ್ಡದ ಮಗಳು. ಆ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟೇ ನಿನ್ನ ಹೃದಯವು ಕಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಆ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಭಾವವು ದುರ್ಗಮವಾಗಿದೆ. ಆ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ವಕ್ರತೆಯೂ, ಬೆಟ್ಟದ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕಾಠಿಣ್ಯವೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಜಾಡ್ಯವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಗಿರೀಶನ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌರಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟೂ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ತುಟಿ ಕಡಿದಳು. ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನುಡಿದಳು.

ಗೌರಿ :- ''ಸದ್ಗುಣಿಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಆಗಬಾರದೆಲ್ಲವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನಿನಗೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ಮೈ ಮೇಲೆ

ಹರಿದಾಡುವ ಹಾವುಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ಅನೇಕ ನಾಲಿಗೆಗಳು. ಬೂದಿಯಿಂದ ಸ್ನೇಹಶೂನ್ಯತೆ, ಚಂದ್ರನಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು. ವಿಷದಿಂದ ಉಲ್ಬಣತೆ. ಸ್ಮಶಾನವಾಸದಿಂದ ನಿರ್ಭಯತೆ. ಬೆತ್ತಲೆ ಇರುವದರಿಂದ ನಿರ್ಲಜ್ಜತೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬುರುಡೆ ಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ದಯತೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ದೋಷಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಳವಿಸಿರುತ್ತವೆ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಹಿಮಕನ್ನಿಕೆಯು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟಳು. ಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡಿದವು. 'ಅಮ್ಮಾ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿ?' ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಅವಳ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡತೊಡಗಿದವು. ಆಗ ಅವಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗನಾದ ವೀರಕನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅಂಬಿಕೆಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡಿ -

''ಅಮ್ಮಾ, ಇದು ಏನು? ನೀನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ? ನಾನೂ ನೀನು ಹೋಗುವಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯದಿದ್ದರೆ ಇದೇ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.'' ಆಗ ರಭಸದಿಂದ ಹೊರಟ ಗೌರಿಯು ತುಸು ನಿಂತಳು. ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡುವ ವೀರಕನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಗದ್ದ ಹಿಡಿದು, ಅವನ ಮುಖ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದಳು. ''ಮಗು, ಶೋಕ ಮಾಡಬೇಡ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಿಂದ ಧುಮುಕಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬರಬೇಡ. ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನನ್ನನ್ನು ಕಪ್ಪು, ಕೃಷ್ಣಾ ಎಂದು ಹಳಿದಿದ್ದಾನೆ; ಹೀಗಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಈ ನನ್ನ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಪಡೆದು ಬರಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೋದಾಗ ನೀನು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶಿವನು ಸ್ತ್ರೀ ಲಂಪಟ. ನಾನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಅವನ ಬಳಿ ಬರುವದೊ ಏನೊ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯಬೇಕು. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣೂ ಆ ಹರನ ಬಳಿಗೆ ಸುಳಿದಾಡದಂತೆ ನೀನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವಳಾದರೂ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಬಳಿ ಬಂದರೆ ನೀನು ತಕ್ಷಣ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.'' ''ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ'' ಎಂದು ನುಡಿದ ವೀರಕ. ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಅವನ ತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಅವನು ಆನಂದದಿಂದ ಶಿವನ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯಲು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಗೆಳತಿ ಕುಸುಮಾಮೋದಿನಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳೇ ಆ ಹಿಮಗಿರಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆ. ಕುಸುಮಾಮೋದಿನಿಯು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿ-

'ಮಗಳೇ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಪಾರ್ವತಿಯು - ಶಂಕರನಿಗೂ ತನಗೂ ನಡೆದ ವಿರಸ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರೂಪಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ''ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ನನಗೆ ತಾಯಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆ. ಈ ಗಿರಿಯ ತುಂಬ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿನಗೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಯಾವ ನಾರಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ನಿನ್ನ ಭಾರ. ಶಿವನ ಬಳಿಗೆ ಯಾವ ನಾರಿಯೂ ಸುಳಿಯಕೂಡದು. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡು. ಯಾವಳಾದರೂ ಯುವತಿಯು ಒಂದು ವೇಳೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಶಿವನ ಬಳಿ ಸಾರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಷಣ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು. ಮುಂದಿನದನ್ನೆಲ್ಲ

ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.'' ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ತನ್ನ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆ, ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದಳು. ನಾರು ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದಳು.

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ನಡುವೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದಳು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು. ಮೊದಮೊದಲು ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲ ತಿಂದು ಮಾಡಿದಳು ತಪೋನುಷ್ಠಾನ. ಆನಂತರ ಅದನ್ನು ತೊರೆದು ನಿರಾಹಾರಳಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡೇ ಉಗ್ರ ತಪ ಕೈಕೊಂಡಳು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿತು. ದೈತ್ಯ ದಾನವರಿಗೆ. ಅಂಧಕಾಸುರನ ಮಗನಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು ಈ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ. ತನ್ನ ತಂದೆ ಅಂಧಕನನ್ನು ಶಿವ ಕೊಂದಿದ್ದನಷ್ಟೆ ! ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಅಂಧಕ ಕುಮಾರನಿಗೆ **'ಅಡಿ'** ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಆ ದೈತ್ಯನು ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಿಳಿದು. ನೇರವಾಗಿ ಮಹಾದೇವನು ನೆಲೆಸಿದ ಶಿವಪುರಿಗೆ ಬಂದನು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗ ವೀರಕ. ಅವನ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಒಳಹೋಗುವದು ದುಃಸ್ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಆ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಿತು.

ಅವನು ತಕ್ಷಣ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಾವಿನ ರೂಪ ತಳೆದ. ವೀರಕನು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡತೊಡಗಿದಾಗ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಂದಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹಾವಿನ ರೂಪದಿಂದ ಹರಿದು ಹೋದ. ಹಾಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿಲ ದಾಟಿ ನುಸುಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಆ ದುಷ್ಟನು ತನ್ನ ಸರ್ಪರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾರ್ವತಿಯ ರೂಪವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಪಾರ್ವತಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಹೋದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಂಶಯ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವಳಂತೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರ ರೂಪ ತಳೆದ.

ಆದರೆ ಕಪಟಿಯಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಶರೀರದ ಒಳಗಡೆ ವಜ್ರದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಮೇಲೆ ನೋಡಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭವಾನಿ, ಅವಳದೇ ಹಾವ ಭಾವ, ಚೆಲುವು ನಿಲುವು ಎಲ್ಲವೂ ಅದೇ. ಭೋಲಾ ಶಂಕರನು ಆ ರಮಣಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ ರಮಣಿಯ ಆಕಾರವೇ ಎಂದು ಬಗೆದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಳ ಮುಂಗುರುಳನ್ನು ನೇವರಿಸಿ ನುಡಿದನು. ''ಗಿರಿಪುತ್ರಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮವೆನ್ನುವದೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಭಾವವನ್ನು ಅರಿತು ನೀನು ಬಂದದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು, ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಶೂನ್ಯದೆನಿಸಿತ್ತು. ನಿನ್ನಂತಹ ಪತಿವ್ರತೆಯರಿಗೆ ಪತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಬರುವದೇ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು.''

ಶಿವನ ಆ ನಲ್‌ನುಡಿಗೆ ಪಾರ್ವತೀ ರೂಪಿಯಾದ ಅಡಿಯು ಮಂದಹಾಸಮಾಡಿ ನುಡಿದ. ''ಬಾಲೆಯಾದ ನಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ, ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ'! ಈ ನಕಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿತು. ''ಪಾರ್ವತಿಯು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬರುವವಳಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಕೋಪ ಇಳಿಯಲಾರದು. ಬಿಗುಮಾನದ ಅವಳು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸಿನವಳು.

ತನ್ನ ಮನೋರಥವು ಈಡೇರುವವರೆಗೂ ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಂದೂ ಬರುವವಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗೇಕೆ ಇಂದು ಅವಳು ಬಂದಿರಬಹುದು,''

ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ, ತಾನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದ ಆ ನಾರಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಂಶಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರುಕಿಸಿ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಸುಂದರ ಶರೀರದ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ. ಅವಳ ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಕಾರದ ಕೂದಲುಗಳ ಸುಳಿ ಇದ್ದಿತು. ಆ ದಾಕ್ಷಾಯಣೀ ದೇಹದ ಗುರುತು ಈ ದೈತ್ಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಇದು ದೈತ್ಯರ ಮಾಯೆ ಎಂದು ಶಿವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು, ಕೂಡಲೇ ಆ ಮಹಾದೇವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಶಿವನ ಅಂತಃಪುರದ ಒಳಗೆ ನಡೆದ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಹೊರಗೆ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಕನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಶಿವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸ ಬಂದ ಅಡಿ ರಕ್ಷಸನು ತಾನೇ ಸಂಹೃತನಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದಿದನು.

ಪಾರ್ವತಿಯ ತಾಯಿ ಗೆಳತಿಯಾದ ಕುಸುಮಾಮೋದಿನಿಯು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಳು. ಅವಳು ಆ ಪರ್ವತದ ತುಂಬ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅನೇಕ ಗಾಳಿದೂತರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಳು. ಹೊಸಬರು ಯಾರು ಬಂದರೂ ವಾಸನೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಗಾಳಿಗಳು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಶೈಲದೇವತೆಯಾದ ಕುಸುಮಾಮೋದಿನಿಗೆ ನಿವೇದಿ ಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಶಿವನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ಸಮಾಚಾರವು ಮೊದಲು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಅವಳು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಮುಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಶಂಕರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು ಕಾಯಲು ಕೂಡಿಸಿದ ವೀರಕನ ಮೇಲೆ. ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು-

'ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ತಾಯಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಶಂಕರನ ಬಳಿ ಬೇರೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ರೂಕ್ಷಳೂ ಪ್ರೀತಿರಹಿತಳೂ, ಗಣೇಶನಂತೆ ಆಕಾರವುಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಓರ್ವ ಕಲ್ಲು ತಾಯಿಯು ಸಿಗಲಿ.' ಹೀಗೆ ವೀರಕನನ್ನು ಶಪಿಸಿ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಅವಳ ಕ್ರೋಧವು ಹೊರಬಿದ್ದು ಒಂದು ಸಿಂಹ ರೂಪದಿಂದ ಎದುರು ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು.

ತೆರೆದ ಬಾಯಿ, ಜೋಲು ನಾಲಿಗೆ, ಕ್ರೂರ ಮುಖ, ಕುತ್ತಿಗೆ ತುಂಬ ಆಯಾಲ, ಮೇಲೆತ್ತಿದ ಬಾಲ, ಚೂಪಾದ ಹಲ್ಲು, ಹದನವಾದ ಉಗುರು, ಅವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು - ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ. ಆ ಉಗ್ರವಾದ ಸಿಂಹದ ಭೀಕರ ಆಕಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಪಾರ್ವತಿಯು ಆ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಆಹಾರವಾಗಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದಳು. ಅವಳ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಗಲೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಸತ್ಯಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

''ಕಲ್ಯಾಣಿ, ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಕುಮಾಡು.'' ಬ್ರಹ್ಮನ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿ ನುಡಿದಳು. ''ದೇವಾ, ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಶಿವನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದೆ ಆದರೆ ಆ ಶಿವನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು 'ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದವಳು'

ಎಂದು ಚುಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಿ ಹೀಗಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಆ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣ ಪಡೆದು ಕನಕಾಂಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ನಾನು ಒಡಗೂಡಿದ ವಾಮಾಂಗವು ವಿಷಬಾಧೆಯಿಂದ ರಹಿತವಾಗಬೇಕು.''

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ, ಕಾಂಚನವರ್ಣವನ್ನೂ ಶಿವನ ದೇಹಾರ್ಧ ಧಾರಣರೂಪದ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಕರುಣಿಸಿದ.

ಅನಂತರ ಪಾರ್ವತಿಯು ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಳೆದಳು ಆ ಗಿರಿಜೆಯಿಂದ ತೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವು ಕಪ್ಪುದೊಗಲು, ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಹೊರಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಆ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬ್ರಹ್ಮನು ನುಡಿದನು.

''ವಿಭಾವರಿ, ನೀನು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಈ ಪಾರ್ವತೀ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿನ್ನ ದೇಹ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೇವತಾಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ ನೀನೇ ಧನ್ಯಳು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ಇರು. ಈ ಮಹಾ ದೇವಿಯ ಕೋಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಿಂಹವು ನಿನ್ನ ವಾಹನವಾಗಲಿ. ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಾಲ ಎಂಬ ಯಕ್ಷನು ತನ್ನ ಲಕ್ಷಾಧಿಕ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪರಿಚಾರಕನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವನು.''

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವಾಸದಿನದಲೇ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡು ಬಂದ ಆ ಕೌಶಿಕೀದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ವಿಂಧ್ಯಾದಿಗೆ ತೆರಳಿದಳು. ಆ ನಂತರ ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಳೆದು, ತನ್ನ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಕಳೆದು, ಗೌರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನ ಬಳಿಗೆ ನಡೆದಳು.

ಆ ಶಂಕರ ಭವನದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯ ವೀರಕುಮಾರ ವೀರಕ. ಚಿನ್ನದ ಕಾಂತಿಯ ಚಲುವೆಯೊಬ್ಬಳು ಶಿವಸದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದನ್ನು ಕಂಡು ವೀರಕ ಕೂಡಲೇ ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ತರುಣಿಯೆ, ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ಈ ಶಿವ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತಹ ಸುಂದರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯನು ಪಾರ್ವತೀರೂಪ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಶಿವನನ್ನು ವಂಚಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದನು. ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಆ ದೈತ್ಯನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಅನಂತರ ಶಂಕರನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗಿ.- 'ನೀನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನನ್ನ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಲಾರೆ' ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಅದುದರಿಂದ ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಈ ಶಿವ ಮಂದಿರದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಸೂಸುವ ಆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಾನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಾರೆ. ವೀರಕನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೊಸ ಚಿಂತೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ನನ್ನ ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಸಾರಿದವಳು ಹೆಂಗಸಲ್ಲ; ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯ. ನಾನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವೀರಕನಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟೆ. ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂತಹ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ !

ಅಕಾರ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಮೂಢೈಃ ಪ್ರಾಯಃ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತೈಃ ।
ಕ್ರೋಧೇನ ನಶ್ಯತೇ ಕೀರ್ತಿಃ ಕ್ರೋಧೋ ಹಂತಿ ಸ್ಥಿರಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ॥

ಕೋಪಬಂದರೆ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಮೂಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಮಾಡಬಾರದನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪದಿಂದ ಮಾನವನ ಕೀರ್ತಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಐಶ್ವರ್ಯವು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವದು'- ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ತಾನೇ ನಾಚಿ ಅವಳು ವೀರಕನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದಳು. ವೀರಕನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಶಂಕರನ ಪ್ರೇಯಸಿ, ಹಿಮಾಲಯನ ಮಗಳು ಪಾರ್ವತಿ. ನನ್ನ ದೇಹದ ಧವಲ ದೀಧಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾನೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ನಾರಿ ಎಂದು ಭ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಬೇಡ.

ನಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆನಷ್ಟೇ! ಅದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಬಂಗಾರದಬಣ್ಣದ ದೇಹವನ್ನು ನನಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಂಕರನ ಶಯ್ಯಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಯಾವಳೊ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು ಎಂದು ಗಾಳಿಯ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟೆ. ಒಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ನನ್ನ ಶಾಪವು ಬದಲಾಗದು. ನೀನು ಬೇಗನೇ ಆ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಮರಳುವಿ.''

ಶಂಕರಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ವಚನ ಕೇಳಿ ವೀರಕನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವಳ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ದೇವ-ದೇವಿಯರು ಒಂದುಗೂಡಿದರು. ಕನಕ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಆ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾದೇವನು ಮೋಹಗೊಂಡನು.

ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಕಥೆ

ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಕಾಳಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗೌರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಮೊದಲಿನ ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಮಹಾಪೂರ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಆ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆನಂದದಿಂದ ಕ್ರೀಡೆಗೈದನು. ಆಗ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು ಮಹಾದೇವನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ವೀರಕನು ಆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ 'ಈಗ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವಾಗದು. ದೇವತೆಗಳೆ ಶಂಕರನ ಸತೀಮಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಈಗ ವಿಹಾರ ಕ್ರೀಡೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವನು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ದೇವತೆಗಳು ಚಂದ್ರಚೂಡನು ಆ ಚಂದ್ರ ಮುಖಿಯೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ತವಕದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಗ್ನಿಯು ಒಂದು ಗಿಳಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರು ಏಕಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕ್ರೀಡಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದಿತು.

ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಮಾಡಿದ ಆ ಅಗ್ನಿಗೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಪಾನ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಅಗ್ನಿಯು ತಾನು ಕುಡಿದ ಶಿವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖಾಂತರ ಹವಿರ್ಭಾಗ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ಅದು ದೇವತೆಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೀಳಿ ಶಂಕರನಿರುವ

ಆಶ್ರಮದ ತಿಳಿನೀರ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಂಗಾರದ ಕಮಲಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ತಾವರೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕೌತುಕವೆನಿಸಿತು. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಹೊಂದಾವರೆಗಳನ್ನು ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಖಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತ್ತಿಕಾ ದೇವತೆಯರು ಆ ಸರಸ್ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಾವರೆ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಕಮಲದೆಲೆಯ ದೊನ್ನೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗಿ ಆ ಕೃತ್ತಿಕೆಯರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ಆ ಕೃತ್ತಿಕಾದೇವಿಯರು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

''ತಾಯಿ, ಈ ಕಮಲ ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯ ನೀರನ್ನು ನಾವು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಗನು ನಮಗೂ ಮಗನಾಗಬೇಕು. ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನುರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವನು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗುವನು.'' ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೇಳಿದಳು.- ''ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮಗನು ನಿಮ್ಮ ಮಗನಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?'' ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆ ಆರು ಕೃತಿಕೆಯರು

''ನಾವು ನುಡಿದಂತೆ ಈ ತಾವರೆ ಎಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ನೀನು ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತರೆ ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮುಖಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. 'ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಆ ಹರವಲ್ಲಭೆ, ಆಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಕೃತ್ತಿಕೆಯರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲದೆಲೆಯ ದೊನ್ನೆಯ ನೀರನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟರು. ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ಬಲಬದಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಅದ್ಭುತ ಗಂಡು ಮಗವು ಹೊರಬಂದಿತು. ರವಿಕಿರಣ ಕಾಂತಿ, ಶಕ್ತಿ, ಶೂಲ, ಅಂಕುಶ ಮೂರು ಆಯುಧಗಳು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶ, ಮನ್ಮಥ ಸೌಂದರ್ಯ ಆ ಮಗುವಿನ ಸೊತ್ತಾಗಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕುಮಾರ ಎಂದು ಹೆಸರು. (ಮಾರ ಎಂದರೆ ಕಾಮ, ಕು ಎಂದರೆ ತುಚ್ಛ ಮಾಡುವವ). ಅನಂತರ ಪಾರ್ವತಿಯ ಎಡ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು ಅಗ್ನಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಕಂದ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಆರು ಕೃತ್ತಿಕೆಯರು ಕೊಟ್ಟ ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆರು ಮುಖಗಳಾದವು. ಅವನಿಗೆ ಸ್ಕಂದ, ವಿಶಾಖ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ, ಷಣ್ಮುಖ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು. ಚೈತ್ರ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಆ ದಿನ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳು ಜೊಂಡಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ದಿನ ಅವೆರಡೂ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿ ಒಂದೇ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಿಂತರು. ಮರು ದಿನ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಷಷ್ಠಿಯಿಂದ ಷಣ್ಮುಖನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ದೇವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೇನಾಪತಿ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ದೇವೇಂದ್ರನು ದೇವಸೇನಾ ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದನು. ವಿಷ್ಣುವು ಅವನಿಗೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ವಾಯುವು ವಾಹನವನ್ನು ದೇವಬಡಿಗನು ಆಟದ ಕೋಳಿಯನ್ನು, ಕುಬೇರನು ಯಕ್ಷ ಸೇವಕರನ್ನು ಆ ಸ್ಕಂದನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

॥ದೇವಾ ಊಚುಃ॥

ನಮಃ ಕುಮಾರಾಯ ಮಹಾಪ್ರಭಾಯ
ಸ್ಕಂದಾಯ ಚಾಸ್ಕಂದಿತ ದಾನವಾಯ ॥

ನವಾರ್ಕ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭಾಯ
ನಮೋಸ್ತು ತೇ ಷಣ್ಮುಖ ಕಾಮ ರೂಪ ॥

ಪಿನದ್ಧ ನಾನಾಭರಣಾಯ ತುಭ್ಯಂ
ನಮೋ ರಣೋದಾರ ಮುದಾರಸಾಯ ॥

ನಮೋಸ್ತು ತೇಽರ್ಕ ಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭಾಯ
ನಮೋಸ್ತು ಗುಹ್ಯಾಯ ಗುಹಾಯ ತುಭ್ಯಂ ॥

ನಮೋಸ್ತು ತೇ ಲೋಕಭಯಾಪಹಾಯ
ನಮೋಸ್ತು ತೇ ಲೋಕಕೃಪಾಪರಾಯ
ನಮೋ ವಿಶಾಲಾಮಲಲೋಚನಾಯ
ನಮೋ ವಿಶಾಖಾಯ ಮಹಾವ್ರತಾಯ ॥

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ರಣೋತ್ಕಟಾಯ
ನಮೋ ಮಯೂರೋಜ್ವಲವಾಹನಾಯ ॥

ನಮೋಽಸ್ತು ಕೇಯೂರ ಧರಾಯ ತುಭ್ಯಂ
ನಮೋ ಧೃತೋದಗ್ರ ಪತಾಕಿನೇ ತೇ ॥

ನಮಃ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಣತಾಯ ತೇಸ್ತು
ನಮೋಸ್ತು ಘಂಟಾದರ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿನೇ ॥

ಈ ದೇವತಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಕೇಳಿ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಸ್ಕಂದನು ಅವರಿಗೆ

''ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಯಾವ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲಿ? ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಎಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಸ್ಕಂದನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ''ತಾರಕನೆಂಬ ದೈತ್ಯ ರಾಜನು ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ದುರಾಚಾರಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಚಂಡ ಕೋಪನಾದ ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಇದರಂತೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ಮಹಾಪಾಪಿ! ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕೂಡ ಅವನು ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಮಹಾ ಯಜ್ಞನಾಶಕ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ದೇವಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನೀನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕು.'' ''ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ''ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಧೀರ ವೀರ ಶಿವಕುಮಾರನಾದ ಕುಮಾರ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಮಾರಕನಾದ ತಾರಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಡುಕಟ್ಟಿ ಹೊರಟ ಆ ಕಾರ್ತಿಕೇಯ.

ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನು ತಾರಕಾಸುರನ ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ದೂತನು ಹೋಗಿ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ''ತಾರಕಾಸುರ, ನೀನು ಅನೇಕ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಪಾಪದಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸುರೇಂದ್ರನ ಈ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ತಾರಕಾಸುರ ಉತ್ತರ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ''ಶಕ್ರ ಒಂದು ಬಾರಿ ಅಲ್ಲ; ನೂರಾರು ಸಲ ನಿನ್ನ ಪೌರುಷ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇದ್ದರಷ್ಟೇ! ಇಂತಹ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ನಿನಗೆ ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನಗಳು ದೊರಕಲಾರವು.'' ಹೀಗೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ದೇವದೂತನಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತಾರಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ.

''ಅನೇಕ ಸಲ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ಹಣ್ಣಾಗಿ ಹೋದ ದೇವರಾಜನು ಇಂದೇಕೆ ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ? ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಹೊಸ ಬಲ ಬಂದಿದೆ! ಯಾರದಾದರೂ ಬಲಿಷ್ಠರ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೆದರಿಸುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಾರ. ನಮ್ಮ ರಾಕ್ಷಸ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಮಂಗಳ ಶಕುನಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ. ನನಗೆ ವಿಘ್ನಸೂಚಕವಾಗಿ ಎಡಗಣ್ಣು ಹಾರುತ್ತಿದೆ. ಬಾಯಿ ಒಣಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹದ ದುಗುಡ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಸ್ಕಂದನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ನನಗೆ ಯಾವದೋ ಆಪತ್ತು ಕಾದಿದೆ'' ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಸೈನ್ಯವು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡ ಬರುತ್ತಿರುವದು ಅವನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡ ಅವನು ಸಕಲ ವಿಧ ಸಮರ ಸನ್ನಾಹದಿಂದ ನಡೆದು ಬರುವ ಆ ಸುರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ''ಈ ದೇವಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವನಿರುವನು'' ಎಂದು ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ದೇವ ಸೇನಾಪತಿ ಸ್ಕಂದನ ಪ್ರಶಂಸಾ ಪರಾಕುಲಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಬಂದವು.

'ಜಯ ದಿತಿಜಕುಲಮಹೋದಧಿ ಬಡಬಾನಲ ।
ಮಧುರರವ ಮಧುರ ಮಯೂರ ರಥ ।
ಸುರ ಮುಕುಟ ಕೋಟಿ ರುಚಿರೋಚಿತ ಚರಣ ನಖಾಂಕುರ ಮಹಾಸೇನ ॥

ಜಯ ಚಲಿತ ಲಲಿತ ಚೂಡಾ ಕಲಾಪ ನವವಿಮಲ-
ಕಮಲದಳಕಾಂತ ದೈತ್ಯೇಶವಂಶದುಸ್ಸಹ ದಾವಾನಲ ॥
ಜಯ ವಿಶಾಲ ವಿಭೋ, ಜಯ ಬಾಲ ಸಪ್ತವಾಸರ,
ಭುವನಾಳಿಶೋಕಶಯನ ।
ಜಯ ಸಕಲ ಲೋಕ ಭಾರಿ ದಿತಿ-ಸುತ-ದುರಂಧರ ನಾಶ ಸ್ಕಂಧ ॥

''ರಾಕ್ಷಸರ ವಂಶ ಎಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ವಡವಾಗ್ನಿಯಂತರುವ, ಮಧುರ ಸ್ವರವುಳ್ಳ ನವಿಲುಹೂಡಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ, ದೇವತೆಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರತ್ನಕಿರೀಟ

ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಸುರುಚಿತವಾದ ಪಾದದುಗುರಿನ ಕಿರಣವುಳ್ಳ ಸೇನಾಪತಿ ಸ್ಕಂದನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಚಂಚಲವಾದ ಸುಂದರ ಕುರುಳುಗಳುಳ್ಳ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ತಾವರೆಯ ಎಲೆಯಂತೆ ಮೈ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ, ದೈತ್ಯವಂಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಸುಡುವ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ; ಗೆಲುವಾಗಲಿ.

ಏಳು ದಿನಗಳ ಹಸುಗೂಸಾದ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಜಯ ಜಯ ಸಕಲ ಭೂಮಂಡಲದ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಭಾರಭೂತರಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಸ್ಕಂದನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.'' ಸುರಲೋಕದ ವಂದಿಮಾಗಧರು ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ಉಗ್ಗಡಿಸುವ ಈ ಸ್ಕಂದನ ಜಯ ಘೋಷವನ್ನು ತಾರಕಾಸುರನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವಚನವನ್ನು ನೆನೆದು ಕೊಂಡನು. 'ತಾರಕನೆ ನಿನಗೆ ಏಳು ದಿನದ ಹಸುಗೂಸಿನಿಂದ ಮರಣವು ಒದಗುವದು' ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ನುಡಿಯು ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿತು. ಧರ್ಮಧ್ವಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದ ಆದೈತ್ಯನು ಸ್ಕಂದನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಭಯ ಭ್ರಾಂತನಾದನು. ಶೋಕಾಕುಲನಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಕಾಲನೇಮಿ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯವೀರರು ಕೂಡ ತಾರಕನಂತೆಯೇ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ತಾರಕನು ಮುಂದೆ ಬಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕುರಿತು-

ತಾರಕ :- ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನಾನು ಹೆದರಿಹೋದರೆ ಎಂತಹ ನಾಚಿಕೆ ಗೇಡು! ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದೂ ಲಜ್ಜಾಕರವೇ. ದೇವಾಧಿ ದೇವತೆಗಳು ಸೇನಾಪತಿ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಈ ಮಗು ಇನ್ನೂ ಇದೇ ಹೊಕ್ಕಳಹುರಿ ಉಚ್ಚಿದ ಚಿಕ್ಕಮಗು. ಇದರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೂ ನನಗೆ ಅವಮಾನ. ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಅವಮಾನ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಲೂ ನಾಚಿಕೆ; ಬಿಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವಮಾನ, ಆದುದರಿಂದ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸ ಬಂದ ಈ ಎಳೆಯ ಕಂದನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದೇ ಬಿಡುವೆನು, ಶಿಶುಹತ್ಯಾಪಾಪವು ಬಂದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಆ ಪಾಪದಿಂದ ನಾನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಇಂದೇ ವಧಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು ನಡೆಯಿರಿ, ಹಿಡಿಯಿರಿ, ಓಡಿರಿ, ದೇವಸೇನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಿರಿ.'' ಹೀಗೆ ಅಮರ ಸೇನೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ತಾರಕಾಸುರನು ಭೀಕರ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆ ಎಳೆಮಗುವಾದ ಸ್ಕಂದನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದನು.

ತಾರಕ :- ಮಗು, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಎಳೆಯ ಕಂದ. ಈಗಲೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ? ಚಂಡು ಆಡು ಹೋಗು, ನೀನಿನ್ನೂ ಬಿಸಿಲಿನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಈಗ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವಿ. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ನೀನು ಎಳೆಯ ಕೂಸಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಇನ್ನೂ ಪಕ್ವವಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆಹೋಗು, ಆಟಪಾಟಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಪಡು.

ಸ್ಕಂದ :- ''ತಾರಕಾಸುರ ಇದು ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರ. ವಾದವೇದಿಕೆಯಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಲ್ಲ, ಶಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ನಾನು ಎಳೆ ಮಗು ಎಂದು ನೀನು ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಡ. ಹಾವು ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೆ ? ಸೂರ್ಯನ ಉದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯನಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾದೀತೆ ? ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು

ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದೆ ? ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಏಕೆ ಹರಟುತ್ತಿರುವೆ ? ರಣಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವದಿದ್ದರೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಮಾತನಾಡು. ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ನಾನು ಉತ್ತರಕೊಡುವೆ.''

ಸ್ಕಂದನು ಚಿಕ್ಕ ಕಂದನಾದರೂ ಪ್ರೌಢ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಂತೆ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿಯಲು ತಾರಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಮುದ್ಗರ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಷಣ್ಮುಖನು ತಕ್ಷಣವೇ ಚಕ್ರದಿಂದ ಆ ಮುದ್ಗರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ''ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ದುಷ್ಟ ದಾನವನೇ, ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲು, ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಪಂಚ ನೋಡು. ನೀನು ಈಗಲೇ ಸತ್ತುಹೋಗುವಿ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ ದೈತ್ಯ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳು.''

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿನ ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಗೂ ದೌಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಕಾಲನೇಮಿ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯವೀರರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ನಿಶಿತವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು ಹೊಡೆದರು. ಆ ಪ್ರಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏಟೂ ಕೂಡ ಕುಮಾರನಿಗೆ ತಗಲಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಗೆ ಯಾವ ನೋವೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೈತ್ಯರ ಈ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ಕಂಡು ಷಣ್ಮುಖನು ಮೊದಲು ಮಿಕ್ಕ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಕಾಲನೇಮಿ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಅವನ ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತ ತಾಳಲಾರದೆ ತತ್ತರಿಸಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು. ಇತ್ತ ಸ್ಕಂದನು ಉಳಿದ ದೈತ್ಯ ಧುರೀಣರೊಡನೆ ಸೆಣೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ತಾರಕಾಸುರನು ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಕೊಂಡು. ತನ್ನ ಭೀಕರವಾದ ಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಕುಮಾರನೆಡೆಗೆ ಬೀಸಿದನು. ಆ ಸ್ಕಂದನ ವಾಹನವಾದ ನವಿಲಿನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅದರ ನೆತ್ತರ ಬಸಿಯತೊಡಗಿತು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪಾಕುಲನಾದ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು ಆಗಲೇ ಆ ದೈತ್ಯಾಧಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಯಸಿದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ತಾರಕನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ. ದೇವೇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕಿಂತ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ ಕುಮಾರನು ಕೈಯಿಂದ ಬೀಸಿದ್ದೊಂದೇ ತಡ, ನೇರವಾಗಿ ಆ ಉಗ್ರ ಶಕ್ತಿಯು ತಾರಕಾಸುರನ ಹರವಾದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಎದೆ ಸೀಳಿ ರಕ್ತ ಸೋರಿ ದೈತ್ಯ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ. ಪ್ರಾಣಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಬೆಟ್ಟವೇ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಆ ತಾರಕಾಸುನ ನಿಪಾತ. ತಲೆ ಒಡೆಯಿತು, ಕಿರೀಟ ಸಿಡಿಯಿತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳು ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾದವು. ಮೈಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ರತ್ನಾಭರಣಗಳು ಜಜ್ಜಿ ಪುಡಿಪುಡಿ ಆದವು. ದುಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಧ್ವಂಸ ಹೊಂದಿದಾಗ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣೀರಿಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಗ್ಗುವವರೆ! ಎಲ್ಲರೂ ಷಣ್ಮುಖನನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳುವವರೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಂತಸವಾಯಿತು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಸಿದ್ಧರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆ ಸೇನಾಪತಿಯ ಪ್ರಶಂಸನೆ ಮಾಡಿದರು.

ದೇವತೆಗಳು :- ಸ್ಕಂದನ ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು, ಹೇಳಿದವರು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳು ಆಗುವರು. ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಈ ಚರಿತ್ರ ಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕೀರ್ತಿ, ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿ, ಸೌಂದರ್ಯ, ನಿರ್ಭಯತೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ಆಯುಷ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರಕುವವು. ದುಃಖಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ತಪ್ಪದೇ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ಮಹಾದರಿದ್ರನು ಮಹಾಧನಿಕನಾಗುವನು

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ ಅರ್ಧಾಂಗಿ ಎಂಬ ನಲವತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ನರಸಿಂಹರೂಪ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೨

॥ ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ ॥

ಇದಾನೀಂ ಶ್ರೋತು ಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋರ್ವಧಂ ।
ನರಸಿಂಹಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತಥಾ ಪಾಪ ವಿನಾಶನಂ ॥

ಭೀಷ್ಮ :- ಈಗ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಂಹಾರದ ವೃತ್ತಾಂತ ಕೇಳುವ ಇಚ್ಛೆ ಆಗಿದೆ. ನರಸಿಂಹ ದೇವರ ಮಹಿಮೆ ಪಾಪನಾಶಕನಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಪುಲಸ್ತ್ಯ :- ರಾಜನೆ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ- ಎಂದರೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ದೈತ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಆದಿಪುರುಷನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಅವನೇ ಅಸುರಪ್ರಭು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು. ಆ ದೈತ್ಯನದು ಎಲ್ಲವೂ ದೊಡ್ಡದೆ. ಅವನ ತಪಸ್ಸು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಆ ದೈತ್ಯ ಸಮ್ರಾಟನು ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಹಗಲಿರುಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಅವನು ತಪಸ್ಸು ಮೌನವ್ರತ. ಇವನ ಈ ಅತ್ಯುಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಖದ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರೀತನಾದ ರವಿಯಂತಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಂದ. ಹಂಸ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಅದನ್ನು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗಸದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಾರುವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಾಹನಕ್ಕೆ ರಥವೆನ್ನುವದಕ್ಕಿಂತ ವಿಮಾನ ಎನ್ನುವದೇ ಯುಕ್ತವಾದುದು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನೊಡನೆ ಆದಿತ್ಯರು, ವಸುಗಳು, ದೇವರ್ಷಿ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು. ಸಿದ್ಧರು, ಸಾಧ್ಯರು, ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ರುದ್ರಗಣ, ಮರುದ್ಗಣ, ದೇವಗಣ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದರು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೇಳಿದರು.-

''ಭಕ್ತಾ, ನಿನ್ನ ಈ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು. ನನ್ನ ವರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು :- ''ಪಿತಾಮಹ, ನೀನು ದೇವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಷ್ಟೇ! ನನಗೆ ಈ ವರವನ್ನು ನೀಡು. ಯಾವ ದೇವತೆಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ಅದರಂತೆ ದಾನವರಾಗಲಿ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲಿ, ಯಕ್ಷ ಸರ್ಪ ಮಾನವ, ಪಿಶಾಚರು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಾರದು. ಋಷಿಗಳು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ನಾಶಗೈಯಬಾರದು, ಶಸ್ತ್ರ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಗಿಡ,

ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಹಸಿ ವಸ್ತುವಿನಿಂದಾಗಲಿ, ಒಗಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದಾಗಲಿ ನನಗೆ ಮರಣ ಬರಬಾರದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳಬೇಕು. ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳು ನನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಬೇಕು. ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ ಮಂತಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವಾಧಿ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಭೋಗ, ಭಾಗ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಬೇಕು. ನಾನೇ ಸರ್ವ ಚಾಲಕನಾಗಬೇಕು.''

ಬ್ರಹ್ಮ :- ''ತಥಾಸ್ತು, ಅಯ್ಯಾ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, ನಾನು ನಿನಗೆ ನೀನು ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ವರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಪಡೆಯುತ್ತಿ, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.'' ಹೀಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ವರಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ತನ್ನ ಸತ್ಯಲೋಕ ಕುರಿತು ತೆರಳಿದನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಇತ್ತ ಈ ಅದ್ಭುತ ವರ ಕೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ತಲ್ಲಣಿಸಿದರು, ಋಷಿಗಳು ಹೌಹಾರಿದರು. ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು.

ದೇವತೆಗಳು:- ಸ್ವಾಮಿ, ಮೊದಲೇ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯ. ಮೇಲಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಈ ಅದ್ಭುತ ವರ ಪ್ರಸಾದ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸತ್ಯನಾಶವಾಗುವದು ಖಂಡಿತ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಆ ದುಷ್ಟ ದಾನವನ ವಧಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹುಡುಕಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ದೇವತೆಗಳೆ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಎಂತಹ ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಾ! ಆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಫಲಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನೀವು ಹೆದರಬೇಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿ ಇರುವನಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಏನೇ ವರಕೊಟ್ಟರೂ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.'' ಕಮಲದಿಂದ ಉದಿಸಿದ ಬಹ್ಮನ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ದೇವತೆಗಳ ಮುಖ ಕಮಲಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಅರಳಿದವು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮರಳಿದರು.

ಇತ್ತ ದೈತ್ಯರಾಜ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಾದರೂ ವರ ಪಡೆದ ಕೂಡಲೆ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಡತೊಡಗಿದ ಮೊದಲೇ ಮತ್ತ ಚಿತ್ತ ಆ ದೈತ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವರಬಂದ ಮೇಲಂತೂ ಕೇಳುವದೇನು! ಮತ್ತಷ್ಟು ಉನ್ಮತ್ತನಾದ. ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮುನಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದ. ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದ. ವ್ರತಗಳನ್ನೆ ವಿಧ್ವಂಸಿಸಿದ. ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ. ಭೂಲೋಕದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಭಯಭ್ರಾಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದ. ದೈತ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ಕೊಡಿಸಿದ. ದೇವ ದೇವತೆಗಳು, ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು.

॥ದೇವಾ ಊಚುಃ॥

ನಾರಾಯಣ ಮಹಾಭಾಗ ದೇವಾಸ್ತ್ವಾಂ ಶರಣಂ ಗತಾಃ ।
ತ್ರಾಯಸ್ವ ಜಹಿ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಂ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಂ ಪ್ರಭೋ ।

ತ್ವಂ ಹಿ ನಃ ಪರಮೋ ಧಾತಾ ತ್ವಂ ಹಿ ನಃ ಪರಮೋ ಗುರುಃ।
ತ್ವಂ ಹಿ ನಃ ಪರಮೋ ದೇವಃ ಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಂ ಸುರೋತ್ತಮಃ॥

ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ ನಾವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ನಿನಗೆ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು, ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಇಂದ್ರನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸು. ನೀನೇ ನಮಗೆ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತ. ನೀನೇ ನಮಗೆ ಪರಮಗುರು, ನೀನೆ ಪರದೈವ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ನೀನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ. ಸರ್ವ ದೇವೋತ್ತಮ.

ವಿಷ್ಣು :- ''ದೇವತೆಗಳೆ, ನೀವು ಹೆದರಬೇಡಿರಿ ನಾನು ಅಭಯ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮನ ವರದಿಂದ ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾಗಿರುವನಲ್ಲವೆ- ಆ ದೈತ್ಯ! ಅವನ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವೆನು. ಉಳಿದ ಯಾವ ದೇವತೆ ಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರರು, ಕೊಲ್ಲಲಾರರು. ನಾನೇ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.'' ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂದನು. ವಿಷ್ಣುವಿಗಂತೂ ನಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಏನು! ಸೂರ್ಯನೊ.... ಚಂದ್ರನೊ ಅನ್ನುವಂತಿತ್ತು ಅವನ ಕಾಂತಿಮಂತವಾದ ಆಕಾರ. ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಧ ಮನುಷ್ಯ ಅರ್ಧ ಸಿಂಹದ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದನು ಆ ವಿಷ್ಣು. ಮೇಲೆ ಸಿಂಹ, ಕೆಳಗೆ ನರನ ಆಕಾರ. ಅದರಿಂದ ನರಸಿಂಹ ಎಂದು ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಆ ನರಸಿಂಹ ರೂಪದಿಂದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ವಿಶಾಲವೂ, ಸುಂದರವೂ ಆದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಆಸ್ಥಾನ ಮಂಟಪವೆಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವರ್ಗವೇ ಇದ್ದಂತಿತ್ತು. ನೂರು ಯೋಜನ ಅಗಲ, ನೂರಾಐವತ್ತು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರ. ಅದರ ತುಂಬ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು, ಹೂಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಉಪವನಗಳು. ಸುಂದರ ಹೊಂದಾವರೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಪುಷ್ಕರಣಿಗಳು. ಆ ಸಭಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳು, ರೋಗರಂಜಿಗಳು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ರಮಣೀಯವಾದ ಸಭಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅನೇಕ ರತ್ನೋಜ್ವಲ ಆಭರಣ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಮೊಳ ಎತ್ತರದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ.

ನರಕ, ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ವಿಪ್ರಚಿತ್ತ, ಬಲಿ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯರಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ದೇವತೆ ಗಂಧರ್ವರು ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಂಭೆ ಮುಂತಾದ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಅವನ ಮುಂದೆ ಕುಣಿದು, ಹಾಡಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೂ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪುವಿನ ಮಗನಾದ ಪ್ರಲ್ಹಾದನೂ ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣ-ಯಾರೂ ನೋಡದಿರುವ ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯದಾನವರೂ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೂ ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡರು. ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ನುಡಿದನು.-

ಪ್ರಲ್ಹಾದ :- ಮಹಾರಾಜನೆ, ನಾನು ಈವರೆಗೂ ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಆಕಾರದ ನರಸಿಂಹ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಎಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಅವ್ಯಕ್ತ ಶಕ್ತಿಯೊಂದು ದೈತ್ಯರ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ರೂಪದಿಂದ ಎಂದು ನನ್ನ ಒಳಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರ, ಯಮ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ ಮುಂತಾದ ದೇವ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರಾದಿ ದೇವೋತ್ತಮರು. ಈ ನರಸಿಂಹ ದೇವರ ದೇಹದ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು

ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಮನುಗಳು, ಹದಿನಾಲ್ಕು, ಲೋಕಗಳು, ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳು, ಸನತ್ಕುಮಾರಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಎಲ್ಲ ದೇವಾದಿದೇವತೆಗಳು ಇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವನೊಬ್ಬ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಾದ ದೇವೋತ್ತಮ.''

ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ''ಇದೊಂದು ಸಿಂಹವಷ್ಟೇ ! ಹೊಸ ದೇಹವನ್ನು ತಳೆದು ಯಾವದೋ ಕಾಡು ಮೃಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಯು ನಾಡಿನೊಳಗೆ ಬಂದರೆ ವಿಚಾರವೇನು? ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಬಿಡಿರಿ.'' ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡುವದೊಂದೇ ತಡ, ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸತೊಡಗಿದರು. ಘೋರವಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸರು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಬಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದರು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ, ಆ ನರಸಿಂಹನು ಭಯಂಕರ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳು ನಡುಗಿದವು. ನರಸಿಂಹನು ಯಮನಂತೆ ಬಾಯಿತೆರೆದು ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡಿದು, ಸಿಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯವಾದ ಆ ಸಭಾಮಂಟಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕ್ರೋಧಾಂಧನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆಮಾಡಿ, ದವಡೆ ಕಚ್ಚಿ ಆ ನರಸಿಂಹನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡತೊಡಗಿದನು. ಕಾಲ ಚಕ್ರ, ವಿಷ್ಣು ಚಕ್ರ, ರುದ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ, ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ, ಅಗ್ನ್ಯಸ್ತ್ರ, ಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಈ ನರಸಿಂಹನ ಮೂಗು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಹೊರಟು ದೈತ್ಯ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದವು. ಹೀಗೆ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪು ನರಸಿಂಹ ದೇವರ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಅಗ್ನಿ ತಾಂಡವ ನಡೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳು ಆಕುಂಚಿಸಿದವು. ಸಪ್ತಕುಲ ಪರ್ವತಗಳು ತೂಗಾಡಿದವು.

ಅನಂತರ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ನಡುಗಿಸುತ್ತ ಮೇಘಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಗರ್ಜನೆಗೈದು ಶೂಲ ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಅವನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು. ಆಗ ಕೂಡಲೆ, ಭೀಕರ ಸಿಂಹಾಕಾರ ತಳೆದ ಆ ನರಸಿಂಹನು ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಹಾರಿ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಹದನವಾದ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸೀಳಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದನು.

ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಂಹಾರದಿಂದ ಪೃಥ್ವೀ,ಸ್ವರ್ಗ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯದಿ ಗ್ರಹಮಂಡಲ, ದಶದಿಕ್ಕುಗಳು, ನದೀ ಸಮುದ್ರಗಳು, ಹೆಚ್ಚೇನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ಸಂತಸಗೊಂಡವು. ದೇವತೆಗಳು ಆನಂದಪಟ್ಟರು, ಋಷಿಗಳು ಚಿಂತೆಗಳೆದು ಸಂತಸಹಿ ನಲಿದಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ನರಸಿಂಹದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಾರಸಿಂಹರೂಪಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು.

॥ದೇವ ಉಚುಃ॥

ಯತ್ತ್ವಯಾ ವಿಧೃತಂ ದೇವ ನಾರಸಿಂಹಮಿದಂ ವಪುಃ ।
ಏತವಾರ್ಚಯಿಷ್ಯಂತ ಪರಾಪರವಿದೋ ಜನಾಃ ॥
ಭವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ರುದ್ರಶ್ಚ ಮಹೇಂದ್ರೋ ದೇವಸತ್ತಮ ।
ಭವಾನ್ಕರ್ತಾ ವಿಕರ್ತಾ ಚ ಲೋಕಾನಾಂ ಪ್ರಭವೋಽವ್ಯಯ ॥

ಕ್ರೀಡಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ವಿಷ್ಣುವೆ, ನೀನು ಧರಿಸಿದ ಈ ನರಸಿಂಹ ರೂಪವನ್ನು ಪರಾಪರತತ್ವ ವಿಚಾರವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ, ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರಾದಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ, ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ವಾಚ್ಯನಾಗಿರುವ, ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನಾದ ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೆ, ನಿನಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ. ನೀನೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳ ಪರಮರಹಸ್ಯವೂ ನೀನೇ, ಸರ್ವ, ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು ನೀನೇ.'' ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಗೈದು, ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು ಆ ನರಸಿಂಹದೇವರು ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರತೀರದತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ನರಸಿಂಹ ರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿ ಎಂಟು ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಯಾನದಿಂದ ಅವ್ಯಕ್ತ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ದೇವೋತ್ತಮನು ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ನರಸಿಂಹರೂಪ ನಲವತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಭೈರವ - ಭಯಂಕರನಾದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೩

॥ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ॥

ಅತೀವಾದ್ಭುತಮೇತದ್ಧಿ ನಾರಸಿಂಹ ಸ್ವರೂಪಿಣಃ ।
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತ್ವನ್ಮುಖಾದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಶ್ರುತಂ ಪರಮಮದ್ಭುತಂ ॥

ಭೀಷ್ಮ:- ನರಸಿಂಹ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ನಾನು ಇದೀಗ ಕೇಳಿದೆನು. ಈಗ ಈಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ. ಆ ಭೈರವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಆಗಿದೆ

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಿದ್ದ. ಅಂಧಕಾಸುರನೆಂದು ಹೆಸರು. ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಒಟ್ಟಿದಂತಿತ್ತು- ಅವನ ಮೈಬಣ್ಣ. ಯಾವ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ದೈತ್ಯನು ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಕ್ರೀಡೆ ಆಡುವದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿಯಾದ ಆ ದೇವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು ಆ ಪಾಪಿಯ ಕಣ್ಣು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ. ಹರನ ಹೃದಯದಂತಿರುವ ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹಾರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿದ ಆ ದೈತ್ಯ. ಶಿವನು ಇರುವವರೆಗೆ ತನಗೆ ದಕ್ಕುವದೆಂತು? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾದೇವನನ್ನುಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಆ ಪಾರ್ವತಿಯು ತನಗೆ ನಿರಂತರ ವಶವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವಳು. ಈ ಪಾರ್ವತಿಯ ಚೆಲುವು ಏನು! ನಿಲುವು ಏನು! ಇಂತಹ ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿನಂತಹ ತುಟಿ, ಸುಂದರ ಅಂಗಾಗ, ಅಪೂರ್ವ ಸೌಂದರ್ಯ,

ಈ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿ ದೊರಕೀತು! ಈ ತ್ರಿಲೋಕ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿಯಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಾನು ಇವಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ತನ್ನ ವಿಚಾರದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದ. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ಸೇನಾಪತಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತ.

'ಸೇನಾಪತಿಯೆ, ನನ್ನ ಖಡ್ಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಮೊದಲು ನಾನು ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವೆನು. ಅನಂತರ ಪರ್ವತರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಉಮೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪು? ಮೊದಲು ಅವಳೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಅಂಧಕಾಸುರನ ಒಬ್ಬ ವಿವೇಕಿ ಮಂತ್ರಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ. ''ಪ್ರಭು, ತಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವ ಕನಕ ರಾಜಕುಮಾರನು ಹೆರವರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ್ದ. ಅವನ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಅಪಹರಣದಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ್ದಾನೆ.'' ಮಂತ್ರಿಯ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಅಂಧಕಾಸುರನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕೋಪ ಕೆರಳಿತು. 'ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಆ ಇಂದ್ರ,, ಚಂದ್ರ,, ಚಂದ್ರಚೂಡ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ನಾನು ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.'

ಅಂಧಕಾಸುರನ ಈ ಭೀಷ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಇಂದ್ರ ಹೆದರಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಶಂಕರನ ಮುಂದೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ''ಮಹಾದೇವ, ಅಂಧಕ ದೈತ್ಯನಿಂದ ನನಗೆ ಅಭಯ ನೀಡು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಕನಕನನ್ನು ನಾನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಲೋಲುಪನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಭೋಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಅಂತಹ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ, ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ ಅಂಧಕನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು'' ದೇವೇಂದ್ರನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಶಂಕರನು-

''ಸುರರಾಜ, ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಭಯ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನವಿತ್ತು ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಹೊರಟ ಆ ಮಹಾದೇವನ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕುಶಸ್ಥಲಿಗೆ ಬಂದನು, ಅಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಬೃಹತ್ ಶರೀರವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಫೂತ್ಕರಿಸುವ ಹರಿಯುವ ಹಾವುಗಳಿಂದಲೂ, ಹಾವುಗಳ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲಿನ ರತ್ನ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದಲೂ ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿ ಪರ್ವತದಂತೆ ಆ ಶಿವನ ಕಾಲಾಂತಕ ಸ್ವರೂಪವು ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು. ವಕ್ರ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಅಂಕುಡೊಂಕಾದ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳುಳ್ಳ ಅವನ ಮುಖವು ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಂತೆ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು. ಘೋರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಂಹದ ಚರ್ಮ ಉಟ್ಟು, ಹುಲಿದೊಗಲ ತೊಟ್ಟು, ಚಂದ್ರಕಿರೀಟವನ್ನು ಮೇಲೆಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ದಾನವಾಧಮನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಭವನು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದನು.

'ಅಂಜಬೇಡಿರಿ' ಎಂದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ 'ರವ' ಎಂದರೆ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆಶ್ವಾಸನಗೈಯುವ ರುದ್ರದೇವರ ಆ ಭೈರವ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಅಂಧಕಾಸುರನು ತನ್ನ

ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲು ಕಡಿದು ನಿಶಿತವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸತೊಡಗಿದನು.

ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿ ನಿಂತು ದೈತ್ಯಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕರದಿಂದ ಹೋರಾಡತೊಡಗಿದರು. ಘನಘೋರವಾದ ಈ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ, ಮಹಾದೇವರು ಕೂಡಿ ಬೆಂಕಿ ಉಗುಳುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ದಾನವರನ್ನು ಸೀಳಿಹಾಕಿದರು. ಅದರಿಂದ ಕ್ರೋಧೋನ್ಮತ್ತನಾದ ಅಂಧಕನು ಭೈರವರೂಪಿ ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ ಅವನ ಪಿನಾಕ ಧನುವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ಅದೇ ಆ ಭವನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

ಪಿನಾಕ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಕುಲಪರ್ವತಗಳು ಹೊಯ್ದಾಡಿದವು. ಸಮುದ್ರವು ಮೇರೆ ಮೀರಿ ಹರಿಯಿತು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತಾಕಲಾಡಿದವು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಶಿವನನ್ನು ಆ ದೈತ್ಯರು ಮತ್ತೆ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದರು. ಆದಿ ಶೇಷನಿಗೂ ಬಲವಾದ ಏಟು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಆದಿಶೇಷನು ಹೆದರಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು ಹೋದನು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಶಿವನು ಮೇಲೆದ್ದನು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿ ಹಿಡಿದು ಆಚೀಚೆ ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಅಂಧಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಮಾಯಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಕತ್ತಲೆ ತುಂಬಿಸಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿದ್ದನು.

ಆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾಣದೆ ಸ್ವ-ಪರ ಸೈನಿಕರ ಪರಿಜ್ಞಾನವಾಗದೆ ದೇವತೆಗಳು ದುಃಖ ಪಟ್ಟರು. ದೇವತಾ ದಳದ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನರರೂಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತನು. ಅದರಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ದೇವತೆಗಳ ಕಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅರಳಿ ನಿಂತವು. ಸ್ಕಂದನೇ ಮೊದಲಾದ ಸುರಕುಲದ ಧುರೀಣರೆಲ್ಲರೂ ಆ ದಿವಾಕರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವಯಂ ಶಿವನಾದರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೈದುಂಬಿ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು.

॥ ಮಹಾದೇವ ಉವಾಚ॥

ಸತ್ವಾನುತ್ತಾರಯನ್ ದೇವಃ ಕರ್ಣ ಧಾರಾಯತೇ ಪ್ರಭುಃ ।
ಯಜಂತೋ ಜಂತವೋ ಭಕ್ತ್ಯಾಯಂ ದೇವಂ ವಿವಿಧಾಸ್ಸದಾ ।
ನಿಶ್ರೇಯಸಾಯ ಕಲ್ಪಂತೇ ತಂ ನತೋ ಭಾಸ್ಕರಂ ಪ್ರಭುಂ ॥

ಯಸ್ತೋದಯಾದ್ರಿ ಶಿಖರೇ ಮುಕುಟಾಯಮಾನ
ಲೀಲಾಗಭಸ್ತಿಭಿರಲಂ ಕುಸುಮ ಪ್ರಕಾಶೈಃ ।
ವ್ಯಾಪ್ಯ ಸ್ವದೀಧಿತಿಗಣೈಃ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿಶಶ್ಚ
ದೇದೀಪ್ಯತೇ ಸ ಸವಿತಾ ವಿಭವಾಯ ಲೋಕೇ ॥

ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರ ರುದ್ರಮರುದಚ್ಯುತವಹ್ನಿ ಪಾಥೊ
ನಾಥ ಪ್ರಯೋಗನಿಪುಣೈಶ್ಚ ಋಷೀಂದ್ರ ಸಂಘೈಃ ।
ಶ್ರೇಯೋಽರ್ಥಿಭಿಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ ದಿವಸಾಂಗರಾಗೈಃ
ದಿವ್ಯಾಂಗರಾಗ ಪರಿಲಿಪ್ತ ಸಮಸ್ತದೇಹೈಃ ॥

ಪೂಜ್ಯಂ ವಪುಸ್ತವ ಸದಾ ಪ್ರಳಯೇ ಹಿ ವೇದ್ಯೆ
ಗೀರ್ಭಿರ್ವಿಚಿತ್ರಪದ ಮಂಡಲ ಮಂಡಿತಾಭಿಃ ।
ಯೇ ತ್ವಾಂ ಸ್ತುವಂತಿ ಪರಸದ್ಮನಿ ಸದ್ಮಹೀನಾ
ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಸಾರಿತಕರಾ ಭುವಿ ತೇ ಭವಂತಿ ॥

ಯೇ ದುಷ್ಟಕುಷ್ಠ ಪಿಟಕಾದಿಭಿರರ್ದಿತಾಂಗಾಃ
ಶೀರ್ಣತ್ವಚಃ ಕುನಖಿನಶ್ಚ್ಯುತಕೇನಾಸಾಃ ।
ದೇವೇಶ ತೇಽಪಿ ತವ ಪಾದನತಾ ಪಭವಂತಿ
ಸದ್ಯೋ ದ್ವಿರಷ್ಟಶರದಾಕೃತಯೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ ॥

ಸಾಮೇತಿ ಸಾಮಗಗಣಾ ಹಿ ಮಖಾರ್ಥಕಂ ತ್ವಾ
ಮಧ್ವರ್ಯವೋ ಋಗಿತಿ ಬಹ್ವೃಚ ಮುಖ್ಯಪುಂಸಃ ।
ತ್ವಾಮೇವಮಾರ್ಯಮಿತಿ ಕಾರ್ಯವಿದೋಽಧಿಗಂತುಂ
ನಾಗಾಶ್ಚ ವೇತ್ತಿ ಪಿತರೋಽಪ್ಯಥ ಸರ್ವಗಂಧಂ ॥

ಮಾಯೇತಿ ಚೋಪನಿಷದರ್ಕ ಷಡೇವ ದಾವಾ
ಮರ್ತ್ಯಾಸ್ತಥಾ ವಯಮಿವೇಹ ಉಪಾಸತೇಽಮೀ ।
ಗಂಧರ್ವ ಕಿನ್ನರ ಗಣಾಸ್ಸಹ ಚಾರಣೈಸ್ತು
ರೂಪಂ ತಥಾ ಚ ಭಗವನ್ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸೇ ತ್ವಂ ॥

ಯೇ ನಾರ್ಚಯಂತಿ ಸತತಂ ಭವತೋರ್ಚ್ಯಮರ್ಚಿ
ಸ್ತೇರ್ಚಿಷ್ಷಂತಾಪಿತ ದಿಗಂಬರ ವಿತ್ತಹೀನಾಃ ।
ಕ್ಷುತ್‌ಕಾಮಕಂಠ ಜಠರಾ ಘಟಕರ್ಪರೇಣ
ಭಿಕ್ಷಾಮಟಂತಿ ಪರವೇಶ್ಮಸು ತೀರ್ಥಹೀನಾಃ ॥

ಉತ್ಫುಲ್ಲ ಕೋಶನದಕೋಶವಿಶಾಲನೇತ್ರ-
ಮೀಷದ್ವಿಲಾಸ ಲಲಿತಾಕಪೋಲತಾರಂ ।
ಕಾಮಂ ಪ್ರಶಸ್ತತರ ಸುಂದರಹಾರ ರಮ್ಯ
ಮುತ್ತುಂಗ ಪೀವರ ಪಯೋಧರಭಾರಖಿನ್ನಂ ॥

ರಂಭೋಪಮೋರು ಪೃಥುಪೀನ ನಿತಂಬಬಿಂಬಾ
ನ್ಮಧ್ಯಕ್ವಣನ್ಮಣಿ ರಣದ್ರಶನಾಕಲಾಪಂ ।
ವೃಂದಂ ಲಲಾಟತಟಕೋಟಿಪಟಾಂತಲಂಬಿ
ಹೇಮಾಂಚಲಾಂಚಿತಮುಖಂ ಕುಲಪಾಲಿಕಾನಾಂ ॥

ಕಾಂತಂ ಗೃಹೇಷು ಕಲಗದ್ಗದಭಾಷಿತಾನಾಂ
ಝೇಂಕಾರನೂಪುರರವೇಣ ವಿರಾಜಿತಾನಾಂ ।
ತೇಷಾಂ ಕೃಪಾನುಕರಮಿಂದು ಸಮಾನಕಾಂತಂ
ಯೈರರ್ಚಿತೋಽಸಿ ಭಗವನ್ಭವಮೋಚನಸ್ತ್ವಂ ॥

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಮೇವ ಹರಿರಸ್ಯನಿಲೋಽನಲೋಽಸಿ
ರುದ್ರೋಽಂತಕೋಸಿ ವರುಣೋಽಸ್ಯಮರಾಧಿಕೋಽಸಿ ।
ಸೋಮೋಽಸಿ ವಾಯುರಸಿ ಭೂರಸಿ ಚೇಶ್ವರೋಽಸಿ
ಯಜ್ಞೋಽಸಿ ವಿತ್ತಪತಿರಪ್ಯಪರಾಜಿತೋಽಸಿ ।

ಯೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತಿಸುರವಾಹರಣೇನ ಮುಕ್ತೌ
ಭೂಮಾವಥೇತಿ ತರಸೋರುತರಂ ತರೀತಾಃ
ವ್ಯೊಮ್ನೈತದಂತರಹಿತಂ ಪರಿತೋ ಹಿ ಗತ್ವಾ
ಗಚ್ಛಂತಿ ನ ಶ್ರಮಪದಂ ಹಿ ಮನಾಗಪೀಮೇ ॥

ಧ್ಯಾನೈಕಯೋಗನಿರತಾಶ್ಚ ಸಮಾಧಿಭಾವಾ
ದ್ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಪದಾಂತರ ತುರೀಯಮನಂತಮೂರ್ತೇ
ಮುಕ್ತಾಮಯಾಸ್ತನುಭೃತೋ ನ ಭಿಯಾಭಿಯುಕ್ತಾ-
ಸ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಶಾಶ್ವತಮಚಿಂತ್ಯಮನಾದ್ಯನಂತಂ ॥

ಜನ್ಮಾಧಿರೋಗರಹಿತಂ ಪರಮಂ ಪುರಾಣ
ಮೀಶಂ ಜರಾಮರಣಶೋಕಭಯಾತಿರಿಕ್ತಂ ।
ಸ್ಥೂಲಾನುಭಾವನಗಣಾಗಣಿತಂ ವಿಶುದ್ಧಂ
ವೇದಾಂತವಾದಿಭಿರಲಂ ಪರಿಪಠ್ಯತೇ ಯತ್ ॥

ತ್ವಾಮಗ್ನಿ ಪುಂಜವಪುಷಂ ತಪಸಾಂ ನಿವಾಸಂ
ಯಾತಾ ದಿವಂ ಸುಚಿರಕಾಲ ಮುಪಾಸ್ಯ ಭಕ್ತಾಃ ।
ಭಾಸಸ್ಸು - ರಾಸುರಸಮೂಹಶಿರೋನಿಘೃಷ್ಟ-
ಪಾದಾರವಿಂದಯುಗಳಾಮಲಚಾರುಮೂರ್ತೇ ॥

ಭೂತೇಶ ಭೂತವರದಾಸಕೃದವ್ಯಯಾತ್ಮ-
ನ್ವ್ಯೋಮಾಟ್ಟಹಾಸ ಸವಿತರ್ಭವನೈಕದೀಪ ।
ಋಕ್ಸಾಮಮಂತ್ರ ಯಜುಷಾಮಧಿವಾಸ ನಾಮ
ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಳಯಕಾರಣ ಲೋಕಪಾಲ ॥

ದೀನಸ್ಯ ದೇವಕೃಪಣಸ್ಯ ಭವೇ ಭವೇಹ
ಮಗ್ನಸ್ಯ ಚಾರುದವಿಚಾರ ಮನೋರಥಾನಿ ।
ಶಶ್ವದ್ಯತೀಶ್ವರ ಶಶೀಕರಕಂಕಘೋರೋ
ತ್ಪಾತೋ ಜರಾಮರಣಶೋಕ ರಂಗಾಂತರಸ್ಯ ॥

ಯಃ ಪ್ರಾತಸ್ಸಾಯಮಿದಂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ವಾ ಪಠೇಚ್ಚ ದೀಪ್ತಾಂಶೋಃ
ಸಾಲೋಕ್ಯಂ ಯಾತಿ ರವೇಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾಂಶ್ಚ ॥

ನಿತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಸೂರ್ಯಾಚ್ಚ ಮನಸೋಽಭಿಹಿತಂ ಚ ಯತ್ ।
ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶ ಭಕ್ತಾನಾಮಭಯಂಕರ ॥

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಕೃತ ।
ತಿಗ್ಮಾಂಶೋ ವೈ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಜಗತಶ್ಚಕ್ಷುಷೇ ನಮಃ ॥

ಯಾವ ದೇವನು ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ಕುಶಲ ಅಂಬಿಗನಂತೆ ಪಾರು ಮಾಡುವನೋ ಅಂತಹ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ದೇವನನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವರೋ ಅಂತಹ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉದಯ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರ ಸೀಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮಣಿ ಮುಕುಟವನ್ನು ಇರಿಸಿದಂತೆ ಹೂಗಳ ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನು ನಮಗೆಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಲಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ, ವಿಷ್ಣು, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೂರ್ಯಪಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕುಷ್ಟಾಂದಿ ರೋಗ ಪೀಡಿತರು ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು ದೇವ ಗಂಧರ್ವ, ಮಾನವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದೊಂದು ರೂಪದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸದ ನಾಸ್ತಿಕರು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಬೇಕಾಗುವದು. ಕಳೆ, ಕಾಂತಿಹೀನ ರಾಗುವರು ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುವರು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದವರು ಮಾತ್ರ ಸುರ ಸುಂದರಿಯಂತಿರುವ ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಹೊಂದಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದು ಕೊನೆಗೆ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲೂ ನೀನೇ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿ, ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ, ಅಂತರಿಕ್ಷದ ತುಂಬ ಓಡಾಡಿ, ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲಚಕ್ರನನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಿ. ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡವರು ರೋಗ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಜನನ ಮರಣಾದಿ ರೋಗ ರಹಿತರಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆತ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪಡೆಯುವರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಭಕ್ತರು ದೇವವಂದ್ಯರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ದೀಪದಂತಿರುವ ಸರ್ವವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣನಾದ ಲೋಕಪಾಲನಾದ ಸೂರ್ಯದೇವನೆ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ದೀನನಾದ ನನ್ನ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣಮಾಡು. ಭಕ್ತರು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಜನನ ಮರಣಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನೀನೇ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುತ್ತಿ. ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವರಪ್ರದನೂ ಆಗಿರುತ್ತಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಂದ ವಂದ್ಯನೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯ ನೀಡುವವನೂ ದೇವ ದೇವೇಶನೂ ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುವೂ ಆದ ಸೂರ್ಯದೇವನೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಮತ್ತೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ''. ಮುಂಜಾನೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಂಜೆ ಈ ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸುವವನು ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ,ಅರ್ಥ ಕಾಮ ಮುಂತಾದ

ಪುರುಷಾರ್ಥ ಹೊಂದುವನು. ಸೂರ್ಯನೇ ನಿನಗೆ ಗೆಲುವಾಗಲಿ. ಈ ಅಂಧಕಾಸುರನಿಂದ ನಾನು ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಜಗದೊಡೆಯನೇ, ನಾನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಈ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಹರಿಸಲಿ ?

ಸೂರ್ಯ :- ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಅಂಧಕಾಸುರನು ಮಹಾ ಮಾಯಾವಿ ಅವನನ್ನು ನೀನು ತ್ರಿಶೂಲದಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲುವಿ. ನಿನಗೆ ಗೆಲುವು ನಿಶ್ಚಿತ. ಸೂರ್ಯನ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಶಿವ ತನ್ನ ಶೂಲಾಯುಧವನ್ನೆತ್ತಿ ಅಂಧಕಾಸುರನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಅಂಧಕನು ಅದೇ ಶೂಲವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಮಹಾದೇವನ ಮೇಲೆಯೇ ಮರುಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ.

ಅದರಿಂದ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡ ಶಿವನು ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಂಧಕನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು, ಅದರಿಂದ ಅಂಧಕಾಸುರನ ಮೈಯಿಂದ ನೆತ್ತರು ಚಿಮ್ಮ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪುಟಿಯುವ ಆ ಅಂಧಕನ ರಕ್ತದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಅಂಧಕರು ಹುಟ್ಟಿದರು, ಆ ಸಾವಿರಾರು ಅಂಧಕರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಸಾವಿರಾರು ಅಂಧಕರು ಹುಟ್ಟಿ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಅಂಧಕಾಸುರರು ಬೆಳೆದು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಂಧಕರ ಜಾಲದಿಂದ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಹೋಗಲು ಮಹಾದೇವನು 'ಇದೊಂದು ದೈತ್ಯ ಮಾಯೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದನು. ಈ ಅಂಧಕ ಪ್ರಪಂಚದ ರಕ್ತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿ ಅವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಪರ ಶಿವನು ಒಂದು ಮಾತೆಯರ ಗಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮೀ, ಶೌರೀ, ವಾಡವೀ, ಸೌಪರಣೀ, ವಾಯವೀ, ವಾರುಣೀ, ವಾರಾಹೀ, ನಾರಸಿಂಹೀ, ವೈಷ್ಣವೀ,ವಿಭಾವರೀ, ಶತಾನಂದೀ, ಭಗಾನಂದೀ, ಭಗಮಾಲಿನೀ, ಬಲಾ, ಅತಿಬಲಾ, ರಕ್ತಾ, ಸುರಭಿ, ಮುಖಮಂಡಿತಾ, ಮಾತ್ರನಂದಾ, ಸುನಂದಾ, ಕರಾಳೀ, ತಾಕಿನೀ, ರೇವತೀ, ಶಿಖಿಪಟ್ಟಿಕಾ ಮುಂತಾದ ಸ್ರಷ್ಟರಾದ ಮಾತೆಯರು ಅಂಧಕನ ರಕ್ತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ಅಂಧಕರ ರಕ್ತವನ್ನು ಗಟಗಟನೆ ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು.

ಅನಂತರ ಶಿವನು ತನ್ನ ತ್ರಿಶೂಲದಿಂದ ಅಂಧಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆ ಅಂಧಕನ ಅಂದರೆ ಮೂಲ ಅಂಧಕನ ನೆತ್ತರನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತೆಯರು ಕುಡಿದು ಒಂದು ಹನಿಯೂ ಬೀಳದಂತೆ ನೆಕ್ಕಿ ಮುಕ್ಕಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅಂಧಕನ ರಕ್ತ ಬಿಂದುವಿನ ಹೊಸ ಅಂಧಕಾಸುರರ ಜನನವಾಗದೆ, ಮೂಲ ಅಂಧಕನು ರಕ್ತಹೀನನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿದನು ಶೂಲಸಹಿತವಾಗಿ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ದೈತ್ಯನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ರುದ್ರನು ತನ್ನ ಶೂಲದ ತುದಿಗೆ ಅಂಧಕನನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ದೇವಮಾನವರ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ರಕ್ತಸೋರಿದರೂ ಆ ದೈತ್ಯ ಸಾಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ದೈತ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಶೂಲಗತ ಪ್ರಾಣನಾದರೂ ಕ್ಷೀಣದನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಭವಭಯಹರ ಭವ ಹರ ಪರಮ ಉದಾರ,
ಮಮ ಸುಖ ಕಾರಣ ನಿಖಿಲ ಸುರಪಾರ
ಶ್ರಿತಮರದಭಿಮತ ವಿತರಕ ದೇವ
ತವ ಚರಣಕಮಲ ವಿಹಾರಣ ಮಾರ
ತವೇಶ ಪಾದ ಪಂಕಜಂ ಕರೋತಿ ಯೋ ನರೋ ಹೃದಿ ।

ಸದೇಶ ತಸ್ಯ ವಾಂಛಿತಂ ದದಾಸಿ ಭಕ್ತಿಭಾವಿತಃ
ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ಪುರಾ ಹರಂ ಭವಂತಮೇವಮಾದರಾತ್
ಪ್ರಪೂಜ್ಯ ಲಿಂಗ ರೂಪಿಣಂ ಸಮಾಪಿತಾ ಮನೋರಥಾನ್

ಸಂಸಾರದ ಭಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಕಲ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದೇವತೆಗಳ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಂಕರನೆ, ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ನನಗೆ ಸುಖ ನೀಡು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ದ್ಯಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನೀನು ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಿ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುನೀಶ್ವರರು ಲಿಂಗ ರೂಪಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂರ್ಖನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರಿಯಲಾರೆ. ನೀನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯದೋರು. ನೀನು ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ.'' ಅಂಧಕಾಸುರನ ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ಕೇಳಿ ಪ್ರೀತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ. ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಗಣಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. **'ಬೃಂಗಿರಿಟ'** ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದನು. ಭೀಷ್ಮನೆ, ಸಂಸಾರದ ಭಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಮಹಾದೇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಹರಭಕ್ತರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ವಿಘ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹೃತವಾಗುವವು.

ಬೀಷ್ಮ :- ಮಾನವನಲ್ಲಿ ದೈವೀಗುಣಗಳು ಅರಳುವ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು? ಮತ್ತು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖ, ರಾಜ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ ಗೆಲುವು, ಆರೋಗ್ಯ, ಆಯುಷ್ಯ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು, ಒಳ್ಳೆಯ ಬಂಧು ಬಳಗ ಮುಂತಾದ ಭೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೊರಕುವ ದಾರಿ ಯಾವದು? ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯವಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು.

ಪುಲಸ್ಯ :- ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ ದ್ವಿಜನು. ಭೂಲೋಕದ ದೇವರಿದ್ದಂತೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ದ್ವಿಜನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗಾನುಯುಗಗಳಲ್ಲಿ 'ವಿಪ್ರದೇವ' ಅಥವಾ 'ಭೂದೇವ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜರೂ ಸಹ ಶಾಂತಿ, ಸಂಪದ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ದ್ವಿಜನು ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಗುರು, ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿ, ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ, ಒಳ್ಳೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ದೇವಾಲಯವಿದ್ದಂತೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಇದೇ ಮಾತನ್ನು 'ಯಸ್ಯ ವಿಪ್ರಾಃ ಪ್ರಸೀದಂತಿ ತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಸೀದತಿ' ಯಾರ ಮೇಲೆ ದ್ವಿಜರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವರೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು. ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವನು 'ಅವನ' ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯುವನು.

ಯೋಗ್ಯ ದ್ವಿಜರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಇರುವದರಿಂದ ಅಂತಹ ದ್ವಿಜರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗುವದು. ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆ ಇತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದರೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದಂತೆ,

'ವಿಪ್ರಾನ್ಯಃ ಪೂಜಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ದಾನಮಾನಾರ್ಚನಾದಿಭಿಃ ।
ಕೃತಂ ಕ್ರತುಶತಂ ತೇನ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಿಯದಕ್ಷಿಣಂ ॥'

ನಾರದ :- ವಿಪ್ರನ ಲಕ್ಷಣವೇನು ? ಎಂತಹ ವಿಪ್ರನು ಪೂಜಿಸಲು ಅರ್ಹನು ? ವಿಪ್ರರಲ್ಲಿ ಅಪೂಜ್ಯರು ಯಾರು ?

ಬ್ರಹ್ಮ:- **'ಪೂಜ್ಯಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಕೋ ನಿತ್ಯಂ ಸದಾಚಾರ ಸಮನ್ವಿತಃ ।**
ಸದ್ವೃತಃ ಕಲುಷೈರ್ಮುಕ್ತಸ್ತೀರ್ಥ ಭೂತೋ ಜನೋಽನಘಃ ॥

ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ವಿಪ್ರನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂಜ್ಯನು. ಏಕಾದಶಿ ಮೊದಲಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪಾಪರಹಿತನಾದ ಇಂತಹ ವಿಪ್ರನೆಂದರೆ ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥವಿದ್ದಂತೆ.

ಆದರೆ ಪಂಡಿತರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಸದಾಚಾರವಿಲ್ಲದ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಜಾತಿಯಿಂದ ದ್ವಿಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಡೆದು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ವಿಪ್ರನೆಂದೆನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯ.

'ವಿದ್ಯಾಪೂತೋ ಮಂತ್ರಪೂತೋ ವೇದಪೂತಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನಾದಿಭಿರ್ಮೇಧ್ಯೋ ವಿಪ್ರಃ ಪೂಜ್ಯತಮಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆದು ಮಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರ ನಾದವನೇ ದ್ವಿಜನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ನಾರಾಯಣೇ ಸದಾ ಭಕ್ತಶ್ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣಸ್ತಥಾ ।
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೋ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಸಮಸ್ಸರ್ವಜನೇಷು ಚ ॥

ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದಿಂದ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇರುವವನೂ ದ್ವಿಜ.

ಗುರುವೇದಾತಿಥೇರ್ಭಕ್ತಃ ಪಿತ್ರೋಶ್ಶುಶ್ರೂಷಣೇರತಃ ।
ಪರದಾರೇ ಮನೋ ಯಸ್ಯ ಕದಾಚಿನ್ನೈವ ಮೋದತೇ ॥

ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರಿಸಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನೂ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಮಾಡುವವನೂ ದ್ವಿಜನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಂಚಲವಾಗುವದಿಲ್ಲವೊ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ದ್ವಿಜ.

ಪುರಾಣಕಥಕೋ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾಯೀ ಚ ಸಂತತಂ ।
ಅಸ್ಯೈವ ದರ್ಶನಾನ್ನಿತ್ಯಮಶ್ವಮೇಧಾಧಿಕಂ ಫಲಂ ॥

ನಿತ್ಯವೂ ಪುರಾಣ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಧಾರ್ಮಿಕರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ದ್ವಿಜನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಫಲವು ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ದ್ವಿಜನು -

ಪರಸ್ಯ ನ ಹರೇದ್ಯಸ್ತು ತೃಣಮಪ್ಯಟವೀಗತಂ ।
ಮಿತ್ರಾ ಮಿತ್ರೇ ದಯಾಳುಸ್ಸ್ಯಾತ್ ಗಾಯತ್ರೀಂ ನಿತ್ಯಶೋ ಜಪೇತ್ ॥

ಪರರ ಸೊತ್ತನ್ನು ಎಂದೂ ಅಪಹರಿಸಕೂಡದು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಕೂಡ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೇ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ, ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದ್ವಿಜನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ನಾರದ :- ಗಾಯತ್ರಿಯ ಲಕ್ಷಣವೇನು? ಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರದ ಗುಣವೇನು! ಆ ಮಂತ್ರದ ಅಂತರ್ಗತ ಚರಣ ಗೋತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ 'ಗಾಯತ್ರಿ' ಎಂಬುದೇ ಒಂದು ಛಂದಸ್ಸು. ಸೂರ್ಯನೇ ಅದಕ್ಕೆ ದೇವತೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅದರ ಋಷಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಶಿರ, ವಿಷ್ಣು ಹೃದಯ, ಉಪನಯನದಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿನಿಯೋಗ ಉಂಟು. ಇದರ ಗೋತ್ರ- ಸಾಂಖ್ಯಾಯನಸ ಗೋತ್ರ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳೇ ಇದರ ಚರಣಗಳು. ಪೃಥ್ವೀ ಇದರ ಕುಕ್ಷಿ. ಪಾದದಿಂದ ಮಸ್ತಕದವರೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಾನಗಳು. ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರ. ನ್ಯಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಬ್ರಹ್ಮ-ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ವಿಷ್ಣು ಮಂತ್ರ, ಶಿವ ಮಂತ್ರ, ದೇವೀ ಮಂತ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮಂತ್ರ, ಗಣೇಶ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಮಾಡಿದರೆ ದ್ವಿಜನು ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸು ಪಡೆದು ಪೂಜ್ಯನಾಗುವನು. ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾಠ, ಪ್ರವಚನ, ಮತ್ತು ಧರ್ಮಬೋಧೆ ಹಾಗೂ ಸದಾಚಾರ ಹಾಗೂ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ಇವು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಗಳು.

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತೋ ವಿಪ್ರೋ ಯಃ ಪಠೇತ್ಪಾಠಯೇತ್ಪರಾನ್ ।
ಧರ್ಮಂಚ ಶ್ರಾವಯೇಲ್ಲೋಕೇ ಸದಾಚಾರಂ ಶ್ರುತಿಂ ಸ್ಮೃತಿಂ

ಪುರಾಣಸಂಹಿತಾಂ ನೂನಂ ತಥೈವ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಾಂ ।
ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ತು ಲೋಕೇಷು ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತಿಷು ॥

ಊರ್ವ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಣು ಸಮಸ್ಸೋಪಿ ಪೂಜನೀಯೋ ನರೈಸ್ಸುರೈಃ
ಯದ್ದತ್ತಂ ಚಾಕ್ಷಯಂ ತಸ್ಯ ತೀರ್ಥ ಭೂತಾನಘಸ್ಯ ಚ ॥

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ವ್ರತನಾಗಿ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವ ದ್ವಿಜನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮಾನ. ಅವನಂತೆ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವರಿಂದ ಪೂಜನೀಯ.

ಅವನೇ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥ. ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುವದು. (ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯ ಎಂದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನ್ನಿಧಾನೋಪೇತನಾದುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯ ಪೂಜ್ಯ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.) ಇಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯನೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನ ನಿರತನೂ ಆದ ದ್ವಿಜನು -

ಚಾಂಡಾಲಸ್ಯ ಗೃಹೇ ತಿಷ್ಠನ್ ಭಾಸ್ಕರೋ ಜ್ವಲನೋ ಯಥಾ ।
ಯಾಜನಾಧ್ಯಾಪನಾಚ್ಚೈವ ತಥೈವಾಸ್ಯಪ್ರತಿಗ್ರಹಾತ್ ॥

ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ನ ಭವೇದ್ದೋಷೋ ಜ್ವಲದರ್ಕಸಮಾಃದ್ವಿಜಾಃ ।
ತಾನ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹಜಾನ್ ದೋಷಾನ್ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ ।
ನಾಶಯಂತೀ ಹಪಾಪಾನಿ ವಾಯುರ್ಮೇಘಮಿವಾಂಬರೇ
ಗಾಯತ್ರೀಂ ಯೋ ಜಪೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಸಮನ್ವಿತಾಂ ॥

ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಸದಾಚಾರಿ ದ್ವಿಜನು ಚಂಡಾಲನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರೂ ಅಪವಿತ್ರನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲು, ಬೆಂಕಿ, ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗುವವೆ? ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನೇ ಜೀವನದ ವ್ರತವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನಿಯು ಪಾಠ ಹೇಳಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಿ, ಮದುವೆ ಮುಂಜಿವೆ ಮಾಡಿಸಿ ದುಷ್ಟಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅವನಿಗೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಮುಗಿಲಲ್ಲಿಯ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಯು ಚದುರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಹಾಗೂ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪಗಳಿಂದ ದ್ವಿಜರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಪಾಪಿ ಜನರಿಂದ ದಾನ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ದೋಷವು ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ-

'ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇನ ತಸ್ಮಾದ್ ಗಾಯತ್ರೀಂ ಜಪ ನಾರದ'

ನಾರದನೆ, ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸು.

ನಾರದ :- ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದ ನ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವೇನು?

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಗುದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಅಪಾನ' ವಾಯು, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾಣ' ವಾಯು ಇರುವದು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆ ಅಪಾನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಕುಂಚನಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನೊಡನೆ ಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಪೂರಕದಿಂದ ಉಸಿರು ಎಳೆದು ಕುಂಭಕದಿಂದ ಸ್ತಂಭನಮಾಡಿ ರೇಚಕದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರತಿ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಅಧಿದೇವತೆ ಇದೆ. ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿ, ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ ವಾಯು, ಮೂರನೆಯದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ, ನಾಲ್ಕನೆಯದಕ್ಕೆ ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಐದಕ್ಕೆ ಯಮ, ಆರಕ್ಕೆ ವರುಣ, ಏಳಕ್ಕೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಎಂಟಕ್ಕೆ ಪರ್ಜನ್ಯ, ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರ, ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಗಂಧರ್ವ, ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂಷ, ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ಮಿತ್ರ, ಹದಿಮೂರಕ್ಕೆ ತ್ವಷ್ಟಾ, ಹದಿನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ವಾಸವ, ಹದಿನೈದಕ್ಕೆ ಮರುತ್ತು, ಹದಿನಾರಕ್ಕೆ ಸೋಮ, ಹದಿನೇಳಕ್ಕೆ ಅಂಗಿರಸ, ಹದಿನೆಂಟಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವೇದೇವ, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡಕ್ಕೆ ರುದ್ರ, ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣು, ಅಕ್ಷರಾಧಿ ದೇವತೆಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಾಧಿಪತಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ, ಈ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವೂ ಗಾಯತ್ರಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಐಕ್ಯ ಚಿಂತನ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ, ಸರ್ವದೇವೋತ್ತಮ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ವೇದಾದಿ ಸಮಸ್ತವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತಿಳಿದಂತಾಗುವದು. ಇಂತಹ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ ಜಪ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪರಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಪದವಿಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

'ತತ್ ಸವಿತುಃ ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ಧಿಯೋ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್'

ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ತನ್ನ ದೇಹಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು.

'ತತ್' ಎಂಬುದನ್ನು ಪಾದಗಳ ಅಂಗುಷ್ಠದಲ್ಲಿ, 'ಸಕಾರವನ್ನು ಹಿಂಬಡದಲ್ಲಿ, **'ವಿ'** ಯನ್ನು ಕಣಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ, **'ತು'** ಕಾರವನ್ನು ಮಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ, **'ರೇ'** ಕಾರವನ್ನು ಗುಹ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, **'ಣ್ಯ'** ಕಾರವನ್ನು ವೃಷಣದಲ್ಲಿ, **'ಮ'** ಕಾರವನ್ನು ನಡುವಿನಲ್ಲಿ, **'ಭ'** ಕಾರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ **'ರ್ಗೋ'** ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ **'ದೇ'** ಕಾರವನ್ನು ಎರಡೂ ಸ್ತನಗಳ ಮೇಲೆ, **'ವ'**ಕಾರವನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, **'ಸ್ಯ'** ಕಾರವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ, **'ಧೀ'** ಕಾರವನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿ, **'ಮ'** ಕಾರವನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ, **'ಹಿ'** ಕಾರವನ್ನು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ **'ಧಿ'** ಕಾರವನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, **'ಯೋ'** ಕಾರವನ್ನು ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, **'ಯೋ'**ಕಾರವನ್ನು ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, **'ನಃ'** ಕಾರವನ್ನು ಮುಖದ ಮೇಲೆ, **'ಪ್ರ'** ಕಾರವನ್ನು ಮುಖದ ಹಿಂದೆ, **'ಚೋ'**ಕಾರವನ್ನು ಮುಖದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, **'ದ'** ಕಾರವನ್ನು ತಲೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, **'ಯಾತ್'** ಎಂಬುದನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ನ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

'ಓಂ ಭೂ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಹೃದಯ **'ಓಂ ಭುವಃ'** ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ, **'ಓಂ ಸ್ವಃ'** ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಚಂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ **'ಓಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ'** ಎಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿ **'ಓಂ ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯಧೀಮಹಿ'** ಎಂದು ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ **'ಓಂ ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್'** ಎಂದು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. **ಓಂ ಆಪೋಜ್ಯೋತಿ ರಸೋಽಮೃತಂ ॥ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂರ್ಭುವಸ್ವರೋಮ್** ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು.

ಓಂ ಭೂಃ ಓಂ ಭುವಃ ಓಂ ಸ್ವಃ ಓಂ ಮಹಃ ಓಂ ಜನಃ ಓಂ ತಪಃ ಓಂ ಸತ್ಯಂ ಓಂ ತತ್ಸವಿತುಃ ವರೇಣ್ಯಂ, ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್.' ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಹೃತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು 'ಓಂ' ಕಾರಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಲ ಜಪಿಸಿ, ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಓಂ ತತ್ಸವಿತುಃ ವರೇಣ್ಯಂ, ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ।
ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್॥

ಈ ಷಟ್ಕುಕ್ಷಿ ಲಕ್ಷಣವಾದ ವ್ಯಾಹೃತಿ ಸಹಿತವಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಓಂ ಭೂಃ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ, ಓಂ ಭುವಃ ಜಾನುಭ್ಯಾಂ, ಓಂ ಸ್ವಹಃ ಕಟ್ಯಾಂ, ಓಂ ಮಹಃ ನಾಭೌ, ಓಂ ಜನಃ ಹೃದಯ, ಓಂ ತಪಃ ಕರಯೋಃ, ಓಂ ಸತ್ಯಂ ಲಲಾಟೇ ಓಂ ತತ್ಸವಿತುಃ ವರೇಣ್ಯಂ, ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ಇತಿ ಶಿಖಾಯಾಮ್' ಎಂದು ಅಡಿ, ಮೊಳಕಾಲು, ನಡು, ಹೊಕ್ಕಳ, ಹೃದಯ, ಹಣೆ ಮತ್ತು ಚಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಗಾಯತ್ರಿಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವದು.

ಈ ಗಾಯತ್ರಿಮಂತ್ರ ಜಪ ವಿಧಾನ ತಿಳಿಯದಿದ್ದವ ದ್ವಿಜನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅಧಮಾಧಮ, 'ಓಂ' ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಸಹಿತವಾದ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದವನು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಂತೆ. ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ ಮಾಡದ ದ್ವಿಜನು ಪಾಪಿಗಿಂತ ಕಡೆ. ಅವನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದು. ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ ಮಾಡದ ದ್ವಿಜನು ಯಾವದೇ ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ, ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಆ ದ್ವಿಜನ ಜನ್ಮವೇ ನಿಷ್ಫಲ. ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ತೂಗಿ ನೋಡಲು, ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವು ಗುರುತ್ವವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

'ದಶರ್ಭಿಜನ್ಮನಿ ಕೃತಂ ಶತೇನ ಚ ಪುರಾಕೃತಂ ।
ತ್ರಿಯುಗಂ ತು ಸಹಸ್ರೇಣ ಗಾಯತ್ರೀ ಹಂತಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ।'

ಹತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪ ಮಾಡಿದ ದ್ವಿಜನ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರ ವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ನೂರು ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪ ಮಾಡಿದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರ ಪಾಪ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಹಸ್ರ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪ ಮಾಡಿದರೆ ಯುಗಯುಗಾಂತರದ ಪಾಪಗಳು ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಂತೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಧ್ಯಾನ ರೂಪವಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಜಪಿಸುವ ಮನುಜನು ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಾದಿ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹರಿಯ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಪಂಡಿತನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುವ ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಅಂತಹ ವಿದ್ವದ್ದ್ವಿಜನ ಮುಖಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ವರದಾನ ರೂಪವಾಗಿ ಕರುಣಿಸುವನು.

'ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಾಯ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತಾಯಚ ।
ಜಗದ್‌ಹಿತಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮೋನಮಃ ॥

ದ್ವಿಜರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ, ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಕ್ರೀಡಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ, ಗೋ, ದ್ವಿಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮೋನಮಃ

ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಸಾದವು ದೊರಕುವದು. ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಂತ್ರದ ಫಲವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಓದುವವರು ಕೇಳುವವರು ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಭೈರವ-ಭಯಂಕರನಾದ ಎಂಬ ನಲವತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯದ ಫಲ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೪

ನಾರದ ಉವಾಚ

ತವ ಪ್ರಸಾದತೋ ಜ್ಞಾತೋ ವಿಪ್ರಃ ಪುಣ್ಯತಮಶ್ಚ ಯಃ ।
ಯಥಾ ಜಾನಾಮಿ ದೇವೇಶ ಕ್ರಿಯಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮಂ
ಬ್ರೂಹಿ ಶೀಘ್ರಂ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ಯದಿ ಪ್ರೀತಿಂ ಮಯೀಚ್ಛಸಿ ॥

ನಾರದ :- ಬ್ರಹ್ಮದೇವ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ದ್ವಿಜನಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ; ಇನ್ನು ಅಧಮ, ದ್ವಿಜಾಧಮನೆಂದರೆ ಯಾರು? ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಮಾಡುವದರಿಂದ ದ್ವಿಜನು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಹತ್ತು ವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಸ್ನಾನಮಾಡದ, ದೇವ ತರ್ಪಣ, ಋಷಿ ಹಾಗೂ ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಗೈಯದ, ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡದಿರುವ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಬಿಟ್ಟ, ಸಂಯಮರಹಿತನಾದ ವಿಪ್ರನು ದ್ವಿಜಾಧಮನು.

ದೇವರ ಪೂಜೆ, ವ್ರತ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ, ಸತ್ಯವಚನ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯಕವಾದ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾದ ದ್ವಿಜನು ಅಧಮ. ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಐದು ವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ್ನೇಯಸ್ನಾನ, ವಾರುಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮ, ವಾಯವ್ಯ, ದಿವ್ಯಸ್ನಾನ ಎಂದು ಪಂಚವಿಧ ಸ್ನಾನದ ಬಗೆಗಳು. ಆಗ್ನೇಯ ಸ್ನಾನವೆಂದರೆ ಭಸ್ಮ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದು, ವಾರುಣ ಸ್ನಾನ. 'ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ.' ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಸ್ನಾನ. ಆಕಳಕಾಲಿನ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ವಾಯವ್ಯ ಸ್ನಾನ. ಎಂದರೆ ದನಗಳು ಅಡವಿಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವುಗಳ ಕಾಲಿನಿಂದೆದ್ದ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಸುಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಧೂಳಿ ಗೋಮಯ, ಗೋಮೂತ್ರ ಮೈಗೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ವಾಯವ್ಯ ಸ್ನಾನ ಎನ್ನುವರು.

ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ನದೀತೀರ ಅಥವಾ ತಪೋವನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಚೆವತು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನವಾದರೆ ಅದು ದಿವ್ಯಸ್ನಾನ ಎನಿಸುವದು. ಅಥವಾ ಬೇಸಿಗೆ, ಮಳೆಗಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದೂ ಸಹ ದಿವ್ಯ ಸ್ನಾನವೆನಿಸುವದು. ಈ ಐದೂ ವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದ ಫಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಐದು ವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಐದು ವಿಧ ಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ತುಲಸೀ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತುಲಸೀ ಸ್ನಾನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅದೂ ಪುಣ್ಯ ಸ್ನಾನ. ಗೋವಿನ ಕೊಂಬನ್ನು ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಸಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದೂ ಮೂರನೇಯ ವಿಧಾನ. ದ್ವಿಜರ ಪಾದ ತೊಳೆದು ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿಧಿ. ಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಪೂಜ್ಯರ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಅಥವಾ ಅವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ ನೀರಿನಿಂದ ತಾನೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಐದನೇಯ ಸ್ನಾನದ ವಿಧಾನ.

ಮೊದಲಿನ ಐದು ವಿಧ ಸ್ನಾನ, ಈಗ ಹೇಳಿದ ಐದು ವಿಧ ಸ್ನಾನ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಸ್ನಾನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಶವಿಧ ಸ್ನಾನಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞ, ವ್ರತ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ಫಲವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ದ್ವಿಜನಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ದೋಷಗಳೆಂದರೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡದಿರುವದು, ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸುವದು, ಜೋತಿಷ್ಯ ಹೇಳಿ ಉಪಜೀವನ ಮಾಡುವದು, ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ ಮಾಡದಿರುವದು, ಕಳವು ಗುರುದ್ರೋಹ, ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡುವದು, ಆಕಳ, ಎತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವದು, ಬಡಿಗತನ, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ, ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಮಂತ್ರ ಮಾಟ, ಹೀನಜಾತಿಯರಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ, ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ, ಧರ್ಮನಿಂದೆ, ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಏನೇ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ವಧಿಸಬಾರದು.

ನಾರದ :- ಮೇಲೆ ನೀನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಎಂತಹಗತಿ ಆಗುವದು?

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಮೊದಲು ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತಾರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಧ್ಯಾನ, ಪೂಜಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಪುನಃ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಒಂದು ರಮ್ಯವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ಮಗನಿದ್ದನು. ತಂದೆಯು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತು ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಗೆ ಬಂದಿತು. ಯೌವ್ವನ, ಧನ ಸಂಪತ್ತು, ಅವಿವೇಕ ಮೂರೂ ಕೂಡಿದ ಆ ದ್ವಿಜ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಮದ, ಮೋಹ, ಉನ್ಮಾದ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಗುಣಗಳೂ ಬಂದವು. ಅವನು ಓರ್ವ ಚಾಂಡಾಲ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದನು. ತನ್ನ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದನು.

ಆದರೆ ಚಾಂಡಾಲಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮದ್ಯ ಮಾಂಸ ಮುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಹೊಲೆಯರ ಹೆಣ್ಣು ಅವನಿಗೆ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನಲು, ಮದ್ಯ ಕುಡಿಯಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವನು 'ಅದರಿಂದ ವಾಂತಿಯಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಲವಂತ ಬೇಡ' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಆ ದ್ವಿಜನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬಳಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಆಯಾಸದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಲೇ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಆ ಚಾಂಡಾಲ ಕನ್ನಿಕೆಯು ಮದ್ಯದ ಪಾತ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದ ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ಸುರಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಆ ದ್ವಿಜನ ಮುಖದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಗ್ನಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಪಸರಿಸಿದವು. ಆ ದ್ವಿಜನ ಮುಖಾಗ್ನಿಯ ಉರಿಯಿಂದ ಆ ಚಾಂಡಾಲಿಯ ಮನೆ ಭಸ್ಮವಾಯಿತು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ನಾಶವಾಯಿತು. ಅವಳು ಅಳತೊಡಗಿದಳು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಬೆಂಕಿ ! ಎಲ್ಲಿಂದ ? ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು ? ಮನೆ ಹೇಗೆ ಸುಟ್ಟಿತು? ಎಂದು ಅವನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗಿ 'ನಿನ್ನ ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆಯ ತೇಜಸ್ಸು ಈ ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿದೆ. ನೀನು ನೀತಿ ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ, ನಿನ್ನ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯ

ಸಹಜವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ತೇಜಸ್ಸು ನಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೀನು ಈವರೆಗೂ ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಸ್ವಯಂ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಚಾಂಡಾಲಿಯು ಬಲವಂತದಿಂದ ಇಂದು ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ಸಿಂಚನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಮದ್ಯಮಾಂಸ ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪಾಲನದ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜ ಉರಿದೆದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನೀನು ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ನಷ್ಟವಾದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಮರಳಿ ಸಂಪಾದಿಸು.' ಈ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ ಕೇಳಿ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. 'ನನ್ನ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಹೇಗಾದೀತು ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳು ಕೂಡಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಋಷಿಗಳು :- ನೀನು ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದರೆ ದ್ವಿಜರ ಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೀಗಿದೆ -

ಪೂಯಂತೆ ಸರ್ವ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಸದ್ದ್ವಿಜಾಃ ನಿಯಮೈಃ ವ್ರತೈಃ ।
ಗಚ್ಛ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪೂತಾನಿ ಗೋವಿಂದಾರಾಧನಂ ಕುರು ।

ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ ಪ್ರಭಾವಾಚ್ಚ ಗೋವಿಂದಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದತಃ ।
ಕ್ಷಯಮಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಪಾನಿ ನ ಚಿರೇಣ ಸಮಂತತಃ ॥

ಕೃಚ್ಛ್ರ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡು. ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜೆ, ಪಾರಾಯಣ ಧ್ಯಾನ ಉಪಾಸನೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸು. ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಭಾವ, ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಕಲ ವಿಧ ಪಾಪ ರಾಶಿಗಳು ಧ್ವಂಸವಾಗುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ವಿನತೆಯ ಮಗನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ಹಸಿವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅವನು ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು 'ಅಮ್ಮಾ ಹಸಿವೆ, ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲು ಕೊಡು' ಎಂದ. ತಾಯಿ ವಿನತೆ ಮಗನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಬೃಹದಾಕಾರ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಮಗ. ಇವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಲು ಏನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಆಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ಎಂದಳು-

ವಿನತಾ :- ಮಗನೆ, ನಿನ್ನ ಹಸಿವೆ ಹಿಂಗಿಸಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಾರಸಾಗರದ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಕಶ್ಯಪರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಸಾಮಾನ್ಯರು. ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಬೇಡು. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಹಸಿವು ಹಿಂಗುವದು.' ತಾಯಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಗರುಡನು ಒಂದುಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಮನೋಜವನಲ್ಲವೆ ಆ ಗಗನಗಾಮಿ ಗರುಡ! ತಂದೆ ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ

ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವನ ತೇಜಸ್ಸು ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉದ್ದೀಪ್ತ, ತಲೆವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಗರುಡ ಮಾತನಾಡಿದ.-

ಗರುಡ :- ಮಹಾತ್ಮರೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಡಿರಿ.

ಕಶ್ಯಪ :- ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ನಿಷಾದರು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ತಿನ್ನು, ನಿನ್ನ ಹಸಿವೆ ಹಿಂಗಿಸಿಕೋ. ಈ ದುರುಳರು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಂಡು ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸು.''

ತಂದೆಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಗರುಡ ನಡೆದ - ಸಾಗರ ತೀರಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಿಷಾದರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು. ಈ ಭಕ್ಷಣ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟ. ಅವನನ್ನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೂ ನುಂಗ ಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ಉಗುಳಲಿಕ್ಕೂ ಬರಲಿಲ್ಲ ಗರುಡನಿಗೆ. ಕಂಠದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ದ್ವಿಜನು ಜೋತಾಡತೊಡಗಿದ. ಗರುಡ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋದ. 'ತಂದೆಯೆ, ಇದೇನು? ಯಾವದೋ ಪ್ರಾಣಿಯು ನನ್ನ ಕಂಠನಾಳದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೂ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೂ ಬರದಂತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು.'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಕಶ್ಯಪ :- ಮಗು ನಾನು ನಿನಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ತಿನ್ನು ಎಂದು. ಈಗ ನೀನು ನುಂಗಿದ ಮನುಷ್ಯ ಜ್ಞಾನಿ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಗರುಡನ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಕಶ್ಯಪರು ಹೇಳಿದರು. ''ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನೆ, ನೀನು ಇತ್ತ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಾ. ನಿನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಕರೆದರು.

ವಿಪ್ರ :- ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಬಂಧು ಬಳಗದವರು. ಈ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಸಮೂಹವನ್ನೇ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸಂಹರಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಲಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನನ್ನ ಬೀಗರು. ಮಾವಂದಿರು, ಭಾವಮೈದುನರು, ಆಪ್ತೇಷ್ಟರು, ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ದಾಯಾದಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಕೇಡಾಗಲಿ, ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ ಇವರ ಜೊತೆಗೇ ಆಗಲಿ. ಇವರೊಡನೆ ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೂ ಸಿದ್ಧ.

ಕಶಪ್ಯ :- ನೀನು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದಿ. ಅನಂತರ ಪತಿತನಾಗಿ ಚಂಡಾಲರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಿಗಳು ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ನರಳುವ ಮಹಾ ಪಾತಕಿಗಳು, ದುರಾಚಾರಿಗಳು, ಅವರ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲಿ ಮೋಹದಿಂದಾಗಲಿ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಂದು ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಅವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ ವಾಗುವವು. ಅನಂತರ ಅವನು ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಗತಿ ಹೊಂದುವನು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಅಂತವರಿಗೆ ನಿರಂತರ ನರಕವಾಸವು ನಿಶ್ಚಿತ.

ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಪಾಪ ಕೃತ್ಯವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಘಟಿಸಿದರೆ ಬೇಗನೇ ಎಚ್ಚತ್ತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ದೋಷ ಶಾಂತಿ ಆಗುವದು. ನಿನ್ನ ಬಳಗವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡದೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ದುಷ್ಟರಾದ ಮಹಾ ಪಾತಕಿಗಳು. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಇತ್ತ ಬಾ. ಬಂದರೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುವಿ.

ವಿಪ್ರ:- ಈ ಗರುಡನು ನನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ತನ್ನ ಕಂಠನಾಳದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಬಾರದೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಗರುಡನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಲಿ.'' ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಮಗನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷ ಬರುವದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವರು ನುಡಿದರು.

ಕಶ್ಯಪ :- ವತ್ಸ, ಈ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನೂ ಇವನೊಡನೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಉಗುಳಿಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪ ಬರುವದು. ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಆ ಎಲ್ಲ ನಿಷಾದರನ್ನು ವನ, ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳ ನಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಉಗಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉಗುಳಿಬಿಟ್ಟ ನಿಷಾದರು ಗಡ್ಡ ಮೀಶೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬೋಳು ತಲೆಯವರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅರೆಬೆತ್ತಲೆ ಕೆಲವು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಉಗಿದನು. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ದುರುಳರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು. ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋ ದ್ವಿಜ ವಧೆ ಮಾಡುವ ಕುವದ ಎಂಬ ಮ್ಲೇಂಛರನ್ನು ಉಗುಳಿದನು. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಬರ್ಬರರನ್ನು, ವಾಯುವ್ಯದಲ್ಲಿ ತುರುಕರನ್ನು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಜಾತಿಯ ದುರಾಚಾರಿ ಮ್ಲೇಂಛರನ್ನು, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ವನೇಚರರಾದ ನಿರಯ ರೆಂಬುವರನ್ನು ಉಗುಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಇವರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದರೆ ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೋಯಿಸಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಬಲವಾದಂತೆ ದ್ರವ್ಯದಾಸೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರು ಇವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಗರುಡನು ಮತ್ತೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ಅಪ್ಪಾ, ಹಸಿವು ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು. ಏನು ಮಾಡಲಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಶ್ಯಪರು 'ಅದೇ ಸಾಗರದ ಒಂದೆಡೆ ಒಂದು ಆಮೆ ಹಾಗೂ ಆನೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವೆರಡೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಿನ್ನ ಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊ' ಎಂದರು. ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಸಾಗರದ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹುಡುಕಾಡಿ ಆ ಆಮೆ, ಆನೆಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆರಗಿದನು. ಹದನವಾದ ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಆ ಎರಡೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ತನ್ನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ. ಆ ಎರಡೂ ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನಲು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಎರಡೂ ಭಯಂಕರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಗರುಡನ ಭಾರವನ್ನು ಯಾವ ಪರ್ವತಕ್ಕೂ ಹೊರುವದು ಅಗಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಗರುಡ ಹಾಗೂ ಅವೆರಡೂ ದೈತ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾರದಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯತೊಡಗಿದವು. ಆಗ ಗರುಡನು ಅವೆರಡನ್ನೂ ಹಾಗೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾರುತ್ತ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ದೂರ ಹಾರಿ

ಒಂದು ಮುಗಿಲೆತ್ತರ ಬೆಳೆದ ನೇರಳೆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ಈ ಮೂರು ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಆ ವಿರಾಟ್ ವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬೆಯೂ ಕೂಡ ಮುರಿದುಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಗಿಡದ ಕೆಳಗೂ ದ್ವಿಜರು ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಕೊಂಬೆ ಮುರಿದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಯುವರೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಭಯದಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾದ ಗರುಡನು ಆ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಚುಂಚುವಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರಿದನು'

ಒಂದು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಆಮೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಬಾಯಿಯ ಕೊಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬೆ. ಹಾಗೇ ಸಾಗಿತು ಗರುಡನ ಆಕಾಶ ಉಡ್ಡಾಣ. ಅವನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಾರಾಡಿ 'ಈ ಭಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವದು?' ಎಂದು ಅದರ ಭಾರ ತಾಳಬಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸತೊಡಗಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಷ್ಣುವು. 'ಎಲೆ ಹಕ್ಕಿಯೇ ನೀನು ಯಾರು? ಹೀಗೇಕೆ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಹಾರುತ್ತಿರುವೆ! ನಿನಗೆ ಏನಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ''ಭಗವನ್, ನಾನು ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ವಿನತಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಗರುಡ, ನನ್ನ ಜಾತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಈ ಆಮೆ, ಆನೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ಯಾವ ಬೆಟ್ಟವೂ ತಾಳಲಾರದು ಎಂದು ಬಗೆದು ಈ ಗಗನ ಚುಂಬಿ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಳಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕುಳಿತ ಕೊಂಬೆಯು ಮುರಿಯಿತು. ಅದು ಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಗೋ ದ್ವಿಜರು ವಿನಾಶವಾಗಬಾರದೆಂದು ಅದನ್ನೂ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾನು ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲಿ ಎನ್ನುವದೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಮಹಾಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾರವನ್ನು ತಾಳತಕ್ಕ ಭೂಭಾಗವಾಗಲಿ, ಬೆಟ್ಟವಾಗಲಿ ಯಾವದೂ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಉಪಾಯ ಹೇಳು. '' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಗರುಡನ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ

ವಿಷ್ಣುವು- ''ನನ್ನ ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಪಾರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಗರುಡ :- ನೀನು ಯಾರು? ಭೂಮಿ, ಕಾಡು ಮುಂತಾದ ಯಾವದೂ ನನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಭಾರ ಹೊರುವಿ? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬೇರೆ ಯಾರೂ ನನ್ನ ಭಾರ ತಾಳಲಾರರು.

ವಿಷ್ಣು :- ''ಸ್ವಕಾರ್ಯ ಮುದ್ಧರೇತ್'' ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ಖಂಡಿತ ನಾನು ಹೊರಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಈ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಭುಜಾಗ್ರದ ಮೇಲೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸು. ಅನಂತರ ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುವದು ನಾನು ಯಾರು ಎಂಬುದು.

ಆಗ ಗರುಡನು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ಆ ವಿಷ್ಣು ನೀಡಿದ ನಿಡಿದೋಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಆದರೆ ಅವನ ಮಹಾಭಾರದಿಂದ ತುಸು ಕೂಡ ಆ ಭುಜ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಗರುಡನು ತಾನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದ ನೇರಳೆ ಗಿಡದ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು. ಆಘಾತದಿಂದ ಬೆಟ್ಟ ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಡುಗಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗರುಡನು ಸುಖವಾಗಿ ಆನೆ ಆಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದನು. ಅನಂತರ ಗರುಡನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ 'ನೀನು ಯಾರು?' ಎಂದು ಆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣುವು **'ವಿದ್ಧಿ ನಾರಾಯಣಂ ಮಾಂ ಹಿ ತ್ವತ್ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಸಮಾಗತಂ'** ನಿನಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊ'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಆ ಗರುಡನಿಗೆ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮ ಧಾರಿಯಾದ ತನ್ನ ನೀಲ ಮೇಘಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರವಾದ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗರುಡನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, 'ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಯಾವ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ತಿಳಿಸು' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ''ಗರುಡ, ನೀನು ನನಗೆ ವಾಹನವಾಗು. ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇರು'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದನು.

''ಧನ್ಯ! ಧನ್ಯ! ಪ್ರಭು. ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ! ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು! ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ! ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವ ವಾಹನವಾಗುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇಂದು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆ. ಇದೊಂದು ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಭಾಗ್ಯ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಅನಂತರ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆ ಗರುಡನಿಗೆ 'ಅವಧ್ಯತ್ವ' ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು, ಸರ್ವತ್ರ ಅಪ್ರತಿಹತಗತಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಗಮನ, ಮನೋವೇಗ, ಸರ್ವಕಾಮ ಪೂರ್ತಿ, ಮಿತ್ರತೃಪ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಕರುಣಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಗರುಡನು ಕಶ್ಯಪರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತಾನು ವಿಷ್ಣು-ವಾಹನವಾದ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ

ಧನ್ಯೋಽಹಂ ಚ ಖಗಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನ್ಯಾ ತೇ ಜನನೀ ಶಿವಾ ।
ಧನ್ಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕುಲಂ ಚೈವ ಯಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತ್ವಮೀದೃಶಃ ॥

ಯಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಕುಲೇ ಜಾತೋ ವೈಷ್ಣವಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ।
ಕುಲಕೋಟಿಂ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ವಿಷ್ಣು ಸಾಯುಜ್ಯತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

ಪಕ್ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠನೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾನು, ಹಡೆದ ತಾಯಿ, ಧನ್ಯರಾದೆವು. ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ವಂಶ, ನಿಂತ ನೆಲ, ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ, ಎಲ್ಲವೂ ಇಂದು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು; ಧನ್ಯವಾಯಿತು. ಯಾವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತನಾದ ಸತ್ಪುರುಷನು ಹುಟ್ಟುವನೊ ಅಂತಹವನ ಕುಲ ಕೋಟಿ ಎಲ್ಲವೂ ಉದ್ಧೃತವಾಗುವದು. ಆ ಕುಲದ ಭಕ್ತರು ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನಂತಹ ವಿಷ್ಣು ವಾಹನನಾದ ಹರಿಭಕ್ತನನ್ನು ಹೆತ್ತ ನಾವು ಧನ್ಯರಾದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನ! ನಿತ್ಯವೂ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರು, ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವರು, ವಿಷ್ಣುಮಂತ್ರ ಜಪಿಸುವವರು, ಹರಿಯ ದಿನವಾದ ಏಕಾದಶಿ

ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ ಹರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರು ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ ಗೋವಿಂದೋ ಮಾನಸೇ ಚ ಸದೈವ ಹಿ ।
ಸ ಏವ ನರಶಾರ್ದೂಲೊ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೆ ॥

ಯಾವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೋವಿಂದನು ನಿಲ್ಲುವನೊ ಅರ್ಥಾತ್ ನಿರಂತರ ಹರಿಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವನೋ ಅಂತಹ ಪುರುಷ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ವಿಷ್ಣುಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಗಳು-

ಜಲೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸ್ಥಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ರಮ್ಯಸ್ಥಾನೇಚ ಸತ್ಪಥೇ ।
ಗವಿ ವಿಪ್ರೇ ಸದಾ ಸ್ವರ್ಗೇ ಗ್ರಂಥಾಗಾರೇ ಶುಚಿಗ್ರಹೇ ॥

ತೀರ್ಥಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ರಮ್ಯವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಸು, ವಿಪ್ರ, ಸ್ವರ್ಗ, ಗ್ರಂಥಾಗಾರ, ಸತ್ಯಲೋಕ, ಶುಚಿಯಾದ ದೇವಮಂದಿರ ಇಷ್ಟು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನ್ನಿಧಾನಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಜಪ, ತಪ, ಧ್ಯಾನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ದೇವಾಧಿ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಲೋಕಪತಿಯಾದ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹರಿಯು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನೋ ಅವನೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಘೋರ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ, ಕಠಿಣ ವ್ರತಗಳಿಂದ ದೊರಕಲಾರ ಆ ನಾರಾಯಣ. ಅಂತಹ ದುರ್ಲಭನಾದ ದೇವೋತ್ತಮನು ದೊರೆತಿದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೆ ದಯೆ ತೋರಿದ್ದಾನೆ.

ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸು. ನಿನ್ನ ಹಡೆದ ತಾಯಿ ವಿನತೆಯು ಸವತಿ ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಳಿಗದ ಆಳಾಗಿ ಕೈಸೆರೆಯಾಗಿ ಕ್ಲೇಶ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ, ನೀನು ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು.''
'ಮಗು, ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡೆಯಾ? ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಊಟವಾಯಿತೆ? ತಿರುಗಿ ಬರಲು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ತಡವೇಕಾಯಿತು? ನನಗೆ ನಿನ್ನದೇ ಚಿಂತೆ ಆಗಿತ್ತು.' ತಾಯಿಯ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಗರುಡನು ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಹರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ತನಗೆ ದೊರೆತ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅರುಹಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನತೆಗೂ ಹರ್ಷವಾಯಿತು.

'ಧನ್ಯಾಽಹಂ ಮೇ ಕುಲಂ ಧನ್ಯಂ ಯಸ್ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣು ಸಖೋ ಭವಃ ।
ಪೌರುಷೇಣ ತ್ವಯಾ ವತ್ಸ ಉದ್ಧೃತಂ ಮೇ ಕುಲದ್ವಯಂ ।'

ಕುಮಾರಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತ ನಾನು ಧನ್ಯ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ವಿಷ್ಣು ಸೇವೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕುಲ ಹಾಗೂ ಪತಿಯ ಕುಲ ಎರಡನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮಗನೆ, ನನಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದುಃಖವಿದೆ. ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ಸೋದರಿ ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನನ್ನ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಉಂಟು. ಹಿಂದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಸಮುದ್ರ ಮಂಥನ ನೋಡಲು ಹಾಲ್ಗಡಲಿನ

ತಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೆವು. ದೇವ ದಾನವರು ಕೂಡಿ, ಮಂದರ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು, ವಾಸುಕಿಯನ್ನೇ ಹಗ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಬಿಗಿದುಕಟ್ಟಿ ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಕೌಸ್ತುಭ, ಪಾರಿಜಾತ ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಉದಿಸಿ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಐರಾವತ ಎಂಬ ಆನೆಯು ಆ ಪಯೋನಿಧಿಯಿಂದ ಉದಿಸಿ ಬಂದಿತು. ಮರುದಿನ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ ಎಂಬ ಕುದುರೆಯು ಹೊರಬರುವದಿತ್ತು.

ಆ ಕುದುರೆಯ ಬಣ್ಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಶ್ಯಪ ಪತ್ನಿಯರು ಪಣ ಕಟ್ಟಿದೆವು. ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ ಕುದುರೆಯ ಬಣ್ಣ 'ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ' ಎಂದು ನಾನು, 'ಕಪ್ಪು' ಎಂದು ಕದ್ರು ಹೇಳಿದಳು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಜಿದ್ದು ಹಾಕಿದೆವು. ''ಉಚ್ಚೈಶ್ರವವು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊತ್ತಾಗಿ ದುಡಿಯುವೆನು'' ಎಂದು ಕದ್ರು ನುಡಿದಳು. ''ಅದು ಕಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊತ್ತಾಗುವೆನು'' ಎಂದು ನಾನು ಪಣವಿಟ್ಟೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಆ ಇಂದ್ರನ ಕುದುರೆಯೂ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸೋದರಿ ಕದ್ರು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪನನ್ನು ಕರೆದು ಆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮರುದಿನ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತೆವು. ಕಡಲು ಕಡೆಯಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ದೇವೇಂದ್ರನ ಕುದುರೆಯು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅದರ ಬಣ್ಣವೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೇ ತೋರಿತು. ಕದ್ರುವಿನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಅದರಿಂದ ನಾನು ಸೋತೆ. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಮನೆಯ ಊಳಿಗದ ಆಳಾಗಿ ನಾನು ಬಾಳಬೇಕಾಯಿತು. ಈಗಲೂ ನಾನು ಅವಳ ಜೀತದಾಳು. ಅವಳು ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಈ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. ತಾಯಿಯ ಈ ದೀನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಗರುಡನು ''ಅಮ್ಮಾ, ಬೇಗ ಹೋಗು, ಆ ಕದ್ರುವನ್ನು ಕೇಳು-ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಏನು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು? ಎಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಾ. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಗೋಳಾಡಿಸಿದ ಆ ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಹಾವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಆ ಎಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪಗಳು ಸೇರಿ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವವನ್ನು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದವಲ್ಲವೆ? ಈ ಮೋಸ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶಾಸನ ಮಾಡಲು ಅವರನ್ನು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ಹಾವುಗಳೇ ನನಗೆ ಆಹಾರ. ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ.''

ಅನಂತರ ವಿನತೆಯು ದುಃಖ ತಪ್ತಳಾಗಿ ಕದ್ರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದಳು. ''ಸೋದರಿ, ಏನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಿ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಕದ್ರುವು ಆಢ್ಯತೆಯಿಂದ-

''ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುವೆನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನತೆಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದಂತಾಯಿತು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ತರುವದು ಅಶಕ್ಯ. ತನಗೆ ಕದ್ರುವಿನ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಅಶಕ್ಯ

ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ದೀನಳಾಗಿ ಮಗನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ''ಮಗು, ಕದ್ರು ಹಾವುಗಳ ತಾಯಿಯಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೇ ಇದೆ ಅವಳ ವಿಚಾರ. ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?'' ಎಂದು ದೀನಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು. ಗರುಡನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಲತಾಯಿಯ ಈ ಅಶಕ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿ ಕೋಪಬಂದಿತು. ''ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಖಿನ್ನಳಾಗಬೇಡ. ಅಮೃತವನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ತರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿ ಹೋದನು. ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಅಮೃತವನ್ನು ಇರಿಸಿದ ಸುಭದ್ರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಆ ಅಮೃತ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಭದ್ರಪಟ್ಟಣವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು.

ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ದುರ್ಗಮಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸುತ್ತಾಮುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳ ಉರಿನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗರುಡನು ತನಗೆ ವರಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. 'ನಿನಗೆ ಸುರಾಸುರರಾರಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ ಅಪ್ರತಿಹತಗತಿ ನಿನಗಿರಲಿ, ಅಜೇಯನಾಗು,' ಎಂದು ಆ ಭಗವಂತನು ಕೊಟ್ಟ ವರಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಕೊಂಡನು. ಹೋಗುವಾಗ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಚುಂಚುವಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಮೊದಲು ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ಆ ಅಮೃತಕುಂಭದ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಇರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿದನು.

ಅದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಚುಂಚುವಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಮುದ್ರದ ಅಪಾರ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಣ್ಣಗಾರಿಸಿದನು. ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸ ಬಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಐರಾವತನ್ನೇರಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಕೇಳಿದನು. ''ನೀನು ಯಾರು? ಪಕ್ಷಿರೂಪದಿಂದ ಆ ಅಮೃತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ? ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವತ್ತಾಗಿರುವ ಈ ಅಮೃತವನ್ನು ನಾನು ಒಯ್ಯಗೊಡಲಾರೆ. ನನ್ನ ಬೆಂಕಿಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದು ಗರುಡನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಗರುಡನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆರಗಿ ಐರಾವತವನ್ನು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಸೀಳಿದನು. ಇಂದ್ರನ ಸಾರಥಿ ಮಾತಲಿಯನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ರಥದ ಚಕ್ರ ಮುರಿದನು. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು. ಗರುಡನ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಐರಾವತವು ಚೀರುತ್ತ ಹಿಂದೆ ನಡೆಯಿತು.

ಆಗ ಸುರರಾಜನು ಪರಿಕುಪಿತನಾಗಿ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಏಟುಹಾಕಿದನು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ವರದ ಬಲದಿಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ದೇವೇಂದ್ರನು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದುರಿಗಿದನು. ಮತ್ತೆ ಹೊರಟ ಗರುಡ ಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಸೌಮ್ಯಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ

ಎದುರು ಗರುಡನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ''ವೈನತೇಯ, ನೀನು ಈ ಅಮೃತವನ್ನು ಸರ್ಪಗಳ ತಾಯಿಯಾದ ಕದ್ರುವಿಗೆ ಒಯ್ದು ಕೊಡುವಿಯಷ್ಟೆ! ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗಬಹುದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿರುವೆಯಾ? ಕದ್ರುವಿನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈ ಅಮೃತ ಕುಡಿದು ಅಮರರಾಗುವರು. ದುಷ್ಟ ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಾವಿಲ್ಲದೆ ಅಮರರಾಗಿ ಉಳಿದರೆ ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತಿನ ಗತಿ- ಏನು?

ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಅಮರತ್ವ ಬಂದರೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ ಆ ಹಾವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ತಿಂದು ಹಾಕುವದಾಗಿ ನೀನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವೆ. ಈಗ ಅಮೃತ ಕುಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಮರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲುವದು ಹೇಗೆ? ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಗತಿ ಏನು? ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅಮೃತವನ್ನು ಕದ್ರುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ನಾನು ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ತರುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಆಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?''

ಗರುಡ :- ''ನಾನಂತೂ ಈ ಅಮೃತವನ್ನು ಆ ನಾಗಮಾತೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಹಾವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ಆ ಅಮೃತವನ್ನು ಅವಳಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ತರಬಹುದು'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಅಮೃತವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕದ್ರುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅಮೃತ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅಮೃತ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಊಳಿಗದಿಂದ ವಿನತೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದಳು. ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಇತ್ತ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅಮೃತ ಬಂದದ್ದು ಹರ್ಷದಿಂದ ಮತ್ತರಾದವು. ಅವರೆಲ್ಲರು ಅಮೃತ ಪ್ರಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬರೊನ್ನಬ್ಬರು ಸಂಧಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉತ್ಸವ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಹೀಗೆ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಮೃತ ಪಾನದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಅಮೃತವನ್ನು ಕದ್ದು ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಷದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನಿಟ್ಟನು. ದೇವೇಂದ್ರನ ಒಳ್ಳೇ ಚಾಪಲ್ಯ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಈ ಕ್ರೌರ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ಕದ್ರುವಿಗಾಗಲಿ, ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸರ್ಪ ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ; ತಿಳಿಯಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕರೆದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯಲು ಹೇಳಿದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹನಿ ವಿಷ ಹಾಕಿ, ''ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಲೋಕದ ಬಿಂದುಗಳು ನಿರಂತರ ಇರಲಿ. ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ನಿಮ್ಮ ಸಂತತಿಯಾದ ಹಾವುಗಳ ಬಾಯಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಹನಿಗಳೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿ.'' ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರು. ದೇವತೆಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು ''ತಥಾಸ್ತು'' ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಆ ಸಿದ್ಧ, ತಾಪಸ, ಸುರಸತ್ತಮರ ವರದಿಂದ ಹಾವುಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಆ ವಿಷ ಬಿಂದುಗಳು ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹಾವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಬಂದನು. ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಿನ್ನತ್ತ ಸರ್ಪ ಸಂಹಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆ ನಡೆಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ

ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಆಯಿತು - ತಾವು ಕುಡಿದಿದ್ದು ಅಮೃತವಲ್ಲ ವಿಷ ಎಂದು. ಗರುಡನ ಏಟ, ಊಟ, ಆಟಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿದವು. ಕೆಲವು ಗುಡ್ಡ ಏರಿದವು. ಹಲವು ಸಾಗರ ಸೇರಿದವು. ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಇಳಿದವು. ಹೊದರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕವು. ವನ ಬನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋದವು. ಗಿಡಗಳ ಪೊದರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದವು. ಗರುಡನು ಕಂಡ ಕಂಡ ಹಾವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದು, ಅಗಿದು, ಜಿಗಿದು ಆನಂದ ಪಟ್ಟು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ''ಇಂದು ನನ್ನ ಹಸಿವೆ ಹಿಂಗಿತು. ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಪೂರೈಸಿತು. ನಾನು ಇನ್ನು ಹರಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿನತೆ ಹಾಗೂ ಕಶ್ಯಪರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಈ ಗರುಡನ ಚರಿತ್ರೆ ಕೇಳಿದವರು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯದ ಫಲ ಎಂಬ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ದ್ವಿಜಧರ್ಮ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೫

ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ

''ಅತ, ಪರಂ ತು ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಚಾಂಡಾಲ ಪತಿತೋ ದ್ವಿಜಃ ।
ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಚ ಬಹೂಂ ಶೋಕಾಂ ಜಗಾಮ ಕಶ್ಯಪಂ ಮುನಿಂ ॥''

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಅನಂತರ ಹೊಲೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪತಿತನಾದ ಆ ದ್ವಿಜನು ಅತ್ತು, ಗೋಗರೆದು ಶೋಕಿಸಿ, ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮುನಿಗಳೆ, ನನಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶ ನೀಡಿರಿ. ನಾನು ಈ ಪಾಪದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕೋ ಹೇಳಿರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಕರುಣೆ ತೋರಿ ಉದ್ಧರಿಸಿರಿ.

ಕಶ್ಯಪ :- ''ಮ್ಲೆಂಛರನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಪುನೀತನಾಗಿರುವಿ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೀನು ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ ಮಾಡು. ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಳ್ಳು, ಹರಿಮಂತ್ರ ಜಪಿಸು. ಚಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತ ಆಚರಿಸು. ಹಗಲಿರುಳೂ ಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು. ಅವನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿ, ಹರಿದಿನ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡು. ಹಗಲಿರುಳು ಹರಿಯನ್ನು ನೆನೆ. ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಮಿಸು. ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಮಾಡು. ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆ ಮಾಡು. ಇವುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವವು. ಪಾಪ ಕ್ಷಯವಾದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ದೊರಕುವದು. ಈ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಸರಣೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುವಿ.'' ಕಶ್ಯಪನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಆ ಭ್ರಷ್ಟ ದ್ವಿಜನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದನು. ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಘೋರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ನಿರಂತರ ಜಪ ತಪಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ನಿರಂತರ ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿ, ದಿವ್ಯ ಲೋಕ ಪಡೆದನು.

ಸದ್ವೃತ್ತಸ್ಯಾಖಿಲಂ ಪಾಪಂ ಕ್ಷಯಂ ಯಾತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ।
ಅಸದ್ವೃತ್ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಂ ಹಿ ಕ್ಷಯಂ ಯಾತ್ಯಚಲೋಪಮಮ್ ॥

ಸದಾಚಾರಿ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಕರಗುತ್ತವೆ. ದುರಾಚಾರಿ ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯವು ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟಿದ್ದರೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನಾಚಾರಾತ್ ಹತೋ ವಿಪ್ರಃ ಪ್ರಾಚಾರಾತ್ ಸುರತಾಂ ವ್ರಜೇತ್
ಅತಃ ಕಂಠಗತೈಃ ಪ್ರಾಣೈಃ ಆಚಾರಂ ಕುರುತೇ ದ್ವಿಜಃ ।
ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾಂಗೇನ ಸದಾಚಾರಂ ಸದಾ ಕುರು ॥

ಅನಾಚಾರದಿಂದ ದ್ವಿಜನು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಅವನೇ ಭೂಮಿಯ ದೇವ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ದ್ವಿಜನು ಪ್ರಾಣಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೂ ತನ್ನ ಸದಾಚಾರ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ದೇಹದಿಂದ, ಮನಸ್ಸು, ಕೃತಿಗಳಿಂದ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಆಚಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಹತಾಚಾರೋ ಹತೋ ವಿಪ್ರಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇಷು ಗರ್ಹಿತಃ ।
ಆಚಾರಂ ತು ಪುನಃ ಕೃತ್ವಾ ಸುರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥

ತನ್ನ ದುರಾಚಾರದಿಂದ ಹತಪತಿತನಾದ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಿ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಸದಾಚಾರ ಕೈಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರವು ದೊರಕುವದು.

ನಾರದ :- ಯೋಗ್ಯರಾದ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ಏನು ಫಲ ಬರುವದು? ಹಾಗೂ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಕಾಡಿ ಪೀಡಿಸಿದರೆ ಎಂತಹ ದುರ್ಗತಿ ಆಗುವದು, ಹೇಳಿರಿ?

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅತಿಥ್ಯನೀಡಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನರಕವಾಗುವದು. ಹಸಿದ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಬಿರುನುಡಿಗಳಿಂದ ಅವಮಾನಿಸಿದರೆ, ಕೋಪದಿಂದ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ಅವಮಾನಿಸಬಾರದು. ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕದೆ ಬೈದು ಕಳಿಸಿದರೆ ಅವನು ದರಿದ್ರನಾಗಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಸತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಹಾಳು ಹುಳವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಳಲುವನು. ಮುಷ್ಟಿ ದೊಣ್ಣೆ, ಬಡಿಗೆಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನಿ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆದ ಮನುಷ್ಯನು ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖಪಟ್ಟು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಕೊಕ್ಕರೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಶೂಲೆಯಿಂದ ದುಃಖಿಸುವನು. ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನುಡಿದವನು ಮುಂದೆ ಕುಂಟನಾಗುವನು ಹಾಗೂ ಲಕ್ವಾಹೊಡೆದು ಮೈಯೆಲ್ಲ ನಡಗುವದು.

ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ವಿಪ್ರಂ ಸ್ನಾತಕಂ ಚ ತಪಸ್ವಿನಂ ।
ಹತ್ವಾ ಗುರುಗಣಂ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಕುಂಭೀಪಾಕೇ ವಸೇನ್ನರಃ ॥

ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ತಪಸ್ವಿ, ದ್ವಿಜ, ಅಧ್ಯಯನ ಮುಗಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಗುರು, ಇವರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ಕೊಂದರೆ, ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಅವಮಾನಮಾಡಿದರೆ, ಬಹು ಕಾಲ ಕುಂಭೀಪಾಕ ನರಕದಲ್ಲಿ ನರಳಬೇಕಾಗುವದು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ

ಕುಷ್ಠರೋಗ ಉಂಟಾಗುವದು. ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನಿಂದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏಳು ಕುಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಿಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಏಳು ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ಕುಲಗಳು ದಗ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ.

ನ ವಿಷಂ ವಿಷಮಿತ್ಯಾಹುಃ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ವಿಷಮುಚ್ಯತೇ ।
ವಿಷಮೇಕಾಕಿನಂ ಹಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಕಂ ॥

ವಿಷವು ವಿಷವಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಘಾತಕವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ಧನವು ಮಾತ್ರ ಘೋರ ವಿಷ. ವಿಷವು ತಿಂದವನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಂದರೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವು ಕದ್ದವನ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಲಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ಶಿವ ಭಕ್ತ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಇದರ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಪಾಪ. ಮೂರು ವೇದ ಓದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಆತ್ಮಘಾತಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪ ಬರುವದು. ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದವನನ್ನು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆತತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೂ ಪಾಪವಿಲ್ಲ.

ಅಗ್ನಿದೋ ಗರದಶ್ಚೈವ ಧನಹಾರೀ ಚ ಸುಪ್ತಹಃ ।
ಕ್ಷೇತ್ರದಾರಾಪಹಾರೀ ಚ ಷಡೇತೇ ಹ್ಯಾತತಾಯಿನಃ ॥

ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವವ, ವಿಷ ಹಾಕುವವ, ಧನ ಕಳುವು ಮಾಡುವವ, ಮಲಗಿದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವ, ಹೊಲ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವವ, ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವ ಇವರು ಆರು ಜನ ಆತತಾಯಿ ಎನಿಸುವರು. ಇವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ.

ನಾರದ :- ದ್ವಿಜರಾದವರು ಪಾಪವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ವೃತ್ತಿ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು ಹೇಳಿರಿ ?

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಯಾಚನೆ ಮಾಡದೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಛ ವೃತ್ತಿ ಎಂದರೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರೈತರು ಧಾನ್ಯ ಮನೆಗೆ ವೈಯ್ದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಲು ತೆನೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬದುಕಬೇಕು. ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮುನಿಗಳು ಇದರಿಂದಲೆ ಬದುಕಿ ದಿವ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿ ಯಜ್ಞ ಶೇಷವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾ ರೂಪವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಪೂಜನಂ ಯಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಗೃಹೀತವ್ಯಂ ಧನಂ ದ್ವಿಜೈಃ ।
ಪಾಠಯಿತ್ವಾ ಪಠಿತ್ವಾ ಚ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಂ ಶುಭಂ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಇದಂ ಜೀವ್ಯಂ ಶಿಷ್ಟಾ ವೃತ್ತಿಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ ।
ಶಾಸ್ತ್ರೋಪಜೀವಿನೋ ಧನ್ಯಾಃ ಧನ್ಯಾ ವೃಕ್ಷೋಪ ಜೀವಿನಃ ॥

ವೇದಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಪಾರಾಯಣ ಜಪ, ಯಜ್ಞ, ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದ್ವಿಜರು ಧನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು ಅದರಂತೆ

ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿ, ತಾನೂ ಪಠಿಸಿ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ದಕ್ಷಿಣಾರೂಪವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದ್ವಿಜರು ಬದುಕಬಹುದು. ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವದು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಿ ಎನಿಸುವದು. ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬದುಕುವವರು ಧನ್ಯರು. ಅದರಂತೆ ವೃಕ್ಷಗಳ ಫಲ, ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ತಿಂದು ಬದುಕುವವರು ಧನ್ಯರು.

'ಧನ್ಯಾ ವೃಕ್ಷಲತಾ ಜೀವ್ಯಾಃ ವಾಟೀ ಸಸ್ಯೋಪಜೀವಿನಃ।'

ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರೂ ಮತ್ತು ತೋಟ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪಯರು ಧಾನ್ಯ ತಿಂದು ಅಯಾಚಿತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವವರು ಧನ್ಯರು. ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ, ಕಾಳು ಬೆಳೆದು, ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುದಿಸಿ, ಬೇಯಿಸಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಂತುಗಳು ಸತ್ತು ಹೋಗುವವು. ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಪಾಪ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನವ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಬದುಕಬಹುದು. ವೀರವ್ರತದಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯ, ದಾನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದ್ವಿಜನು ಚತುರ್ವೇದಗಳೊಂದಿಗೆ ಧನುರ್ವೇದ, ಅಶ್ವವಿದ್ಯೆ, ಗಜವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ರಥ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿ ಯುದ್ಧ ಮುಂತಾದ ಸಮರ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು.

ಸಾಧು ಸಾಧ್ವೀ ಗುರೂಣಾಂ ಚ ನೃಪಾಣಾಂ ರಕ್ಷಣಂ ಧ್ರುವಂ।
ಯತ್ಪುಣ್ಯಂ ಲಭತೇ ಶೂರಃ ಕಥಂ ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ ॥

ಸಜ್ಜನರು, ಪತಿವ್ರತೆಯರು ಹಾಗೂ ಗುರುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ವೈರಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ, ದ್ವಿಜನಾದವನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಕ್ಷೇಮ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವು ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ಬರುವದು? ನ್ಯಾಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ದ್ವಿಜನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೂ ಅಗಮ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ದ್ವಿಜನು ಧರ್ಮಯುದ್ಧ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಹೊಡೆಯಬಾರದು. ಓಡಿ ಹೋಗುವವನನ್ನು, ಆಯುಧ ರಹಿತನನ್ನು, ಅಂಜುಬುರುಕನನ್ನು, ಯುದ್ಧ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತವನನ್ನು, ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯಬಾರದು. ಇದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಹಾಗೂ ಆ ವೃತ್ತಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ದ್ವಿಜನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸುಖ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಧರ್ಮ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಏಳು ಜನ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಟರಾಗಿ ಜನಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿಜರು ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ಇಂತಹ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ ಬಿಟ್ಟು, ಅನ್ಯಾಯದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ನರಕಗಾಮಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ದ್ವಿಜನು ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದದೇ ಇದ್ದರೆ, ಕ್ಷತ್ರ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಥವಾ ಬೇಸಾಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಳುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತಾನು ಮೇಲೆ ನೋಡಬೇಕು.

ಎಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ದ್ವಿಜತ್ವೋಚಿತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತ್ಯಜಿಸಬಾರದು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಅನ್ನ, ರೊಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರಬಾರದು. ಪಕ್ವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸಬಾರದು. ತೂಕ ಅಳತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಮೋಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಸುಳ್ಳು ನುಡಿಯಬಾರದು. ಸತ್ಯ ಬಿಡಬಾರದು, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ; ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಸಮ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ತಾನು ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡಿ ಬಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಗುರು, ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ತಾನು ಜೀವಿಸಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿ ದೇವ ದ್ವಿಜರ, ಪಿತೃಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅಕ್ಷಯ ಫಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಲೋಭ ಮೋಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ದೊರೆತ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ದಾನಧರ್ಮಾದಿ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೆ ಮಹಾಫಲ ಉಂಟು.

ಗೋವಿನ ಮಹಿಮೆ

ಕೃಷೀ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ಎತ್ತನ್ನಾದರೂ ಇಡಬೇಕು. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಆರು ಗಂಟೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಬಾರದು. ಆ ದನಗಳನ್ನು ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳಿಲ್ಲದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಧಾನ್ಯದವಸಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೇಯಿಸಬೇಕು. ದನಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೆಗಣಿ, ಮೂತ್ರಗಳು ಕುಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯದಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಂತೆ ಗೋಷ್ಠವನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಇಡಬೇಕು. ಹಸು ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದೂ ತನ್ನ ಜೀವದಂತೆಯೇ ಹಸು ಪಶುಗಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸದಾ ಗೋಮಯಮೂತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ದಂಶೈಶ್ಚೈವ ವಿವರ್ಜಿತಂ ।
ನ ಮಲಂ ವಿಕ್ಷಿಪೇದ್ಗೋಷ್ಠೇ ಸರ್ವದೇವನಿಕೇತನೇ ॥

ಆತ್ಮನಃ ಶಯನೀಯಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಕಾರಯೇದ್ಬುಧಃ
ಸಮಂ ನಿರ್ವಾಪಯೇದ್ಯತ್ನಾಚ್ಛೀತವಾತರಜಸ್ತಥಾ ॥

ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಪಶ್ಯೇದ್ಗಾಂ ಚ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಗ್ರಹಂ ।
ಅಸ್ಯ ದೇಹೇ ಸುಖಂ ದುಃಖಂ ತಥಾ ತಸ್ಮೈವ ಕಲ್ಪತೇ ॥

ದನಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳವು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿ, ಧೂಳು ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳು ನುಗ್ಗದಂತೆ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿರಿಸಬೇಕು. ನೊಣ ಹುಳ ಹುಪ್ಪಡಿ ಆಗ ದಂತೆ ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ದೇಹದಂತೆ ಪಶುಗಳ ದೇಹಕ್ಕು ಸುಖ ದುಃಖಗಳಾ ಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳಿಗೆ ದುಃಖವಾಗದಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ತಿನ್ನಿಸಿ ಹೊಲ ಮನೆಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ದುಃಖ ಪಡಿಸಿದ ಪಾಪ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಬಲು ಪೀಡಯೇದ್ಯಸ್ತು ತಥೈವ ಗದಸಂಯುತಂ ।
ಅತಿಬಾಲಾತಿವೃದ್ಧಂ ಚ ಸ ಗೋಹತ್ಯಾಂ ಸಮಾಲಭೇತ್ ॥

ಆದರೆ ಬೇನೆಬಂದ ಅಥವಾ ದುರ್ಬಲವಾದ ಎತ್ತನ್ನು ಹೂಡಬಾರದು, ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಕರುವಾಗಿದ್ದ ಅಥವಾ ಮುದುಕಾದ ಎತ್ತನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಇಂತಹ ಪಶುಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿದರೆ ಗೋಹತ್ಯಾ ಪಾಪವು ಬರುವದು.

ಯೋ ವಾಹಯೇದ್ವಿನಾಸಸ್ಯಂ ಖಾದತೀಂ ಗಾಂ ನಿವಾರಯೇತ್
ಮೋಹಾತ್ ತೃಣಂ ಜಲಂ ವಾಪಿ ಸ ಗೋಹತ್ಯಾಂ ಸಮಾಲಭೇತ್ ॥

ತಿನ್ನಲು ಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದ ದವಸ ಹಾಕದೆ ಎತ್ತನ್ನು ಹೂಡಬಾರದು. ಆ ಪಶು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವಾಗ, ನೀರು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಬಾರದು. ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಪಶುವಿನ ಪಾನ, ಭಕ್ಷಣ ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಗೋಹತ್ಯಾ ಪಾಪ ಬರುವದು. ಅಮಾವಾಸ್ಯ, ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಬಾರದು. ಎತ್ತನ್ನು ದುಡಿಸಬಾರದು. ಇಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದನಗಳ ಮೈತೊಳೆದು ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಚಿತ್ರತೆಗೆದು, ಹೂ ಏರಿಸಿ ಪಶುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಸುವಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿ ಆಹಾರ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಗೋ ದ್ವಿಜ ಎರಡೂ ಸಮವಾಗಿಯೇ ಪೂಜಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ನಾರದ :- ದ್ವಿಜನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಮುಖದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗೋವುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸಮ ಹೇಗೆ ಆಗುವವು?

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮುಖದಿಂದ ಒಂದು ತೇಜಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ವೇದ, ಅಗ್ನಿ, ದ್ವಿಜ, ಗೋ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಣತವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು (ವ್ಯಕ್ತವಾದದ್ದು) ವೇದ ಅನಂತರ ವಹ್ನಿ ಆಬಳಿಕ ಗೋ, ಆ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಋಗ್ವೇದ ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮ, ಅಥರ್ವಣ ವೇದ ಎಂದು ವೇದವು ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ರಾಶಿಯಾಗಿ ನಾನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೆ. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಸರ್ವಜನರ ಸದ್ಗತಿ ಈ ವೇದ ರಾಶಿಯಿಂದ ಆಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಗೊಳಿಸಿದ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಅಗ್ನಿಯು ಯಜ್ಞ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಅಹುತಿ ನೀಡಿದ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭುಂಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ದ್ವಿಜನು ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ವೈದಿಕ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞದ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ತುಪ್ಪವು ಹಸುವಿನಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿ, ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ ಇವು ನಾಲ್ಕು ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತುಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಹಸು ಪೂಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ದ್ವಿಜರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ದಾನವರೂ ಕೂಡ ಗೋವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಸುವಿನ ದೇಹವು ಸರ್ವ ದೇವಮಯವಾಗಿಯೇ ನನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಗೋ ಜನ್ಮದಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಚೇತನಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೂಡ ವರರೂಪದಿಂದ ನಾನು ಕರುಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪಾಪದ ಒಂದು ಕಣವೂ ಉಳಿಯಲಾರದು ಗೋವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ.

ಹಸುವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವೇ. ಗೋಮಯ, ಗೋಮೂತ್ರ, ಗೋವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ- ಎಲ್ಲವೂ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ಕಾರಕ. ಗೋವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಮಲ-ಮೂತ್ರ ಯಾವುದನ್ನೇ ತಿನ್ನಲಿ, ತಿಂದವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ ಜನರು 'ಗವ್ಯ' ಎಂದರೆ ಗೋವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಊಟ, ಉಪಹಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ ಕೇವಲ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳನ್ನೇ ತಿಂದು ಇರುವದು 'ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯ. ಅವನ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಪರಮ ಪಾವನವಾಗುವದು.

ಅಗವ್ಯೈರ್ಯಶ್ಚ ಭುಂಕ್ತೇ ವೈ ಮಾಸಮೇಕಂ ನಿರಂತರಂ ।
ಭೋಜನೇ ತಸ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರೇತಾದಂತಿ ತಥೈವ ಹಿ ॥

ಗೋವಿನ ಹಾಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಯಾವನು ಊಟ ಮಾಡುವನೋ ಅವನ ಊಟವನ್ನು ಪ್ರೇತಗಳು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪದಿಂದ 'ಅಭಿಘಾರ' ಮಾಡಿದ ಪರಮಾನ್ನವು ಪವಿತ್ರವು. ಅದನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು (ಪುಣ್ಯವು). ಇದರಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವನ್ನು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಶೇಷ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿವೆ. ಮದ್ಯ, ಮಾಂಸ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅರ್ಹವಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು 'ಹವಿಷ್ಯ' ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪದಿಂದ 'ಅಭಿಘಾರ' ಮಾಡಿಯೇ ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯ, ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಯಜ್ಞರೂಪಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಅಂಥ ಗೋಘೃತಾಕ್ತವಾದ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯ ಫಲ ನೀಡುವರು.

'ಸಕೃತ್ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಗೋಧನಂ ಚಾಭಿವಂದಯೇತ್ ।
ಸರ್ವಪಾಪೈರ್ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚಾಕ್ಷಯಮಶ್ನುತೇ ॥

ಗೋವನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

'ಸುರಾಚಾರ್ಯೋ ಯಥಾ ವಂದ್ಯಃ ಪೂಜ್ಯೋಽಸೌ ಮಾಧವೋ ಯಥಾ ।
ಸಪ್ತಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾಪೈಶ್ವರ್ಯಂ ಪಾಕ ಶಾಸನಃ ॥

ಸುರಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯು ಹೇಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೊ ಹಾಗೆಯೇ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಹಸುವು ಪೂಜ್ಯವೂ ವಂದ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಗೋಮಾತೆಗೆ ಏಳು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ಮಹಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ಪಡೆದನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಗೋ ಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಸುವಿನ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಆ ನೀರನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಗೋಶೃಂಗದ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಾಭಿಷೇಕದ ಪುಣ್ಯ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

''ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಯೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ್ಪೃಶೇದ್ಗಾಂಚ ಘೃತಂ ಮಧು।
ಸರ್ಪಿಷಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಂಗೂಂಶ್ಚ ಕಲ್ಮಷಾತ್ಪ್ರತಿ ಮುಚ್ಯತೇ ॥''

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಮಾನವನು ಗೋಮಾತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಕಳ ತುಪ್ಪ, ಜೇನು ತುಪ್ಪ, ಎಳ್ಳು, ನವಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರೆ ಪಾಪ ನಾಶವಾಗುವದು.

ಘೃತಕ್ಷೀರ ಪ್ರದಾ ಗಾವೋ ಘೃತಯೋನ್ಯೋ ಘೃತೋದ್ಭವಾಃ ।
ಘೃತನದ್ಯೋ ಘೃತಾವರ್ತಾಸ್ತಾ ಮೇ ಸಂತು ಸದಾ ಗೃಹೇ ॥

ಘೃತಂ ಮೇ ಸರ್ವ ಗಾತ್ರೇಷು ಘೃತಂ ಮೇ ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಂ ।
ಗಾವೋ ಮದಗ್ರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಗಾವಃ ಪೃಷ್ಠತ ಏವ ಚ ॥

ಗಾವಶ್ಚ ಸರ್ವಗಾತ್ರೇಷು ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಸಾಮ್ಯಹಂ ।
ಇತ್ಯಾಚಮ್ಯ ಜಪೇನ್ಮಂತ್ರಂ ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರಿಮಂ ಶುಚಿಃ ॥

ಬೈಗು, ಬೆಳಗುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ, ಗೋವಿನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು, ಗೋವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಗವ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರಲಿ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಧ್ಯಾನವು ನಿರಂತರವೂ ನಡೆಯಲಿ, ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಗೋವುಗಳು ನಿಲ್ಲಲಿ. ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳೇ ಇರಲಿ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

''ಯಥಾ ಗೌಶ್ಚ ತಥಾ ವಿಪ್ರೋ ಯಥಾ ವಿಪ್ರಸ್ತಥಾ ಹರಿಃ ।
ಹರಿರ್ಯಥಾ ತಥಾ ಗಂಗಾ ಚತ್ವಾರೋ ಹ್ಯವೃಷಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಗೋವಿನಂತೆ ವಿಪ್ರನು, ವಿಪ್ರನಂತೆ ವಿಷ್ಣುವು, ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆ ಗಂಗೆಯು ಪೂಜ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೂಜ್ಯ ಚತುಷ್ಟಯವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹೃತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಗಾವೋ ಬಂಧುಃ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಮನುಷ್ಯಾ ಬಾಂಧವಾ ಗವಾಂ ।
ಗೌಸ್ತು ಯಸ್ಮಿನ್ಗೃಹೇ ನಾಸ್ತಿ ತದ್ಬಂಧುರಹಿತಂ ಗೃಹಂ ॥

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಗೋವುಗಳು ಬಂಧು, ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂಧು. ಹಸು ಇಲ್ಲದ ಮನೆ ಬಾಂಧವರಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಹಸುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು, ಶಿಕ್ಷಾ ಕಲ್ಪ ಮುಂತಾದ ವೇದಾಂಗಗಳು ಹಾಗೂ ಪದಕ್ರಮಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಕೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಹರೇಶ್ವರರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಕಂದ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹರ, ಕೋಡಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ, ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಗರುಡ, ನಾಲಿಗೆ ಮೇಲೆ ಶಾರದೆ, ಕೆಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಅಪಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥ, ರೋಮದ ಕೆಳಗೆ ಋಷಿಗಳು, ಮುಖ ಹಾಗೂ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಮ. ಬಲಕ್ಕೆ ಕುಬೇರ, ಎಡಕ್ಕೆ ಯಕ್ಷರು, ಮುಖಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು, ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ

ಸರ್ಪಗಳು, ಗೊರಸುಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಗೋಮಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಗೋಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ, ಪಾದಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷರು, ಹಸುವಿನ 'ಅಂಬಾ' ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಗೋವಿನ ನಾಲ್ಕು ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಮುದ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಗೋಮಾತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಬರುವದು. ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಹಸುವಿನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದರೆ ಮಂದಾಕಿನೀ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಬರುವದು.

ನಾರದ :- ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವಿಧವಾದ ವರ್ಣಗಳು ಇವೆಯಂತೆ. ಅವು ಯಾವುವು ? ಯಾವ ಹಸುವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಂಥ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿ? ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಶುಭ್ರ ವರ್ಣದ ಹಸುವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತರೆ ಮಾನವ ಭಾರಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುವನು. ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಶಾಲ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವನು. ಸುಖ, ವಿಲಾಸ, ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಬೂದು ವರ್ಣದ ಹಸುವು ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವಾಗಿದೆ. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಕಪಿಲೆಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಕ್ಷಯ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಹಸುವಿನಿಂದ ದುಃಖ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವದು. ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಹಸುವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುರ್ಮಿಳ. ಆದರೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಈ ಶ್ವೇತಹಸುವು ದೊರಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ದಾನವಿತ್ತರೆ ಕುಲಕೋಟಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು. ಒಂದು ಕಪಿಲಧೇನುವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಇದ್ದಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ದೂರವಾಗುವವು. ಎಳೆಮೆಯಲ್ಲಿ, ಹರೆಯ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ, ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದ ಅರಳು ಮರಳು ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಗೋದಾನದ ಫಲದಿಂದ ತೀವ್ರ ಪರಿಹಾರ. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು ಮಾತಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಪಚಾರ, ಕೈಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕುಕೃತ್ಯ, ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ, ವಂದಿಸಬೇಕಾದವರೊಡನೆ ವಿಹಾರ ಕೇಳಿಗೆ ಇಳಿಯುವದರೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಪಾತಕ, ಕನ್ಯೆಯರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕುವದರಿಂದ ಬರುವ ಭೀಕರ ಪಾತಕ, ಅಳತೆ, ತೂಕ, ವ್ಯವಹಾರ-ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಅಪಾರ ಪಾಪರಾಶಿ ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ಸೂತ್ರವೆಂದರೆ-ಗೋದಾನ.

ಈಯಲಾದ ಹಸುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕರುವಿನ ಎರಡು ಕಾಲು ಅರ್ಧ ಮುಖ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಗೋವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕರು ಹೊರಬರುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಆಸನ್ನ ಪ್ರಸವೆಯಾದ ಹಸುವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೆಲೆಸಲು ಒಂದು ಸುಲಭ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ- ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಹಸುವಿನ ದಾನ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಗೋವನ್ನು ದಡ್ಡನಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು. ವೇದ ಓದಿದ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾದ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಬೇಕು. ಅದರ ಕೋಡಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಗೊಣಸು, ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗೊರಸು, ಮೈ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೇ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಧ, ಹೂಗಳ ಅಲಂಕಾರ, ಮೇಲೆ ಹಾಲು ಕರೆಯಲು ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕಪಿಲಾ

ಗೋದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಹಸುವನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯ ಬಿಂದುಗಳು ನಂದನವನದ ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಪುಣ್ಯಕರವೂ ಫಲಪ್ರದವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಹಾಲು ತುಪ್ಪದ ಹೊಳೆ ಹರಿಯುವ ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಸುನಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನೆಲೆಸುವರು.

ಹತ್ತು ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವವನು ಒಂದು ಹೋರಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನೂರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು, ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ನೂರು ಈ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗೋದಾನದ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಹೋರಿಗಳ ದಾನದಿಂದ ಲಭಿಸುವದು. ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಂದು ಬಸವನನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ. ದೊರಕುವದು ಮೋಕ್ಷ. ಈ ಬಸವನನ್ನು ಬಿಡುವ ವಿಧಿಗೆ 'ವೃಷೋತ್ಸರ್ಗವಿಧಿ' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಹೋರಿ ಕರುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು ಕರುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೂದಲಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಸವನ ಬಾಲದಿಂದ ಎರಚಿದ ನೀರು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಅಮೃತದ ಆಹಾರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಹೋರಿಯು ಗೊರಸಿನಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕೆದರಿದಾಗ ಎದ್ದ ಹೆಂಟೆಗಳು ಪಿತೃಗಳ 'ಸ್ವಧಾ' ಎಂಬ ಆಹಾರ ರೂಪದಿಂದ ಪರಿಣತವಾಗಿ ಅನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ತಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದು, ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ಗೋವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕರು ಹಾಕಿದ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಂಡುವ ಹಸು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂದಾನದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಗೋಗಳನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಘೋರ ನರಕ.

ತೃಣಪೂರ್ಣೇ ಸ ಕೂಪೇ ಚ ತಿಷ್ಠೇದಾಭೂತಸಂಪ್ಲವಂ ।
ಗವಾಂಚೈವ ವಧಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಚ್ಯತೇ ॥
ರೌರವೇ ನರಕೇ ಘೋರೇ ತಾವತ್ಕಾಲಂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ।
ಗೋಪ್ರಚಾರಪ್ರಭುಗ್ನಶ್ಚ ಖಂಡವಾಹನಬಂಧನಃ ॥
ಅಕ್ಷಯಂ ನರಕಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪುನರ್ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ ।

ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಂದವನಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವನ ತಂದೆ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರೂ ಕೂಡ ಆ ಗೋಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪ ತಟ್ಟಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ಗೋವುಗಳು ಮೇಯುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ನಾಶಮಾಡಿದವನೂ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳು ನಿಲ್ಲುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುವವನೂ ಅಕ್ಷಯ ನರಕ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ಗೋಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅಪರಿಮಿತ ಪುಣ್ಯಫಲ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗೋ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಏಳು ಜನ್ಮದ ತಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ದ್ವಿಜಧರ್ಮ ಎಂಬ ನಲವತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ನಾರದ ಉವಾಚ

ಕೇನಽಚಾರೇಣ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋ ವಿವರ್ಧತೇ ।
ಕೇನಾಚಾರೇಣ ತಸ್ಯೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ತೇಜೋ ವಿನಶ್ಯತಿ -

ನಾರದ :- ಯಾವ ಆಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ? ಯಾವ ಆಚಾರದಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ?

ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ

ಶಯನೀಯಾತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ರಾತ್ರ್ಯಂಶೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ ।
ದೇವಾಂಶ್ಚೈವ ಸ್ಮರೇನ್ನಿತ್ಯಂ ತಥಾ ಪುಣ್ಯವತೋ ಧ್ರುವಂ ॥

ಬ್ರಹ್ಮ :- ರಾತ್ರಿಯ ಅಂಶವಿರುವಾಗಲೇ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದೆದ್ದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯವಂತರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಗೋವಿಂದಂ ಮಾಧವಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಹರಿಂ ದಾಮೋದರಂ ತಥಾ ।
ನಾರಾಯಣಂ ಜಗನ್ನಾಥಂ ವಾಸುದೇವಮಜಂ ವಿಭುಂ ॥

ಗೋವಿಂದ, ಮಾಧವ ಕೃಷ್ಣ ಹರಿ, ದಾಮೋದರ, ನಾರಾಯಣ ಜಗನ್ನಾಥ, ಅಜ, ವಿಭು ಎಂದು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಸರಸ್ವತೀಂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಸಾವಿತ್ರೀಂ ವೇದಮಾತರಂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಭಾಸ್ಕರಂ ಚಂದ್ರಂ ದಿಕ್ಪಾಲಾಂಶ್ಚ ಗ್ರಹಾಂಸ್ತಥಾ ॥

ಸರಸ್ವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾಯತ್ರಿ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಭಾಸ್ಕರ, ಚಂದ್ರ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರು, ಗ್ರಹಗಳು, ಶಂಕರ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಗಣೇಶ, ಸ್ಕಂದ, ಗೌರಿ, ಭಾಗಿರಥಿ ಇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕೋ ನಲೋ ರಾಜಾ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕೋ ಜನಾರ್ದನಃ ।
ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಾ ಚ ವೈದೇಹೀ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ॥
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋ ಬಲಿರ್ವ್ಯಾಸೋ ಹನೂಮಾಂಶ್ಚ ವಿಭೀಷಣಃ ।
ಕೃಪಃ ಪರಶುರಾಮಶ್ಚ ಸಪ್ತೈತೇ ಚಿರಜೀವಿನಃ ।

ನಳ, ಜನಾರ್ಧನ, ವೈದೇಹಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಇವರು ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರು. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಬಲಿ, ವ್ಯಸ, ಹನುಮ, ವಿಭೀಷಣ, ಕೃಪ, ಪರಶುರಾಮ ಈ ಏಳು ಜನರು ಜಿರಂಜೀವಿಗಳು.

ಯೇಚಾನ್ಯಸ್ತು ಸ್ಮರೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಮಾನವಃ ।
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಭಿಃ ಪಾಪೈಃಮುಚ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ।

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಮನುಷ್ಯನು ಇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಸಕೃದುಚ್ಚಾರಿತೇ ತಾತ ಸರ್ವಯಜ್ಞ ಫಲಂ ಲಭೇತ್ ।
ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ದಾನಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ ॥

ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಸ್ಮರಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷಗೋಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಶುಚಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಹಗಲು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ವಿಷ್ಠಾ ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬಹಿರ್ದೆಶೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿ, ಅತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಬೇಕು. ಮುಖ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ, ಮೃತ್ತಿಕಾ ಶೌಚ, ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯೆಯ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು. ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು.

ಪೂರ್ವಾಹ್ನೇ ರಕ್ತವರ್ಣಾಂತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಶುಕ್ಲವರ್ಣಿಕಾಂ ।
ಸಾಯಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ದ್ವಿಜೋ ಧ್ಯಾಯೇದ್ಯಥಾವಿದಿ ॥

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಹೊಳಪುಳ್ಳವಳನ್ನಾಗಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತವರ್ಣಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತಿ ಕಮನೀಯಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಾಂಗವಾಗಿ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ತಲೆ, ಹಣೆ, ಮೂಗು, ಎದೆ, ಹುಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತೋಳು, ಕಂಕುಳ, ಹೊಕ್ಕಳ, ಮಂಡೆ ಎರಡು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೃತ್ತಿಕಾಲೇಪನಮಾಡಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ, ಗುದಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೂರುಸಲ, ಎಡಗೈಗೆ ಹತ್ತುಸಲ, ಬಲಗೈಗೆ ಏಳುಸಲ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೃತ್ತಿಕಾಲೇಪನ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಬಳಿಕ ಮೂರು ಸಲ ಮುಳುಗುಹಾಕಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜಲಾಶಯದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು -

ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೇ ರಥಕ್ರಾಂತೇ ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೇ ವಸುಂಧರೇ ।
ಮೃತ್ತಿಕೇ ಹರ ಮೇ ಪಾಪಂ ಯನ್ಮಯಾ ದೃಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೈಗೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾನವರ ಓಡಾಟ, ಕುದುರೆಗಳ ತುಳಿದಾಟ, ರಥ, ಚಕ್ಕಡಿ ಮುಂತಾದ ವಾಹನಗಳ ಭಾರ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೊರುವ ಈ ಭೂದೇವಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹೀತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಭೂ ಮಾತೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ 'ಎಲೆ ಮಣ್ಣೆ, ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಪರಿಹರಿಸು' ಎಂದು ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು. ಇವಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ವೇದ ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಪಠಿಸಬೇಕು. ನದಿ, ಹಳ್ಳ, ಹೊಂಡ, ಸರೋವರ, ಬಾವಿ ಮುಂತಾದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಉತ್ತಮ. ಅವು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊಡ ಅಥವಾ ಬಿಂದಿಗೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸೇದಿಕೊಂಡು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರ. ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯೆಯ ತುಸು ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಕಾಲ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅಮೃತಗಳಿಗೆ. ಆ ನೀರನ್ನು ಪಿತೃಗಳು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯೆಯ ನಂತರದ ಎರಡುಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ-

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಒಂದು ಪ್ರಹರ ಮೂರ್ತಿಯಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನವು 'ಮಧು ಸ್ನಾನ'ಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದ ವರೆಗೆಸ್ನಾನವು ನೀರು ಹಾಲಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತದನಂತರದ ಮೂರು ಪ್ರಹರಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸೂರ್ಯಸ್ತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ದಿನದ ಕೊನೆಯ ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನ ಹಾಗೂ ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಮುಂತಾದವುಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಪ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವು ಮಧ್ಯಮ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವು ಕನಿಷ್ಠ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗ ರಾತ್ರಿಸಮಯದಲ್ಲಿಸ್ನಾನ, ತರ್ಪಣ, ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಅಧಮ, ಪಾಪಜನಕ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಶುದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆನು. ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜೀವಿಸುವವು. ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ನೀರಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಾನು ಯಕ್ಷರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ 'ನೀರು' ಎಂಬುವದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದು ನೀರಿನ ಸವಿಯುಂಡು, ಅದರ ರುಚಿ ತಿಳಿದ ಪಿತೃಗಳು ಮರಣಾ ನಂತರವೂ ಜಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ನೀರು ದೊರಕಲಾರವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು (ವಂಶಜರು) ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನಿತ್ತು 'ತರ್ಪಣ' ರೂಪದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಅಮೃತಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕುಮಾರರನ್ನು ಹರಸುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮಕ್ಕಳು, ಶಿಷ್ಯರು, ಬಂಧು ಬಾಂಧವ ವರ್ಗದವರು ಪಿತೃಭಕ್ತರಾಗಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀರಿನಿಂದ ಜಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಿ, 'ಪಿತೃತರ್ಪಣ' ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತಪ್ಪದೇ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು.

ನಾರದ ಉವಾಚ

ಜಲಸ್ಯ ದೈವತಂ ಬ್ರೂಹಿ ತರ್ಪಣಸ್ಯ ವಿಧಿಂ ಮಯಿ ।
ಯಥಾ ಜಾನಾಮಿ ದೇವೇಶ ತತ್ತ್ವತೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥

ನಾರದ :- ನೀರಿಗೆ ದೇವರನ್ನು ಹೇಳು. ತರ್ಪಣದ ವಿಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸು. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳು.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಜಲಸ್ಯ ದೇವತಾ ವಿಷ್ಣು : ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಗೀಯತೆ ।
ಜಲಪೂತೋ ಭವೇದ್ಯಸ್ತು ವಿಷ್ಣುಸ್ತಚ್ಛಂಕರೋ ಭವೇತ್ ॥

ನೀರಿನ ದೇವತೆಯು ವಿಷ್ಣುವು. ನೀರಿನಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದವನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವು ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜಲದಂತೆ ದರ್ಭೆಯೂ ಪವಿತ್ರ. ಅದು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳ

ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನ. ದರ್ಭೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು, ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವಾಗಲೂ, ದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರ ಹೇಳುವಾಗಲೂ ದರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪಠಿಸಿದ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಈ ದರ್ಭ ಹತ್ತು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕುಶಾಃ ಕಾಶಾಸ್ತಥಾ ದೂರ್ವಾ ಯವಪತ್ರಾಣಿ ವ್ರೀಹಯಃ
ಬಲ್ವಜಾಃ ಪುಂಡರೀಕಾಶ್ಚ ಕುಶಾಃ ಸಪ್ತ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ।
ಆನುಪೂರ್ವ್ಯೇಣ ಮೇಧ್ಯಾಃ ಸ್ಯುಃ ಕುಶಾ ಲೋಕೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ ॥

ದರ್ಭೆ, ಕಾಶವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ದರ್ಭೆ, ಕರಿಕೆ, ಯವವೆಂಬ ಧಾನ್ಯದ ಎಲೆ, ಬತ್ತದ ಗರಿ, ಬಲ್ವಜವೆಂಬ ಜೊಂಡು. ಬಿಳಿಯ ಕಮಲವೆಲ್ಲವೂ ಕುಶಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹತ್ತು ವಿಧದ ದರ್ಭೆಗಳು ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ದರ್ಭೆಯಂತೆ ತಿಲವೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹತ್ತು ಕಾಳಾದರೂ ಎಳ್ಳು ಕೂಡಿಸಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀರಿನಿಂದ ತಿಲತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಿಲಮಿಶ್ರ ಜಲದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ನೀಡಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಯುಗಾದಿ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ **'ತಿಲತರ್ಪಣ'** ದಿಂದ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ವರ್ಷಾಋತುವಿನಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಿಲತರ್ಪಣ ಹಾಗೂ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಬಸವನನ್ನು ಬಿಡುವದು ಈ ಮೂರರಿಂದ ಮಾನವನು ಪಿತೃಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತರಾಯಣ, ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲ, ಸಂಕ್ರಮಣ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಕಾಲ, ಯುಗಾದಿ ಮುಂತಾದ ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಜಲಾಂಜಲಿ, ತಿಲಾಂಜಲಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮೃತರು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವರು. ಪುಣ್ಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ, ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಅವರವರ ಹೆಸರು ಗೋತ್ರ ಹೇಳುತ್ತ 'ತೃಪ್ಯತಾಂ' ಎಂದು ನೀರಿನಿಂದ ತರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು. ತರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಕರಿ ಎಳ್ಳುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬಿಳಿ ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ನೀಡಿದ ತರ್ಪಣವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣ ಬಿಡಬಾರದು. ಅದರಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತರ್ಪಣ ಬಿಡಕೂಡದು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವತರ್ಪಣವನ್ನಾಗಲಿ, ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಪಿತೃ, ದೇವತೆಗಳಿಬ್ಬರೂ ತೃಪ್ತರಾಗುವರು.

ಅಗಸರು ಒಗೆದು ತಂದಿಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬಾರದು. ಶುಚಿಯಾದ ಒಣಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ದೇವತರ್ಪಣಬಿಟ್ಟು, ಪಿತೃತರ್ಪಣ ನೀಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ, ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಹಾಗೂ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲು ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ತೋರುಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಉಂಗುರವನ್ನು, ಅನಾಮಿಕೆ ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯ.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಪ್ಪದೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸ್ನಾನಾಂಗ ತರ್ಪಣ, ತದನಂತರ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಅನುದಿನವೂ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಘ್ನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನೂ, ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ, ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೂ, ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸಲು ಮಹಾ ದೇವರನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಬಲಿಹರಣ, ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಭೋಜನ, ನಾಯಿಯವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆಹಾರ ನೀಡಬೇಕು, ಇದರಿಂದ ಮಾನವನು ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸ್ನಾನ, ಜಪ, ತರ್ಪಣ, ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಮುಂತಾದ ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಭಯಂಕರ ಪಾಪ.

ಅಸ್ನಾಯೀ ಚ ಮಲಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಅಜಪೀ ಪೂಯಶೋಣಿತಂ ।
ಅಕೃತ್ವಾ ತರ್ಪಣಂ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತೃಹಾ ಚೋಪಜಾಯತೇ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಸಮಂ ಪಾಪಂ ದೇವಾನಾಮಪ್ಯಪೂಜನೇ ।
ಸಂಧ್ಯಾಕೃತ್ಯಮಕೃತ್ವಾ ಚ ಸೂರ್ಯಂ ಹಂತಿ ಚ ಪಾಪಕೃತ್॥

ಸದಾಚಾರ

ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೇ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಮಲವನ್ನು ತಿಂದಂತೆಯೂ, ಜಪ ಮಾಡದೇ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ರಕ್ತ ಕೀವುಗಳನ್ನು ತಿಂದಂತೆಯೂ, ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳ ವಧೆ ಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪ ಬರುತ್ತದೆ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದ ಪಾಪವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾ ಉವಾಚ

ಆಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಚಾಯುರಾಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಧನಂ ।
ಆಚಾರಾತ್ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಂ ಚ ಆಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಂ ॥
ಅನಾಚಾರೋ ಹಿ ಪುರುಷೋ ಲೋಕೇ ಭವತಿ ನಿಂದಿತಃ ।
ದುಃಖಭಾಗೀ ಚ ಸತತಂ ವ್ಯಾಧಿತೋಽಲ್ಪಾಯುರೇವ ಚ ॥

ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಆಯುಷ್ಯವೃದ್ಧಿ, ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅದರಂತೆ ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಗಳು ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವವು. ಸದಾಚಾರವು ಅಮಂಗಳವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸುವದು. ಆಚಾರಹೀನನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತ; ಮತ್ತು ದುಃಖಭಾಗಿ ಆಗುವನು. ಅನಾಚಾರಿಗೆ ಬೇನೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದು. ಮುಂದೆ ಸದಾಚಾರ ಶೂನ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು.

ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ದೇವರ ಪೀಠವನ್ನು, ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಕಲ್ಲನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬೂದಿಯಿಂದ, ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆ ಹುಣಸೆ ಹುಳಿಯಿಂದ, ಕಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ, ಮರದ ಹಲಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಆಕಳ ಬಾಲದಿಂದ (ಗೋಮೂತ್ರದಿಂದ) ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ.

ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಣ್ಣು, ಬೂದಿ, ಎಣ್ಣೆಯಾವದೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅವು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದರೂ ಸಾಕು. ಅವು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಪಾತ್ರೆಯು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕಾಯಿಸುವದರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಗಿಯುವದರಿಂದಾಗಲಿ, ಸುಡುವದರಿಂದಾಗಲಿ, ಸಾರಿಸುವದರಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತೊಳೆಯುವದರಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಮಳೆ ನೀರಿನಿಂದಾಗಲಿ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವದು.

ಹಾಸಿಗೆ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಗು, ಬಟ್ಟೆ, ಜನಿವಾರ, ಕಮಂಡಲು- ಇವು ಅವರವರ ವಸ್ತು ಅವರವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇವು ಅಶುದ್ಧ. ಒಂದೇ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟು ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದೇ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಬೇರೊಬ್ಬರ ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಪಂಚೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು. ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜುವದು, ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸುವದು, ಉಗುರು ತೆಗೆಯುವದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಯೇ ನಂತರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಗುರು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಪಂಚಾರ್ದ್ರನಾಗಿಯೇ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಐದು ದೇಹದ ಅವಯವ ತೊಳೆದು ಕೊಳ್ಳದೇ ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಎರಡುಕೈ, ಎರಡುಕಾಲು, ಮುಖ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಮಾಡಿಯೇ ಭೋಜನ, ಉಪಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ದೇವತೆಗಳ ಆಜ್ಞೆ, ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅನುಶಾಸನವನ್ನು, ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು, ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದವರ ಮಾತನ್ನು, ಶೋತ್ರಿಯರ ವಚನವನ್ನು ಮೀರಬಾರದು. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ, ಅಥವಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಗ ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡು, ದೇವರಗುಡಿ, ದ್ವಿಜ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವನಸ್ಪತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಗೋ ಮತ್ತು ದ್ವಿಜ, ಬೆಂಕಿ, ದ್ವಿಜ, ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ದ್ವಿಜರು. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಇವರ ನಡುವೆ ಹಾದು ಹೋಗಬಾರದು. ನದಿತೀರ, ಸಮುದ್ರದಂಡೆ, ಅರಳೆ, ಬಬ್ಬಿ ಮುಂತಾದ ಗಿಡಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹೂವಿನ ತೋಟ ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಕೂಡದು. ಇದರಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಂದಿರ, ದನಕಟ್ಟುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ರವಿವಾರ, ಮಂಗಳವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಂಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಾರದು.

ತನ್ನ ದೇಹದ ಅವಯವಗಳನ್ನು, ಗುರುವಿನ ಆಸನವನ್ನು, ವಾದ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಶ್ರೋತ್ರಿಯ, ದೇವರು, ಗುರು, ರಾಜ, ತಪಸ್ವಿ, ಕುಂಟ, ಕುರುಡ, ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು, ಇವರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬಾರದು. ಗುರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ಜ್ಞಾನಿ, ರಾಜ, ರೋಗಿ, ಭಾರಹೊತ್ತವ,

ದುರ್ಬಲ, ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ದಾರಿಬಿಡಬೇಕು. ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಜಾಗ ನೀಡಬೇಕು. ರಾಜ, ಜ್ಞಾನಿ, ವೈದ್ಯ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಎಂದೂ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಾರದು. ಗುರುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬಾರದು. ಪತಿತ, ಮಹಾರೋಗಿ, ಗೋಮಾಂಸತಿನ್ನುವವ, ಜಾತಿಕೆಟ್ಟವ, ತಲೆಕೆಟ್ಟವ ಇಂಥವರಿಂದ ದೂರ ಇರಬೇಕು.

ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ನೇಹ ಸಲಿಗೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಗನ ಹೆಂಡತಿ, ಸೋದರನ ಮಡದಿ, ತನ್ನ ಮಗಳು, ಪರಸ್ತ್ರೀ, ಗುರುಪತ್ನಿ ಇವರನ್ನು ತಾರುಣ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೋಡಬಾರದು, ಮುಟ್ಟಬಾರದು, ಅವಶ್ಯಕ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹರಟೆ ಮಾತುಕಥೆ ಆಡಬಾರದು. ಅವರೊಡನೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮುಖಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು. ಮೀನ, ಮಾಂಸ, ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅನಿಷಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಳಸಿದ್ದು, ಎಂಜಲು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಉಣ್ಣಬಾರದು. ದುರಾಚಾರಿಯಾದ ಜನರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬಾರದು. ಕೋಪಿಷ್ಠರೂ, ಪತಿತರೂ, ಅಯೋಗ್ಯರೂ ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಸೋದರಮಾವಂದಿರು ತನಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದರೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಆಸನಕೊಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸಬೇಕು. ಎಣ್ಣೆ ಬಳೆದು ಕೊಂಡವ, ಮೈಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದವ, ಒದ್ದೆ ಉಟ್ಟವ. ರೋಗಗ್ರಸ್ತ, ದುಃಖಿತ, ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತ, ಹೊರೆಹೊತ್ತವ, ಪೂಜೆಮಾಡುವವ, ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟ, ಹೆಂಗಸರೊಡನೆ ಸರಸಾಲಾಪದಲ್ಲಿ ಇರುವವ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸುವವ, ಹೂ, ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬಾರದು.

ಆಚಮನ ವಿಧಿ

ತಲೆಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕಿವಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಚಂಡಿಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ, ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆಯದೆ, ಆಚಮನ ಮಾಡಬಾರದು. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ, ಯಜ್ಞೋಪವಿತವಿಲ್ಲದೆ, ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತು, ಕಚ್ಚೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಬಾರದು. ಒದ್ದೆಗಾಲಿನಿಂದ ಮಲಗಬಾರದು. ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನವಿಲ್ಲದೆ ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ, ಶಯನ ಎರಡೂ ನಿಷಿದ್ಧ. ಪಶ್ಚಿಮ, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜಬಾರದು. ಉತ್ತರ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ತಲೆ ಮಾಡಿ ಮಲಗಬಾರದು. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸು, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರೇತತ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ರೋಗಿ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸು ಸಂಪತ್ತು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವ ಭೋಗ, ಎರಡು ಸಲ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಭೋಜನ, ಮೂರು ಸಲ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ದೈತ್ಯಭೋಜನ, ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಉಂಡರೆ ಶವ ಭೋಜನ. ಒಳ್ಳೆಯ ದಾನ, ಮೃದು ಮಧುರ ಮಾತು, ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಅನ್ನದಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ದೈವೀ ಗುಣವುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಬಂದ ಪುಣ್ಯ

ಜೀವಿಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಜಿಪುಣತನ, ಸ್ವಜನ ದ್ರೋಹ, ಕೊಳಕುಬಟ್ಟೆ, ದುಷ್ಟರ ಸ್ನೇಹ, ಮುಂಗೋಪಿ ಸ್ವಭಾವ, ಬಿರುಸು ಮಾತು ಇವು ನರಕದಿಂದ ಬಂದ ನರನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು.

ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಹ ಮಾತು, ಕೋಮಲ ಮನಸ್ಸು, ಅಂತಃಕರಣ ಸ್ವಭಾವ ಇವು ಧರ್ಮಬೀಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ದಯಾಶೂನ್ಯ ಮನಸ್ಸು, ಕರಗದಂಥ ಕಠೋರ ಮಾತು, ಪಾಪ ಬೀಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಈ ಸದಾಚಾರದ ಹಿತ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದವನು ಕೇಳಿದವನು ಸದಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಪೂರಿತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಸದಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬ ನಲವತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸೇವೆಯ ಮಹತ್ವ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೭

ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ

ಯತ್ಪುಣ್ಯಮಧಿಕಂ ಲೋಕೇ ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತಂ ।
ತದ್ವದ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ವಿಪ್ರ ಯತ್ಕೃತಂ ಪೂರ್ವ ಪೂರ್ವಕೈಃ ॥

ಭೀಷ್ಮ :- ಪೂಜ್ಯ ಪುಲಸ್ತ್ಯರೆ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯವು ಅಧಿಕವಾದುದು? ಹಿಂದಿನ ಪೂರ್ವಿಕರು ಯಾವುದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಪುಲಸ್ತ್ಯ :- ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಸರ ಶಿಷ್ಯರು ಗುರುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ. ''ಗುರುಗಳೆ; ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಮವಾದ ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಯಾವದು? ಯಾವ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಗಳು ತಾವಾಗಿ ಲಭಿಸುವವು-ಮಾನವನಿಗೆ? ಭೂಲೋಕದ ಬಡವರು ಬಲ್ಲಿದರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಯಾವದು? ಯಾವ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ನರನು ಪೂಜ್ಯನಾಗುವನು? ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿರಿ. ಶಿಷ್ಯರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಮಹಾಮುನಿ ವೇದವ್ಯಾಸರು 'ಪಂಚಾಖ್ಯಾನ' ಎಂಬ ರಹಸ್ಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಪಂಚಾಖ್ಯಾನ

ಪಿತ್ರೋರರ್ಚಾಽಥ ಪತ್ಯುಶ್ಚ ಸಮಃ ಸರ್ವಜನೇಷು ಚ ।
ಮಿತ್ರಾದ್ರೋಹೋ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿರೇತೇ ಪಂಚ ಮಹಾಮುಖಾಃ ॥

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆ, ಒಡೆಯನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಸರ್ವಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವದು, ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯದಿರುವದು. ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಇವು ಐದು 'ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪಂಚ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ

ಒಂದೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ, ತಾಯಿ ತಂದೆಯೇ ಧರ್ಮ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಪಿತೃಗಳಸೇವೆ ದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ಸು. ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರೆ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವರು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರೆ ನಿತ್ಯವೂ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನದ ಫಲ.

ಸರ್ವತೀರ್ಥಮಯೀ ಮಾತಾ ಸರ್ವದೇವಮಯಃ ಪಿತಾ ।
ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವ ಯತ್ನೇನ ಪೂಜಯೇತ್ ॥

ತಾಯಿಯು ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪಳು. ತಂದೆಯು ಸರ್ವದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಚೈವ ಯಸ್ತು ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ।
ಪ್ರದಕ್ಷಣೀಕೃತಾ ತೇನ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾ ವಸುಂಧರಾ ॥

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಅಡಿಯ ಹುಡಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಮೈ ಮೇಲೆಯೂ ಧರಿಸಿದವನು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರ ಕಾಲು ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಪಾಪರಾಶಿಯು ನಾಶವಾಗುವದು. ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿದವ ಪುರುಷಾಧಮ. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದವರೆಗೂ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ನಿಯತವಾಸ. ಪಿತೃಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡದೆ ಊಟ ಮಾಡುವ ಪಾಪಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಾಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಕೊಳೆಯುವ -

ತಂದೆ ಮುದುಕನಿರಲಿ, ರೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ, ಹಣಗಳಿಸಲು ಅಶಕ್ತನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಕುರುಡನಿರಲಿ, ಕಿವುಡನಿರಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಅವನನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದು ಅಂತಹ ದೀನರಾದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೂ, ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸಿದರೂ ಏನು ಫಲ-ಮಾನವ ಜಂತುವಿಗೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಒಂದು ಸತ್ಯ ಘಟನೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ- ಕೇಳಿರಿ.

ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ನರೋತ್ತಮನೆಂದು ಅವನ ಹೆಸರು. ಅವನು ತನ್ನ ಮುದಿ ವಯಸ್ಸಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ. ಅವರ ಸೇವೆ ಬಿಟ್ಟು ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟ. ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ; ದೇವರ ಧ್ಯಾನಗೈದ ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಅವನ ತಪಸ್ಸು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ತಪಃಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಕ್ಷಣ ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ತುಂಬ ಮದತುಂಬಿತು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. 'ನನಗೆ ಸಮಾನ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳಾರು? ನನ್ನಂಥ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯಾರು ?' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೀಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ-ಆ ನರೋತ್ತಮ. ಅವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡವರೆಲ್ಲರ ಎದುರು 'ನನ್ನಂತಹ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾರು ? ನನಗೆ ಸಮಾನರಾದವರು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಅವನು ದೊಡ್ಡ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ಬಕಪಕ್ಷಿಯು ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಲಸು ಮಾಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು.

ತಕ್ಷಣವೇ ಸಿಡಿದು ನಿಂತ - ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. 'ಈಗಲೇ ಸತ್ತುಹೋಗು' ಎಂದು ಹಿಡಿಶಾಪ ಹಾಕಿದ ಆ ಬಡಪಾಯಿಯ ಮೇಲೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಬಕ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಅದರ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಮೈ ಹಿಡಿ ಬೂದಿಯಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಗಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿಬಿಟ್ಟಾಗ ಅವು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಆಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿತು.

ಗಚ್ಛ ಬಾಡವ ಚಾಂಡಾಲಂ ಮೂಕಂ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಂ ।
ತತ್ರ ಧರ್ಮಂ ಚ ಜಾನೀಷೇ ಕ್ಷೇಮಂ ತೇ ತದ್ವಚೋ ಭವೇತ್ ॥

'ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ! ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ಮೂಕನೆಂಬ ಚಾಂಡಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು, ಅವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.' ಆ ನಭೋವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ವಾಯಿತು. ದೇವ ವಾಣಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಮೂಕನೆಂಬ ಚಾಂಡಾಲನ ಮನೆಯನ್ನು ಅವನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದನು-

ಅಲ್ಲಿ ಈ ದ್ವಿಜನು ನೋಡಿದ್ದೇನು ! ಆ ಹೊಲೆಯ ಮುದುಕರಾದ ತಾಯಿಯನ್ನು ತಂದೆಯನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದ-ಅವನ ಪಿತೃಸೇವೆಯ ಪರಿಚರ್ಯೆಯ ಪರಿಯನ್ನು. ಆಗ ಚಳಿಗಾಲ, ಅವರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ನೀರು, ಉಡಲು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಬಟ್ಟೆ, ಉಣ್ಣಲು ಅವರು ಬಯಸಿದ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ, ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಹಾಲು, ಮೇಲೆ ತಾಂಬೂಲ, ಅನಂತರ ಕಾಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಪಾದಸೇವೆ, ಪ್ರಹರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ರುಚಿ ಶುಚಿಯಾದ ಖೋವಾ. ಫೇಡಾ ಮುಂತಾದ ಉಪಹಾರ. ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತನೆಯ ಹಾಸುಗೆ, ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಹೊದಿಕೆ. ಹೀಗೆ ಶೀತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಅವನ ಪಿತೃ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ.

ಮುಂದೆ ವಸಂತಕಾಲ ಬಂದಿತು. ಆ ಬಿಸಿಲುಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಪಿತೃಗಳ ಮೈಗೆ ಸುಗಂಧ ಚಂದನದ ಲೇಪ. ಸುವಾಸನೆ ಹೂಗಳ ಮಾಲೆ - ಕೊರಳಲ್ಲಿ, ತಂಪು ಪಾನೀಯಗಳು- ಆಗಾಗ ಕುಡಿಯಲು. ಹಗಲಿರುಳು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೀಸಣಿಕೆಯಿಂದ ತಂಗಾಳಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಾಯಾಗಿ ತೀಡುವಂತೆ ಮಾಡುವದು. ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮೈಗೆ ಮಳೆ ನೀರು ಹತ್ತದಂತೆ, ಕಾಲಿಗೆ ಕೆಸರು ಮೆತ್ತದಂತೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ರಕ್ಷಣೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸೇವೆ, ಹಗಲಿರುಳೂ ಕೈಂಕರ್ಯ, ಅವರ ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಭೋಜನ ಅವರು ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟದ್ದೇ ಇವನ ಊಟ ಉಪಹಾರ. ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಇವನಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ. ಇಂತಹ ಅಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರಂತರ ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವನ ಮನೆಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಅಂತರಿಕ್ಷದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಚಾಂಡಾಲನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ದ್ವಿಜನ ರೂಪದಿಂದ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ತುಳುಕುವ ತೇಜದಿಂದ ಆ ಮಂದಿರವೆಲ್ಲವೂ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು

ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು - ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ. ಅವನು ಆ ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನನ್ನು 'ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಾ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಕರೆದ. ಆದಕ್ಕೆ ಆ ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲ ''ಸ್ವಾಮಿ, ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ನನಗೆ ಈಗ ಪುರುಸೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಈಗ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಾನು ಬರಲಿ? ಈ ನನ್ನ ದೇವ ದೇವಿಯರನ್ನು ಮೊದಲು ಪೂಜಿಸುವೆನು, ಅನಂತರ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಯಾವುದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ಅನಂತರ ನಿಮ್ಮ ಅತಿಥ್ಯ ಮಾಡುವೆನು'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಈ ಚಾಂಡಾಲನ ಉತ್ತರದಿಂದ ಆ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ. ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡ- ''ದ್ವಿಜನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ಕೆಲಸ ನಿನಗೇನಿದೆ?'' ಆ ಮೂಕ ಶಾಂತವಾಗಿಯೇ ನುಡಿದ- ''ದ್ವಿಜನೇ! ಏಕೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿದುಬೀಳುವಿ? ನಾನು ಆ ಬಕಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಕೋಪ, ತಾಪ ಆ ಬಕದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ. ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕ್ರೋಧ ನಡೆಯಲಾರದು. ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುವದಿಲ್ಲ, ಒದ್ದೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಗುವದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ.'' ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವಿ, ಕೆಲ ಸಮಯ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು, ಅಥವಾ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊ. ನಾನು ನನ್ನ ಪಿತೃಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿನಗೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು, ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು.''

ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಪಿತೃ ಸೇವೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆಗ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ವಿಷ್ಣುವು ಹೊರಗೆ ಬಂದನು. ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು- ''ನಾನು ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೂ ಅತ್ತ ಬರುವದಿದ್ದರೆ ಬಾ. ನಾನಂತೂ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.'' ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಿಸಿದ ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ. ಇವನೊಡನೆ ಹೋಗುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನಿಸಿತು. ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ನರೋತ್ತಮ. ''ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ದ್ವಿಜ. ಆದರೂ ನೀನು ಇರುವುದು ಆ ಚಾಂಡಾಲನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಇವನ ಮನೆತುಂಬ ಬರಿ ಹೆಂಗಳೆಯರು. ಇಂಥ ಮಹಿಳಾಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರಲು ಏನು ಕಾರಣ?'' ಆ ದ್ವಿಜನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಸುನಗುತ್ತ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿದ - ''ಅಯ್ಯಾ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪರಿಶುದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಪತಿವ್ರತಾ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೀತು.''

ನರೋತ್ತಮ :- ಅಪ್ಪಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ, ಆ ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀ ಯಾರು? ಅವಳಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷವೇನು ? ಅವಳು ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಯೇ ? ನಾನು ಏಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಹರಿರುವಾಚ

ನದೀನಾಂ ಜಾಹ್ನವೀ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಪ್ರಮದಾನಾಂ ಪತಿವ್ರತಾ ।
ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರಜಾಪಾಲೋ ದೇವಾನಾಂ ಚ ಜನಾರ್ದನಃ ॥

ಹರಿ :- ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯೂ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯೂ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯೂ, ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಾರ್ದನನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರು.

ಪತಿವ್ರತಾ ಚ ಯಾ ನಾರೀ ಪತ್ಯುರ್ನಿತ್ಯಂ ಹಿತೇ ರತಾ ।
ಕುಲದ್ವಯಸ್ಯ ಪುರುಷಾನುದ್ಧರೇತ್ಸಾ ಶತಂಶತಂ ॥

ಯಾವ ಹೆಂಗಸು ಗಂಡನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಯೋ ಅವಳೇ ಪತಿವ್ರತೆಯು. ಆಕೆಯು ಹೊಕ್ಕ, ಹೆತ್ತ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ತಲೆಗಳನ್ನು ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ

ವಿಪ್ರಉವಾಚ

ಪತಿವ್ರತಾ ಭವೇತ್ಕಾ ವಾ ತಸ್ಯಾಃ ಕಿಂ ವಾ ಚ ಲಕ್ಷಣಂ ।
ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ದ್ವಿಜಶಾರ್ದೂಲ ಯಥಾ ಜಾನಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ ॥

ವಿಪ್ರ :- ಪತಿವ್ರತೆ ಯಾರು? ಅವಳ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು? ಅವಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳು.

ಹರಿರುವಾಚ

ಪುತ್ರಾಚ್ಛತಗುಣಂ ಸ್ನೇಹಾದ್ರಾಜಾದೇಶ್ಚ ಭಯಾದಥ ।
ಆರಾಧಯೇತ್ಪತಿಂ ಶೌರಿಂ ಯಾ ಪಶ್ಯೇತ್ಸಾ ಪತಿವ್ರತಾ ॥

ಹರಿ :- ಮಗನಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ನೂರರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ, ರಾಜನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಯವನ್ನೂ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ಅವನನ್ನು ವಿಷ್ಣುವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಯಾವಳು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾಳೆಯೋ ಅವಳೇ ಪತಿವ್ರತೆಯು.

ಕಾರ್ಯೇ ದಾಸಿ ರತೌ ವೇಶ್ಯಾ ಭೋಜನೇ ಜನನೀಸಮಾ ।
ವಿಪತ್ಸು ಮಂತ್ರಿಣೀ ಭರ್ತುಃ ಸಾ ಚ ಭಾರ್ಯಾ ಪತಿವ್ರತಾ ॥

ಹರಿ:- ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆಳಾಗಿಯೂ, ರತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಯಾಗಿಯೂ, ಊಟದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಯೂ ಗಂಡನಿಗೆ ನೆರವಾಗಿರುವವಳು ಪತಿವ್ರತೆಯು.

ಭರ್ತುರಾಜ್ಞಾಂ ನ ಲಂಘೇದ್ಯಾ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಕರ್ಮಭಿಃ ।
ಭುಂಕ್ತೇ ಪತೌ ಸದಾ ಚಾತ್ತಿ ಸಾ ಚ ಭಾರ್ಯಾ ಪತಿವ್ರತಾ ॥

ಗಂಡನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು, ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಮೀರದೇ ಗಂಡನು ಊಟ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡುವ ಹೆಂಡತಿಯು ಪತಿವ್ರತೆಯು. ಪತಿಯು ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆಯೇ ರಮಿಸಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿರಲಿ ಮತ್ಸರ, ಅಸೂಯೆ, ಕೋಪ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸೇವೆಗೈಯುವ ಸತಿಯೇ ಪತಿವ್ರತೆ ಎನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಳ್ಳೇ ವೇಷ, ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದ ಸುಂದರ ಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆ, ಸೋದರ ಇಲ್ಲವೆ ಮಗನೆಂದು ಯಾವ ಮಾನಿನಿ ಮಣಿಯು ತಿಳಿಯುವಳೋ ಅವಳೇ ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆ.

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾ, ನೀನು ನೋಡ ಹೊರಟ ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ಇಂತಹ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಸತೀಮಣಿ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಎಂಟು ಜನ ಸವತಿಯರು. ಅಷ್ಟು ಜನ ಸಪತ್ನಿಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಪತಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಅವಳ ಹೆಸರು - ಶುಭಾ. ತುಂಬು ಯೌವ್ವನ,

ಅಪರಿಮಿತ ದಯೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಸುಸಂಪನ್ನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ- ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ. ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಳು ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ನೀನು ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೇಳು. ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಿ ಭಗವಂತ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ. ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯೇ ಅಚ್ಚರಿ ! ಹಾಗೆಯೇ ಹುಡುಕುತ್ತ ನಡೆದ. ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿದ. ಅಲ್ಲಿ 'ಶುಭಾ' ಎಂಬ ಶುಭನಾಮದ ಪತಿವ್ರತೆ ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ.

ಒಳಗೆ ಇದ್ದ ಈ ಸತೀಮಣಿಗೆ ಈ ದ್ವಿಜನ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು. ದ್ವಿಜನು ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಂಡ. ಆನಂದದಿಂದ ಮುಖ ಉಲ್ಲಸಿತವಾಯಿತು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ -

ದ್ವಿಜ :- ''ಅಮ್ಮಾ, ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಹೇಳು, ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು-ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಹೇಳು.'' ಇವನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಮ್ರತೆಯಿಂದಲೇ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು- ಆ ಪತಿ ಪರಾಯಣೆ. ''ಪೂಜ್ಯರೆ, ನನಗೆ ಈಗಲೇ ನನ್ನ ಪತಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮನ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರಳಲ್ಲ. ಏನೇ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಅನಂತರ ನೋಡೋಣ. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೂ ನೀವು ನನ್ನ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಮೊದಲು ನನ್ನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಆಮೇಲೆ'' ಅವಳ ಮಾತು ಅವಮಾನವೆನಿಸಿತು ಆ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ. ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ. ಸಿಡಿದು ನುಡಿದ-

''ನನಗೆ ಈಗ ಹಸಿವೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ಬಾಯಾರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಶ್ರಮವೂ ಆಗಿಲ್ಲ- ಈ ನನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕೆ. ಮೊದಲು ನಾನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ - ಶಾಪವನ್ನು. ಆಗ ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ನುಡಿದಳು. ''ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾ, ನಾನೇನು ಆ ಬಕಪಕ್ಷಿ ಎಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ? ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ಬೇಕಾದರೆ ತುಲಾಧಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸು. ಅವನು ನಿನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವನು'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದವಳೆ, ಅವಳು ಹೊರಟು ಹೋದಳು - ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ. ನರೋತ್ತಮನು ಆಚೀಚೆ ನೋಡಿದ. ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ಪತಿಸೇವೆಗಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಾಣಿಸಿದ - ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ. ನರೋತ್ತಮ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ. ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ಇವನೊಬ್ಬನಾದರೂ ಇರುವನಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂತೋಷ ವಾಯಿತು. ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೇಳಿದ -

''ಅಯ್ಯಾ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆ ಬಕ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಲ್ಲಳು? ಮತ್ತು ಆ ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನಾದರೂ ನನ್ನ ಹಾಗೂ ಆ ಬಕಪಕ್ಷಿಯ ನಡುವಿನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಇಷ್ಟು ದೂರ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೇಗೆ ಅರಿತಿದ್ದಾನೆ? ಆ ಚಾಂಡಾಲ ಹಾಗೂ ಈ ಪತಿವ್ರತೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು? ಇದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರ ಎನಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅಚ್ಚರಿ ಯಾವುದು !''

ದ್ವಿಜ :- ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುವ ಪ್ರಮೇಯವೇನಿಲ್ಲ. ಅತಿಶಯ ಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ತಾನಾಗಿಯೇ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಸದಾಚಾರದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ನಿನಗೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ನಿನಗೆ ಏನೆಂದಳು? ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು.

ನರೋತ್ತಮ :- 'ತುಲಾಧಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಇಡು' ಎಂದು ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದಳು. ದ್ವಿಜರೂಪಿ ಭಗವಂತ:- ಹಾಗೊ! ಮುನಿಪುಂಗವರೆ, ಅದು ನಿಜವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬನ್ನಿ. ನಾನು ಈಗ ಆ ತುಲಾಧಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನರೋತ್ತಮ ಆ ವಿಪ್ರವೇಷಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಡೆದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನರೋತ್ತಮನು ಆ ನಾರಾಯಣರೂಪಿ ದ್ವಿಜನನ್ನು 'ತುಲಾಧಾರನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಭಗವಂತ :- ಆ ತುಲಾಧಾರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ. ಜನನಿಬಿಡವಾದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನೊಂದು ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊಡುವದು-ಕೊಳ್ಳುವದು- ಈ ಎರಡೂ ವ್ಯವಹಾರ ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗ ಅವನ ಕಸುಬಾದರೂ ಅವನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸುಳ್ಳಾಡಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟತನ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿನಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಕೃತಿಯಿಂದ ಅಪಕಾರ ಎಸಗುವದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳಂತೂ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರದ ಅಂಕುರವೂ ಇಲ್ಲ ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮವೇ ಅವನ ಗುರಿ. ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಿತಚಿಂತನೆಯೇ ಅವನ ಜೀವನದುಸಿರು. ಕಲ್ಲು-ಕಾಂಚಾಣ, ಮಣ್ಣು-ಮಣಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನ.

ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ವ್ಯಾಪಾರ, ಅಕ್ಕಿ, ತುಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆ, ಉಪ್ಪು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವನು ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಅಂಗಡಿಯಿಂದಲೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ತುಲಾಧಾರ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ತುಲಾಧಾರನ ಮನೆ ಬಂದಿತು. ವಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮಾರಾಟಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ತುಲಾಧಾರ ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆ, ಹುಳಕು ಹಲ್ಲು, ನೋಡಲು ಅಂತಹ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳ ಬಂದವರ ಮುಖನೋಡಿ ಅವರಂತೆಯೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಅವರು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಣ ಹಾಗೂ ವರ್ಗಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪುರುಷರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಕುರಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ತುಲಾಧಾರನು ಈ ನರೋತ್ತಮ ದ್ವಿಜನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಮಧುರಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು. ''ನೀವು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಯವರು? ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ'' ಎಂದು.

ನರೋತ್ತಮ :- ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ತುಲಾಧಾರ :- ಈ ಎಲ್ಲ ಜನ ಜಂಗುಳಿ ನನ್ನ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ ನೆರೆದಿರುವವರೆಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ವಿರಾಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜನ ಗಲಾಟೆ ಈಗ ಮುಗಿಯುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಸರಿ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಈ ಗೊಂದಲ ಇದ್ದದ್ದೇ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೀಗ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು.

ನಿನಗೆ ಧರ್ಮ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಧರ್ಮರತ್ನಾಕರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗು. ನಿನ್ನಿಂದ ಬಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು, ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಗುವದನ್ನು, ಈಗ ಆ ಬಾನ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಶೋಷಣ ಕಾರ್ಯ ನಿಂತದ್ದನ್ನು ಆ ಧರ್ಮರತ್ನಾಕರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲನು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವದೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಧ್ಯೇಯ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ತುಲಾಧಾರನು ತನ್ನ ಕೊಡಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ಆಗ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಯೋಚನೆಗಿಟ್ಟಿತು. 'ಆ ಧರ್ಮಾಕರನ ಮನೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಹೇಗೆ?' ಹೀಗೆ ಅವನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ವಿಪ್ರವೇಷಧಾರಿ ವಿಷ್ಣುವು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿದ 'ನಾನು ಧರ್ಮಾಕರನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ, ನೀನೂ ಬಾ,' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನರೊತ್ತಮ ಆ ದೇವೋತ್ತಮ ದ್ವಿಜನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪಿಸು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ-

ನರೋತ್ತಮ :- ಏನಯ್ಯ, ಈ ತುಲಾಧಾರನಿಗೆ ಸ್ನಾನವಿಲ್ಲ; ಸಂಧ್ಯೆಯಿಲ್ಲ; ದೇವಪೂಜೆಯಿಲ್ಲ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಯಿಲ್ಲ. ಶರೀರವೇ ಕೊಳೆಗಟ್ಟಿದೆ. ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಶುದ್ಧ, ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅವಲಕ್ಷಣ. ಆದರೆ ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ವಿಲಕ್ಷಣ. ನನ್ನ ಸುದ್ಧಿ ಸಮಾಚಾರ ಪೂರ್ತಿಗೊತ್ತು ಅವನಿಗೆ, ನಾವಿರುವದು ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ. ಇವನಿಗದು ಬಹುದೂರಾಂತರ. ಆದರೂ ಇವನು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅಷ್ಟು ದೂರ ಸಂಭವಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡಂತೆ ಹೇಳಲು ಇವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ನನ್ನ ಕೌತುಕಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

ವಿಪ್ರವೇಷದ ವಿಷ್ಣು :- ಸತ್ಯ, ಸಮದೃಷ್ಟಿ, ಹಾಗೂ ಪಿತೃಸೇವೆಗಳಿಂದ ಅವನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ; ಮುನಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಆದುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದಾಗುವದನ್ನು ಈಗಲೇ ಅರಿಯುತ್ತಾನೆ ಈಗ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದರೂ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದಂತೆ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆ ಸತ್ಯ ಸಮದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಪಿತೃಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ. ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮಿಕ್ಕ ಧರ್ಮ ಯಾವುದಿದೆ? ಸುಳ್ಳಿಗಿಂತ ಘೋರ ಪಾಪ ಯಾವುದಿದೆ ? ಶತ್ರು, ಮಿತ್ರ, ಉದಾಸೀನ, ಇವರು ಮೂವರನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ನೋಡುವದೇ ಸಮದೃಷ್ಟಿ. ನಿಜವಾದ ಸಮ ಎಂದರೆ ಸರ್ವರನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ನೋಡುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಸರಿ !

'ಯಸ್ಯೈವ ಮಾನಸೇ ನಿತ್ಯಂ ಸಮಃ ಸ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ।'

ಇಂತಹ ಸರ್ವಸಮನಾದ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ 'ಸಮನಾದ' ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಗೈಯುವವನೇ 'ಸಮದೃಷ್ಟಿ'. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರವಶನಾದ ಭಗವಂತ ಇಂತಹ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ ತಾನಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಗವದನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ನರನಿಗೆ ಯಾರು ಸಮ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ? ಅವನು ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿ ಅಂಥವರಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ತು ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತುಲಾಧಾರನ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ಧರ್ಮಾಕರ ಅಥವಾ ಅದ್ರೋಹಕನ ವೃತ್ತಾಂತವೇನು? ತಿಳಿಸು.

ವಿಷ್ಣು :- ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನಿದ್ದ, ಅವನ ಮಡದಿ ತಾರುಣ್ಯದಿಂದ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಲೋಭನೀಯ ಲಾವಣ್ಯ ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿನಿಂತಿತ್ತು, ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದವರಿಗೆ 'ಇವಳೇನು ಕಾಮನ ರತಿಯೋ! ಇಂದ್ರನ ಶಚಿಯೋ!' ಎಂದು ಸಂದೇಹ ಬರುವಷ್ಟು ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದಳು ರೂಪದಿಂದ. ಅವಳ ಹೆಸರು ಕೂಡ 'ಸುಂದರಿ' ಎಂದೇ ಇದ್ದಿತು. ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅವಳ ಮಂಗಲನಾಮವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿತ್ತು. ರೂಪದಿಂದಲೂ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಸುಂದರಿಯಾದ ಆ ಮಡದಿ ಎಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಆ ಅರಸುಕುಮಾರನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಆ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಯೋಚನೆಗಿಟ್ಟಿತು. 'ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ಈ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಡಲಿ ನಾನು ಬರುವವರೆಗೆ? ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ಅವಳು ಅಕ್ಷತಳಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತಳಾಗಿ ಇರುವಳು?' ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಾಣವೇ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಮೈಕೊಡವಿ ಎದ್ದ - ಆ ರಾಜಕುಮಾರ ನೇರವಾಗಿ ಧರ್ಮಾಕರ ಅಥವಾ ಈ ಅದ್ರೋಹಕನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅವನಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡ.

ರಾಜಕುಮಾರ :- ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, ನಾನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೆಲದಿನ ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನನ್ನ ಸತೀಮಣಿ ರೂಪದ ಖಣಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಪ್ಪಗಿಣಿ. ಇಂತಹ ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರಳಾದ ಮಡದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಲಿಕ್ಕೂ ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಪರಪುರುಷ, ಪುಣ್ಯ ಮೂರ್ತಿ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಡದಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರುವಳೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸ ನನಲ್ಲಿದೆ. ಇವಳನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಪಕರಿಸು.

ಅದ್ರೋಹಕ :- ಅಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನ ಈ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೇನೊ ಕೃತಜ್ಞ, ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡು. ನಾನು ನಿನಗೆ ತಂದೆಯಲ್ಲ; ಸೋದರನಲ್ಲ. ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಯಾವ ಬಾಂಧವ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯ ಬಂಧು ವರ್ಗದ ಸಂಬಂಧವೂ ನನಗೆ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವಳ ತವರುಮನೆ, ಅತ್ತೆಮನೆ ಯಾವ ಬಳಗಕ್ಕೂ ಹತ್ತದ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ

ಯಾವದೇ ಬಂಧು ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಸೇರದ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ರೂಪವತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಇರಿಸುವಿ? ಏಕೆ ಇರಿಸುವಿ? ಅಪರಿಚಿತನೂ, ಅಬಾಂಧವನೂ ಆದ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಹೇಗೆ ಲಭಿಸುವದು?

ರಾಜಕುಮಾರ :- ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನನ್ನಂತೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕನಿಲ್ಲ; ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಿಲ್ಲ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಬಳಿಗೆ ಬಂದದ್ದು - ನನ್ನ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೋಗಲು.

ಅದ್ರೋಹಕ :- ರಾಜನ್, ಈ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಿಯೇ ಸರಿ. ಇವಳನ್ನು ಯಾವ ಗಂಡಸು ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮರ್ಥನು? ಆದುದರಿಂದ ಇವಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಡುವದು ಬೇಡ. ಅನಂತರ ಬಯ್ಯುವದೂ ಬೇಡ.

ರಾಜಕುಮಾರ :- ಮಹಾನುಭಾವ, ನಾನು ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕದೇ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಶೀಲ, ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತೇ ಮಡದಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಹೀಗೆ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಡ. ಇವಳು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ.

ಅದ್ರೋಹಕ :- ರಾಜಕುಮಾರ, ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ರಸಿಕಾಗ್ರಣಿಗಳು ಬಹಳ ಇಲ್ಲಿಯ ಓಣಿ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಮುಕರ ಹಿಂಡು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಶೃಂಗಾರ ರಸ ರಂಗಿತವಾದ ನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಂದರಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು? ಬೇರೆಯವರ ಮಾತೇಕೆ, ನನಗೇ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುವದೊ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ? ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ದಾಸಿಯಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೆಂಡತಿಯಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.. ಅವಳನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ, ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ವಸ್ತು ಎಂದೇ ಇರಬೇಕು. ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಳು ಮರೆತು, ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಮರೆತು. ನನ್ನನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಅರಿತು, ನನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಇರುವದಾದರೆ ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ನೀನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಅದ್ರೋಹಕನ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಕುಮಾರನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದಿಗಿಲು ಗೊಂಡು - ತಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಏನೊ ಯೋಚಿಸಿದ. ಹೇಗೋ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ. ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ.

ರಾಜಕುಮಾರ :- ಅಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ರೂಪ ರಾಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ 'ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರು. ಈ ಅದ್ರೋಹಕನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಕೆಟ್ಟದೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬೇಡ. ಅವನ ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸುವದೊಂದೇ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದು ನನ್ನ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ. ತಿಳಿಯಿತೆ?' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಅದ್ರೋಹಕನು ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಅವಳೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಂಡನು. ದಾಸಿಯಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಸುಂದರಿ ಇವರ ನಡುವೆ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಎಂಬ ಯಾವ ಭೇದ ಭಾವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಲಗಿದಾಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂಗಾಂಗ ಸ್ಪರ್ಶವು ಇವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿದಾಗಲೂ, ಎಚ್ಚರವಿದ್ದಾಗಲೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಆ ಸುಂದರಿಯ ದೇಹವು ಪುಳಕಿತವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ತರುಣನಾದ ಈ ಅದ್ರೋಹಕನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಿಕಾರ. ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳ ಮೈ ತಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಸುಂದರಿಯ ಎದೆ ಇವನ ಮೈಗೆ ತಾಗಿದಾಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸ್ತನ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವವೇ ಮರುಕಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯ ಅಂಗಾಲಿಂಗನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಅದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಆಲಿಂಗನವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿ ಅವನು ಶಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನು ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಏಕಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ, ಜಿತಕಾಮನಾಗಿ, 'ಅಚಲೋಯಂ ಸನಾತನಃ' ಎಂಬಂತೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರನಾಗಿಯೆ ಉಳಿದ. ಸುಂದರಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಸೋದರಿ ಎಂದೇ ಬಗೆದು, ಅವಳಿಂದಲೂ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಲೂ ದೂರವೇ ಉಳಿದ. ಹೀಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ.

ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ, ಸುಂದರಿಯ ಗಂಡ ಮರಳಿ ಬಂದ ಆ ಊರಿಗೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದ, ಅವರಿವರನ್ನು ಕಂಡ. ಸುಂದರಿ ಅದ್ರೋಹಕರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಕೆಲವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದರು. ಅದ್ರೋಹಕನ ಮನಸ್ಥೈರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮ, ನಿರ್ವಿಕಾರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಯುವಕರು ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ಕೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಕಂಡಕಂಡಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ''ಮಹಾ ಪುರುಷ, ನೀನೇನೋ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಮಡದಿಯನ್ನು ಈ ಅದ್ರೋಹಕನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಹೋದೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು. ಆದರೆ ಅವನು ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಲಗುವದೆ! ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು, ತಾರುಣ್ಯದ ಗಂಡು ಏಕ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರೆ ಮನಸ್ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಉಳಿಯುವದೆ? ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ ಸಾಧ್ಯವಾದಿತೆ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಸುಂದರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯೂ ಇದೆ, ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀತೆ?''

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಜನರು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಆಡುವದು ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳು ಅದ್ರೋಹಕನ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಜನ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಅಪವಾದ, ಶಂಕೆ, ಕಲಂಕಾರೋಪಗಳಿಂದ ಅವನು ಸಂತ್ರಸ್ತನಾದ. ತಾನು ಇಷ್ಟು

ಮನೋನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ ಯಾವದೇ ಚಿತ್ತ ಚಾಂಚಲ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಮಡದಿಯ ಮೈಯನ್ನು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟದೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಜನ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿ, ಅವನ ಚಿತ್ತ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಯಿತು. ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಅವನ ತಲೆ ಕೆಡಿಸುವದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ಕೂಡಿಹಾಕಿದ. ಅದನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟ. ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ಚಿತೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಅದ್ರೋಹಕನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನೂ ಮಿತ್ರನನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖ 'ಉತ್ಫುಲ್ಲ ಕಲ್ಹಾರ.' ಮಿತ್ರನ ಮುಖ ಖಿನ್ನ, ವಿಷಣ್ಣ. ಈರ್ವರ ಭಾವ ಮುಖಚರ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಅದ್ರೋಹಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು - ''ಮಿತ್ರ, ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರ, ನೀನೇಕೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ?'' ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯಾದ ಅದ್ರೋಹಕ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ದೊರೆಯ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತೆಂದನು -

''ರಾಜಕುಮಾರ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕಠೋರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ, ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದೆ, ಯಾರಿಗೂ ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಜನಾಪವಾದದಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಈಗ ಜೀವನವೇ ದುರ್ಭರವೆನಿಸಿದೆ. ಲೋಕನಿಂದೆಯ ಈ ಕಲಂಕ ಪಂಕವನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಾನು ಬಾಳಲಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಅಗ್ನಿನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಅಗ್ನಿ ದಿವ್ಯವನ್ನು ಮೇಲೆ ಸುರರು ಕೆಳಗೆ ನರರು ನೋಡಲಿ.'' ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದವನೇ ಅದ್ರೋಹಕನು ರಾಜಕುಮಾರನ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಕಾಯದೆ ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿರುವ, ತಾನೇ ಮೊದಲು ಹೊತ್ತಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳು ಉರಿಯುವ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಶರೀರವನ್ನು ಕಬಳಿಸತೊಡಗಿದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಆಯಿತು. ದಹದಹಿಸುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಇವನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ. ದೇಹವನ್ನು ದಹಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಉರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಹೂಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆಗೈದರು. ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ. ಆದರೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ದುಷ್ಟ ಮಾತು ಹೇಳಿ, ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿದವರ ಮೈ ತುಂಬ ಕುಷ್ಠ ಬಿದ್ದು, ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಹುಳಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಕೈಹಿಡಿದು ಅಗ್ನಿ ಪೀಠದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅಂದವಾದ ಮಂದಾರ ವೃಕ್ಷದ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಬೆರಳು ಕಚ್ಚಿ ನಿಂತರು ಮುನಿ, ಮನುಜ, ದನುಜ, ದೇವತೆಗಳು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮರು. ಆದರದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದರು ಋಷಿಪುಂಗವರು.

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ದೇವ-ಮುನಿ-ಮಾನವವೃಂದ ವೃಂದಾರಕರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆ ಧರ್ಮಾಕರನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಗೌರವಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ 'ಅದ್ರೋಹಕ'ನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಆ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನ ಅಡಿಯ ಹುಡಿ ಹರಡಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು, 'ಸುಜಲಾ, ಸುಫಲಾ, ಸಸ್ಯ ಶಾಮಲಾ' ಆಗಿ ವಸುಂಧರೆ ಸುಂದರಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು.

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ''ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷ, ನಿನ್ನ ಶೀಲ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಗಳು ವಿಶ್ವವಿಶ್ರುತವಾಗಿವೆ. ಈ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಅವಳ ಪತಿಯಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸು. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೀನು ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಪರಿಗ್ರಹಿಸು. ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರ ಎದುರು-''

''ಇಂತಹ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಸಂಯಮಿ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ದೇವ, ದೈತ್ಯ, ಮನುಷ್ಯ, ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟ - ಜಾತಿ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಜನಾಂಗ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಮಾಕ್ರಾಂತರೇ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಾಮ. ಅಂತಹ ಅಜಿಂಕ್ಯನಾದ ಕಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಧೀರ - ಈ ಅದ್ರೋಹಕ. ಇವನು ಇಂದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಗೆದ್ದಂತೆ. ಇವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿರಂತರವೂ ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಪುಣ್ಯ; ನೋಡಿದರೂ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಇವನ ಸಹವಾಸಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.'' ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಮಾನಾ ರೂಢರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಾಣಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಧನ್ಯರಾದರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು. ಋಷಿ, ಮುನಿಗಳು ಕೂಡ ಆ ಅದ್ರೋಹಕ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ತೆರಳಿದರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಬಯಸಿದಾಗ ದೇವತಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ. ಮೂರು ಲೋಕದ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಾಕರ 'ಅದ್ರೋಹಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಆ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ದ್ವಿಜರೂಪಿ ಭಗವಂತನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ನರೋತ್ತಮ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಮಹದಾನಂದ ಆಯಿತು. ಅವನು ಆದರದಿಂದ ಅದ್ರೋಹಕನ ಬಳಿಗೆಬಂದು, ಧರ್ಮೋದ್ದೇಶ, ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅದ್ರೋಹಕನು-

'ವಿಪ್ರೋತ್ತಮಾ, ನೀನು ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. ಅವನು ಪರಮ ವೈಷ್ಣವ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಆಗುವದು. ಬಕದ ಮರಣ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತ್ರಶೋಷಣ, ನಂತರದ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಅಶೋಷಣ ಇವೆಲ್ಲದರ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಲ್ಲನು. ಇದಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥನು ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂಬ ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರಣಿ.' ಅದ್ರೋಹಕನ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನರೋತ್ತಮ ದ್ವಿಜನು ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂಬ ವೈಷ್ಣವನ ಹತ್ತಿರಬಂದನು. ದ್ವಿಜರೂಪಿ ಭಗವಂತನೇ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ. ಆ ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರಣಿಯು ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸು.

ಜ್ವಲಂತಮೂರ್ತಿ. ಶಾಂತ ಕಾಂತಿ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯ. ಸರ್ವದಾ ಧ್ಯಾನಲೀನ, ಅವನನ್ನು ಕಂಡೇ ನರೋತ್ತಮನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಉದ್ರೇಕವಾಯಿತು. ಬಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ, 'ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಬಹುದೂರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಡೆದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಆದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿರಿ.'

ವೈಷ್ಣವ :- ನರೋತ್ತಮ, ನೀನು ಭಾಗ್ಯವಂತ. ದಾನವ ವೈರಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿನಗೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನ. ಭಗವಂತನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹೀತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೂ ಅತೀವ ಹರ್ಷ. ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ಇಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಫಲಿಸುವದು ನಿನ್ನ ಮನೋರಥ. ನನ್ನ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬಾ. ನೋಡು ಈ ದೇವದೇವನ ಮಹಿಮೆ. ಅವನ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆ, ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗುವದು. ನಿನ್ನ ಬಾಳು ಶುಭಕರವಾಗುವದು.

ನರೋತ್ತಮ :- ಪೂಜ್ಯನೆ, ಎಲ್ಲಿರುವನು- ಆ ಭಗವಂತನು? ತೋರಿಸು ಆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು, ಬೀರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ.

ವೈಷ್ಣವ :- ಅಯ್ಯಾ, ತುಸು ಮುಂದೆ ಬಾ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಈ ದೇವರ ಕೋಣೆ ಪ್ರವೇಶಿಸು, ಕಣ್ಣು ತೆರೆದುನೋಡು - ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು, ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ - ಈ ಭವ ಬಂಧನದಿಂದ. ವೈಷ್ಣವನ ಈ ನಲ್ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಸದುಂಬಿತು ನರೋತ್ತಮನ ಹೃದಯ ಮುಂದುವರಿದ, ಅವನ ಮನೆಯ ದೇವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಯ ತಾವರೆಯ ತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಈವರೆಗೆ ನಡೆದುಬಂದ ದ್ವಿಜನೇ ಭಗವದ್ರೂಪದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಿವ್ಯ ಲಾಂಛನಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಕಂಡಕೂಡಲೇ, ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡ ನರೋತ್ತಮ. -

ಭಗವನ್, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದಿ. ಆದರೂ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಚರಣ ಕಿಂಕರಃ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಅನುಗ್ರಹ ಈಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸು.

ವಿಷ್ಣು :- ವಿಪ್ರವರ್ಯಾ ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿನಗೆ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯವಂತರ ದರ್ಶನಮಾಡಿಸಿದೆ. ಅಂಥವರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗ! ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ಪುಣ್ಯ! ಹೊಗಳಿದರೂ ಸದ್ಗತಿ! ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಂತೆ! ಅಂತಹವರ ನಿತ್ಯ ಸಂಸರ್ಗ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳ ಲೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ನೀನು ನನ್ನ ಪರಮಭಕ್ತ. ಆ ಬಕಪಕ್ಷಿಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟೆ; ಸಂಹರಿಸಿದೆ. ಅದು ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವೇ ಆಯಿತು. ಬಕಯೋನಿಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡಿ ನಿನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿತು. ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಆ ಬಕಪಕ್ಷಿಯೇ ನೀಡಿತು. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಹಾಗೂ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿತು. ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಕೊನೆಗೆ ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದೆ; ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದರ್ಶನ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಪಾಪ ರಾಶಿ ಸವೆಸಿ, ಸಾಧನ ಸಂಪೂರ್ತಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ಜನ್ಮಗಳ ಅನಂತರ ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ದರ್ಶನ ಸಾಧ್ಯ. ಈಗ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡದ್ದು, ಕೇವಲ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ. ಈಗ ನೀನು ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡಿಕೊ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿ. ನಿನ್ನ ಹೊರತೂ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ರುಚಿಸದಿರಲಿ.

ಭಗವಂತ:- ನಿನಗೆ ಈ ಬುದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾದದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೇ ಮರೆತಿರುವಿ. ಮಾತಾಪಿತರೆಂದರೆ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ವಸ್ತು, ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅವರ ಸೇವೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ. ಮುಳುಗಿದೆ - ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ; ಚಲಿಸಿದೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ, ಮೊದಲು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಪೂಜಿಸು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನು, ಅನಂತರ ಬಾ ನನ್ನಡೆಗೆ.

ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕರಾದ ಆ ನಿನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ನಿಟ್ಟುಸುರಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ, ಅವರ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ರಾಶಿ. ಅವರು ನೊಂದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಸೋರುತ್ತಲಿದೆ ನಿನ್ನ ತಪದ ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಪೂಜಿಸು ಆ ನಿನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕೋಪಪಾತ್ರನಾದ ಮಗ ನೇರವಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಅವನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ರಕ್ಷಿಸಲಾರೆ ನಾನು. ಕಾಯಲಾರನು ಶಂಕರ, ಉಳಿಸಲಾರನು ಬ್ರಹ್ಮ ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಮೊದಲು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸು ನಿನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು. ಅವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾದರೆ ನಾನೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ಭಗವನ್, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ನನಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತೋರಿಸು. ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಭಗವಂತ! ಅವನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ 'ಅಸ್ತು' ಎಂದ- ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಅವನ ಚರ್ಮ ಚಕ್ಷುಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರಗೊಳಿಸಿದ. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳು ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ! ತೇಜೋ ಮೂರ್ತಿ, ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಥ, ಜಗತ್‌ಸೃಷ್ಟಾರ, ದೇವೋತ್ತಮ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ - ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಕಂಡು ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಗೈದ ನರೋತ್ತಮ.

ಸ್ವಾಮಿನ್, ಇಂದು ಸಫಲವಾಯಿತು ನನ್ನ ಜನ್ಮ. ಸಾರ್ಥಕವಾದವು ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು. ನಿನ್ನ ಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಧನ್ಯವಾದವು ಈ ನನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳು. ಈಗಾಗಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದರು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪಿತೃಗಳು. ಇಂದು ನನ್ನ ಆನಂದದ ಸಿಂಧುವೇ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿದಂತಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಡೇರಿದವು. ನಾನು ಧನ್ಯ! ಧನ್ಯ! ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ಅನಂತಾನಂತ ಪ್ರಣಾಮ. ಆದರೆ ಭಗವಂತ, ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಆ ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲ ಮೊದಲಾದವರು ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನನ್ನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿತದ್ದು ಹೇಗೆ? ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನೆಲೆಸಿದ ಆ ದ್ವಿಜನಾರು?

ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ತುಲಾಧಾರನ ಮೇಲೆ, ಅದ್ರೋಹಕ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಣವನ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದ ರಹಸ್ಯವೇನು?

ಭಗವಂತ :- ಭಕ್ತ ದ್ವಿಜನೆ, ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನ ಪಿತೃಭಕ್ತಿ, ಪತಿವ್ರತೆಯ ಪತಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ, ತುಲಾಧಾರನ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಸಮದೃಷ್ಟಿ, ಅದ್ರೋಹಕನ ಅಕಾಮ ವೃತ್ತಿ, ಸಂಯಮ, ವೈಷ್ಣವನ ಹರಿಸೇವೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಈ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿಯರನ್ನೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡೇ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದೇನೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ಮಹಾ ಪಾತಕಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚಾಂಡಾಲರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಅತಿ ಪಾತಕಿಗಳು ಎನಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪುರಾಣಾಗಮಗಳು ಅನುಮೋದಿಸಿವೆ, ಅಂತಹ ಪಾಪಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನೆಲೆಸಿರುವಿ. ಇದು ಹೇಗೆ?

ಭಗವಂತ:- **ಕಲ್ಯಾಣಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ತಾಮೂಕೋ ಜಗತ್ತ್ರಯೇ ।**
ವ್ರತಸ್ಥಮಪಿ ಚಾಂಡಾಲಂ ತಂ ದೇವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಿದುಃ ॥

ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶುಭ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆ ಮೂಕನು ಮಾಡಿರುವನು. ಚಾಂಡಾಲನು ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನಗೈಯುತ್ತ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ದ್ವಿಜನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಕಸ್ಯ ಸದೃಶೋ ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇಷು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಸು ।
ಪಿತ್ರೋರ್ಭಕ್ತಿಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ಜಿತಂ ತೇನ ಜಗತ್ತ್ರಯಂ ॥

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೂಕನಿಗೆ ಸಮನಾದವರು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಪಿತೃಭಕ್ತಿಪರನು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು.

ತಯೋರ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ತ್ವಹಂ ತುಷ್ಟಃ ಸರ್ವದೇವಗಣೈಃ ಸಹ ।
ತಿಷ್ಠಾಮಿ ದ್ವಿಜರೂಪೇಣ ತಸ್ಯ ಗೇಹೋದರೇ ಚ ಖೇ ॥

ಅವನು ಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಭಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ನಾನೂ ದೇವತೆಗಳೂ ತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದೇವೆ! ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮೇಲು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದೇನೆ.

ತಥಾ ಪತಿವ್ರತಾಗೇಹೇ ತುಲಾಧಾರಸ್ಯ ಮಂದಿರೇ ।
ಅದ್ರೋಹಕಸ್ಯ ಭವನೇ ವೈಷ್ಣವಸ್ಯ ಚ ವೇಶ್ಮನಿ ॥
ಸದಾ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಸರ್ವಜ್ಞೋಮುಹೂರ್ತಂ ನ ತ್ಯಜಾಮ್ಯಹಂ ।
ತೇ ಚ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ನ ಚಾನ್ಯೇ ಪಾಪಕೃಜ್ಜನಾಃ ॥

ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮನೆ, ತುಲಾಧಾರನ ಮನೆ, ಅದ್ರೋಹಕನ ಮನೆ, ವೈಷ್ಣವನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಬಿಡಲಾರೆ. ಪುಣ್ಯಮಾಡಿದವರ ಹೊರತು ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಾರರು.

ಸುಪುಣ್ಯಾಚ್ಚ ತ್ವಯಾ ದೃಷ್ಟೋ ಮಮಾನುಗ್ರಹಕಾರಣಾತ್ ।
ಪಿತ್ರೋರ್ಭಕ್ತಿಪರಃ ಶುದ್ಧಶ್ಚಾಂಡಾಲೋ ದೇವತಾಂಗತಃ ॥

ಪಿತೃಭಕ್ತಿಪರನಾಗಿರುವ ಆ ಚಾಂಡಾಲನು ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹ ದಿಂದಲೂ, ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷದಿಂದಲೂನೀನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೆ.

ತಸ್ಮಾತ್ತೇನ ಸಹ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ತಸ್ಯ ಮಂದಿರೇ ।
ಪುನಃ ಪುನಃ ಕಥಾಲಾಪಂ ಕರೋಮಿ ದ್ವಿಜನಂದನ ॥

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇಂತಹ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯತೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಂಚಶೀಲಗಳೇ ಕಾರಣ. ಇವುಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಾಚೀನರು 'ಪಂಚಾಖ್ಯಾನ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ' ಎಂದೂ ಈ ಪಂಚಶೀಲಗಳು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ.

ಪಿತ್ರೋರರ್ಚಾಽಥ ಪತ್ಯುಶ್ಚ ಸಮಃ ಸರ್ವಜನೇಷು ಚ ।
ಮಿತ್ರಾದ್ರೋಹೋ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿರೇತೇ ಪಂಚ ಮಹಾಮಖಾಃ ॥

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆ, ಪತಿಯ ಪೂಜೆ, ಸರ್ವ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿ, ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯದಿರುವದು ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ - ಇವೇ ಪಂಚಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳು ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಅವಶ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

'ಪಿತ್ರೋರರ್ಚಾ ಕೃತಾ ಯೇನ ಸ ಏವ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ।

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಿತೃಗಳ ಆಜ್ಞೆ ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸಿದ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪಿತೃಭಕ್ತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನಿಗೆ ಅವನು ಚಾಂಡಾಲ ಜಾತಿಯವನಾದರೂ ಪಿತೃ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಮೂರುಲೋಕದ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲವೂ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೇಕೆ ಅಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು?

ನರೋತ್ತಮ :- ಮೋಹದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?

ಭಗವಂತ :- ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅಥವಾ ಹದಿನೈದು ದಿನ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರುವನು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮನ ನೋಯಿಸಿದವರಿಗೆ ಎಂದೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ನರಕ.

ಇರುವ ವರೆಗೆ ಅವರ ಸೇವೆ, ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಶ್ರಾದ್ಧ. ಮತ್ತು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಡೆಸುವದು, ಈ ಮೂರನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಗ 'ಪುತ್ರ' ಎನಿಸು ತ್ತಾನೆ. ತಂದೆಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬಸವನನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ

ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಂತೆ 'ವೃಷೋತ್ಸರ್ಗ'ದಿಂದ ಎಂದರೆ ಬಸವನನ್ನು ಬಿಡುವದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ರಾಗದ್ವೇಷ ರಹಿತನಾದ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದ ಸೌಮ್ಯ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, 'ವೃಷೋತ್ಸರ್ಗದ' ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ದೇವರು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿತ್ತದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಮಾಡದೇ ಪಿತೃಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೊಡ್ಡ ಯಜ್ಞವೇ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಗಂಗಾ ತೀರ, ಗಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಶಿ, ಪ್ರಯಾಗ, ಪುಷ್ಕರ, ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷಯ ಫಲ. ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಫಲ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವವನು ಮುನ್ನಾ ದಿನ ಹಾಗೂ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ ಮಾಡಬಾರದು. ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಕುತುಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕುತುಪಕಾಲ, ದೌಹಿತ್ರ ಅಂದರೆ ಮಗಳ ಮಗ, ಹಾಗೂ ಕರಿ ಎಳ್ಳು- ಈ ಮೂರು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪವಿತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ.

'ಶ್ರಾದ್ಧೇ ತ್ರೀಣಿ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ದೌಹಿತ್ರಂ ಕುತುಪಃ ತಿಲಃ ।

ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂರನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

'ತ್ರೀಣಿ ಚಾತ್ರ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧಮತ್ವರಾ ।'

ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವದು, ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳದಿರುವದು, ಮತ್ತು ಕುತುಪಕಾಲ ಈ ಮೂರನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅವಸರ ಮಾಡಿ ಕುತುಪಕಾಲ ಬಾರದೇ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬಾರದು. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಐದನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಪರಾನ್ನಂ ಚ ಪುನರ್ಭೋಜನ ಮೈಥುನೆ ।
ದಾನಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ ಚೈವ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ ॥

ಸಂಜೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ಪರಾನ್ನ, ಎರಡನೇ ಊಟ, ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕೊಡುವದು, ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯದಿಂದಲೋ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದಲೋ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

'ಅಕರ್ತವ್ಯಂ ಶತಂ ಕೃತ್ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ಯಾದ್ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ।'

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಠ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಏಳುಜನ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅವರು ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. 'ತಮ್ಮ ಈ ಹೋಮದ ಹಸುವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ದಯಮಾಡಿ ಕೊಡಿರಿ' ಎಂದು ಬೇಡಿ, ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೊಂದು, ಅದರ ಮಾಂಸದಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಬಡಿಸಿ, ಉಣಿಸಿ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಂಗಗೊಳಿಸಿದರು. ಆ ಪಿತೃಶೇಷವನ್ನು ಆನಂತರ

ತಾವೂ ಉಂಡರು. ಮರುದಿನ ಕರುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, 'ಹಸುವನ್ನು ನಿನ್ನೆ ಹುಲಿ ಹೊಡೆದು ತಿಂದಿತು' ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರು.

ವಶಿಷ್ಠರೇನು ಸಾಮಾನ್ಯರೇ? ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ತಪೋಬಲದಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು ಅವರ ಕುಕೃತ್ಯ. ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟರು - 'ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಚಾಂಡಾಲರಾಗಿರಿ' ಎಂದು. ನಡುಗತೊಡಗಿದರು ಆ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರು. ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು 'ಗುರುಗಳೆ,' ಅಕರ್ತವ್ಯಂ ಶತಂ ಕೃತ್ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ಯಾತ್' ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ?' ನಾವು ಗೋಹತ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು, ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಗೋಮಾಂಸ ಬಳಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಏನಾದರೂ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ವಶಿಷ್ಠ :- ನೀವು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರ್ಮ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗೋಹತ್ಯಾ ಮತ್ತು ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಹಾ ಪಾಪ. ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಚಾಂಡಾಲ ಜನ್ಮ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ (ಭಕ್ತಿಯಿಂದ) ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಫಲವಾಗಿ ನೀವು ಮುಂದೆ ಚಾಂಡಾಲರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಜಾತಿಯ ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಮರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಪಾಪ ಜನ್ಮದಿಂದ, ಕ್ರಮದಿಂದ ನೀವು ಪಾರಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವಿರಿ.

ಗುರುಗಳ ಶಾಪದಿಂದ ಆ ಏಳೂ ಶಿಷ್ಯರೂ ಅಂತ್ಯಜರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಿರೋಧಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಚಾಂಡಾಲ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೂಸಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವರು ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಲೋಲುಪರಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿರುಳು ಹರಿಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಆ ಜನ್ಮ ನೀಗಿದರು.

ಚಿಗರೆಗಳಾಗಿ ಮರು ಹುಟ್ಟು ಪಡೆದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹರಿಣ ಜನ್ಮವನ್ನುನೀಗಿ ಒಂದು ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದರು. ಈ ಹಂಸ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದಿನಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣ, ಹರಿಸ್ಮರಣ, ವಿಷಯ ವೈರಾಗ್ಯ ಮಾಸದಂತೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಆ ಹಕ್ಕಿಜನ್ಮದಿಂದಲೂ ಅವರು ಮುಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತವಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಾನಸ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆ ಏಳು ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಧ್ಯಾನಾರೂಢವಾಗಿದ್ದವು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕೇತು ಎಂಬ ಮಹಾರಾಜ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅವನ ಅಂತಃಪುರ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಿತು. ರಾಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಹಾರಾಜನು ಮಾನಸ ಸರೋವರದ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದ ರಾಜನ ಹಾಗೂ ರಾಣಿಯರ ವಿಲಾಸ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು, ವಿನೋದ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಹಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂಸಗಳು ಮನಸೋತವು.

ತಮಗೂ ಇಂತಹ ರಾಜ್ಯ, ರಮಣಿಯರು, ಭೋಗ, ಭಾಗ್ಯ ದೊರಕೀತೆ? ಎಂದು ಆಶೆ ಪಟ್ಟವು. ಆ ರಾಜ ರಾಣಿಯರು ತಿನ್ನುವ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಾವೂ ತಿಂದುಂಡು ಆನಂದ ಪಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅವು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟವು.

ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಹಂಸಗಳು ವೇದ, ವೇದಾಂತಗಳ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದು ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟವು.

ಅವರವರ 'ವಾಸನೆ'ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಜನ್ಮ ಬರುವದಷ್ಟೆ! ರಾಜ್ಯಭೋಗ ಬಯಸಿದ ಮೂರು ಹಕ್ಕಿಗಳು ರಾಜರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ವಿಷಯ ಸುಖ ಲೋಲುಪರಾದರು. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದೇ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ವೇದ ವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತರಾದರು. ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ರಾಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂವರು ಈ ಅರಸು ಕುಮಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾನಲೋಪವಾಯಿತು. ವಿಷಯ ಲೋಲುಪತೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲೋಕ, ಪರಲೋಕ ವಿವೇಕವಾಗಲಿ ಹಿತಾಹಿತಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವಂತರಾದ ಈ ನಾಲ್ವರು ವಿಪ್ರಸೋದರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದ ಮೂವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿತು. ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆ ಉಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮೈಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

ಓರ್ವ ರಾಜದೂತನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. 'ಅಯ್ಯಾ ರಾಜದೂತ, ಇದನ್ನು ಈಗಲೇ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡು, ತಡ ಮಾಡಬೇಡ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪದೇ ಮುಟ್ಟಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರು. ಆ ಅರಮನೆಯ ದೂತನು ಅದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಹಾರಾಜನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಮಹಾರಾಜನು ಬಿಡಿಸಿ ಓದಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಸಪ್ತ ವ್ಯಾಧಾ ದಶಾರ್ಣೇಷು ಮೃಗಾಃ ಕಾಲಂಜರೇ ಗಿರೌ ।
ಚಕ್ರವಾಕಾಃ ಶರದ್ವೀಪೇ ಹಂಸಾಃ ಸರಸಿ ಮಾನಸೇ ॥
ತೇಽಪಿ ಜಾತಾಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ ।
ಪ್ರಸ್ಥಿತಾ ದೀರ್ಘಮಧ್ವಾನಂ ಯೂಯಂ ಕಿಮವಸೀದಥ ॥

ವಸಿಷ್ಠ ಋಷಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನಾವು ಏಳು ಜನ ದ್ವಿಜರು ಗೋಹತ್ಯ ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಿಂದ ಮೊದಲು ದಶಾರ್ಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಳು ಜನ ಬೇಡರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆವು. ಅನಂತರ ಕಾಲಂಜರಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರಿಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆವು. ಮುಂದೆ ಶರದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅರಸಂಚೆಗಳಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆವು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಈಗ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೇದಪಾರಂಗತರಾದ ದ್ವಿಜರಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟುದಿನ ಪುಣ್ಯಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಹಿಂದುಳಿದು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಕೂಡಲೇ ವೈರಾಗ್ಯ ಉದಯವಾಯಿತು ರಾಜಕುಮಾರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಸಂಸಾರವೇ ಸಾಕಾಯಿತು ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರರಿಗೆ. ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ

ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ತಾವೂ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಮೂವರೂ ಕೂಡಲೇ ರಾಜ್ಯಕೋಶ ಪರಿವಾರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಅವರು ಕೂಡ ಇವರನ್ನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಏಳೂ ಜನ ವಶಿಷ್ಠ ಶಿಷ್ಯರು ಒಂದುಗೂಡಿ; ಭಗವಂತನ ನಿರಂತರ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಸಾಧನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಭಗವದಾರಧನೆಗಳಿಂದ ಅವರ ಗೋಹತ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹೃತವಾದವು. ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸೌಕರ್ಯ ಸೌವಿಧ್ಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದವು. ಅವರೆಲ್ಲರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಪಡೆದರು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಫಲ.

ಈ ಸಪ್ತವ್ಯಾಧರ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣ ಹಾಗೂ ಪಠಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನ್ನ ಪಾನಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಿರಿವಂತರು ಹೇಗೋ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ದರಿದ್ರರ ಗತಿ ಏನು? ಅವರು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಹೊಲ ಮನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ದ್ರವ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು, ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ಅಷ್ಟು ದರಿದ್ರನಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಊರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ದ್ರವ್ಯ ಇಲ್ಲದ ನಿಷ್ಕಿಂಚನ ಗ್ರಹಸ್ಥನೂ ಹೇಗೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು?

ಭಗವಂತ :- ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹುಲ್ಲು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಜನರಿಂದ ಯಾಚಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಿರಿವಂತನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವು ದರಿದ್ರನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಶತಾಪರಾಧ ಮಾಡಿಯೂ ಒಂದು ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ತೊಳೆದು ಹೋಗಿ, ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುತ್ತಾನೆ ಮಾನವ. ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಶ್ರಾದ್ಧ ದಿನ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಗೋವುಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪಿಂಡ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀನಕ ಎಂಬ ದ್ವಿಜನಿದ್ದ. ಅವನು ವಿರಾಟನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ. ಅವನ ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಆ ದೀನಕನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಡು ಬಡವನಾಗಿ ದೀನನೇ ಆಗಿದ್ದನು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲ; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ, ಏನು ಮಾಡುವದು? ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ ಆಯಿತು ದೀನಕನಿಗೆ ; ದುಃಖವೆನಿಸಿತು ಹೃದಯಕ್ಕೆ. ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬೈಯ್ದುಕೊಂಡನು. ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ರೋದಿಸತೊಡಗಿದನು. ಶ್ರಾದ್ಧದಿನ

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಏನೂ ಇರದಿದ್ದರೆ ದುಃಖದಿಂದ ರೋದನವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ದುಃಖಿಸಿ ಅವನು ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ವೇದ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದ - ಆ ಮುದುಕ, ಅವನ ಬಳಿಹೋಗಿ ದೀನಕನು ದೀನವಾಣಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡ- 'ಸ್ವಾಮಿನ್, ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ತಿಥಿ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲು ಪಾತ್ರೆ-ಪರಡಿ ದವಸ -ಧಾನ್ಯ ಯಾವುದೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನಗೆ ನೀವು ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಿರಿ. ನಾನು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾವು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು.

ದ್ವಿಜ :- ಅಪ್ಪಾ, ದೀನಕ, ಕೂಡಲೇ ಈಗ ನೀನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗು, ಈಗ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಕುತುಪಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಇದೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯ ಕಾಲ. ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಕಾಳು-ಕಡಿ, ದ್ರವ್ಯ ಮುಂತಾದುವು ಇರದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಹುಲ್ಲು ಕಿತ್ತಿ ತಂದೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆಕಳಿಗೆ ಕೊಡು. ಗೋವಿಗೆ ಹಸಿ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡದೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಫಲವು ಬರುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಕುತುಪಕಾಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ದೀನಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಾಟಿತು ಆ ದ್ವಿಜನ ಯೋಗ್ಯ ಸಲಹೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ನಡೆದ ಕಾಡಿಗೆ. ಹುಲ್ಲು ಕಿತ್ತಿದ, ಆಕಳ ಹುಡುಕಿದ, ತಂದೆಯನ್ನು ನೆನೆದ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಿತೃಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ. ಆ ಎಳೆಕರಿಕೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ತಂದೆಯ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಆಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದ. ಹಸಿಯ ಹುಲ್ಲಿನ ಆ ರಸಗವಳಗಳನ್ನು ಹಸುವು ತಿಂದಿತು ಹರ್ಷದಿಂದ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ದೀನಕನು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದ. ದಿವ್ಯ ಭೋಗ ಅನುಭವಿಸಿದ ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಸಿರಿವಂತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಪುಣ್ಯ ಧನಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು ಅವನನ್ನು. ಈಗಲಾದರೂ ಅವನು ಪಿತೃಯಜ್ಞವನ್ನು ತನ್ನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಜರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಪಿಂಡದಾನದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮಹೋತ್ಸವದಂತೆ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಒಂದು ಜನ್ಮ ಅವನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ, ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಭೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ದೊರೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ 'ಪಿತೃಯಜ್ಞ'ವೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಪಿತೃ ಯಜ್ಞದಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠಯಜ್ಞ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳು ಕೇಳುವವರೂ ಸ್ವಯಂ ಪಠಿಸುವವರೂ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೂ ಸಾಕು, ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಬಿದ್ದ ಪಾಪ ಸಂಚಯವೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸೇವೆಯ ಮಹತ್ವ ಎಂಬ ನಲವತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಪತಿವ್ರತೆಯ ತಪಶ್ಶಕ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೮

ನರೋತ್ತಮ: - ಭಗವನ್, 'ಪಂಚಾಖ್ಯಾನ' ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲನ ಕಥಾನಕವನ್ನು ತಾವು ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದಿರಿ. ಪಿತೃಪೂಜೆಯೇ ಅವನ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಿರಿ. ಇನ್ನು ಆ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯು ಹಿಂದಾದುದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು? ಅವಳ ಪ್ರಭಾವವೇನು! ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಹೇಳಿರಿ.

ಭಗವಂತ:- ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಚರಿತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೂ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ನಿನಗೆ ಇದ್ದರೆ ಈಗ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪತಿಯೇ ತನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಗಲಿರುಳು ಪತಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶರೀರವನ್ನು ಸವೆಸುವ ಪತಿವ್ರತೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಆದರಿಸುವರು. ಮುನಿಗಳೂ ಮನ್ನಿಸುವರು! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳೂ ಆರಾಧಿಸುವರು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವನಿತೆ ಇದ್ದಳು. ದ್ವಿಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅವಳ ಹೆಸರು ಸೈರ್ಯಾ. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ಕುಷ್ಠರೋಗ. ದೇಹ ಕ್ರಮೇಣ ಕೊಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅವಯವಗಳು ಸವೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರೀತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಆಸಕ್ತಿ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ. ಅವಳ ಅನುರಕ್ತಿ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ. ಅವನ 'ಬೇಕು' ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನೇ ಅವಳ ಪಾಲಿನ ದೇವರು. ನಿತ್ಯವೂ ಅವನಿಗೆ ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು ದೇವರಂತೆಯೇ. ಒಂದು ಸಲ ಒಮ್ಮೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಅವಳ ಪತಿ. ಎದುರು ಬಂದಳು ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆ. ಅವಳ ರೂಪ ಅಪರೂಪ, ಬಣ್ಣ ಬಂಗಾರದಂತೆ ಮಿಂಚುಳ್ಳದ್ದು, ಚೆಲುವು ನಿಲುವು ಆಕರ್ಷಕ. ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಇವನ ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟಿತು. ಅವಳು ಇವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರ ಕಂಡು ಇವನ ಮನಸ್ಸು ವಿಕೃತವಾಯಿತು. ಅವಳು ದೊರಕದ್ದರಿಂದ ದುಃಖವೂ ಆಯಿತು. ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದ. ಸೈರ್ಯೆ ನೋಡಿದಳು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣವಾಗಿದ್ದಿತು ಅವನ ಮುಖಮುದ್ರೆ. ಆಗಾಗ ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದ ಛಾಯೆ. ಹಣೆಗಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಂತೆಯಗೆರೆ. ಉದ್ವಿಗ್ನಮನಸ್ಸು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸೈರ್ಯೆಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿದಳು-

''ನಾಥ, ನೀನೇಕೆ ದುಃಖಿತನಾಗಿರುವಿ, ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುವ ಕಾರಣವೇನು? ನಿನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ದಾಸಿಯಾದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸರ್ವಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಿರಲು ನೀನೇಕೆ ಚಿಂತಿಸುವಿ? ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಇರಲಿ, ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಇರಲಿ, ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನು ತಿಳಿಸು. ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಪೂರ್ಣಮಾಡುವದು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಗುರಿ.

ಪತಿ :- ಪ್ರಿಯೆ, ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿ. ನೀನು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆ, ನನ್ನಗೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸೈರ್ಯ :- ಎಷ್ಟೇ ದುಷ್ಕರವಾಗಲಿ, ಕಷ್ಟಕರವಾಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೂ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯ. ನೀನು ಏನಿದ್ದರೂ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಎಂದು ನಾನು ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಪತಿ :- ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು. ಇದೀಗ ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆ ಹೋದಳು. ಅವಳಂತಹ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲೂ ಕುಂದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿ. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಕ್ಷಣದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ನೀನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ತಂದು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ. ಆದರೆ ಇದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ನಾನು ರೋಗಿಷ್ಠ. ಕುಷ್ಠರೋಗವು ಒಂದೊಂದೇ ನನ್ನ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ದಿನ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹುಣ್ಣು. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತ, ಕೀವು ಬಸಿದು ದುರ್ಗಂಧ ಹೊರಡುತ್ತಲಿದೆ. ಇಂತಹ ರೋಗಿಷ್ಠನ ಬಳಿಗೆ ಅವಳು ಹೇಗೆ ಬರುವಳು? ಅವಳು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಮರಣವೇ ನನಗೆ ಶರಣು.

ಸೌರ್ಯ :- ಪ್ರಭು, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತುಸು ಕಾಲ ತಾವು ಕಾಯಬೇಕು. ನನ್ನ ಶಕ್ಯನುಸಾರ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.'

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಭರ್ತಾರನಿಗೆ ಭರವಸೆ ನೀಡಿ, ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಏನೇನೋ ಯೋಚನೆ ಹಾಕಿದಳು. ಮರುದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದಳು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೊರಕೆ ಹಾಗೂ ಶಗಣೆ ಎರಡೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಡೆದಳು ನೇರವಾಗಿ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ. ಅವಳಿಗೆ ಮನೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇಗೋ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಆ ವೇಶ್ಯಾಗೃಹವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಆ ಮನೆ ಇದ್ದ ಓಣಿಯನ್ನೇ ಗುಡಿಸಿದಳು. ಅಂಗಳವನ್ನು ಥಳಿಹಾಕಿ ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಿದಳು. ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಅವಳ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಬಿಡಿಸಿದಳು. ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆ ಇದ್ದ ವೀಥಿಯನ್ನೂ, ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದ ಅಂಗಳವನ್ನೂ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ, ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಸುಂದರಗೊಳಿಸಿದಳು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನಸುಕಿನ ಮುಸುಕು ಜಾರುವ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ, ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದೆ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಳು. ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಅಂಗಳದ ಶೃಂಗಾರವನ್ನೂ ಓಣಿಯ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಮತ್ಕೃತಳಾದಳು - ಆ ಬೀದಿಯ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು. ತನ್ನ ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕರೆದಳು. ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. 'ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದವರಾರು- ಈ ನಮ್ಮ ಕೇರಿಯನ್ನು? ಇಷ್ಟು ಕಲಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿದವರು ಯಾರು? ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಈ ಬೀದಿ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಆಗಲೆಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗ, ಬೀದಿ, ಬಾಗಿಲು, ಹೊರಾಂಗಣವನ್ನು ಆಪ್ಯಾಯನ ಆಗುವಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಮಂಗಳಾಂಗಿ ಯಾರಿರಬಹುದು? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವಿರಾ?

ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ದಾಸ, ದಾಸಿಯರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. 'ನಾವು ಯಾರೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಬೀದಿ, ಬದಿಗಳನ್ನೂ, ಭವನಾಂಗಣವನ್ನೂ ಅಲಂಕರಿಸಲು ಬರುವದೂ ಇಲ್ಲ ನಮಗೆ.' ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ - ಆ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಗುಡಿಸಿ, ಸಾರಿಸಿ. ಶೃಂಗರಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅಂದಿನ ಸಾರಣೆ, ಕಾರಣೆಗಳ ಅಂದ ಚಂದ ಕಂಡು ಆ ಗಣಿಕೆ ಕೌತುಕದ ಕೊನೆ ಏರಿ ನಿಂತಳು. 'ಇದಾವ ಕಾಣದ ಕೈ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ? ಇದನ್ನು ನಾಳೆ ನೋಡುವದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಆ ವೇಶ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗೋಮಯ, ಜಲಪಾತ್ರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೊರಕೆ ಹಿಡಿದು ಬಂದಳು. ಪೊರಕೆ ಹಿಡಿದು ಬೀದಿಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿದಳು. ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವಂತೆ ಬೀದಿಯ ತುದಿ, ಬದಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಮಣ್ಣು ಧೂಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಉಡುಗಿ ಅನಂತರ ತಾನು ತಂದ ಜಲಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ನೀರು ಬಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಳು, ಗೋಮಯವನ್ನು ಕಲೆಸಿ ಸುತ್ತಲೂ 'ಥಳಿ' ಹಾಕಿದಳು. ಇವಳ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾರಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಸುಂದರವಾದ ರಂಗು ರಂಗಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಗೃಹಾಂಗಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಶೃಂಗರಿಸಿದಳು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬೀದಿ ಹಾಗೂ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಅರುಣನ ಕಿರಣಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗತೊಡಗಲು ಅವಸರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಂತಳು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತೇ ಆ ವೇಶ್ಯೆ ನೋಡಿದಳು. ಓಡಿ ಬಂದು, ಹೊರಟು ನಿಂತ ಆ ದ್ವಿಜ ಮಹಿಳೆಯ ಎರಡೂ ಪಾದಗಳನ್ನು ಗುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಳು ಮತ್ತು ನುಡಿದಳು. ''ತಾಯಿ, ಕ್ಷಮಿಸು, ಮೂರು ದಿನ ಈ ಪಾಪಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಹುಡಿಗುಡಿಸಿದೆ; ನೆಲ ಸಾರಿಸಿದೆ; ಥಳಿ ಹಾಕಿದೆ; ರಂಗವಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ನೀನು ಯಾರು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀನು ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನ ಮಡದಿ. ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮುತ್ತೈದೆ. ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ, ಪವಿತ್ರಮೂರ್ತಿ, ನಿನ್ನಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಮಹಿಳೆ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ಗುಡಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದು. ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯ ನಾಶವಾಗುವದು. ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕು ಹೇಳು. ಏತಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆ? ನಿನಗೆ ಬಂಗಾರ ಬೇಕೆ? ರತ್ನದ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯೆ? ಪೀತಾಂಬರದ ಆಶೆಯೆ? ಹೇಳು, ನೀನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಸೇವೆಗೆ ನಾನು ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೆ!''

ಆ ರೂಪಾಜೀವೆಯ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವಳು ನಮ್ರತೆಯಿಂದಲೇ ನಿವೇದಿಸಿದಳು. ''ಅಮ್ಮಾ, ನನಗೆ ಯಾವ ಹಣ, ಹೊನ್ನು ಬೇಡ. ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ನನಗೆ ಇನಿತೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸವಿದೆ. ನೀನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ವಚನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.''

ವೇಶ್ಯೆ :- ತಾಯಿ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

'ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ, ದ್ರುತಂ ವದ ಪತಿವ್ರತೆ'

ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇಗ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಯಾವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲಿ? ಈಗಲೇ ಹೇಳು. ಆಗ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಲೇ, ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. 'ದಯಮಾಡಿ, ನನ್ನದೊಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡು' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ವೇಶ್ಯೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ವೇಶ್ಯೆಯೆ! ರೋಗಿಷ್ಠನಾದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಪತಿಯನ್ನು ಅವಳು ನೋಡಿದ್ದಳು. ಅವನ ಉಲ್ಬಣಿಸಿದ ರೋಗ, ಸೋರುವ ಹುಣ್ಣು ಬಸಿಯುವ ಕೀವು, ದುರ್ವಾಸನೆ ಇಡುಗಿದ ದೇಹ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವಳ ದೇಹವು ನಡುಗಿತು. ಮೈ 'ಜುಂ' ಗಟ್ಟಿತು. ಕೆಲನಿಮಿಷ ಸ್ಥಬ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಮತ್ತೆ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು ಆಮೇಲೆ ನುಡಿದಳು. 'ಆಗಲಿ ತಾಯಿ, ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡು.'

ಪತಿವ್ರತೆ :- ಮುಂದೆ ಬೇಡ; ಇಂದೇ ಆಗಲಿ. ಇಂದೇ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಭೋಗ ವಿಲಾಸ ಮಾಡಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

ವೇಶ್ಯೆ :- ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಈಗ ನೀನು ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗು, ಇಂದು ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಸಿರಿವಂತರು ಬಹಳ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಇಂದು ಈ ದೇಶದ ದೊರೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವವನಿರುವನು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಾಜರು ಬಂದರೆ ಒಂದು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಹಗಲು ವಿಷಯಲೋಲುಪರಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬಿಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲೇ ನಾನು ಅವರಿಗೆ 'ಬರಬೇಡಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸು, ಅವನು ಇಂದು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಇರಲಿ. ನನ್ನಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆದು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು- ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಗೆ, ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದಳು, ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, 'ಪ್ರಭೂ, ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವು ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಅವಳು ನಿನಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರರು ಬಹಳ. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಒಂದು ದಿನ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ 'ಬರಕೂಡದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಎಂದೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಾರದು.'

ಪತಿ :- ನಾನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ? ನಡೆಯಲು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು 'ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲಂತೂ ನನ್ನ ಹೃದಯ ತುಡಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು?

ಸೈರ್ಯಾ :- ನೀವು ಏನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಹೊಣೆ ನನ್ನದು. ನೀವು ಆನಂದದಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿರಿ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಏನೂ ಆಯಾಸವಾಗದಂತೆ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವೆನು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾಮನಾ ತೃಪ್ತಿ ಆದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನು.

ಪತಿ :- ನೀನು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇ ಹೆಂಗಸು! ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಯಾವ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾರಳು.

ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚೋರರ ಹಾವಳಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿತ್ತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ದೂರಿತ್ತಿದ್ದರು - ರಾಜನೆಡೆಗೆ, ಅನುದಿನವೂ ಧನಿಕರ ಮನೆಗಳ ಕಳವು, ಲೂಟಿ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ರಾಜನಿಗೂ ಬಹಳ ಚಿಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ನಾಗರಿಕರು ಮಹಾರಾಜನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಳವಳವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಕೋಟೆಯ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಮಹಾರಾಜ :- ಆರಕ್ಷಕರೆ, ನಮ್ಮ ನಗರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಳ್ಳರದೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಳವು, ಕೊಲೆ, ಈ ನಗರದ ನಿತ್ಯ ಚರ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಧನಿಕರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದ ಕಳ್ಳರು ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದುದು ಮತ್ತೂ ಶೋಚನೀಯ, ನಮಗೆ ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದ, ನಿಮಗೆ ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಇಂದು ಆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ಹೊಡೆಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ.

ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಕಾವಲುಗಾರರು ಆ ರಾಜಚೋರರನ್ನು ಅಂದು ಹಿಡಿಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ಹೊರಟರು. ಆ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಟ್ಟವಾದ ಬೆಂಗಾಡು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಗಿಲು ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಿಡುವ ಹೆಮ್ಮರ. ಆ ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಮುನಿಪುಂಗವ. ಆ ಮನೆ ಮಾಂಡವ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯದು. ಅವನಿಗೆ ಆಗ 'ಅಸಂಪ್ರಜ್ಞಾತ ಸಮಾಧಿ' ಬಹಿಃಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಧ್ಯಾನಾರೂಢನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಆ ಮುನಿಪುಂಗವ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರು-ಈ ಕಾವಲುಗಾರರು, ಅವನ ಈ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು, 'ಇವನೇ ಕಳ್ಳ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ವಿಯ ಸೋಗುಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಅವರು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಬಂಧಿಸಿ, ಬೇಡಿಹಾಕಿದರು. 'ಕಳ್ಳ ದೊರಕಿದ' ಎಂದು ಸಮಾಚಾರ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ. ರಾಜ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ. 'ರಾಜಧಾನಿಯ ಅಗಸೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿರಿ' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತ. ಮಹಾದ್ವಾರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾಂಡವ್ಯ ಋಷಿಯನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿದರು. ಪೃಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಸಲಾಕೆ ಹಾಕಿ ನಡುನೆತ್ತಿಯವರೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ಮುನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲ. ಯೋಗಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ದೇಹಾಭಿಮಾನ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ದುಃಖ, ಯಾತನೆ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಾಳರಾತ್ರಿ! ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆ! ಇಂತಹ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ತೆಗ್ಗುದಿನ್ನೆ ದಾರಿ, ಅಂಧಕಾರ,

ಭೀಕರವಾದ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೇಗೊ ಕಾಲಾಡಿಸುತ್ತ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ವೇಶ್ಯಾಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೋಗುವಾಗ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ ಆ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಷ್ಠನ ದೇಹವು ಮಾಂಡವ್ಯ ಮುನಿಗೆ ತಾಗಿತು. ಅದರಿಂದ ಆಗಲೇ ಅವನ ತಪಃಸಮಾಧಿಗೆ ಭಂಗ ಬಂದು ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ಆ ಶೂಲದ ಬೇನೆಯ ಅನುಭವ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಶಾಪಕೊಟ್ಟ - ''ನನ್ನ ಶೂಲಾರೋಪಣದ ನೋವನ್ನು ಇದೀಗ ಯಾವನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದನೋ ಅವನು ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ಸತ್ತುಹೋಗಲಿ'' ಹೀಗೆ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಪತಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ''ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಪತಿ ಸಾಯುವಂತಾದರೆ ಸೂರ್ಯನೇ ಉದಯಿಸದಿರಲಿ ನಾಳೆ'' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ, ತಾನು ಅವನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತಳು. ಇತ್ತ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮಾಂಡವ್ಯನು ಹೀಗೆ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟು, ಶೂಲದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಶಾಪದ ಭಯದಿಂದ ಮೂರು ದಿನ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ದಿಗ್ದೇವತೆಗಳೂ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು, ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದರು ಆ ಪದ್ಮಾಸನನಿಗೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯ ವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಶಾಪವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ಎಲ್ಲದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ದೇವವಿಮಾನಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡೇ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ಭಯಚಕಿತಳಾದಳು. ''ಅಯ್ಯೋ ಸೂರ್ಯನೇಕೆ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ'' ಎಂದು ಗೋಳಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಆ ಸತೀಮಣಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

''ತಾಯಿ, ಇನ್ನಾದರೂ ನೀನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳದಿರು, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಉದಯಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡು. ರವಿ ಉದಯಿಸದಿದ್ದರೆ ದೇವತೆಗಳು, ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳು, ದ್ವಿಜರು, ಬ್ರಹ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವ, ದ್ವಿಜರ ವಿನಾಶವು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವೆ ?''

ಪತಿವ್ರತೆ :- ಸ್ವಾಮಿ, ದೇವತೆಗಳು ನನಗೆ ವಂದ್ಯರು, ದ್ವಿಜರು ಪೂಜ್ಯರು, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನನಗೆ ನನ್ನ ಪತಿ ಪೂಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಂದ್ಯ. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ಮುನಿಯಶಾಪ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಕೂಡ 'ಸೂರ್ಯನೇ ಉದಯಿಸದಿರಲಿ, ನನ್ನ ಪತಿ ಬದುಕಿಯೇ

ಇರಲಿ' ಎಂದು ಆಣೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ, ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ, ನಾನೀಗ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಪತಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ, ನನ್ನ ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಲೋಭದಿಂದ, ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಆಸೆಯಿಂದ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ನಿನ್ನ ಒಬ್ಬ ಪತಿಯ ಮರಣವಾದರೂ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಹಿತ. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ತಾಯಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಬೇಡ.

ಪತಿವ್ರತೆ :- ಭಗವನ್, ನನಗೆ ಪತಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದುದು ಒಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ- 'ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಹಿತವಾಗಬೇಕು', ಇದೇ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ಸರ್ವಸ್ವ. ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನೂ ನನಗೆ ತೋರುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ತಿಳಿಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಸೇರುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ತಾಯಿ, ಒಪ್ಪಿದೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ- ಈಗ ಸೂರ್ಯನು ಉದಿತನಾಗಲಿ, ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಸತ್ತುಹೋದರೂ ನೀನು ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣವಾದ ಬಳಿಕ, ನಿನ್ನ ಪತಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದ ಆ ಬೂದಿಯಿಂದಲೇ ಕಾಮನಂತೆ ಕಾಂತ ಕಮನೀಯವಾದ ದೇಹದಿಂದ ಸುಂದರನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವನು. ಅನಂತರ ನೀನು ರತಿಯಂತೆ ರೂಪವತಿಯಾಗಿ ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡು. ಮುಂದೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಂತೆ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವಿರಿ.

ಪತಿವ್ರತೆ :- ಪಿತಾಮಹ, ಪತಿ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಲೋಕನಿಂದಿತಳಾಗುವೆ, ನನ್ನ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಭಗ್ನವಾಗುವದು. ಆ ನನ್ನ ಅಮಂಗಳ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಸದ್ಗತಿ ?

ಬ್ರಹ್ಮ :- ತಾಯಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡು, ಈಗ ನಿನ್ನ ಪತಿ ಮೃತನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಾರೋಗಿಯಾಗಿ, ವಿದ್ರೂಪನಾಗಿ ಅಸಹ್ಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಇಂತಹ ಉಲ್ಬಣ ರೋಗದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತ ಇದ್ದರೆ ಅವನಿಗೇನು ಸುಖ? ನಿನಗೇನು ಸಂತೋಷ? ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದವರೆಗೆ ನೀನು, ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿ ಇರುವೆ, ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಶರೀರ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯಾಗುವನು. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಾಮನಂತಹ ದಿವ್ಯ ಶರೀರ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ರೋಗಿಷ್ಟ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ದಿವ್ಯ, ಸುಂದರವಾದ ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾಂತಿ ಸಂಪನ್ನ ಶರೀರ ಬಂದರೆ ಬೇಡ ಎನ್ನುವಿಯಾ? ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ್ಯ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ನೆನೆದಾದರೂ ಈಗ ಸೂಯೋದಯಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಒಪ್ಪಿದಳು-ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಉದಯಿಸಲು ಆದೇಶವಿತ್ತ, ತಕ್ಷಣ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಯಿತು. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯಾದ ಪತಿ ಸತ್ತು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ. ಆ ಬೂದಿಯ ನಡುವಿನಿಂದಲೇ ಸುಂದರಾಂಗನಾದ

ಜಗನ್ಮೋಹಕನಾದ ಸುಕುಮಾರ ತರುಣ ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಅವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತರು- ಆ ನಗರದ ನಾಗರಿಕರು. ಆನಂದ ತುಂದಿಲರಾಗಿ ಜಯ ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿತು ಜನ ಜಂಗುಳಿ. ಕೂಡಲೇ ಬಂದಿತು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಅಮರಾವತಿಯ ವಿಮಾನ. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜೋದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ಕಳಕಳಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು ಆ ದೇವಯಾನ. ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ದಿವ್ಯಾಂಗನಾ ಮೋಹಕನಾದ ಆ ಪತಿಯ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪ ಕಂಡು ಹರ್ಷಿತಳಾದಳು. ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನೀರಾಗಿ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪೊಡಮೊಟ್ಟಳು- ಭಕ್ತಿಯಿಂದ. ಅವನೂ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ. ದೇವತೆಗಳು ದಿವ್ಯ ದೇಹದ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು- ದಿವ್ಯ ದುಂದುಭಿಯೊಂದಿಗೆ. ಇವಳೇ ಆ ಪತಿವ್ರತೆ 'ಶುಭಾದೇವಿ'. ಇಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣ ಪತಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಳು ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯ, ವರ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಕಲ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮಾನವ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅವಳ ದರ್ಶನವೂ ದುರ್ಲಭ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅವಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಅವಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಅವಳ ದಿವ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಪತಿವ್ರತಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದವರೂ, ಕೇಳಿಸಿದವರೂ, ಹೇಳಿದವರೂ, ಹೇಳಿಸಿದವರೂ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಿಂದ ಸಂಚಿತವಾದ ಪಾಪರಾಶಿಯೆಲ್ಲ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಪತಿವ್ರತೆಯ ತಪಶ್ಶಕ್ತಿ ಎಂಬನಲವತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೯

ದ್ವಿಜ ಉವಾಚ

ಮಾಂಡವ್ಯಸ್ಯ ಮುನೇರ್ವಿಷ್ಣೋ ಶೂಲಘಾತಃ ಕಥಂ ತನೌ ।
ಪತ್ಯುಃ ಪತಿವ್ರತಾಯಾಶ್ಚ ಕಥಂ ಕುಷ್ಠಂ ಕಳೇವರೇ ॥

ನರೋತ್ತಮ :- ಎಲೈ ವಿಷ್ಣುವೇ ! ಮಾಂಡವ್ಯ ಋಷಿಗೆ ಶೂಲದ ಏಟು ದೇಹದಲ್ಲಿಬೀಳಲು ಕಾರಣವೇನು? ಪತಿವ್ರತೆಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಕುಷ್ಠ ರೋಗವು ಬರುವದಕ್ಕೂ ಸಹ ಕಾರಣವೇನು ?

ಭಗವಂತ :- ಮಾಂಡವ್ಯ ಮುನಿಯು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಿದ್ದಾಗ 'ಯಲ್ಲಿಕಾ' ಎಂಬ ಕೀಟಕದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿ ನೋವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದ. ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯ ವಯಸ್ಸಲ್ಲವೆ ಅದು? ಆ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯ ದೋಷದಿಂದ ಯಮಧರ್ಮನು ಅವನಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಒಂದು ಹಗಲು, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಶೂಲಗಂಬದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಆ ಶೂಲಾರೋಪಣದ ದುಃಖವು ಮುನಿಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಯಮ ಶಾಸನವನ್ನು ಚರಿತಾರ್ಥವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಆ ಮುನಿಯು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ.

ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಗಂಡನು ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಕುಷ್ಠರೋಗದ ಅಂಗವಿಕಲನನ್ನು ಕಂಡು ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದ. ಮೇಲಾಗಿ ಆ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಮೇಲೂ ನಿಯಂತ್ರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯ ಎಳೆದಲ್ಲಿ ಅವನು ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಲೌಲ್ಯ, ಚಾಪಲ್ಯ, ರೋಗಿಷ್ಠರ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನೆ ಮುಂತಾದ ಪಾಪಗಳಿಂದಾಗಿ ಅದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆ ದ್ವಿಜನ ಮೈತುಂಬ ಕುಷ್ಠ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ದುರ್ಗಂಧ ವಾಸನೆ ಇಡುಗಿತು. ಇದೇ ದ್ವಿಜನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ವರಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಆ ಕನ್ಯಾದಾನದ ಫಲವಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ಮಡದಿಯಾಗಿ ದೊರೆತಿದ್ದಳು. ಅಂಥ ಆದರ್ಶ ಸತೀಮಣಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವನು ರೋಗಮುಕ್ತನಾಗಿ ದಿವ್ಯಶರೀರವನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಲೋಕವನ್ನೂ ಆ ಕಾಂತಾಮಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದನು.

ನರೋತ್ತಮ :- ಪ್ರಭೂ, ತಾವು ಈವರೆಗೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ನಾರಿಯ ಚಾರು ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ-ಎಲ್ಲ ನಾರಿಯರೂ ಹೀಗೆ ಸತೀಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಭೂವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ನಾರಿಯರು ಭ್ರಷ್ಟಪತ್ನಿಯರು ಸಾಕಷ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅಂತಹ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಟು ಬಿದ್ದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವೂ ಇಲ್ಲ; ಮೋಕ್ಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನಾರಿಯರೆಂದರೆ-'ಕೃತ್ಯಾ' ಎಂದರೆ ಮಾಟದ ಗೊಂಬೆ; ಬೆಂಕಿಯ ಬೊಂಬೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಇಂತಹ ಕೃತ್ಯಾ ನಾರಿಯರಿಂದ ದೂರಿದ್ದಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅಂತಹ ಕೃತ್ಯಾನಾರಿ ಯಾರು?

ಭಗವಂತ :- ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೈತ್ಯಾಂಗನೆಯರಂತಹ 'ಕೃತ್ಯಾ' ಸ್ತ್ರೀಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ನೆನೆಯಬಾರದು. ದುಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ಪುರುಷನೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹಸುಗಳು ಹೊಸ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕಂಡು ಧಾವಿಸುವಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪುರುಷರನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಕಂಡ ಗಂಡಸರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ-ಈ ದುಷ್ಟ ನಾರಿಯರು. ತಾನು ಕೈ ಹಿಡಿದ ಗಂಡ ಸದ್ಗುಣಿ ಸುಂದರ, ಸಿರಿವಂತ, ಸಮರ್ಥ ಹಾಗೂ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತನಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೀನ, ಕುರೂಪಿ, ಕೀಳು ಕುಲದ, ದುರ್ಗುಣಿಯಾದ ಪರಪುರುಷನನ್ನು ಈ 'ಕೃತ್ಯಾ' ನಾರಿಯರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಆಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಆಶೆ ಪಡುವದುಂಟು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ನಾರದರ ಸಂವಾದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ನಾರದ :- ದೇವಿ, ದುಷ್ಟಸ್ತ್ರೀಯರ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ? ಅವನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲ ನಾರಿಯರ ಅಂತರಂಗ ಬಲ್ಲೆಯಷ್ಟೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ನಾರದ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಖಣಿಗಳು, ಸತೀಮಣಿಗಳು ಅನೇಕರಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಂತಹ ಸತೀಮಣಿಗಳೇ ಇರುವರೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀಚನಾರಿಯರ, ದುಷ್ಟ ದುರ್ಗುಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು-

ಸುವೇಷಂ ಪುರುಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಭ್ರಾತರಂ ಯದಿ ವಾ ಸುತಂ ।
ಯೋನಿಃ ಕ್ಲಿದ್ಯತಿ ನಾರೀಣಾಂ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಹಿ ನಾರದ ॥

ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಂದರನೂ, ಸುವೇಷನೂ, ಆಗಿರುವ ಸಹೋದರನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಕೊನೆಗೆ ಮಗನೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಂತಹ ಗಂಡಸನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಾಮವಾಸನೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಖಂಡಿತವು, ಸತ್ಯವು.

ಸ್ಥಾನಂ ನಾಸ್ತಿ ಕ್ಷಣಂ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತಾ ನರ ।
ತೇನ ನಾರದ ನಾರೀಣಾಂ ಸತೀತ್ವಮುಪಜಾಯತೇ ॥

ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ ಹೊತ್ತು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಘೃತಕುಂಭಸಮಾ ನಾರೀ ತಪ್ತಾಂಗಾರಸಮಃ ಪುಮಾನ್ ।
ತಸ್ಮಾದ್‌ಘೃತಂ ಚ ವಹ್ನಿಂ ಚ ನೈಕಸ್ಥಾನೇ ಚ ಧಾರಯೇತ್ ॥

ಹೆಂಗಸು ತುಪ್ಪದ ಗಡಿಗೆಗೆ ಸಮಾನಳೂ ಗಂಡಸು ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಸಮಾನನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೂ; ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬಾರದು.

ಯಥೈವ ಮತ್ತಮಾತಂಗಂ ಸೃಣಿಮುದ್ಗರಯೋಗತಃ ।
ಸ್ವವಶಂ ಕುರುತೇ ಯಂತಾ ತಥಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪ್ರರಕ್ಷಕಃ ॥

ಮಾವಟಿಗನು ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನುಅಂಕುಶದೊಣ್ಣೆಗಳ ಏಟಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ತಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೊ ಹಾಗೆ ಯಜಮಾನನು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೌಮಾರೇ ಭರ್ತಾ ರಕ್ಷತಿ ಯೌವನೇ ।
ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸ್ಥಾವರೇ ಭಾವೇ ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮರ್ಹತಿ ॥

ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೂ, ಪ್ರಾಯಬಂದಾಗ ಗಂಡನೂ, ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಕೂಡದು.

ಅರಕ್ಷಣಾದ್ಯಥಾ ಪಾಕಃ ಶ್ವಪಾಕವಶಗೋ ಭವೇತ್ ।
ತಥೈವ ಯುವತೀ ನಾರೀ ಸ್ವಚ್ಛಂದಾದ್ದುಷ್ಟತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಕಾಗೆ ನಾಯಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದರಂತೆಯೇ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕಾಯದೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಕಾಚಿತ್ಪಾತಯತೇ ನಾರೀ ಕಾಚಿದುದ್ಧರತೇ ಕುಲಂ ।
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಕುಲಜಾಮುದ್ವಹೇದ್ಬುದಃ ॥

ಕೆಲವು ಹೆಂಗಸರು ಕಾಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕುಲದ್ವಯಂ ಸಮಾ ನಾರೀ ಸಮಯಿತ್ವಾ ತು ತಿಷ್ಠತಿ ।
ಸಾಧ್ವೀ ತಾರಯತೇ ವಂಶಾನ್ದುಷ್ಟಾ ಪಾತಯತೇ ಧ್ರುವಂ ॥

ಹೆಂಗಸು ಗಂಡನ ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಕುಲವನ್ನು, ತನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಪತಿವ್ರತೆಯು ವಂಶಗಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ದುಷ್ಟಳು ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾಳೆ; ಇದು ಖಂಡಿತವು.

ದಾರೇಷ್ವಧೀನಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚ ಕುಲಂ ಪಂಕಂ ಯಶೋಽಯಶಃ ।
ಪುತ್ರಂ ದುಹಿತರಂ ಮಿತ್ರಂ ಸಂಸಾರೇ ಕಥಯಂತಿ ಚ ॥

ಸ್ವರ್ಗ, ಕುಲ, ಪಾಪ, ಕೀರ್ತಿ, ಅಪಕೀರ್ತಿ, ಮಗ, ಮಗಳು, ಮಿತ್ರರು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಧೀನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯೋ ಮೋಹಾದ್ದುರ್ಭಗಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಧ್ವೀಂ ತ್ಯಜತಿ ಪಾಪಕೃತ್ ।
ತಸ್ಯಾ ವಧೇನ ಯತ್ಪಾಪಂ ತದ್ಭುಕ್ತ್ವಾ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

ಯಾವನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಂದ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪ ಬರುತ್ತದೆ; ನರಕಕ್ಕೆಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಪರದಾರಾನ್ಬಲಾದ್ಗತ್ವಾ ಧನೈರ್ವಾ ಸಂಪ್ರಲೋಭಯನ್ ।
ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಪ್ರೇತ್ಯೇಹ ಚ ಕಳತ್ರಹಾ ॥

ಪರರ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿದರೂ, ಹಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಆಶೆ ತೋರಿಸಿ, ರಮಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಂದಷ್ಟು ಪಾಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಪಹಾರ ಹಾಗೂ ತಂಗಳ ಆಹಾರದಿಂದ ಪತಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ-ಮಾನವನು. ಮ್ಲೇಂಛ ಅಥವಾ ಪಂಚಮಜಾತಿಯ ವನಿತೆಯರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸಿದರೆ ನರಿ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ್ಮ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ, ಗುರುಪತ್ನಿ, ಒಡೆಯನಮಡದಿ, ದ್ವಿಜಸ್ತ್ರೀ, ಸೋದರಿ, ಸೋದರಸೊಸೆ, ಮಗಳು, ತನ್ನ ಸೊಸೆ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಸೋದರತ್ತೆ, ತಾಯಿಯ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರು ಮುಂತಾದ ಬಾಂಧವ ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ರತಿಕೇಳಿಗೆ ಇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗಿಂತ ಘೋರ ಪಾಪವನ್ನು ಅವನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ಭಗವನ್, ತಿಳಿಯದೆ ಇಂತಹ ಮಹಾಪಾತಕಗಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ನರನಿಂದ ನಡೆದು ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಉಂಟೆ? ಉದ್ಧಾರದ ಆಶೆ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೆ-ಇಂತಹ ಮಹಾ ಪಾತಕಿಗಳಿಗೆ?

ಭಗವಂತ :- ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗದ ಪಾಪಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮನಸಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಮೊದಲು ಪಡಬೇಕು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ತಾನು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸುಖಾನುಭವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಯಾವ ಜನ್ಮ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಗುರಪತ್ನೀ ಗಮನ, ಮದ್ಯಪಾನ. ಬಂಗಾರದ ಕಳವು ಮುಂತಾದ ಸರ್ವ ಮಹಾಪಾಪಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುವವು. ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿದ ಬಳಿಕ ಅರಳೆ ಉಳಿಯುವದೆ? ಉರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹುಲ್ಲು ನಾಶವಾಗದೆ ಇರುವದೆ? ಗೋವಿಂದನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಪಾಪರಾಶಿ ಉಳಿಯುವದೆ? ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯು ಗೋವಿಂದನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂಜೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಅನುದಿನವೂ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಫಲ-ಒಂದು ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ದೊರಕುವದು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹೇಳಬೇಕು-ಭಕ್ತರ ಎದುರು ಇದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಸಾಯುಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಪುಣ್ಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಧನ-ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು.

ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತೀಯಂ ಮೃತಂ ಪತಿಮನುವ್ರಜೇತ್ ।
ಸಾ ಸ್ವರ್ಗಮಾತ್ಮಘಾತೇನ ಆತ್ಮಾನಂ ನ ಪತಿಂ ನಯೇತ್ ॥
ನ ಮ್ರಿಯೇತ ಸಮಂ ಭರ್ತ್ರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಬ್ರಹ್ಮಶಾಸನಾತ್ ।
ಪ್ರವ್ರಜ್ಯಾಗತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಮರಣಾದಾತ್ಮಘಾತಿನೀ ॥

ದ್ವಿಜಸ್ತ್ರೀಯು ಗಂಡನು ಸತ್ತರೆ ಆಗ ತಾನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ಅವಳು ತಾನೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಗಂಡನಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಆತ್ಮಘಾತ ದೋಷವು ಬರುತ್ತದೆ.

ದ್ವಿಜಸ್ತ್ರೀಯು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗಂಡನೊಡನೆ ಸಾಯದೆ ಯತಿಯಂತಿರ ಬೇಕು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ದೋಷವು ಬರುತ್ತದೆ.

ವಿಧವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದ ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಅಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಕೂಡದು. ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ದೇವತಾರ್ಚನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಾದಶಿ ಮುಂತಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತಾನೂ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ತಂದೆಯ ಕುಲ, ಗಂಡನ ಕುಲ ಎರಡನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುವಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು, ಸೋದರರೇ ಮುಂತಾದ ಬಂಧು ಜನರು ವಿಧವೆಯಾದ ವನಿತೆಯಿಂದ ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ, ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಹರೇಶ್ಚ ವಾಸರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಧವಾ ನ ವ್ರತಂ ಚರೇತ್ ।
ಪುನರ್ವೈಧವ್ಯತಾಮೇತಿ ಜನ್ಮಜನ್ಮನಿ ದುರ್ಭಗಂ ॥

ಹರಿವಾಸರ, ಏಕಾದಶಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುತ್ತ ವ್ರತಲೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರೆ ಆ ವಿಧವೆಯು ಮತ್ತೆ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ವೈಧವ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾಳೆ.

ಭೋಜನಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಮಾಂಸಸ್ಯ ವ್ರತಾನಾಂ ವಿಪ್ರಯೋಗತಃ ।
ಚಿರಂ ನಿರಯಮಾಸಾದ್ಯ ಶುನೀ ಭವತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ ॥

ಮೀನ, ಮಾಂಸ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ವ್ರತಲೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಬಹು ದಿವಸ ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ.

ದುಷ್ಟಾ ಯಾ ಮೈಥುನಂ ಗಚ್ಛೇದ್ವಿಧವಾ ಕುಲನಾಶಿನೀ ।
ನರಕಾನನುಭೂಯಾಥ ಗೃಧ್ರಿಣೀ ದಶಜನ್ಮನಿ ॥

ವಿಧವೆಯಾದವಳು ಮೈಥುನವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಅನಂತರ ಅವಳು ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳವರೆಗೂ ಹದ್ದಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ.

ದ್ವಿಜನ್ಮಫೇರವಾ ಭೂತ್ವಾ ತತೋ ಮಾನುಷತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ।
ತಥೈವ ಬಾಲವೈಧವ್ಯಾದ್ದಾಸೀತ್ವಮುಪಗಚ್ಛತಿ ॥

ಎರಡು ಜನ್ಮಗಳವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧವೆಯಾಗಿ, ಆಳಾಗಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

ದ್ವಿಜ ಉವಾಚ

ಕನ್ಯಾದಾನಫಲಂ ಬ್ರೂಹಿ ವದ ದಾಸ್ಯಾ ಫಲಂ ಚ ಯತ್ ।
ವಿಧಾನಂ ಚ ಯಥೋಕ್ತಂ ಚ ಯದಿ ತೇಽನುಗ್ರಹಃ ಪ್ರಭೋ ॥

ನರೋತ್ತಮ :- ಕನ್ಯಾದಾನದ ಫಲವೇನು? ದಾಸಿಯ ಫಲವೇನು? ಇದರ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಭಗವಾನುವಾಚ

ಸರ್ವಾಭರಣಸಂಯುಕ್ತಾಂ ಕನ್ಯಕಾಂ ಯೋ ದದಾತಿ ಚ ।
ತೇನ ದತ್ತಾ ಧರಾ ಸರ್ವಾ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ ॥

ಭಗವಂತ :- ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆಟ್ಟ, ವನ, ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಧಾಭರಣದಾನೇನ ಫಲಂ ದಾತುರ್ಭವೇದ್ಧ್ರುವಂ ।
ಅನಾಭರಣಕನ್ಯಾಯಾಂ ಪಾದೈಕಸ್ಯ ಫಲಂ ಭವೇತ್ ॥

ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ದಾತೃವಿಗೆ ಫಲವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಭರಣವಿಲ್ಲದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಲು ಪಾಲು ಫಲವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಯಃ ಪುನಶ್ಶುಲ್ಕಮಶ್ನಾತಿ ಸ ಯಾತಿ ನರಕೇ ನರಃ ।
ವಿಕ್ರೀತ್ವಾ ಚಾತ್ಮಜಾಂ ಮೂಢೋ ನರಕಾನ್ನ ನಿವರ್ತತೇ ॥

ಕನ್ಯಾದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗಳನ್ನು ಮಾರಿದರೆ ಅವನು ನರಕದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ.

ಅತ ಏವ ಹಿ ಶುಲ್ಕಂ ಚ ಜಾಮಾತುರ್ನಕದಾಚನ ।
ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಯದ್ದತ್ತಂ ತಸ್ಯ ಚಾಕ್ಷಯಂ ॥

ಅಳಿಯನೂ ಕೂಡ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ದಾತೃವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷಯ ಫಲವು ಬರುತ್ತದೆ.

ವಿವಾಹ ಸಮಯೇ ಏವ ಸಗೋತ್ರಪರಗೋತ್ರಜೈಃ ।
ಯೌತಕಂ ದೀಯತೇ ಕಿಂಚಿತ್ತತ್ಸರ್ವಂ ಅಕ್ಷಯಂ ಭವೇತ್ ॥

ಸಗೋತ್ರದವರಾಗಲಿ, ಪರಗೋತ್ರದವರಾಗಲಿ ಮದುವೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವರಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಅಕ್ಷಯ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ದಾತಾ ಚ ಸ್ಮರತೇ ದಾನಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹೀ ನ ಯಾಚತೇ ।
ಅದತ್ವಾ ನರಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದಾಸೀತ್ವಮುಪಗಚ್ಛತಿ ॥

ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಾಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವವನು ವರನು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ವರನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅತ್ಯಶನೇ ವಿದೂರಸ್ಥೇ ಅನಾಢ್ಯೇ ಚಾತಿದುರ್ಜನೇ ।
ಕುಲಹೀನೇ ಚ ಮೂರ್ಖೇ ಚ ಷಟ್ಸು ಕನ್ಯಾ ನ ದೀಯತೇ ॥

ಬಹು ತಿನ್ನುವವರಿಗೆ, ದೂರದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ, ಬಡವನಿಗೆ, ಅತಿ ದುಷ್ಟನಿಗೆ, ಕುಲಹೀನನಿಗೆ, ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಈ ಆರು ಜನಗಳಿಗೂ ಮಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬಾರದು.

ಅತಿವೃದ್ಧೇ ಜಾತಿದೀನೇ ರೋಗಿಷ್ಠೇ ದೇಶಚಾರಿಣೇ ।
ಅತಿಕ್ರುದ್ಧೇಪ್ಯಸಂತುಷ್ಟೇ ಷಟ್ಸು ಕನ್ಯಾ ನ ದೀಯತೇ ॥

ಬಹುಮುದುಕ, ಬಹುದುಃಖಿ, ರೋಗಿಯಾಗಿರುವವನು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚಾರಶೀಲನು, ಬಹುಕೋಪಿ, ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದವನು. ಈ ಆರು ಜನರಿಗೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಬಾರದು.

ಏತೇಭ್ಯಃ ಕನ್ಯಕಾಂ ದತ್ವಾ ನರಕಂ ಚಾಧಿಗಚ್ಛತಿ ।
ಲೋಭಾತ್ಸಂಮಾನಲಾಭಾಚ್ಚ ಕನ್ಯಕಾ ಪರಿವರ್ತನಾತ್ ॥

ಆಸೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಪಟ್ಟು ಇವರಿಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಮುನಿಗಳಿಗೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಯುವತಿಯಾದ ರೂಪಶಾಲಿನಿ ಯಾದ ಸಲಕ್ಷಣ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಆಭರಣ ಅಲಂಕಾರ ಇಡಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಯ್ಯಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯ ಫಲವು ಲಭಿಸುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವ ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ತುಲಾಧಾರನ ಅತುಲಧರ್ಮ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೦

ನರೋತ್ತಮ :- ಪ್ರಭೋ ತುಲಾಧಾರನ ನಿರುಪಮ ಚರಿತವನ್ನು ಹೇಳು ಕೃಪೆಮಾಡು.

ಭಗವಂತ :- ಸತ್ಯವು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಲೋಕಗಳು ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಕಂಪಿಸದಿರುವದು ಸತ್ಯದಿಂದಲೆ, ಬೆಟ್ಟಗಳು ಬೀಳದಿರುವದು ಸತ್ಯದಿಂದಲೆ. ಸತ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಮಾನವರು ನೆಲದ ಮೇಲಿದ್ದರೂ ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ. ಸತ್ಯ ಮಾತನಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವನು ಶರೀರ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಪುಣ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲ. ಮುನಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಸತ್ಯದಿಂದ. ಅವರೆಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ. ಧರ್ಮರಾಜನು ಇದೇ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದನು. ಅದು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ? ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ತಾನೇ! ಆ ಸತ್ಯ ವಚನದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಅವನು ಕೌರವರನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಧರ್ಮಚಕ್ರವನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನು. ರಾಜಸೂಯದಂತಹ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಭೋಗ್ಯ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನಗಳನ್ನು ಉಣ್ಣಿಸಿ, ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ದೈತ್ಯರಾಜನಾದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸತ್ಯದಿಂದ ಇಂದ್ರ ಪದವಿಗೆ ಅರ್ಹನಾದನು. ಅದೇ ಸತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ನಾನು ಆ ಬಲಿರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವೆನು. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಆ ಸತ್ಯದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಈ ತುಲಾಧಾರನು ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿದ್ದನು. ನಿಜವಾದ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ನಾಗಿದ್ದನು. ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನೂ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತೂಗಿ ನೋಡಿದರು ಹಿಂದಿನವರು. ಅಶ್ವಮೇಧದ ಸಹಸ್ರಕ್ಕಿಂತ (ಯಾಗ) ಮಿಗಿಲಾಯಿತು ಸತ್ಯ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ಸತ್ಯ ನುಡಿಯುವವರು, ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸತ್ಯ ಹೇಳುವವರು, ಸಭಾದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವವರು, ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಸತ್ಯದ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವವರು, ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಶೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ಲೋಭದಿಂದಾಗಲಿ, ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುವವರಿಗೆ ರೌರವ ನರಕ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ತುಲಾಧಾರನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೊಬ್ಬ ಸರ್ವರ ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನಿದ್ದಂತೆ.

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಅವನು ಮುನಿಯಂತೆ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಲು ತೆನೆಯ ಕಾಳು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಉಟ್ಟದ್ದು ಒಂದು ಹರಕು ಬಟ್ಟೆ, ಹೊದ್ದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆ. ಇಷ್ಟು ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರನಾದರೂ ಸತ್ಪಾತ್ರ ಕಂಡರೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು. ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಹೊರಟೆ. ಅವನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದ. ಹರಕು ಪಂಚೆ ಉಟ್ಟು ಮೀಯುತ್ತಲಿದ್ದ. ತಣ್ಣಗಿನ ಗಾಳಿ ತೀಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಚಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕುವಂತೆ

ನಾನು ಎರಡು ಒಳ್ಳೇ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದೆ. ಅವನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಬಟ್ಟೆ ಇರುವದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನು ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಆಶೆಪಡಲಿಲ್ಲ. ಅವು ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ ಮನೆಗೆ ನಡೆದ.

ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಅತ್ತಿಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ತುಂಬಿ ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಬೀಳಿಸಿದೆ. ಅವನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತಳತಳಿಸುವ ಬಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿಗಳು. ಅವನು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಈ ಚಿನ್ನವನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದಕ್ಕುವದು-ಈ ಅಮೌಲ್ಯ ಬಂಗಾರ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಚಿನ್ನವಿದ್ದರೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಅಹಂಕಾರ ಮೊದಲಾಗುವದು. ಲಾಭವಾದ ಕೂಡಲೇ ಲೋಭವು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬರುವದು. ಲೋಭಾತುರನಾದವನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದೆ ನರಕ. ಈ ಹಾಳು ಹೊನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮನೆಗೆ ಒಯ್ದರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದರ ಮೇಲೆ ಮೋಹ ಉಂಟಾಗುವದು. ಮಡದಿಗೆ ಮದ ಬರುವದು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಇದರ ಮೇಲೆ ಆಶೆ. ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಅಸೂಯೆ. ಇದು ಸಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಉನ್ಮಾದ. ಸಿಕ್ಕವರಿಗೂ, ಸಿಗದವರಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆ, ಆ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಉನ್ಮಾದ. ಅದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರ, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ದೋಷಗಳ ಸರಪಳಿಯೇ ಸುರುವಾಗುವದು. ಅದರಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣಿಸುವದು. ಈ ಅನವಸ್ಥಾ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಹೊನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಲಿ. 'ಈ ಹೊನ್ನೂ ಬೇಡ; ಹೊನ್ನು ತುಂಬಿದ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣೂ ಬೇಡ'ವೆಂದು ಎರಡನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದನು-ಆ ವೀತರಾಗ ಪೂತಾತ್ಮ.

ಆಗ ಅವನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ 'ಭಲಾ ಭಾಪು' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ಈ ಶೂದ್ರ ಬಂಧುವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತವಕ. ಕೂಡಲೇ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ವೇಷ ತಾಳಿದೆ. ಅವನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು, ಮುಂದಿನ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದೆ. ಜನರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಿದ್ಧವಾಣಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಕಡೆ ಜನ ಸಾಲಿಟ್ಟರು. ಸರತಿಯಂತೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ, ಆ ಶೂದ್ರನ ಮಡದಿಯೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಳು. 'ತನ್ನ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ?'ವೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ 'ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ದೇವರು ದಯ ಮಾಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಭಗವಂತನು ಕೊಟ್ಟ ಆ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ. ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಹೋಗುವದೆಂತು? ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕೇಳು-ನಿಧಿಯು ದೊರಕಿತ್ತೇ? ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು.

ನಾನು ಹೇಳಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉಲ್ಲಾಸವಾಯಿತು. ಆ ಸಾಧ್ವಿಗೆ; ಅವಳು ನೇರವಾಗಿ ಗಂಡನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. 'ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರೇಕೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು; ಕೂಡಲೇ ಆ ಶೂದ್ರನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

ಬೌದ್ಧಸನ್ಯಾಸಿ :- ಅಯ್ಯಾ, 'ಚಾಕ್ಷುಷಂ ಚಿರಸಂಶುದ್ಧಂ' ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧ. ಅದಕ್ಕೆ 'ದೃಷ್ಟಿಪೂತ' ಎನ್ನುವರು, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊನ್ನಿನ ನಿಧಿ ಮೊದಲು ಕಂಡಿತ್ತು. ಅದು ನಿನಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯ. ಅದನ್ನು ನೀನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಿದೆ ಬಟ್ಟೆ ತೃಣದಂತೆ. ಇಂತಹ ನಿಷ್ಪಂಕವಾದ ಭಾಗ್ಯಲಾಭವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಹೀಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು ತಾನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಆಜನ್ಮ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸತ್ತವರು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವದನ್ನು ನೀನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯ. ಆದರೂ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸದೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸು; ಅನುಭವಿಸು; ಆನಂದಿಸು. ನಿನಗೆ ದೊರೆತ ನಿಧಿಯನ್ನು ನೀನು ಉಣ್ಣುವುದರಲ್ಲಿ ಆತಂಕವೇನು? ಆಕ್ಷೇಪ ಯಾರದು? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಇದೆ ಎಂದಾದರೆ ಸಾಕು. ನೀನು ದಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಜನ ನಿನಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೂದ್ರ :- ನನಗೆ ಹಣದಲ್ಲಿ ಆಶೆಯಿಲ್ಲ. ದ್ರವ್ಯವು ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದ ಒಂದು ಬಲೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಒಮ್ಮೆ ಬಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆಂದೂ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದಲಾರ. ಹಣಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳರಿಂದ, ದಾಯಾದಿಗಳಿಂದ, ರಾಜರಿಂದ ಭಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದದ್ದೆ. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು, ಮೃಗ, ಮೀನ, ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮುಂತಾದ ಮೆತ್ತಗಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ, ಹಣವಿದ್ದ ಸಿರಿವಂತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ; ಆಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣ, ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಮೂಲ; ಅಸೂಯೆಗೆ ಆಸ್ಪದ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ದುಡ್ಡು ನರಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗದೇ ಇರುವದೇ? ಆದುದರಿಂದ ಅನರ್ಥಸಾಧಕವಾದ ಆ 'ಅರ್ಥ' ಅರ್ಥಾತ್ ದ್ರವ್ಯವು ನನಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದರೂ ಬೇಡ.

ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ :-

ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಸ್ತಸ್ಯ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಸ್ತಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾಃ ।
ಕುಲಂ ಶೀಲಂ ಚ ಪಾಂಡಿತ್ಯಂ ರೂಪಂ ಭೋಗ್ಯಂ ಯಶಸ್ಸುಖಂ ॥

ಹಣವಿರುವವನಿಗೆ ಮಿತ್ರರು, ಬಂಧುಗಳು, ಕುಲವು, ಶೀಲವು, ಪಾಂಡಿತ್ಯವು, ರೂಪವು, ಭೋಗವು, ಯಶಸ್ಸು, ಸುಖ ಎಲ್ಲವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಧನೇನ ತು ವಿಹೀನಸ್ಯ ಪುತ್ರದಾರೋಜ್ಝಿತಸ್ಯ ಚ ।
ಕಥಂ ಮಿತ್ರಂ ಕಥಂ ಧರ್ಮಃ ದೀನಾನಾಂ ಜನ್ಮನಃ ಕಥಂ ॥

ಹಣವು ಇಲ್ಲದವನನ್ನು ಮಡದಿಮಕ್ಕಳು ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಹೆಂಡಿರು, ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲಿರುವರು? ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು? ಹುಟ್ಟುದರಿದ್ರರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವು ಸಾಧ್ಯವೆಲ್ಲಿ? ಯಜ್ಞಯಾಗ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಕೆರೆಕಾಲುವೆ ಕಟ್ಟಿಸುವದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ದ್ರವ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸುವವು. ದಿವ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವದು ದಾನ. ಆ ದಾನವು ಧನದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ದರಿದ್ರನಿಗೆ ಇವಾವವೂ ಸಾಧಿಸುವದಿಲ್ಲ. ವ್ರತ, ಧರ್ಮಶ್ರವಣ, ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆ, ಪಥ್ಯ, ಔಷಧಿ, ಸ್ತ್ರೀಸೌಖ್ಯ, ಭೋಗ, ಅನುರಾಗ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ದ್ರವ್ಯದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ

ಲಭ್ಯವಾಗುವವು. ಪ್ರಭೂತವಾದ ದ್ರವ್ಯವು ಯಾವನ ಬಳಿ ಇರುವದೋ, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ದ್ರವ್ಯವಿಹೀನನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ; ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ.

ಶೂದ್ರ :-

ಅಕಾಮಾಚ್ಚ ವ್ರತಂ ಸರ್ವಮಕ್ರೋಧಾತ್ತೀರ್ಥಸೇವನಂ ।
ದಯಾ ಜಪಸಮಾ ಶುದ್ಧಂ ಸಂತೋಷೋ ಧನಮೇವ ಚ ॥

ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಾ ಸಿದ್ಧಿಃ ಶಿಲೋಂಛವೃತ್ತಿರುತ್ತಮಾ ।
ಶಾಕಾಹಾರಸ್ಸುಧಾತುಲ್ಯಃ ಉಪವಾಸಃ ಪರಂತಪಃ ॥

ಆಸೆಯಿಲ್ಲದಿರುವದೇ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ರತಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲ ದಿರುವಿಕೆಯೇ ತೀರ್ಥಸೇವೆಯು, ದಯೆಯೇ ಶುದ್ಧವಾದ ಜಪಕ್ಕೆ ಸಮಾನವು, ಸಂತೋಷವೇ ಧನವು, ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಸಿದ್ಧಿಯು, ಶೀಲವೇ ಆಯ್ದು ಜೀವಿಸುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಜೀವನವು, ಕಾಯಿ, ಗಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದೇ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವು. ಉಪವಾಸವೇ ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸು.

ಸಂತೋಷೋ ಮೇ ಮಹಾಭೋಗ್ಯಂ ಮಹಾದಾನಂ ವರಾಟಕಂ ।
ಮಾತ್ರವತ್ಪರದಾರಾಶ್ಚ ಪರದ್ರವ್ಯಂ ಚ ಲೋಷ್ಠವತ್ ॥
ಪರದಾರಾ ಭುಜಂಗಾಭಾಃ ಸರ್ವಂ ಯಜ್ಞ ಇದಂ ಮಮ ।
ತಸ್ಮಾದೇನಂ ನ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಗುಣಾಕರ ।
ಲಗ್ನೇ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಾತ್ಪಂಕೇ ದೂರಾದಸ್ಪರ್ಶನಂ ವರಂ ॥

ಸಂತೋಷವೇ ನನಗೆ ಮಹಾಭೋಗವು. ಒಂದು ಕವಡೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದೇ ಮಹಾದಾನವು. ಪರರ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತಾಯಿಯರಂತೆಯೂ, ಪರರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಯಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪರರ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹಾವಿನಂತೆ ಓಡುವೆನು. ಇವೇ ನನ್ನ ಯಜ್ಞಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುವರ್ಣದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯ. ಕೆಸರನ್ನು ತುಳಿದು ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಟ್ಟದೆ ದೂರದಲ್ಲಿರುವದು ಉತ್ತಮವಲ್ಲವೆ!

ಹೀಗೆ ಆ ಶೂದ್ರನು ಮಾತನಾಡಲು, ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಆಯಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪರಿಪ್ಲುತವಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಭರಿತರಾಗಿ ಹೂ ಮಳೆಗರೆದರು. ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು, ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು, ಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡಿದರು, ವಿಮಾನಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದವು, ದೇವತೆಗಳು ಹೊರಬಂದರು. ಅವನಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು-

'ಮಹಾತ್ಮಾ ಬಾ, ಈ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡು, ಸತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಡೆ, ಅಲ್ಲಿ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸು-ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸುಖಭೋಗಕ್ಕೆ ಇತಿಮಿತಿ ಇಲ್ಲ, ಸಮಯದ ಅವಧಿ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ಅನಂತ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸು, ನಡೆ.'

ಶೂದ್ರ :- ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾನ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು? ಸರ್ವವೂ ಶೂನ್ಯವೆನ್ನುವ ನೀನು ಹೀಗೆ ವೈದಿಕ ಸನ್ಯಾಸಿಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುವೆಯಲ್ಲ! ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ ಆಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನೇನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ? ಹರನೋ? ಬ್ರಹ್ಮನೋ? ಇಂದ್ರನೋ? ಅಥವಾ ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಧರ್ಮನೋ? ಯಾರು ನೀನು? ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸು.

ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ :- ನಿನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ವಿಷ್ಣುವಾದ ನಾನೇ ಸನ್ಯಾಸಿ ವೇಷದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸು, ಒಳ್ಳೇ ವಿಚಾರ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿತ್ಯ ತಾರುಣ್ಯ, ನಿತ್ಯ ಸುಖ, ನಿತ್ಯ ಭೋಗ.

ಶ್ರೀಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಅನುಗ್ರಹ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಆ ಶೂದ್ರ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದಿವ್ಯರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅವರು ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗರೋಹಣ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ತುಲಾಧಾರನು ಸತ್ಯ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಚಲ ನಿಷ್ಠೆ, ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ತುಲಾಧಾರನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಪೂಜ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ನರೋತ್ತಮ, ನೀನಾದರೂ ಕೂಡ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ, ಸತ್ಯ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ತುಲಾಧಾರನ ಅತುಲಧರ್ಮ ಎಂಬ ಐವತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಅಹಲ್ಯೆಯ ಉದ್ಧಾರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೧

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು :- ನರೋತ್ತಮ, ಆದ್ರೋಹಕನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಬೇರಾರೂ ಅನುಸರಿಸಲಾರರು-ಅವನ ಆ ದುರ್ಗಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು. ಒಂದೇ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯಾದ ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಶಯನ ಮಾಡಿಯೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಶೀಲಸಂಯಮ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸವೇ? ಇದು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ; ಮುನಿಗಳಿಗೂ ದುಷ್ಕರ. ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಾಮವಶರಾಗಿ ಅನೇಕ ಅವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ರಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಪಾರ್ವತಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಭಂಗಾಕನಾದ ಆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಮುಂದೆ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ನರೋತ್ತಮ :- ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಮಹೇಂದ್ರನು ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವಿಷ್ಣು :- ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನಸ ಕನ್ಯೆ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಅಹಲ್ಯೆ. ಅವಳನ್ನು ಗೌತಮನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದುಕೊಟ್ಟ ಚತುರ್ಮುಖ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲ ರೆಲ್ಲರೂ ಎದುರಿಗೆ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಂಡು ಮುಗ್ಧವಾಯಿತು ಮನಸ್ಸು. 'ಸೌಂದರ್ಯದ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತಿರುವ ಈ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನನ್ನಂತಹ ದಿಕ್ಪಾಲಕನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓರ್ವ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇಕೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ? ಅಹಲ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ರತ್ನ. ಅಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಕಳೆ ಕಾಂತಿಗೆ ಕುಂದು ಮಾಡಿದ ಆ ಚತುರಾನನ!' ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗೌತಮನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ. ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಕಂಡಿತು ಅವನಿಗೆ ಆ ಋಷಿರಮಣಿಯ ರಮಣೀಯ ರೂಪ. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಿತು. ದೇವೇಂದ್ರನ ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಯಾತ್ರೆ. ಗೌತಮರ ಚಲನ ವಲನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ- ಆ ಪುರಂದರ.

ಒಮ್ಮೆ ಮಹಾಮುನಿ ಗೌತಮನು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ್ದ. ಅವನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಪತಿಯ ದೇವ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಲು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಳು, ಸಾರಣೆ, ಕಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗುಡಿಸಿ, ಆಶ್ರಮದ ಅಂಗಳವನ್ನೆಲ್ಲ ಚೊಕ್ಕಟ ಇರಿಸಿದಳು. ದೇವತಾರ್ಚನಕ್ಕೆ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದಳು. ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯ, ಬಲಿ ಮುಂತಾದ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಗೌತಮನ ವೇಷಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆ ಎಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದನು. ಗೌತಮನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದಳು- ಆ ಸುರಪತಿಯನ್ನು ಅಹಲ್ಯೆ. ಅವನ ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಕಾಮಾರ್ತನಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಇದಾವುದೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದಿತು. ಗೌತಮ ವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಶಚೀಪತಿಯು ಅವಳನ್ನು ವಿಲಾಸಕೇಳಿಗಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಅವಳಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಆಯಿತು. ಕಾಲಿಗೆ ಉಗುರಿನಿಂದ ಕೆದರುತ್ತ ನುಡಿದಳು.:-

ಅಹಲ್ಯೆ :- ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ, ದೇವರ ಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ನಿತ್ಯಾನ್ಹಿಕಗಳನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ತಾವು ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿರಿ ಕೇಳೀವಿಲಾಸಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯವಿದಲ್ಲ. ಸ್ಥಾನವೂ ಅಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಮುನಿಪುಂಗವರಿಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಲಾಲಸೆ ಸವರ್ಥಾ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.

ಆ ಚೆಲುವೆಯ ಹಾವ ಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಿಷೇಧ ವೈಖರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮನ್ಮಥಪೀಡಿತನಾಗಿ ನುಡಿದನು.

ಇಂದ್ರ :- ಸುಂದರಿ, ಸಾಕು ಮಾಡು, ಈ ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಉಪದೇಶವು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮೋದ್ರೇಕವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಕರ್ತವ್ಯ, ಅಕರ್ತವ್ಯ ವಿಚಾರಿಸುವದು ಹೆಂಗಸರ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಪತಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವದಷ್ಟೇ

ಸತಿಯಕಾರ್ಯ, ಗಂಡನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಕೆಟ್ಟದೋ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಪಾಲಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯೇ ಪತಿವ್ರತೆ. ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಹಾರಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಲಲನೆಯು ಅಧೋಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಪುಣ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಹಲ್ಯೆ :- ಪೂಜ್ಯರೆ ಇದು ದೇವರ ಮನೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಪೂಜೆಯ ಸಲಕರಣೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನೀವು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆ ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಬಲಿಹರಣ, ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಆಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವಿರಿ. ಇಂದೇಕೆ ಈ ಶೃಂಗಾರದ ಉನ್ಮಾದ? ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಂದೇಕೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿವೆ?

ಇಂದ್ರ :- ಮೊದಲು ಆಲಿಂಗನವನ್ನು ಕೊಡು, ಸಂಕೋಚವನ್ನು ದೂರಮಾಡು, ನಿನಗೆ ಸಂಕೋಚವಾದರೆ ನಾನೇ ಮುಂದಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊಂಡನು.

ಅತ್ತ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗೌತಮನಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿತು. ಧ್ಯಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯಿತು ಇಂದ್ರನ ಅವಾಂತರ. ಕೂಡಲೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಗೌತಮ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಆ ಬೆಕ್ಕು ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯಿತು, ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಗೌಡಮ ಮುನಿ ಕೇಳಿದ- ' ಬೆಕ್ಕಿನ ದೇಹಧರಿಸಿದ ನೀನು ಯಾರು ?' ಎಂದು. ನಡುಗಿ ಹೋದ ಸುರರಾಜ. ದೇವೇಂದ್ರನಾದರೂ ಆ ಮಾನವ ಮುನಿಯು ಎದುರು ಕೈ ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತ. ಮುನಿಗೆ ಕೋಪ ಕೆರಳಿಹೋಯಿತು. ಆ ಕಾಮಾಂಧ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು, ಶಾಪ ಹಾಕಿದ- ''ಇಂದ್ರಿಯ ಲೌಲ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಇಂತಹ ದುಷ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿ, ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೈತುಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ಇಂದ್ರಿಯವೇ ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಲಿಂಗಪಾತವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ಪಾಪಿಯೇ ನನ್ನ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಬೇಡ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮುನಿಗಳು ಯಕ್ಷರು, ಸಿದ್ಧರು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಲಿ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ಅವತಾರವನ್ನು.'' ಹೀಗೆ ಅಪರಾಧಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಶಾಪವಿತ್ತು ಮಡದಿಯೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೋಡಿ ಹರಿಸಿ ದುಃಖ ಗದ್ಗದಿತಳಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಪ್ರಮದೆ ಅಹಲ್ಯೆ.

ಗೌತಮ :- ಮೂಢೆ, ಯಾವ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಘೋರ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಂಡೆ? ಅಹಲ್ಯೆಯ ದೇಹವು ನಡುನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಅಡಿದಾವರೆಯವರೆಗೆ ನಡುಗಿ ಹೋಯಿತು ಪತಿಯ ಈ ಗುಡುಗನ್ನು ಕೇಳಿ. ಪತಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದಳು ಆ ಅಬಲೆ.

ಅಹಲ್ಯೆ :- ಅಜ್ಞಾನಾದ್‌ಮತ್ಕೃತಂ ಕರ್ಮಂ ಕ್ಷನ್ತುಮರ್ಹಸಿ ವೈ ಪ್ರಭೋ। ನಾನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ.

ಗೌತಮ :- ಪುರಪುರುಷರ ಸಂಗಮಾಡಿ ನೀನು ಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿರುವೆ. ಪಾಪಿ ಹೆಣ್ಣು ನೀನಿಂದು ಅಪವಿತ್ರಳು, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ,

ಉಗುರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬರಿ ಚರ್ಮ ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಹವು ವಿದ್ರೂಪವಾಗಿ ಇರಲಿ, ನೀನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು, ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ನೋಡಲಿ

ಅಹಲ್ಯೆ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದೀನ ದಾಸಿಯ ಮೇಲೆ ದಯೆದೋರಿರಿ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಈ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕೊಂದು ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರಿ.

ಅವಳ ಈ ಕರುಣಾಕ್ರಂದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನಿಗೂ ಹೃದಯ ಹಿಂಡಿತು. ಕಣ್ಣು ಹನಿಯಿತು. ಅವನು ಕರಗಿ ನುಡಿದನು.-

ಗೌತಮ :- ದಶರಥಕುಮಾರ ರಾಮಚಂದ್ರ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡಗೂಡಿ ಈ ವನಕ್ಕೆ ಬರಲಿರುವನು. ಅವನು ದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಮೈ ಎಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಬರಿ ಎಲುವಿನ ಹಂದರವಾಗಿ ನಿಂತ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಯನ್ನು 'ಈ ಮೂಳೆಯ ಮೂರ್ತಿ ಯಾರು?' ಎಂದು ಕೇಳುವನು. ಆಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಿನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುವರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ರಾಮಚಂದ್ರನು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ. 'ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ತಪ್ಪು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ದೋಷವೆಲ್ಲವೂ ಇಂದ್ರನದು' ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಈ ಅಸಹ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಭಗವದನುಗ್ರದಿಂದ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ.

ಹೀಗೆ ಗೌತಮ ಮುನಿಯು ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಶಪಿಸಿ, ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು-ವನಾಂತರಕ್ಕೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗೌತಮನೂ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಹಲ್ಯೆಯೂ ನಿಂತು ತಪಂಗೈದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ತಪಸ್ಸು ಪರಿಪಕ್ವದೆಶೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಪ್ರಭು ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು. ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಅವನ ವಚನದಿಂದಲೇ ಗೌತಮ ಅಹಲ್ಯೆಯರ ಪುನರ್ಮಿಲನವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ತನ್ನ ಆ ಶಪಿತ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆ ಆಯಿತು. ಯಾರಿಗೂ ಮುಖ ತೋರಿಸದೆ ನೆಲ ಬಿಟ್ಟು ಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತ. ಜಲ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಇಂದ್ರಾಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ. ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನಳಾದಳು - ಆ ಪರಮೇಶ್ವರಿ. 'ಬೇಕಾದ ವರಬೇಡು' ಎಂದಳು ಆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ. ಇಂದ್ರ ಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ -

ಇಂದ್ರ :- ತಾಯಿ, ಗೌತಮ ಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ನನಗೆ ಮೈತುಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ ತೋರಿಸಲು ಬಾರದಂತಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶ, ಮನೆ, ಮಡದಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜಲಾಧಿವಾಸಿಯಾಗಿ, ಜಪಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಈಗ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡು. ಆ ಮೊದಲಿನ ರೂಪವು ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಬರುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು.

ಇಂದ್ರಾಕ್ಷಿ :- ಸುರರಾಜ, ಮಹಾ ಮುನಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಲಾರರು - ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು. ನಾನು ಕೂಡ ಮುನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾರೆ, ಆದರೆ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಮೈತುಂಬ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ

ಯೋನಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗುವವು. ನೀನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ. ಆಡಿನ ಅಂಡವು ನಿನ್ನ ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನವಾಗುವದು.'

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಆ ಜಗನ್ಮಾತೆಯ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದಳು. ಹೀಗೆ ಮಹಾದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ದೇವರಾಜನು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಪಡೆದು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮುಕತೆಯ ಅತಿರೇಕದಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನಂಥವನಿಗೂ ಇಂಥ ದುರವಸ್ಥೆ ಬಂದು ಹೋಯಿತು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಅಹಲ್ಯೆಯ ಉದ್ಧಾರ ಎಂಬ ಐವತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಲೋಹಿತನ ಉದ್ಧಾರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೨

ಭಗವಂತ :- ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಮ ವಿಕಾರದ ಕತೆ ಕೇಳು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಆ ಪಂಡಿತ ಪರಿವ್ರಾಜಕನಿಗೆ ಆ ಏಕದಂಡಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ನೆಲದಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೂರ್ಮರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದ! ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ನಿತ್ಯವೂ ಅವನ ಉಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಭಾಗೀರಥಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಲೆಎತ್ತಿ ನಿಂತಿರುವ ಒಂದು ದೇವಮಂದಿರವು ಅವನ ವಾಸಸ್ಥಾನ. ಒಂದು ದಿನ ಆ ದೇವಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿ. ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ ಒಬ್ಬ ರೂಪವತಿಯಾದ ತರುಣಿಯು ಅದೇ ದಾರಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಆ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿಯನ್ನು ಈ ಸನ್ಯಾಸಿ ನೋಡಿದ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲಿಸಿತು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿತು. ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ಕಾಮಾರ್ತನಾಗಿ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳೆದ - ಈ ದುಷ್ಟ ಸನ್ಯಾಸಿ. ಅವಳು ಕೂಗಾಡಿ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಳೆದು ತಂದು ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗೆ ನೂಕಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡನು ಭಯಭ್ರಾಂತಳಾದ ಆ ಯುವತಿಯು ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಆ ಬಾಗಿಲಿನ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿ ಅಡ್ಡ ಅಗಳಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಈ ಸನ್ಯಾಸಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಅವಳು ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡ 'ಪ್ರಿಯೇ ಇದನ್ನೇನು ನೀನು ಮಾಡಿದೆ ? ನೀನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ. ದಯವಿಟ್ಟು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.'

ಮಹಿಳೆ :- ಅಯ್ಯಾ, ಇಂತಹ ಅಸಂಗತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಂತಹ ಯತಿಯು ಆಡಕೂಡದು. ನೀನು ನನಗೆ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಂದೆ ಆಗಬೇಕು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗಳಿದ್ದಂತೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸುವದು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಎಂದೂ

ಇಚ್ಛಿಸಬಾರದು.'' ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದಳು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ಕಪಟ ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ತೂತು ಕೊರೆದು ಕೈಹಾಕಿ ಅಗಳಿ ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ತೋಳಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲ ಹಲಗೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಇಡಲು ಹೆಣಗಾಡಿದ. ಎರಡೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾದವು. ಅನಂತರ ಅವನು ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಕೊರೆದು (ತೂತು) ರಂಧ್ರವನ್ನು ದೊಡ್ಡದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೆ ತೂರಿದ. ಅವಳಿಗೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು 'ಬಾಗಿಲು ತೆರೆ' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ದೂರ ಕುಳಿತಳು. ನಿರಾಶನಾಗಿ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ತಲೆ ಮರಳಿ ತೆಗೆಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊಸರಾಟದಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿಗೆ ಉರುಲು ಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತು ಹೋದ.

ಬೆಳಗಾದ ಬಳಿಕ ಗಸ್ತಿ ತಿರುಗುವ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ದುರ್ಮರಣವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಆರಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಹೀಗೆ ಕಾಮಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ದುರಂತ ಘಟನೆಗಳು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಕಾಮದ ಉಪದ್ರವವು ಎಂತೆಂತಹವರಿಗೂ ಬೆನ್ನುಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೆ ಸರ್ವಲೋಕ ಪಿತಾಮಹನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೂ ಕೂಡ ಓರ್ವ ರೂಪವತಿಯಾದ ವನಿತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸ್ಸು ವಿಕೃತವಾಯಿತು. ಅವರ ಶಕ್ತಿಪಾತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲೋಹಿತ ಸಂಭವ ಎಂಬ ತೀರ್ಥವು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಮೋಹವೆಲ್ಲಿಯದು? ಪಿತಾಮಹನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿದ ಆ ಮೋಹಿನಿ ಯಾರು? ಈ ತೀರ್ಥದ ಉದ್ಭವವು ಎಂತಾದುದು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿರಿ ?

ಭಗವಂತ :- ಹಿಂದೆ ಶಾಂತನು ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿ ಇದ್ದನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪರಿಪೂಜ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾನ ಅವನ ಕಾಂತಿ. ಅವನ ಪತ್ನಿ ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆ! ಅವಳ ಹೆಸರು ಅಮೋಘಾ. ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಒಳ್ಳೇ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಶಾಂತನುವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಹೂಗಳನ್ನು ತರಲು ಆ ಮುನಿಪುಂಗವ ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿದ್ದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮೋಘೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ದೂರದಿಂದಲೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಳ ನಡೆದಳು.

ಆ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಚಿತ್ತವು ಕಾಮಾಕ್ರಾಂತವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ತಿಮಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಅವರ ಶಕ್ತಿ ಪಾತವು ಕುಳಿತ ಮಂಚದ ಮೇಲಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಾಂತನು ಮುನಿಯು ಹೂ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಪೀಠದ ಮೇಲಿನ ಶುಕ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಡದಿಯನ್ನು 'ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವ ಗಂಡಸರು ಬಂದಿದ್ದರು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅಮೋಘೆಯು ಶಾಂತ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ

ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. 'ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ ಆಸನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆನು. ಶುಕ್ರ ಪಾತದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಪೋಬಲದಿಂದ ನೀವೇ ತಿಳಿಯಿರಿ' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶಾಂತನು ಮುನಿಯು ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿದನು ತಪೋಬಲದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಮಧುರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದನು-

'ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ ಇದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಶಕ್ತಿ, ಇದನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಡ. ಇದು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಜಗತ್ಪಾವನನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು.'

ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಶಿರಸಾ ಮನ್ನಿಸಿದಳು. ಆ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತಾಳಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ತೇಜೋಗರ್ಭದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತಳಮಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಆ ತೇಜೋಗರ್ಭ ಸಹಿಸದೆ ಪತಿಗೆ ನುಡಿದಳು -

. **ಅಮೋಘಾ :-** ನಾಥ, ಈ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜವನ್ನು ನನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಧರಿಸಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಈಗೇನು ಮಾಡಲಿ? ಧರ್ಮದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಲ್ಲ ನೀವೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿರಿ. ಈಗ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬದುಕಲಾರೆ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಿ? ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ.

ಅನಂತರ ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ **'ಯುಗಂಧರಾ'** ಎಂಬ ತಿಳಿ ನೀರಿನ ನಿರ್ಝರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಳು. ಅದರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಎದ್ದು ನಿಂತ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಕಿರೀಟ ಮೈಮೇಲೆ ನೀಲಾಂಬರ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಣಿಮಾಲೆ, ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕುವ ತೇಜಸ್ಸು ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ಕಾಂತಿ. ಅವನ ಈ ತೇಜೋದೀಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವನು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ತೀರ್ಥವು 'ತೀರ್ಥರಾಜ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ನಾನು ಮುಂದೆ ಭೃಗುವಂಶದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ದುಷ್ಟರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು - ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು. ನನ್ನ ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು. ಕೂಡಲೇ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದೆ ಆ ಪಾಪಿಷ್ಠರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದವರನ್ನೆಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಪವು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳೆದೆ. ಏನಾದರೂ ಕೊಡಲಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ನೆತ್ತರವು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ನದಿ, ಸರೋವರ, ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಗಳಾದರೂ ಕೊಡಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರಲು ಆಕಾಶವಾಣಿ ಆಯಿತು.-

''ರಾಮ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಇಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗು. ಯಾವ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವದೋ ಅದೇ ಮುಖ್ಯ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ತಿಳಿ.'' ನಭೋ ವಾಣಿಯ

ಅಣತಿಯಂತೆ ಪರಶುರಾಮನು ಗಂಗೆ, ಗೋದಾ, ಸರಸ್ವತಿ, ಕಾವೇರಿ, ಯಮುನಾ, ಶತುದ್ರು, ಗೌರಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪರಶುವನ್ನು ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಗೈದನು. ಅನಂತರ ಅನೇಕ ಗಿರಿ, ಗುಹೆ, ಝರಿ, ಕೊರಿ, ಪರ್ವತ, ತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡಲಿ ಅದ್ದಿದನು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಶುದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಇನ್ನೇನು ಗತಿ' ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಕೈ ಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

ಮತ್ತೆ ಆಕಾಶವಾಣಿ ''ರಾಮ, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಳ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಮಾಡು'' ಅದರಂತೆ ಪರಶುರಾಮನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೋಗಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸುಳಿಯುವ ಒಂದು ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ತೊಳೆದಾಗ ಬಹು ದಿನದಿಂದ ಮೆತ್ತಿದ ನೆತ್ತರವು ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಪರಶು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅವನೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದನು. ಸ್ನಾನದಿಂದ ದೇಹ ಶುದ್ಧವಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ದಿನ ಪರಶುರಾಮನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪರಶುರಾಮನು ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಮಾಡಿ, ತಾನು ಲವಣ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಇದೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ **'ಲೋಹಿತ ಸಂಭವ ತೀರ್ಥ'**. ಇದು ಮುಕ್ತಿ ತೀರ್ಥ ತೀರ್ಥರಾಜ. ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಖಪ್ರದ. ರಾಮನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಇದು ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ ಕಾಮವು ಪಾಪದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅದನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶಾಂತನು ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದನು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಧರಿಸಿದಳು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಲೋಕವಿಡಂಬನೆಯಿಂದ ರೂಪು ಗೊಂಡ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ತೀರ್ಥವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಲೋಹಿತನ ಉದ್ಧಾರ ಐವತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಶ್ರೀಹರಿ :- ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನು ಕಾಮವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನು. ಗಂಧರ್ವ, ಕಿನ್ನರ, ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯ ರೂಪಶಾಲಿನಿಯರಾದ ತರುಣಿ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮಂತ್ರ ಬಲದಿಂದ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೂರ ಅವರನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ವೈಯ್ದು, ಒಂದು ರಮ್ಯವಾದ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿನ ನೆಪದಿಂದ ಒಂದು ಪರ್ಣ ಕುಟೀರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ತರುಣಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹಾರಗೈಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಪರಶಿವನು ತಾನೇ ಕಾಮಾಕ್ರಾಂತ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಚೆಲುವೆಯರೊಡನೆ ಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಲಾಲಸನಾದನು. ಅವನ ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಮಡದಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿತು. ಧ್ಯಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಆ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಲೀಲೆ. ಗಂಗಾಧರನ ಈ ಶೃಂಗಾರ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಶಂಕರಿಯ ಚಿತ್ತ ಕ್ಷೋಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಕ್ರೋಧ, ಉದ್ದೀಪಿತವಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯು ಕ್ಷೇಮಂಕರಿ ಎಂಬ ಕೊರವಂಜಿಯ ವೇಷತೊಟ್ಟು ಗಗನ ಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಕಾಂತನ ಏಕಾಂತದ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದಳು. ಲಲನೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಅವಳ ಕಾಂತ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಆ ಹದಿ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಚುಂಬಿಸಿ, ವಿಹಾರಪರನಾಗಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಶಂಕರಿಯ ಕೋಪ ಮಿತಿಮೀರಿತು. ಆ ಯುವತಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆ ತರುಣಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಶ ಪಾಶ ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿದಳು ಎಲ್ಲರ ಮುಖವೂ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು ಉಮೆ ಶಾಪವಿತ್ತಳು 'ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಶಾಪ ದಗ್ಧರಾಗಿ ಚಾಂಡಾಲಯೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಧವೆಯರಾಗಿ ಮ್ಲೇಂಛ ವಶರಾಗಿರಿ' ಹೀಗೆ ಆ ಅಬಲೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ, ಪಾರ್ವತಿಯು ನೂರಾರು ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯರ ರೂಪ ಧರಿಸಿ, ಮಹಾದೇವನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವಳೊಡನೆ ಕೈಲಾಸ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಕ್ಷೇಮಂಕರಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸುವವರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗುವದು.

ಕುಂಕುಮಾರಕ್ತ ಸರ್ವಾಂಗಿ ಕುಂದೇಂದುಧವಳಾನನೇ ।
ಸರ್ವಮಂಗಳದೇ ದೇವಿ ಕ್ಷೇಮಂಕರಿ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಕೆಂಪಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರ ಮುಖವುಳ್ಳ ಕ್ಷೇಮಂಕರಿ ದೇವಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಿ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ನೀನೇ ಸಮರ್ಥಳು ಈ ಕ್ಷೇಮಂಕರೀ ದೇವಿಯನ್ನು ನಮಿಸಿದವರಿಗೆ ಗೆಲವು. ವಂದಿಸದಿದ್ದವರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲು. ಇವಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಉಪಾಸಿಸಿದವರಿಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ.

ಈ ಕಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದರೆ ಕಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮಹಾದೇವರಿಗೂ ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಮೋಹ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಮವಾಸನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು. ಸ್ವಯಂ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುರೂಪದ ನನಗೂ ಕೂಡ

ಪರಸ್ತ್ರೀ ಅಪಹಾರದಿಂದ ಎಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಯಿತೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮೋಹಿಸಿ ಗೋಕುಲ ವೃಂದಾವನಗಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದ ಗೋಪಿಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಾಲೆಯರು, ಹಲವರು ಪತಿವ್ರತೆಯರು, ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ತಪಸ್ವಿನಿಯರು, ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ವಯಸ್ಸಾದವರು, ತರುಣಿಯರು, ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಗೋಪ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ನಾನು ಅಪಹರಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜರಾಸಂಧನೊಡನೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು. ಚೊಚ್ಚಲು ಮಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಪಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪಾಂಡವರ ದೂತನಾಗಿ, ಅರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟು ಸಾವು, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾನವರಂತೆ ನಾನು ಕೂಡ ಲೋಕ ಲೀಲಾರೂಪವಾಗಿ ಹೊಂದುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಈ ಅದ್ರೋಹಕನು ಮಾತ್ರ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರಭುವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆಯೂ ಮುಂದೆಯೂ ಇವನಂತಹ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿನ ತರುಣಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ, ಕಾಮವಶನಾಗದೇ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತದಿಂದ ತಾಯಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ ಅದ್ರೋಹಕನಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೇವತೆಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಮಿಳ, ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿಯಂತೂ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯಲೂ ಅವನು ಮೊದಲು ನಮಗೆ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡದೇ ಎಂದೂ ಭೋಜನ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಈ ಭಕ್ತಿ, ವಿಷಯ ವಿರಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅವನ ಮನೆ ಕಾಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.

ನರೋತ್ತಮ :- ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೂ ಏನಾದರೂ ಉಪದೇಶ ನೀಡು, ಉದ್ಧಾರದ ಮಾರ್ಗ ತೋರು.

ಶ್ರೀಹರಿ :- ಮೊದಲು ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕರಾದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಪುತ್ರ ವಿರಹದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾದರೆ ನಾನು ಸ್ವಯಂ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

'ಮಾತಾಪಿತೃ ಸಮಾ ದೇವಾ ನ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಸುರಾಲಯೆ ।'

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ದೇವತೆಗಳು ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದೇಹವು ಎಷ್ಟೇ ಪರಾಧೀನವಿದ್ದರೂ, ಮಲಿನವಿದ್ದರೂ ಗಣಿಸದೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಶಿಶು ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ತಾಯಿ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಪರದೇವತೆ ಬೇರಿಲ್ಲ.'

ಹೀಗೆ ಮೂಕ ಚಾಂಡಾಲ, ಅದ್ರೋಹಕ, ಪತಿವ್ರತೆ, ತುಲಾಧಾರ, ವೈಷ್ಣವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಭಗವಂತನ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಈ ನರೋತ್ತಮ ದ್ವಿಜನು ಕೂಡ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ತಾಯಿತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದದ್ದು ತನ್ನ ಮಹದಪರಾಧವಾಯಿತು ಎಂದು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ನಿರಂತರ ಅವರ ಸೇವಾ ಶುಶ್ರೂಷೆಗೈದು ಆ ನರೋತ್ತಮನೂ ಕೂಡ ಮರಣಾ ನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಪರಮ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಈ ಪಂಚಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಿಮಗೆ ನಾನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೂ, ಹೇಳಿದವರಿಗೂ ಪಾಪವೇ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕೋಟಿ ಗೋದಾನದ ಫಲ; ಭಾಗೀರಥಿ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಈ ಪಂಚಾಖ್ಯಾನ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಬರುವದು. ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವದು. ಸಂಪತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಲೇಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಪಂಚಾಖ್ಯಾನ ಎಂಬ ಐವತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೪

ದ್ವಿಜ ಉವಾಚ

ಕೀರ್ತಿರ್ಧರ್ಮೋऽಥ ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರವಪಾಣಿ ಚ ।
ವದ ನೋ ಮುನಿ ಶಾರ್ದೂಲ ಯದಿ ನೋऽಸ್ತಿ ತ್ವದನುಗ್ರಹಃ ॥

ದ್ವಿಜರು :- ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ಒಳ್ಳೇ ಕೀರ್ತಿ ಬರುವಂತಹ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ ಬರುವಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವವು? ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನೀವು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ನಾವು ನಿಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನುಗ್ರಹ ಪಾತ್ರರಷ್ಟೆ!

ವ್ಯಾಸ :- ಕೊಳ, ಸರೋವರ, ಹಳ್ಳ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿದವನು, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದು. ಅವು ತುಂಬಿ ಹಸುವು ಮುಂತಾದ ಪಶು, ಖಗ ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನೀರು ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿಯಾದರೆ, ಮಾನವರು ಸ್ನಾನ ಪಾನಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಪಟ್ಟರೆ, ಅವನ್ನು ತೋಡಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುವನು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನೀರು ಪರಮ ಪವಿತ್ರ. ಮಾನವನ ಜೀವನವು ಜಲದ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ, ಅಡಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಾಹವಾಗುವದು. ನೀರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಬದುಕಲಾರದು. ದೇವತಾರ್ಚನ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಶುದ್ಧಿ, ದುರ್ಗಂಧ ನಾಶ, ಬೆಳೆ, ಧಾನ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಮಾನವರು ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ತಟಾಕ, ಹೊಳೆ, ಹಳ್ಳ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಸಿರಿವಂತನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದು ಜಲಾಶಯ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಬಳಿಕ ಕಟ್ಟಿಸಿದವನು ಬಡವನಾದನು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಧನಿಕನು ಆ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬಂದನು. 'ಈ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡು. ಈ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ನೀನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಹಣ ಈ ಪುಣ್ಯರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ಕೊಡುವ ಹಣವು ನಿನಗೆ ಲಾಭವೆ' ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಜಲಾಶಯದ ಒಡೆಯನು ನುಡಿದನು 'ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದೀನಾರದ ಫಲ ಬರುವದೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಿರ್ಜಲವಾದ ಈ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಈ ಹೊಂಡ ತೋಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜನರು, ಪಶುಗಳು ಅನುದಿನವೂ ಸ್ನಾನ ಪಾನ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಣಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ಫಲ ಬರುವದು.' ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದ ಸಾಹುಕಾರರು, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಭಿಕರು ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಯಜಮಾನನು ನುಡಿದನು 'ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ.'

ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಕೋಪ ಬಂದು ನುಡಿದ - ''ನಾನು ನಿನಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದೀನಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಕಲ್ಲನ್ನು ತಂದು ಈ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಎಷ್ಟು ಧರ್ಮದ ಕಾಲದ್ದೊ ಅಷ್ಟು ಮುಳುಗಲಿ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಮುಳುಗಲಿ. ಯಾವಾಗ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳು ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತವೆಯೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಣ ಮುಗಿಯಿತು. ಉಳಿದದ್ದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. 'ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು' ಬಡವನು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಸುರಾಸುರರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದರು. ಧರ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಧರ್ಮದ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿದರು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದೀನಾರದ ಬೆಲೆಯೂ ಪುಷ್ಕರಣಿಯ ಒಂದು ದಿನದ ನೀರಿನ ಧರ್ಮದ ಬೆಲೆಯೂ ಸಮ ಆಗದೇ ಧರ್ಮವೇ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡವನು ತನ್ನ ಹಣವು ಹೀಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟನು. ಮಾರನೇಯ ದಿನವೇ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಕೊಳದ ಮೇಲೆ ದ್ವೀಪದಂತೆ ತೇಲಿದವು.

ಆಗ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬೆಲೆಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಕೊಳವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವನೇ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿದನು. ಮಾರಿದುದರಿಂದ ಹೋದ ಪುಣ್ಯವು ಮತ್ತೆ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿದುದರಿಂದ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೋತ್ರದವರು, ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯವರು, ರಾಜರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತೋಡಿಸಿರುವ ಜಲಾಶಯವು ಮುಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ತೋಡಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಫಲವು. ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ, ಅನಾಥರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಳವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟರೆ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಳ ಮುಂತಾದ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಜಲಾಶಯಗಳೆಲ್ಲದರ ದಾನದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಫಲವನ್ನು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ದರಿದ್ರನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ದುಃಖಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ ರೋಗಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಗೌರವ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಎಂಬ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಒಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೫

ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ

ಶಾಖಿನಾಮೇವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಫಲಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮೀಯಾದೃಶಂ ।

ತಚ್ಛ್ರುಣಧ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗಾ ರೋಪಣೇ ಚ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ॥

ವ್ಯಾಸ :- ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಯಾವ ಫಲಬರುವದೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ನದಿ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳ, ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆಗಳ ದಡದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಿದರೆ ಪುಣ್ಯ ಫಲ ಇಂತಿಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜಲಾಶಯದ ಹತ್ತಿರ ಅರಳಿ ಮರ, ಆಲದ ಮರ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ನೆರಳುಳ್ಳ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ನೂರು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಫಲ ಬರುವದು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮಾನವರು ಮರಗಳ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಟೊಂಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ, ಆನಂದಪಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಗೋ, ದ್ವಿಜರು ನೆರಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ತಿಂದು ಆನಂದ ಪಡುವದರಿಂದ ಅಂತಹ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದವರಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗವು ಲಭಿಸುವದು. ನೀರಿನ ತೀರದಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅರಳಿ ಮರ ಮುಂತಾದ ನೆರಳನ್ನೀಯುವ ಹೆಮ್ಮರಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ದಿವ್ಯ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅರಳಿ ಮರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಪಾಪ ನಾಶ. ನೋಡಿದರೆ ದುಃಖ ನಾಶ. ಪ್ರದಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯುಷ್ಯ ವೃದ್ಧಿ; ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಇಂತಹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಅಕ್ಷಯ ಫಲಪ್ರದನಾದ ಈ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷವೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಸತ್ಪುತ್ರ ನಿದ್ದಂತೆ. ಅದರಿಂದ ದ್ರವ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ವಿಜಯ, ಮಾನ, ಮಂಗಳ ಮುಂತಾದವುಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಶ್ವತ್ಥ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಇರುವರು. ಇಂತಹ ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರಕ್ಕೆ ಛೇದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು. ಇದೇ ರೀತಿ ಉಳಿದ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಮರದ ಗುಂಪನ್ನು ಮಾಡಿ ವೃಕ್ಷರಾಜಗಳ ಒಂದು ಬನವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಗಿಡದ ತೋಪುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವದರಿಂದ ಇಹದಲ್ಲಿ ಶುಭ, ಆರೋಗ್ಯ, ರಾಜ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಿಡಗಳ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹುಳ, ಹಕ್ಕಿ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ನರ, ವಾನರ ಮುಂತಾದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಆ ಗಿಡ ಗುಂಪಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವವೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಮುಂದೆ ಆ ಗಿಡ ಬೆಳಸಿದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಏವಂ ವೃಕ್ಷಾಃ ಮಹಾಸತ್ವಾಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ದೇವರೂಪಿಣಃ ।

ತದರ್ಚಾ ಪಿತೃವತ್ ಕಾರ್ಯಾ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಜಲಪಿಂಡಕಂ ॥

ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳೆಂದರೆ ದೇವರೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಆ ಮರಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಸೇವೆ - ನೀರು, ಗೊಬ್ಬರ (ಪಿಂಡ),

ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ನೆಲ್ಲಿ, ಹುಣಿಸೆ, ಬೇವು ಮುಂತಾದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಕೊಳಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಬೇಕು. ಸರೋವರ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನರನು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕುವನು. ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನಾಗುವನು. ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಲು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರು ನೀರಡಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀರುಣಿಸುವ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ಇಡಬೇಕು. ಈ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ನೀರಿಲ್ಲದ ಕೂಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದುರ್ಗಮ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹು ಜನ ಸೇರುವ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನೀರನ್ನು ಹನಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಗ್ರೀಷ್ಮ, (ಬೇಸಿಗೆ), ಮಳೆಗಾಲ ಹಾಗೂ ಚಳಿಗಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಬಂದಾಗ, ಅಗರು ಮುಂತಾದ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರನ್ನೂ, ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಸುರಭಿಗಂಧ, ವಾಸನೆ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ, ಆಸನ, ತಾಂಬೂಲ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಬೇಕು; ಇಂತಹ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಎಂದೂ ಚ್ಯುತನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಜನರಿಂದಲೂ ಸ್ವರ್ಗದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟರೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಪಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಅನಂತರ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೂ ರಾಜಭೋಗವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಂತಹ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದವರು ಧರ್ಮಘಟವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಜಲಪೂರ್ಣ ಕುಂಭವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಂಗಾರವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾರೂಪವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕುಂಭ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಎಂಬ ಐವತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಸೇತುಬಂಧದ ಫಲ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೬

ವ್ಯಾಸ :- ಸೇತುಬಂಧದ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ; ಕಟ್ಟುವದು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕೆಲಸವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಸರು, ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ನೀರು ಇರುವಲ್ಲಿ, ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಿಂದ ದಾಟಲು ಆಗದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ದೈವಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಗೇಣು ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೂ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಹಿಂದೊಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಚೋರತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು, ಕೆಸರು, ಮುಳ್ಳು. ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವು ದಾಟಲು ಬಹಳ ದುಸ್ತರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಆ ಚೋರನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೋವಿನ ತಲೆಯಷ್ಟು

ಕಟ್ಟೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನಿಟ್ಟು ಆ ಪಂಕದ ಪ್ರದೇಶ ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋದನು. ಅದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅದನ್ನು ದಾಟಿಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಗೋವಿನ ತಲೆಯ ಆಕಾರದ ಆ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಗೋಶಿರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟು ಅನೇಕ ಜನರು ಆ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ದಾಟಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲಾನಂತರ ಆ ಕಳ್ಳನು ತೀರಿಕೊಂಡನು. ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಅವನನ್ನು ಯಮನೆದುರು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

'ಇವನು ತನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಗುಂಜಿ ತೂಕದಷ್ಟೂ ಧರ್ಮ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಲ್ಲ, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ದಾನ ನೀಡಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿಲ್ಲ. ಪರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸಿಲ್ಲ, ಹಿತ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಗೈದಿಲ್ಲ, ಕೃತಿಯಂತೂ ದೂರೇ ಉಳಿಯಿತು. ಮೇಲಾಗಿ ಇವನು ಚೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚತುರ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿದ, ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ, ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿದ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸುಳ್ಳು ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಇವನ ಅಪರಾಧಗಳು ಒಂದೆ ಎರಡೆ? ಸಾವಿರಾರು.

ಯಮ :- ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ನೀಚನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಬರಲಾರದ ನರಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಇವನದು ಕೊಂಚ ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ - ಅದೇಂದರೆ - ನೀರು ಹರಿಯುವ ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋಶಿರದಷ್ಟು ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಜನರಿಗೆ ದಾಟಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಈ ಅಲ್ಪ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯ ಹೇಳಬೇಕು.

ಯಮ :- ಇವನು ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಗೋಶಿರ ಕಟ್ಟೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಜನರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ?

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಇವನು ಇಟ್ಟ ಗೋಶಿರದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಜನರು ಆ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯಮ :- ಎಲೈ ದುಷ್ಟನೆ, ನೀನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ಸುಖವಾಗಿ ಇರು. ನೀನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಗೋಶಿರವೆಂಬ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಜನರು ಆ ಕಿರುಗಾಲುವೆಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ದಾಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ಬಂದು ನಿನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಜನ್ಯವಾದ ಈ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಅವನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೀನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷ ಬಹು ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶವಾಳುವ ದೊರೆಯು ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ಇವನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡವು, ಇವನು ಹಿಂದಿನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ 'ರಾಜಾಧಿರಾಜ ರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪೊತ್ತು

ಸಾರ್ವಭೌಮ ಭೂಪನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆಯೂ ಆ ಗೋಶಿರವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಊರ್ಜಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆ, ಹಳ್ಳ, ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ, ಹಳ್ಳ ಝರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟುವ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ನದಿ, ಒತ್ತು ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಕಡೆ ದೋಣಿಗಳನ್ನಿರಿಸಿದನು, ಬಾವಿ, ಅರವಟ್ಟಿಗೆ, ಕೊಳ, ತೋಪು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ದಾನ ನೀಡಿದನು, ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದನು. ಹಿಂದಿನ ತನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮ ನೆನೆದು. ಆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಅನೇಕ ಧರ್ಮವ್ರತ ಆಚರಿಸಿದನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ, ಗುರುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಲ್ಪೇತರವಾದ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯಮಧರ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಮತ್ತು 'ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು.' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು, ಆಗ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಅವನ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯದ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿ ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು 'ಇವನು ಗೋಶಿರಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳ ಸದುಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರುಕಡೆ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೆರೆ ಕೊಳ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನೂ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ ಇದರಿಂದ ಇವನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪರಾಶಿ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಇವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಗತಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಯಮ ಧರ್ಮನು ಅವನ 'ಸೇತುಬಂಧ' ಕಟ್ಟೆಗಳ ರಚನೆ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮುಂತಾದ ಪರೋಪಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗಿ, 'ನೀನು ಕೂಡಲೇ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ವೈಕುಂಠದ ವಿಮಾನಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಳಿತು ಅವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಇದರಂತೆ ಗೋವುಗಳು ಮೇಯಲು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಬೆಳೆಸಿ ಹಸು, ಕರುಗಳಿಗೆ ಹಸಿಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಒಂದುಮಾರು ಉದ್ದ ಒಂದು ಮಾರು ಅಗಲವಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದನ ಮೇಯಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿ. ನೂರಾರು ಮಾರು ಉದ್ದ, ಹಾಗೂ ಅಗಲವಿರುವ ಗೋಮಾಳವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅನೇಕ ಗೋಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಮರಗಳ ತೋಪು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು, ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದವನ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ತಲೆಯ ಹಿಂದಿನ ಪಿತೃಗಳು ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮದ ಮರ, ಗೋಮಾಳಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗಉಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ವೃಕ್ಷನಾಶಕರನ್ನೂ ಗೋಮಾಳನಾಶಕರನ್ನೂ ಮೊದಲು ಹಿಡಿದು ದಂಡಿಸಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾದ ಸಜ್ಜನನಿಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಐದು ಅಂತಸ್ತುಳ್ಳ ಮಣ್ಣಿನ ಅಥವಾ ಕಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಮೇಲೆ ಕಳಸ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬರಿ ಮನೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಬದುಕಲು ಹಣ, ತಕ್ಕಷ್ಟು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಥವಾ ಶಿವನ ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೇವಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ವಿಷ್ಣು ಅಥವಾ ಶಿವನ ಪ್ರತಿಮ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪೂಜೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅಸಂಖ್ಯ ದಾನ ವ್ರತಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಫಲ ಬರುವದು.

ಇದರಂತೆ ದೇವಿಯ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ದೇವಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಗುಡಿಕಟ್ಟಿಸಿ, ಪೂಜೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ರೋಗರಹಿತನಾಗುವನು. ಕಾಮನಂತಹ ಸುಂದರ ರೂಪವು ಅವನಿಗೆ ಬರುವದು. ಮುಂದೆ ಅವನು ದೇವಿಯ ಪುರದಲ್ಲಿ ಗಣಾಧಿಪತ್ಯ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ಅನುಭವಿಸುವನು. ಇದರಂತೆ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ದಿವ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವದು, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಹಗಲಿರುಳು ಇಟ್ಟವನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವನು. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಧೂಪದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ. ಚಂದನದಾನಮಾಡಿದರೆ ಗಂಧರ್ವಲೋಕ. ಹೂ ಮಾಲೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ದೇವಲೋಕ. ಅಗರು, ಕಸ್ತೂರಿದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷ, ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಉದ್ದದ ಶಾಲನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ ತಾನಾಗಿ ಆಗುವದು, ಚಿನ್ನ, ರತ್ನ, ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯ, ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇಹ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಭೋಗ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾನವನು ತಪ್ಪದೇ ಅನುಭವಿಸುವನು - ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ.

ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ ಚಾತುರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಅಡಿಕೆ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯ ಬರುವದು. ದಾಸಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ದಿವ್ಯಗತಿ. ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಸದ್ಗುಣ. ನೃತ್ಯ ಗೀತ ದಾಗಗಳಿಂದ ಗಂಧರ್ವಲೋಕ, ಗೋದಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಗಗಳಾದ ಮೂರ್ತಿ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ, ಮೊಸರಿನ ತುಪ್ಪದ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವದು. ಷಡ್ರಸಯುಕ್ತ ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ರಾಜ ಆಗುವನು. ಪಾಯಸದ ದಾನದಿಂದ ಋಷಿ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದಿಂದ ಯೋಗಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪದಿಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಬೆಲ್ಲ, ಉಪ್ಪು, ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಲಾವಣ್ಯ, ಜಲಪಾತ್ರ ದಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವಾಸ, ಹಾಸಿಗೆ, ಭೋಜನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ದಾನದಿಂದ ಅತಿಶಯ ಪುಣ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾಪ್ರತಿಮಾ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ ದೊರೆಯುವದು. ಈಶ್ವರನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮರ, ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿರುವ ಮೂರ್ತಿ, ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಲಿಂಗವನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿದರೆ ನರಕ, ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ಕ್ಲೃಪ್ತವಾದ ದುಡ್ಡನ್ನು ತಿಂದರೆ ಘೋರನರಕ. ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಇಟ್ಟ ನೀರು, ಕೊಟ್ಟ ಹಣ, ದೀಪ, ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅಕ್ಷಯ ನರಕ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ - ಮಾನವರು. ಶಿವದಾಸಿ

ಲಿಂಗದಾಸಿಯರೊಡನೆ ರಮಿಸಿದರೆ ಕೀಳುಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ - ಆ ನರನು. ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ವೇಶ್ಯೆಯು ಭಗವಂತನ ದೇಗುಲದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಉಳಿದ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ತಪಸ್ವಿನಿ, ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ವೇಶ್ಯೆಯು ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗ ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ ಆದರಿಂದ.

ವೇಶ್ಯಾ ತಪಸ್ವಿನೀ ಯಾ ಚ ದೇವಾರ್ಚನರತಾ ಸದಾ ।
ಪತಿವ್ರತಪರಾ ಶುದ್ಧಾ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚಾಕ್ಷಯಮಶ್ನುತೆ ॥

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನು ಕೂಡ ತಾಯಿಯಂತೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಪತ್ತು ಬಂದರೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಮಾನವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಆ ಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಜನ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ, ರಮ್ಯ ಪರಿಸರ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗದ ಕೇಂದ್ರ, ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಶ್ರಯ ಸ್ಥಳ, ನದೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅನಂತವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ದೊರೆಯುವದು. ಈ ದೇವ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟಿಸಿದಕ್ಕಿಂತ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಫಲ ಬಡವನೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನೂ ಆದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಬರುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಸೇತುಬಂಧದ ಫಲ ಎಂಬ ಐವತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧಾರಣ ಫಲ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೭

ದ್ವಿಜ ಉವಾಚ

ಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಕಃ ಪರಃ ಪುಣ್ಯೋ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ।
ಸುಲಭೋ ಮರ್ತ್ಯಪೂಜ್ಯಸ್ತು ಮುನೀನಾಂ ಚ ತಪಸ್ವಿನಾಂ ॥

ದ್ವಿಜರು :- ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ, ಪುಣ್ಯಗಳಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಯಾವದು? ಮುನಿಗಳೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೌರವಿತಕ್ಕ ಪುಣ್ಯ ಯಾವದು?

ವ್ಯಾಸ :- ಪುಣ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವದರಿಂದಲೇ ಜನರ ಪಾಪ ನಾಶ. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗ. ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮ ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಜಪ, ತರ್ಪಣ, ದಾನ ಪೂಜೆ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಂತ ಫಲ. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸರದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಲ್ಲದ, ಹುಳುಕಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸೇರಿಸಬಾರದು ಸರ್ಪದ ಆಕಾರ ಇರಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಮೇರು ಮಣಿ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಜಪ ಮಣಿ ಇರಬೇಕು. ಗಂಟು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಶುಚಿಗಳು ಅದನ್ನು ಪೋಣಿಸಬಾರದು. ಈ ರೀತಿ ಶುದ್ಧವಾದ

ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಧ್ಯದ ಬೆರಳು ಹೆಬ್ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಳೆಯುತ್ತ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಜಪ ಎಷ್ಟಾಯಿತು? ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟಿದೆ ? ಎಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಇಡಬಾರದು; ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವಿಡಬೇಕು. ಯಾವದೇ ದೇವರ ಜಪ ಮಾಡಲಿ, ತನ್ನದೇ ಜಪ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆರವರ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಮಂತ್ರ ಜಪ ಮಾಡಬಾರದು. ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ, ಗಣಪತಿ, ಸೂರ್ಯ ಇವರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳ, ಪೂಜ್ಯವಾದ ಮರಗಳ ತಳ, ಹಸು ಕಟ್ಟುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ವಿಶಾಲವಾದ ಮನೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ದ್ವಿಜರು :- ಈ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹೇಗೆ ಪವಿತ್ರ ? ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು?

ವ್ಯಾಸ :- ಹಿಂದೆ ತ್ರಿಪುರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಮಹಾರುದ್ರ ದೇವರ ದೇಹದಿಂದ ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಶಿವನ ಆ ಸ್ವೇದ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದೇ- ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು

‘‘ಈ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ, ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೂ, ಧರಿಸುವದರಿಂದಲೂ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ಜಪಸರದಿಂದ ಜಪ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ. ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನೂ, ಅಪವಿತ್ರನೂ, ಪತಿತನೂ, ಕರ್ಮ ಬಹಿಷ್ಕೃತನೂ ಯಾವನೇ ಇರಲಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧಾರಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತರೆ ಕ್ರೂರ ಪಶು ಕೂಡ ರುದ್ರ ರೂಪ ಹೊಂದುವದು. ಮನುಷ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವದೇನು? ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸರ್ವಪಾಪ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಮಾನವನು ದಿವ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಸ್ಕಂದ :- ತಾತ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯು, ಒಂದು ಮುಖದ್ದು, ಎರಡು, ಮೂರು ಮುಖ. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮುಖದವರೆಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮುಖಗಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಾರು? ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವೇನು? ನನಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿರಿ.

ಈಶ್ವರ :- ಒಂದು ಮುಖ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಶಿವ ಸ್ವರೂಪ - ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ನಾಶಕ. ಎರಡು ಮುಖದ್ದು - ಗೋಹತ್ಯಾ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ, ಅದರ ಹೆಸರು ದೇವ ದೇವ. ಮೂರು ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಅನಲವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅದರ ಧಾರಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪಾಪ ನಾಶ. ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವಾದ ಹೋಮ ಹವನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ನಾಲ್ಕು ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದ - ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ - ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ. ಐದು ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ - ಕಾಲಾಗ್ನಿ ರುದ್ರ. ಅದರ ಧಾರಣದಿಂದ ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ, ಅಭಕ್ಷ ಭಕ್ಷಣ, ಮುಂತಾದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಅದನ್ನು ಸದ್ಯೋಜಾತ ಈಶಾನ ತತ್ಪುರುಷ, ವಾಮದೇವ, ಅಘೋರ - ಈ ಐದು ಜನ ದೇವತೆಗಳು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಸ್ಕಂದನಂತೆ ಸುಂದರ, ಗಣಪತಿಯಂತೆ ಗುಣವಂತನೂ ಆಗುವನು. ಗೌರೀದೇವಿಯು ಅವನಿಗೆ ಸಂತಸದಿಂದ ವರನೀಡುವಳು. ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶಾಲಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧೀರ. ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಚತುರ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಆಗುವನು. ಏಳುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ಅನಂತವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅನಂತ ಶರ್ಕರ, ಪುಂಡರೀಕ್ಷ, ತಕ್ಷಕ, ವಿಷೋಲ್ಬಣ, ಕಾರೋಷ, ಶಂಖಚೂಡ - ಎಂಬ ಏಳುಸರ್ಪಗಳು ಇದರಲಿ ವಾಸವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಸುರಾಪಾನ ಮುಂತಾದ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳ ಪರಿಹಾರ. ಎಂಟುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ವಿನಾಯಕ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಧರಿಸುವದರಿಂದ ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರ್ಖತನ, ರೋಗಾದಿಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗುವನು. ಉಳಿದುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗುವನು. ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗುವದು. ಒಂಭತ್ತುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ಭೈರವ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅದನ್ನು ತೋಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ದೂರವಾಗಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತು ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧರಿಸಿದರೆ ಮಹಾ ದೇವರಂತೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾವುಗಳು ದೂರ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಹೆದರಿ. ಹನ್ನೊಂದುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ, ಕೋಟಿ ಯಜ್ಞ, ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಗೋದಾನದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು. ಹನ್ನೆರಡುಮುಖರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧರಿಸಿದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಹನ್ನೆರಡುಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸೂರ್ಯನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲು ಬಡಿಯುವ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಲಿ. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವ ಭಯವಾಗಲಿ, ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ಅಂಜಿಕೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಧನ ಲಾಭವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಗುವದು ಹದಿಮೂರು ಮುಖ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ರುದ್ರವೆಂದು ಹೆಸರು, ಅದರಿಂದ ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿ, ಧಾತುವಾದ ಸಿದ್ಧಿ, ಪಾದರಸ ಸಿದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಕೈವಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಹದಿನಾಲ್ಕುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ತೋಳಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಶಿವನ ಶಕ್ತಿಪಿಂಡ. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ಕಂದ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಧರಿಸಬೇಕು?

ಈಶ್ವರ :- ಒಂದುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು 'ಓಂ ರುದ್ರಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಜಪಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡುಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು 'ಓಂ ಖಂ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮೂರು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ವುಂ' ಎಂದೂ, ನಾಲ್ಕು ಮುಖ ವಿರುವದಕ್ಕೆ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಎಂದೂ, ಐದುಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಹ್ರಾಂ', ಆರು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಹ್ರೂಂ' ಎಂದೂ, ಏಳು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ ಓಂ ಹ್ರುಃ ಎಂದೂ, ಎಂಟು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಕಂ' ಎಂದೂ, ಒಂಭತ್ತು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಕ್ಷಂ ' ಎಂದೂ, ಹತ್ತು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಕ್ಷಂ ' ಎಂದೂ, ಹನ್ನೊಂದು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಶ್ರೀಂ' ಎಂದೂ. ಹನ್ನೆರಡುಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಹ್ರಾಂ' ಎಂದೂ, ಹದಿಮೂರು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಕ್ಷಂ' ಎಂದೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮುಖವಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಓಂ ಹ್ರಾಂ' ಎಂದೂ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಶಿರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಂಠದಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಲೆ, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧರಿಸಿ ನಡೆದರೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲ. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಅವನು ದೇವನಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಓರ್ವ ವೈಶ್ಯನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ವಿಮಾನವು ಬಂದಿತು. ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಶಿವಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಈ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಅದರ ಮಂತ್ರ ಪೂರ್ವಕ ಧರಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

''ಜ್ಞಾನೇನ ಧಾರಣೇನ ಪುಂಸಃ ಫಲಂ ವಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ನುಮಃ ॥''

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧಾರಣ ಫಲ ಎಂಬ ಐವತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ತುಳಸೀ ಮಹಾತ್ಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೮

ಸ್ಕಂದ ಉವಾಚ

ಅಪರಸ್ಯಾಪಿ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಫಲಸ್ಯ ಪೂತತಾಂ ತರೋಃ ।
ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಾಯ ವದ ನೋ ಜಗದೀಶ್ವರ ॥

ಸ್ಕಂದ :- ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಮರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟರೆ ಬರುವ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಲೋಕ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

ಈಶ್ವರ :- ನೆಲ್ಲಿಮರವು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ. ಇದಕ್ಕೆ ಧಾತ್ರೀತರು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಧಾತ್ರೀತರು ಬೆಳೆಸುವದರಿಂದ ನರರೂ ನಾರಿಯರೂ ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಈ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯು **'ಪಾವನಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರೀತಿಕರಂ ಶುಭಂ'** ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಫಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇದು ಪರಮ ಪಾವನ.

ಭಕ್ಷಣೇ ಚ ಭವೇದಾಯುಃ ಪಾನೇ ವೈ ಧರ್ಮಸಂಚಯಃ ।
ಅಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಶನಂ ಸ್ನಾನಂ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

ಇದನ್ನು ತಿಂದರೆ ಆಯಸ್ಸು ವೃದ್ಧಿ. ಇದರ ರಸ ಕುಡಿದರೆ ಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರ ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಯಸ್ಮಿನ್ಗೇಹೇ ಮಹಾಸೇನ ಧಾತ್ರೀ ತಿಷ್ಠತಿ ಸರ್ವದಾ ।
ತಸ್ಮಿನ್ಗೇಹೇ ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪ್ರೇತಾ ದೈತೇಯ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ॥

ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರವಿರುವ ಮನೆಗೆ ರಾಕ್ಷಸ, ಪ್ರೇತಗಳು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಹರಿವಾಸರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ತಿಕ್ಕಿ

ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವದು. ಧಾತ್ರೀ ಫಲದ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನ, ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು. ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರ ವಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಆ ಫಲವನ್ನಾದರೂ ತಂದು ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು.

'ಅಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ನಶ್ಯತೆ ತತ್ರ ಯತ್ರ ಧಾತ್ರೀ ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ'

ಧಾತ್ರಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಂದರೆ ಬಡತನ, ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ, ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲಿದ್ದರೂ ಧಾತ್ರಿಯನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟ ತಕ್ಷಣ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹೆಚ್ಚುವದು. ಧಾತ್ರೀರಸದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಧಾತ್ರಿ ಫಲದಿಂದ ದೇವರ ಅಭಿಷೇಕ, ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಧಾತ್ರೀ ಫಲದ ಸೇವೆಯಿಂದ ದುಷ್ಟಗ್ರಹಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ರವಿವಾರ, ಸಪ್ತಮಿ ಮೊದಲಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾತ್ರೀ ಫಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚಾಂಡಾಲನು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದನು. ಆಯಾಸದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ನೆಲ್ಲಿಮರ ಕಂಡಿತು. ಅದರ ತುಂಬ ಹಣ್ಣುಗಳು ಸುರಿದಿದ್ದವು. ಕೂಡಲೇ ಚಾಂಡಾಲನು ಆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಹಣ್ಣು ತಿಂದನು. ಹಣ್ಣಿನ ಆಶೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಮೇಲಿನ ಟೊಂಗೆಗೆ ಏರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಜೋಲಿ ಹೋಗಿ ಮರದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಕೂಡಲೇ, ಯಮಪುರಿಯ ಅನೇಕ ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು. 'ಇವನನ್ನು ನಾನು ಸೆಳೆಯುವೆನು. ನಾನು ಎಳೆಯುವೆನು' ಎಂದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಉಳಿದ ಯಮದೂತರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೂ ಆ ಚಾಂಡಾಲನನ್ನು ಸೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಕೇಳಿದರು. ''ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ? ಸ್ವಾಮಿ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಇವನು ನನಗೆ ಆಹಾರವಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ತವರು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ವೈರಿಗಳಿಂದ ಹತರಾದವರು ಭಯಭ್ರಾಂತರು, ಸಿಡಿಲುಹೊಡೆದವರು, ಹುಲಿಕರಡಿಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದವರು, ಮೊಸಳೆ ಹಿಡಿದವರು, ಗಿಡಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತವರು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು. ಗುರು ದ್ವಿಜರ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಸತ್ತವರು, ವಿಷಹಾಕಿದವರು, ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದವರು, ಪಾಖಂಡಿಗಳು ಮುಂತಾದವರು ಭೂತಪ್ರೇತಗಳ ಆಹಾರ. ನಾವು ಹರಿದು ಇವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ತಿಂದ ಬಳಿಕ ಆ ವೇದನೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತ ನಮ್ಮ ಹಲ್ಲು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡವನಾಗಿ ಇವನು ಯಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಂಜುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ? ಇವನನ್ನು ನಮಗೆ ತಿನ್ನಲು ಆಗುತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಅಂಗಾಂಗ ಸೆಳೆಯಲು ನಮಗೆ

ಬಾರದಂತಾಗಿದೆ. ಇವನ ಕಡೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಆಗದಷ್ಟು ದಿವ್ಯ ದೀಪ್ತಿ ಇವನ ಶರೀರದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಾವದರ ಪ್ರಭಾವ ?

ಮುನಿಗಳು :- ಪ್ರೇತಗಳಿರಾ, ಇವನು ನೆಲ್ಲಿ ಮರಹತ್ತಿ, ಹಣ್ಣು ತಿಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಮೈಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಅರ್ಧತಿಂದ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಇವನ ಬಾಯಲ್ಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಸೂರ್ಯ ರವಿವಾರವೂ ಅಲ್ಲ. ಸಪ್ತಮಿ ತಿಥಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಬೇರೆ ನಿಷಿದ್ಧ ದಿನವೂ ಅಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಧಾತ್ರಿ ಫಲ ಭಕ್ಷಣದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವ ಕಾಂತಿ, ದಿವ್ಯ ದೀಪ್ತ ಇವನ ದೇಹದಿಂದ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ, ಇವನ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹೃತವಾಗಿವೆ. ಇವನೊಬ್ಬ ಈಗ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ. ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರೇತಗಳು :- ಪೂಜ್ಯರೆ, ಹೇಗೂ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕದಿಂದ ಇವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ವಿಮಾನ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ವೇದ ಮಂತ್ರ ಪಠಣ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣವಾಚನ ಇನ್ನೂ ಆರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಯಾವ ಪಾಪ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರೇತಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ ? ವಿಕಾರವಾದ ಪ್ರೇತ ಶರೀರ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಗ ತಿಳಿಸಿರಿ ? ನಿಮ್ಮ ಪೂಜೆ ಪಾರಾಯಣ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ನಡೆದರೆ ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞ, ಹೋಮ, ಜಪ, ತಪ, ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವದೂ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಬೇಗನೇ ಪ್ರೇತಾವಸ್ಥೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ?

ಮುನಿಗಳು :-

ವಧಬಂಧಪ್ರಮೀತಾಶ್ಚಪ್ರೇತಾಸ್ತೇ ನಿರಯಂ ಗತಾಃ ।
ಛಿಧ್ರಾನ್ವೇಷಪರಾ ಯೇ ಚ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಕರ್ಮಘಾತಿನಃ ॥

ತಥೈವಚ ಗುರೂಣಾಂ ಚ ತೇ ಪ್ರೇತಾಶ್ಚ ಪುನರ್ಭವಾಃ ।
ದೀಯಮಾನೇ ದ್ವಿಜಾಗ್ರ್ಯೇತು ದಾತಾರಂ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತಿ ॥

ಚಿರಂ ಪ್ರೇತತ್ವಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ನರಕಾನ್ನ ನಿವರ್ತತೇ ।
ಪರಗಾಮಾತ್ಮಗಾಂ ಚೈವ ಕೃತ್ವಾ ಪೀಡನವಾಹನಂ ॥

ನ ಪಾಲಯಂತಿ ಯೇ ಮೂಢಾಸ್ತೆ ಪ್ರೇತಾ ಕರ್ಮಜಾ ಭುವಿ ।
ಹೀನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಕಾ ಸತ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಭಗ್ನವ್ರತಾ ನರಾಃ ॥

ನಳಿನೀಧಳಭುಕ್ತಾಶ್ಚ ತೇ ಪ್ರೇತಾಃ ಕರ್ಮಜಾ ಭುವಿ ।
ವಿಕ್ರೀಣಂತಿ ಸುತಾಂ ಶುದ್ಧಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಸಾಧ್ವೀಮಕಂಟಕಾಂ ॥

ಪಿತೃವ್ಯಮಾತುಲಾದೇಶ್ಚ ತೇ ಪ್ರೇತಾಃ ಕರ್ಮಜಾ ಭುವಿ ।
ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಪ್ರೇತಾ ಜಾತಾಸ್ಸ್ವ ಕರ್ಮಭಿಃ ॥

ಪ್ರಾಣಿವಧೆಯಿಂದಲೂ ಬಂಧನದಿಂದಲೂ, ಸತ್ತವರು ಪ್ರೇತಗಳಾಗಿ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹುಳುಕನ್ನೇ ಹುಡುಕವವರು, ದ್ವಿಜರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ತರುವವರು. ಗುರುಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವರು. ಪ್ರೇತರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಕೊಡದಂತೆ ತಡೆಯುವವರು. ಬಹುಕಾಲ ಪ್ರೇತಗಳಾಗಿ ಇರುವರು. ಇತರರದಾಗಲಿ,

ತನ್ನದಾಗಲಿ ಗೋವನ್ನು ವಾಹನಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಉಪಚರಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರೇತಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ನಡೆಸದವರು, ವ್ರತಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಂಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದವರು, ಕಮಲದದಳದಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವವರು ಪ್ರೇತಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳನ್ನು ಮಾರುವವರು. ಯೋಗ್ಯಳಾದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸುವವರು ಪ್ರೇತಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ದುಷ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಪ್ರೇತಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರೇತಗಳು :- ಪೂಜ್ಯರೆ, ಪ್ರೇತತ್ವವು ಬರದೇ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಎಂತಹ ಕರ್ಮ ಮಾಡಬೇಕು? ಪ್ರೇತತ್ವವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವ ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವವು? ಅವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ದ್ವಿಜ :- ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ, ಭಗವಂತನ ಲಿಂಗಗಳಾದ ಮೂರ್ತಿ, ಸಾಲಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದವರು ಪ್ರೇತಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು, ಪ್ರೇತತ್ವ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ಏಕಾದಶ್ಯಾಮುಪೋಷ್ಯೈವ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ವಾ ವಿಶೇಷತಃ ।
ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಹರಿಂ ಮರ್ತ್ಯಾಃ ಪ್ರೇತತ್ವಂ ನ ವ್ರಜಂತಿ ವೈ ॥

ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಸೂಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠಗಳಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮತ್ತು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಜನರ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಓದಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ, ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿಯ ರಸದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿ, ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ಪಿಶಾಚಿ ಜನ್ಮ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೇತಗಳು :- ಪೂಜ್ಯರೆ, ಸತ್ಪುರುಷರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದು ಎಂದು ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಲ ಘೋಷಣೆ. ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನವು ಇಂದು ನಮಗಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ ಹೇಗಾಗುವದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ. ನಮ್ಮ ಪ್ರೇತಭಾವದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿರಿ. ನಾವು ನಿಮಗೆ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ದ್ವಿಜ :- ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ದೇವರ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿರಿ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇತತ್ವ ನಿವೃತ್ತಿ ಆಗುವದು.

ಪ್ರೇತಗಳು :- ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೆ, ನೆಲ್ಲಿಗಿಡವನ್ನು ನೋಡಲ್ಕಿಕೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದೆಂತು?

ದ್ವಿಜರು :- ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮಗೆ ಈಗ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೀವು ಧಾತ್ರೀಫಲವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಪ್ರೇತತ್ವ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಪಡೆಯುವಿರಿ.

ಹೀಗೆ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರಿಂದ ವರ ಪಡೆದು ಆ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ನೆಲ್ಲಿಗಿಡದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದವು. ಆ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಏರಿದವು. ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದವು. ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರ ವರದಿಂದ ಧಾತ್ರೀಭಕ್ಷಣವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಧ್ಯಾನಗೈದವು. ಅದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವುಗಳ ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮವು ತೊಲಗಿತು. ಆಗಲೇ ಸುರಲೋಕದಿಂದ ರಥವು ಬಂದಿತು. ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆ ಚಾಂಡಾಲನೂ, ಪಿಶಾಚಿಗಳೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು;

ಸ್ಕಂದ :- ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ಸ್ವರ್ಗ, ಪುಣ್ಯಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಏಕೆ ಈ ಧಾತ್ರೀ ಫಲ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ?

ಈಶ್ವರ :- ಅವುಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನವು ನಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿತಾಹಿತ ಪರಿಜ್ಞಾನ ವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವು ಎಂಜಲು, ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಮಲಮೂತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೇ ಒಳ್ಳೇ ಆಹಾರವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಮಲ, ವಾಂತಿಯಾದದ್ದು, ಕಾಗೆ, ಹಂದಿ, ಕೋಳಿಗಳ ಎಂಜಲು, ಸೂತಕದಲ್ಲಿಗೈದ ಜಪದ ಪುಣ್ಯ, ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡದೆ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ತಿಂದ ಆಹಾರ, ಕುಡಿದ ನೀರುಗಳು ಪ್ರೇತಗಳ ಆಹಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಯಾವ ಗೃಹಿಣಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೇ ತನ್ನದೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವಳೋ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಗಳು ಜನಿಸುತ್ತವೆ. ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾಯುವವರು, ನೀರು, ಶಸ್ತ್ರ, ವಿಷಗಳಿಂದ ಸಾಯುವವರು, ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳು, ಪಿತೃದ್ರೋಹಿಗಳು, ವ್ರತ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡದವರು, ನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದವರು, ಗುರುಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಕೂಡುವವರು, ಅಂತ್ಯಜ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುವವರು, ಮ್ಲೇಂಛರಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರು, ಹೆಂಗಸರ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಬದುಕುವವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಡದಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದವರು ಪಿಶಾಚಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿದು ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸದವರು, ಕಟುಗರಿಗೆ ಪಶುಗಳನ್ನು ಮಾರುವವರು. ಪಶುವಧೆ ಮಾಡುವವರು, ನಾಮಕರಣ, ಉಪನಯನ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಇಲ್ಲದವರು ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯೆ, ದೇವತಾರ್ಚನೆ. ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮುಂತಾದ ಸ್ವೋಚಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದವರು, ಎಂಜಲು ಎಲೆಗಳನ್ನು, ದೇಹದ ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವವರು, ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು. ನಾಲಿಗೆಯ ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಮಹಿಳೆಯರು, ದೇವಸ್ವ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ ತಿನ್ನುವ ಪುರುಷರು, ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವವರು, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡುವವರು ಪ್ರೇತ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಧಾತ್ರೀ ಫಲವನ್ನು ತಿಂದು, ಅದರ ರಸದಿಂದ ಮಿಂದು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರೇತಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಧಾತ್ರೀ ಫಲ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

''ತಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸೇವನೀಯಾಮಲಕೀ ವಿಷಘ್ನಾ ।

ಸ್ಕಂದ :-ಧಾತ್ರೀ ಫಲದ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯಿತು. ಎಲೆ, ಹೂವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಈಶ್ವರ :- ಎಲ್ಲ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಳಸೀ ಎಲೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮಂಗಳಕರ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ **'ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾ ಶುದ್ಧಾ ವೈಷ್ಣವೀ ವಿಷ್ಣು ಸುಪ್ರಿಯಾ'.** ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ತುಳಸಿಯು ಇಹದಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿ, ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡುವಳು. ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳಕರ. ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಮುನಿವರ್ಯರು ಈ ತುಳಸೀ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗ ಹೊಂದಿದರು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತವಾಗಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ತುಳಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾನೆ. ತುಳಸಿ ಎಲೆ, ಹೂವು ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಉತ್ತಮ, 'ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ನಾನೂ ಅವನಿಗೆ

ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ.' ಅದರಂತೆ ಈ ತುಳಸಿಯು ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಪ್ರಿಯತಮವಾದುದು. ಈ ಮೂವರು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಲ್ಲ. ಒಂದು ತುಳಸಿದಳವು ಮೂರು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮ. ತುಳಸೀದಳವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೇ ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ಗಂಧ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತುಳಸಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ವರ ನೀಡುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವನು. ತುಳಸೀದಳದಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಮಾಡುವ ದಾನ ಧರ್ಮ, ಯಜ್ಞ-ಹೋಮಗಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಈ ಜನ್ಮ ಹಾಗೂ ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖ, ಭೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಯಥಾ ಗಂಗಾ ಪವಿತ್ರಾಂಗೀ ಸುರಲೋಕ ವಿಮೋಕ್ಷದಾ ।
ಯಥಾ ಭಾಗೀರಥೀ ಪುಣ್ಯಾ ತಥೇಯಂ ತುಳಸೀ ಶಿವಾ ।

ಸುರಲೋಕವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದ ದೇವ ಗಂಗೆಯಂತೆ, ಭೂಲೋಕ, ಪಾತಾಳ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದ ಭಾಗೀರಥಿಯಂತೆ ಈ ತುಳಸಿಯು ಪವಿತ್ರಕರ ಹಾಗೂ ಪುಣ್ಯಕರವಾಗಿದೆ.

ತುಳಸೀಮಂಜರಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅದರ ಪುಣ್ಯ ಫಲ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವದು, ಸ್ಕಂದನೆ; ನನಗೆ ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ತುಳಸೀ ವನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ; ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚ, ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಕ್ಷಸಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇರದೇ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಅರ್ಚನೆಗಾಗಿ ತುಳಸೀ ವನ ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು ನೂರು ಯಜ್ಞ ಫಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಹರಿ ಲಿಂಗೇಷು ಚಾನ್ಯೇಷು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾಸು ಚ ।
ತುಲಸೀ ಗ್ರಹಣಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷ್ಣೋಸ್ಸಾಯುಜ್ಯತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

ಹರಿಯ ಲಿಂಗಗಳಾದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಹಾಗೂ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಷ್ಣು ಸಾಯುಜ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಲಸಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವನು ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತುಳಸಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದವನು ಪಾಪ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಾದ್ಧ, ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಲೆಯಾದರೂ ತುಳಸಿ ಇದ್ದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಶುದ್ಧ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸರ್ವ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತುಳಸಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟವನು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಸೂಯ ಮುಂತಾದ ಯಜ್ಞ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ದಿವ್ಯ ಗತಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ತುಳಸೀ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ ಬರುವದು. ಒಂದು ತುಳಸೀ ದಳದಿಂದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ನರನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಎಳೆ ತುಳಸಿಯ ದಳಗಳಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ - ಅಂದರೆ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ತುಳಸೀ ಮಹಾತ್ಮೆ ಎಂಬ ಐವತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ತುಳಸೀ ಸ್ತೋತ್ರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೯

ದ್ವಿಜರು :- ಪೂಜ್ಯರೆ, ತುಳಸಿ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದಿರಿ ಆ ತುಳಸೀ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವ್ಯಾಸ :- ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ತುಳಸೀ ಸ್ತೋತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದು ಅದನ್ನೇ ಈಗ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಿಯಮನಿಷ್ಠರಾದ ಶತಾನಂದ ಮುನಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು -

ಶಿಷ್ಯರು :- ಗುರುಗಳೆ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣ ಮಾಡಿದ ತುಳಸೀ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ. ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಶತಾನಂದ :-

ಧನ್ಯಾಸ್ತೇ ಮಾನವಾ ಲೋಕೇ ಯದ್ಗೃಹೇ ವಿದ್ಯತೇ ಕಲೌ ।
ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾರ್ಥಂ ತು ತುಲಸೀ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕ್ಷಿತೌ ॥

ಕಲಿಯುಗದಲಿ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯು ಇದೆಯೋ ಅವರೇ ಧನ್ಯರು. ಆ ತುಳಸಿಯು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಶಿಲೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ತುಳಸಿಯನ್ನು ದೇವರ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ತೆಗೆಯುವಾಗ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

'ತುಲಸ್ಯಮೃತ ಜನ್ಮಾಸಿ ತಥಾ ತ್ವಂ ಕೇಶವ ಪ್ರಿಯೇ ।
ಕೇಶವಾರ್ಥಂ ಚಿನೋಮಿ ತ್ವಾಂ ವರದಾ ಭವ ಶೋಭನೇ ।
ತ್ವದಂಗ ಸಂಭವೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ಯಥಾ ಹರಿಂ ॥

ತಥಾ ಕುರು ಪವಿತ್ರಾಂಗಿ ಕಲೌ ಮಲವಿನಾಶಿನೀ ।
ಮಂತ್ರೇಣಾನೇನ ಯಃ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಚಿತ್ಯ ತುಲಸೀದಳಂ

ತುಳಸಿದೇವಿಯೇ ನೀನು ಅಮೃತ ಕಲಶದಿಂದ ಉದ್ಭೂತಳಾಗಿರುವಿ. ನೀನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೇಶವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳು. ಆ ಕೇಶವನ ಪೂಜೆಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ವರವನ್ನು ನೀಡು. ನಿನ್ನ, ದಳಗಳಿಂದಲೇ ನಾನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಗೋಮಾತೀನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಪ್ರಪಂಚದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಗೋಪಿಯರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಆದನ್ನು ತಾನೇ ಕಾಪಾಡಿದನು. ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಗೋವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಕಂಸನ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ತಾನೇ ಈ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದನು.

ಹಿಂದೆ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಸರಿಯೂ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು-ವಶಿಷ್ಠರ ಅಜ್ಞೆಯಂತೆ. ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಧ್ಯಾನಗೈದು ತನ್ನ ಗಂಡ ಶ್ರೀರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಪುನರ್ಮಿಲನ ಹೊಂದಿದಳು. ಅದರಂತೆ ದಕ್ಷಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮದಹನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪಾರ್ವತಿಯು ತುಳಸಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ

ತಪಃಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಳು. ಹನುಮಂತನು ತುಳಸಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಸಮುದ್ರ ಲಂಘನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿದನು. ಇಂತಹ ತುಳಸಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ, ತುಳಸೀದಳದಿಂದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸೀದ ದೇವಿ ದೇವೇಶಿ ಪ್ರಸೀದ ಹರಿವಲ್ಲಭೆ ।
ಕ್ಷೀರೋದಮಥನೋದ್ಭೂತೇ ತುಳಸೀ ತ್ವಾಂ ನಮಾಮ್ಯಹಂ ।

ದೇವತೆಗಳ ಒಡತಿಯೂ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರಳೂ, ಹಾಲ್ಗಡಲಿನ ಮಂಥನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಳೂ ಆದ ತುಳಸಿದೇವಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು. ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಮಾಡಿ, ದ್ವಾದಶಿ ಮುಂಜಾನೆ ಈ ತುಳಸೀ ಸೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ತುಳಸೀ ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂಬ ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಗಂಗಾ ಮಹಾತ್ಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೦

ದ್ವಿಜರು :- ಎಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳು ಕಳೆಯುವವೊ ಅಂಥ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ ? ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮನುಷ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. ತಿಳಿಸಿರಿ. ನರರು ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಎರಡನ್ನೂ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವ್ಯಾಸ :- ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು, ಪಾಪಿಗಳು, ಪಾಮರರು ಯಾರೇ ಬರಲಿ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗಂಗಾನದಿಯು ಪಾಪ ನಾಶಮಾಡುವಳು.

ಗಂಗೇತಿ-ಸ್ಮರಣಾದೇವ ಕ್ಷಯಂ ಯಾತಿ ಚ ಪಾತಕಂ
ಕೀರ್ತನಾದತಿ ಪಾಪಾನಿ ದರ್ಶನಾದ್ಗುರುಕಲ್ಮಷಂ
ಸ್ನಾನಾತಪಾನಾಚ್ಚ ಜಾಹ್ನವ್ಯಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ತರ್ಪಣಾತ್ತಥಾ ।
ಮಹಾಪಾತಕವೃಂದಾನಿ ಕ್ಷಯಂ ಯಾಂತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ॥

ಅಗ್ನಿನಾ ದಹ್ಯತೇ ತೂಲಂ ತೃಣ ಶುಷ್ಕಂ ಕ್ಷಣಾದ್ಯಥಾ ।
ತಥಾ ಗಂಗಾಜಲ ಸ್ಪರ್ಶಾತ್ಪುಂಸಾಂ ಪಾಪಂ ದಹೇತ್ಕ್ಷಣಾತ್ ॥
ಸಂಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಕ್ಷಯಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಂಗಾಸ್ನಾನೇನ ಕೇಶವಂ ।
ಯಶೋ ರಾಜ್ಯಂ ಲಭೇತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚಾಪಿ ಪರಾಂಗತಿಂ ॥

'ಗಂಗಾ' 'ಗಂಗಾ'- ಎಂದು ನೆನೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನೆನೆದವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹೃತವಾಗುವವು. ಗಂಗೆಯ ನಾಮಾಕೀರ್ತನ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೆ ಗುರುತರ

ಪಾಪಾಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು ಗಂಗಾನದಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮಹಾಪಾತಕಗಳು ದೂರವಾಗುವವು. ಆ ಜಾಹ್ನವಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಜಲಪಾನ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಗುವದು. ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಅರಳೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಒಣಗಿದ ಹುಲ್ಲು ಎಲ್ಲವೂ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಗಂಗಾಜಲದ ಸ್ಪರ್ಶವು ಪಾಪ ರಾಶಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವದು. ಗಂಗಾಸ್ನಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು, ಸುಖವು ಲಭಿಸುವವು. ಮರಣೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ ದೊರೆಯುವದು. ಕೇಶವನ ಕೃಪೆ, ಸದ್ಗತಿ ದೊರಕುವದು.

'ಏಕೋ ಗಚ್ಛತಿ ಗಂಗಾಂ ಯ ಸ ಪುನಾತಿ ಚ ಪೂರ್ವಜಾನ್ ।'
ಏತದೇವ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ತರತೇ ತಾರಯತ್ಯಪಿ ॥

ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲರೂ ಪವಿತ್ರರಾಗುವರು. ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಮಹಾಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆವನು ತಾನು ಭವಸಾಗರ ದಾಟುವದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿಸುವನು ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಭವಸಾಗರ ದಾಟುವದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿಸುವವನು ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು, ಚತುರ್ಮುಖನು ಕೂಡ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಮರ್ಥನಾದರೂ 'ಹೇಳಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಗುಣವನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಮೃತಾರ್ತಿಹಂತ್ರೀ ಯೈರ್ಧ್ಯಾತಾ ಸಂಸ್ತುತಾ ಸಾಧುಮೋದಿತಾ ।
ಗಂಗಾ ತಾರಯತೇ ನೃಣಾಮುಭೌ ವಂಶೌ ಭವಾರ್ಣವಾತ್॥

ಗಂಗೆಯ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ದುಃಖ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಆವಳ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಗಂಗೆಯು ಮಾನವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ವಂಶದವರನ್ನು ಭವಸಾಗರದಿಂದಲೇ ಪಾರುಮಾಡುವಳು. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ, ಹಾಗೂ ತಿಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಿದರೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುವವರೂ ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ, ಪರದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರ ಲೋಕಪೀಡೆ. ಪರದ್ರೋಹಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಪಾಪಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗಂಗೆಯೊಂದೇ ಕೊನೆಯ ಗತಿ. ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಹಸು ದಾನ ನೀಡಿದರೆ ಬರುವ ಫಲವು ಒಂದು ದಿನ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಬರುವದು.

ದೃಷ್ಟ್ವಾತು ಹರತೇ ಪಾಪಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾತು ಲಭತೇ ದಿವಂ ।
ಪ್ರಸಂಗಾದಪಿ ಸಾ ಗಂಗಾ ಮೋಕ್ಷದಾ ತ್ವವಗಾಹಿತಾ ॥

ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪಾಪನಾಶ, ಅವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರೆ ನರನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದೊರಕುವದು. ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, ಗಂಗೆಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಕು. ಅವನು ಸಹ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಕ್ಷಿತಾ ಭಾವಯತೇ ಮರ್ತ್ಯಾ ಗಾಂಸ್ತಾರಯತೇಽಪ್ಯಧಃ ।
ದಿವಿ ತಾರಯತೇ ದೇವಾನ್ ಗಂಗಾ ತ್ರಿಪಥಗಾ ಸ್ಮೃತಾ ॥

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೂ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವದರಿಂದ ಗಂಗೆಗೆ ತ್ರಿಪಥಗಾ (ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವಳು) ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ವಿಷ್ಣು ಪಾದಾಗ್ರಸಂಭೂತೇ ಗಂಗೇ ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿ ।
ಧರ್ಮದ್ರವೇತಿವಿಖ್ಯಾತೇ ಪಾಪಂ ಮೇ ಹರ ಜಾಹ್ನವಿ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾಲಿನ ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಪವಿತ್ರಳಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ, ಧರ್ಮದ ದ್ರವವನ್ನು ಹರಿಸುವ ಜಾಹ್ನವಿಯೆ! ನನ್ನನ್ನು ಪಾವನಮಾಡು.

ವಿಷ್ಣುಪಾದ ಪ್ರಸೂತಾಸಿ ವೈಷ್ಣವೀ ವಿಷ್ಣುಪೂಜಿತಾ ।
ತ್ರಾಹಿ ಮಾಮೇನಸಸ್ತಸ್ಮಾದಾಜನ್ಮಮರಣಾಂತಿಕಾತ್ ॥

ಎಲೈ ಜಾಹ್ನವಿಯೇ! ನೀನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಗೌರವಿತಳಾಗಿದ್ದೀಯೇ, ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಕಾಪಾಡು.

ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಧರ್ಮಸಂಪೂರ್ಣೇ ಶ್ರೀಮತಾ ರಜಸಾ ಚ ತೇ ।
ಅಮೃತೇನ ಮಹಾದೇವಿ ಭಾಗೀರಥಿ ಪುನೀಹಿ ಮಾಂ ॥

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠಳಾದ ಗಂಗೆಯೇ! ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ರಜೋಗುಣದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ನೀರಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪವಿತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

ತ್ರಿಭಿಃ ಶ್ಲೋಕವರೈರೇಭಿರ್ಯಃ ಸ್ನಾಯಾಜ್ಜಾಹ್ನವೀಜಲೇ ।
ಜನ್ಮಕೋಟಿಕೃತಾತ್ಪಾಪಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥

ಈ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಕೋಟಿ ಜನ್ಮಗಳ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಮೂಲಮಂತ್ರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜಾಹ್ನವ್ಯಾ ಹರಿಭಾಷಿತಂ ।
ಸಕೃಜ್ಜಪಾನ್ನರಃ ಪೂತೋ ವಿಷ್ಣುದೇಹೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ ॥

ಹರಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಜಾಹ್ನವಿಯ ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಪವಿತ್ರನಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಮಂತ್ರಶ್ಚಾಯಂ-ಓಂ-ನಮೋ ಗಂಗಾಯೈ ।
ವಿಶ್ವರೂಪಿಣ್ಯೈ ನಾರಾಯಣ್ಯೈ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಇದು ಆ ಮಂತ್ರವು ''ಓಂ । ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ, ನಾರಾಯಣಿಯಾದ ಗಂಗೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು''. ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲ ಪಾಪ ನಾಶ. ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಬಂದ ಗಾಳಿ ಮೈಗೆ ತಾಗಿದರೂ ಮಾನವ ಪರಿಪೂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಿತೃಗಳು, ಬಾಂಧವರು, ಅನಾಥರು, ಗುರುಗಳು, ಇವರ ಅಸ್ಥಿಯನ್ನು (ಮೂಳೆ) ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವದು.

'ಗಂಗಾ ಗಂಗೇತಿ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾದ್ ।'
ಯೋಜನಾನಾಂ ಶತೈರಪಿ ।
ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ॥

ನೂರಾರು ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ 'ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ' ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಾತ್ರೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದವರು ಕೂಡ ಭಾಗೀರಥಿ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೂ, ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಿಸಿದವನಿಗೂ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ದೊರಕುವದು.

ದ್ವಿಜರು :- ಆ ಗಂಗೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು? ಅವಳ ಆಕಾರವೇನು? ಅವಳು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪರಿಶುದ್ಧಳಾಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ವ್ಯಾಸ :- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ - ಭಗವಾನ್ ನಾರದ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ.

ನಾರದ :- ಎಲೈ ತಂದೆ! ಹರಿ ಹರ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಈ ಮೂವರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವೆಯಾ?

ಬ್ರಹ್ಮ :- ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಕೃತಿತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ''ತಾಯಿ, ನನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನೀನೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಳಾಗು. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹ ಮನ್ನಿಸಿ, ಆ ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ , ಗಾಯತ್ರೀ, ಸರಸ್ವತೀ, ಸ್ವರ್ಗಲಕ್ಷ್ಮೀಯು, ಜ್ಞಾನವಿದ್ಯಾ, ಉಮಾ, ಶಕ್ತಿ, ಧರ್ಮದ್ರವಾ ಎಂದು ಏಳು ಭಾಗವಾದಳು. ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ವೇದಗಳು, ಸ್ವಸ್ತಿ, ಸ್ವಾಹಾ, ದೀಕ್ಷಾ ಎಲ್ಲರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾತೃಕಾವರ್ಣದೊಡನೆ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸುಧೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಭೂಮಿಯು ಸಸ್ಯ, ಔಷಧಿ, ಫಲ ಮೂಲವುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತು. ಅದರ ಭಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾನವರು ತುಷ್ಟರಾದರು ನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಭಾರತೀ ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತಳಾಗಿ ಸರ್ವರ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಸ್ವರ್ಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ವಸ್ತ್ರ, ವಡವೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ರಾಜ್ಯಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇವಳೇ ಒಂದು ರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಉಮಾದೇವಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಶಂಭುವು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಉಮೆಯು ಜ್ಞಾನದ ತಾಯಿ. ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪಕ್ಕೆ ವರ್ಣಿಕಾ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಈ ಮಹಾತಾಯಿಯೇ ಮಾಡುವಳು. ಮಧು ಕೈಟಭ, ಮಹಿಷಾಸುರ, ಶುಂಭ, ನಿಶುಂಭ, ರಕ್ತಬೀಜಾಸುರಾದಿ ದೈತ್ಯಾಧಮರನ್ನೆಲ್ಲ ದಮನ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಇದೇ ವರ್ಣಿದಕಾ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟರೂಪ. ಕೊನೆಯದಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯ ಧರ್ಮದ್ರವ ಎಂಬ ರೂಪವೇ ಈ ಗಂಗೆ. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಗಳು ದ್ರವರೂಪದಿಂದ ಕರಗಿ ಗಂಗಾ ರೂಪದಿಂದ ಹರಿದಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ, ವಾಮನರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮೂರುಪಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಿದ. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ವಿರಾಡ್ರೂಪಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಕಾಲಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ. ಮೂರನೆಯ ಪಾದವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದೇ ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿತು. ಆಗ ನಾನು 'ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಏಳನೇಯ ರೂಪ- ಈ ಧರ್ಮದ್ರವದಿಂದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದವನ್ನು ತೊಳೆದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ಅದು ವಿಷ್ಣು ಪಾದೋದಕವೆನಿಸಿತು. ಆ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನದ ನೀರು ಹೇಮಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಹೇಮಕೂಟದ ಶಿಖರದಿಂದ ಶಂಕರನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿದು ಅವನ ಜಟಾಜೂಟದ ಒಳಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಅನಂತರ ಭಗೀರಥನು ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಐರಾವತವನ್ನು ಅವನು ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಐರಾವತವು ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು, ತಿವಿದು ಶಿವನ ಜಟಾಜೂಟದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತು.' ಆ ಮೂರೂ ಬಿಲಗಳಿಂದ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಹೊಮ್ಮಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ 'ತ್ರಿಸ್ರೋತಾ', 'ತ್ರಿಪಥಗಾ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಗಂಗೆ ಹರಿ, ಹರ, ಬ್ರಹ್ಮ, - ಮೂವರೂ ದೇವೋತ್ತಮರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ, ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯ ಯಾವ ಯಜ್ಞ, ಮಂತ್ರ, ಜಪ, ತಪ, ಹೋಮ, ದೇವತಾರ್ಚನೆಗಳಿಂದಲೂ ಬರಲಾರದು. ಧರ್ಮ, ಪುಣ್ಯ ಗಳಿಸಲು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾರದ, ನೀನು ಗಂಗೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡು. ಈ ಗಂಗಾದೇವಿಯ ನೀರಿನ ಸ್ಪರ್ಶವು ಮೂಳೆಗಳಿಗೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಭಗೀರಥನ ಪಿತಾಮಹರಾದ ಎಲ್ಲ ಸಗರ ಕುಮಾರರು ಉದ್ಧೃತರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದರು.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮುಖದಿಂದ ಗಂಗೆಯಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾರದನು ಗಂಗಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಈ ಗಂಗಾ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು, ಹೇಳಿದವರು, ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ದಾನ, ಧ್ಯಾನ, ಜಪ, ಹೋಮ ದೇವತಾರ್ಚನೆ, ಮಂತ್ರ ಪಠಣ ಮುಂತಾಗಿ ಯಾವದೇ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರಿಂದ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯ; ಅಕ್ಷಯ ಫಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಗಂಗಾ ಮಹಾತ್ಮೆ ಎಂಬ ಅರವತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಕ್ರಮ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೧

ಪುಲಸ್ತ್ಯ:- ವೇದವ್ಯಾಸರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಸಂಜಯನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಸಂಜಯ :- ಗುರುಗಳೇ, ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಹೇಳಿರಿ. ಮೊದಲು ಯಾರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು? ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು? ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮಹಿಮೆ ಏನು!

ವ್ಯಾಸ :- ಮೊದಲು ವಿಘ್ನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಒಬ್ಬನು ಸ್ಕಂದ, ಎರಡನೆಯವನು ಗಣಪತಿ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಶಿವಕುಮಾರರನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವರು ಅಮೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಮೋದಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಮೋದಕವನ್ನು ಕೊಡಲು ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನುಡಿದಳು-

ಪಾರ್ವತಿ :- ಮಕ್ಕಳೆ, ಈ ಮೋದಕವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಅಮೃತದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಮೂಸಿ ನೋಡುವದರಿಂದಲೂ ನರನು ಅಮರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಭಕ್ಷಣದಿಂದ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಪುಣನೆನಿಸುವನು. ಚಿತ್ರಕಾಲಾಚಾತುರ್ಯವೂ, ಲೇಖನ ಕೌಶಲ್ಯವೂ ಅವನ ಸೊತ್ತಾಗುವದು. ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಅವನಿಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗುವವು. ಅವನೊಬ್ಬ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದನಾದ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿ.

ತಾಯಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲು ಹೊರಟವ ಸ್ಕಂದ. ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯಾದ ನವಿಲೇ ಅವನ ವಾಹನ. ಅವನು ಮೂರೂಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅವಸರದಿಂದ ಹೊರಟ. ಇತ್ತ ಗಣೇಶನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತ ತಂದೆಯ ಎದುರಿಗೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ಕಂದನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಸ್ಕಂದ, ನೀನು ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರುವೆ. ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರ, ವ್ರತ, ಯೋಗ, ಜಪ, ತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ. ಆದರೆ ಇದಾವುದೂ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಪೂಜೆಯ ಹದಿನಾರರ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕೂಡ ಹೋಲುವದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಈ ಗಣಪತಿಯೆ ಪ್ರಿಯ. ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೋದಕವನ್ನು ಈ ವಿನಾಯಕನಿಗೆ ನಾನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ, ವೇದಪಾಠ, ಪೂಜೆ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನ, ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠನ, ಮಂಗಲಕಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಣಪತಿಗೆ ಮೊದಲು ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನೂ ವರ ನೀಡಿದ. ''ಮೊದಲು ಇವನ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಲಿ'' ಎಂದು.

ವ್ಯಾಸ :- ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಣಪತಿಯನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದು ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಆಜ್ಞೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರು ವಿನಾಯಕನಿಗೆ ಗಣಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ, ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಪುಣ್ಯ, ಫಲಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಈ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಚತುರ್ಥಿಯದಿನ ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಮೂರ್ತಿಚಿತ್ರ ಯಾವದಾದರೊಂದು ರೂಪದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆ ಪೂಜೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗಣಾಧಿಪ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಸರ್ವವಿಘ್ನಪ್ರಶಾಂತಿದ ।
ಉಮಾನಂದ ಪ್ರದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಭವಸಾಗರಾತ್ ॥

ಗಣಾಧಿಪನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ಸರ್ವ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಿ. ಉಮಾದೇವಿಗೆ ಆನಂದ ನೀಡುವಿ. ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞ, ಈ ಭವ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರುಮಾಡು.

ಹರಾನಂದಕರ ಧ್ಯಾನ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭೋ ।
ವಿಘ್ನರಾಜ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಸರ್ವದೈತ್ಯೈಕಸೂದನ ॥

ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡು. ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೇ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಎಲ್ಲ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನೀನೇ ದೈತ್ಯರನ್ನೂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವೆ.

ಸರ್ವಪ್ರೀತಿಪ್ರದ ಶ್ರೀದ ಸರ್ವಯಜ್ಞೈಕರಕ್ಷಕ ।
ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಪ್ರದಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ನಮಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಗಣಾಧಿಪ ॥

ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಿ. ಐಶ್ವರ್ಯ ನೀಡುವೆ. ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳ ಸಂರಕ್ಷಕ ನೀನೆ. ಎಲ್ಲರ ಅಭೀಷ್ಟ ನೆರವೇರಿಸುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಏಭಿರ್ಮಂತ್ರೈರ್ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಪೂಜಯೇದ್ಯೋ ನರೋ ಮುದಾ ।
ಸರ್ವ ಪಾಪಾದ್ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಸುರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥

ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಇದು ಗಣಪತಿಯ ಮಂತ್ರ!

ಈಗ **ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ** ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಗಣಪತಿರ್ವಿಘ್ನರಾಜೋ ಲಂಬತುಂಡೋ ಗಜಾನನಃ ।
ದ್ವೈಮಾತುರಶ್ಚ ಹೇರಂಬ ಏಕದಂತೋ ಗಣಾನನಃ ॥
ವಿನಾಯಕಶ್ಚಾರುಕರ್ಣಃ ಪಶುಪಾಲೋ ಭವಾತ್ಮಜಃ ।
ದ್ವಾದಶೈತಾನಿ ನಾಮಾನಿ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಯಃ ಪಠೇತ್ ॥

ವಿಶ್ವಂ ತಸ್ಯ ಭವೇದ್ವಶ್ಯಂ ನ ಚ ವಿಘ್ನಂ ಭವೇತ್ ಕ್ವಚಿತ್ ।
ಮಹಾಪ್ರೇತಾಃ ಶಮಂ ಯಾಂತಿ ಪೀಡ್ಯತೇ ವ್ಯಾಧಿಭಿರ್ನಚ ।
ಸರ್ವಪಾಪಾದ್ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಹ್ಯಕ್ಷಯಂ ಸ್ವರ್ಗಮಶ್ನುತೇ ॥

ಗಣಪತಿ, ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಕ್ರತುಂಡ, ಗಜಾನನ, ದ್ವೈಮಾತುರ, ಹೇರಂಬ, ಏಕದಂತ, ವಿನಾಯಕ, ಚಾರುಕರ್ಣ, ಪಶುಪಾಲ, ಭವಾತ್ಮಜ, ಗಣಾಧಿಪ- ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಗಣೇಶನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ವಿಶ್ವವೇ ಕೈ ವಶವಾಗುವದು. ಎಂದೂ ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಘ್ನ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ಓಂ ನಮೋ ಗಣಪತಯೇ ನಮಃ' ಎಂಬ ಗಣಪತಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರ ನಿತ್ಯವೂ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಭೂತಪ್ರೇತಗಳ ಬಾಧೆ ಎಂದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ರೋಗ ರುಜಿನಗಳ ಉಪದ್ರವ ಪೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಕ್ರಮ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಗಣಪತಿಯ ಮಹಿಮಾ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೨

ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ

ಪುನರನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಗಣಾಧಿಪಸ್ಯ ಚ ।
ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಕರಂ ಪೂತಂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟ ಫಲಪ್ರದಂ ॥

ವ್ಯಾಸ :- ಗಣಾಧಿಪನ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಪವಿತ್ರವೂ ಸಿದ್ಧಿಕರವೂ ಆಗಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಏಕದಂತಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ತಪ್ತಕಾಂಚನಸನ್ನಿಭಮ್ ।
ಲಂಬೋದರಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ॥

ಒಂದು ದಂತವುಳ್ಳ, ದೊಡ್ಡ ದೇಹವುಳ್ಳ ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಬಂಗಾರದಂತಿರುವ, ಲಂಬೋದರನಾದ, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುಂಜಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧರಂ ನಾಗಯಜ್ಞೋಪವೀತಿನಂ ।
ಬಾಲೇಂದುಕಲಿಕಾಮೌಲಿಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ॥

ಮೌಂಜಿ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ, ನಾಗಯಜ್ಞೋಪವೀತಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಬಾಲ ಚಂದ್ರನನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸರ್ವವಿಘ್ನಹರಂ ದೇವಂ ಸರ್ವವಿಘ್ನವಿವರ್ಜಿತಂ ।
ಮೂಷಕೋತ್ತಮಮಾರುಹ್ಯ ದೇವಾಸುರಮಹಾಹವೇ ॥

ಎಲ್ಲ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ, ವಿಘ್ನಗಳು ತನಗೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ,

ಯೋದ್ಧುಕಾಮಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ।
ಅಂಬಿಕಾಹೃದಯಾನಂದಂ ಮಾತೃಕಾಪರಿವೇಷ್ಟಿತಂ ॥

ದೊಡ್ಡ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾತೃಗಳೆಂಬ ಗಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ,

ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಂ ಮದೋನ್ಮತ್ತಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ।
ಚಿತ್ರರತ್ನವಿಚಿತ್ರಾಂಗಂ ಚಿತ್ರಾಮಾಲ್ಯಾವಿಭೂಷಣಂ ॥

ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ, ಮದಿಸಿರುವ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನಾಬಗೆಯಾದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದ, ಚಿತ್ರವಾದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ.

ಕಾಮರೂಪಧರಂ ದೇವಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ।
ಗಜವಕ್ತ್ರಂ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಚಾರುಕರ್ಣವಿಭೂಷಿತಂ ॥

ಕಾಮರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆನೆಯ ಮುಖವುಳ್ಳ, ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳ.

ಪಾಶಾಂಕುಶಧರಂ ದೇವಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ।
ಯಕ್ಷಕಿನ್ನರ ಗಂಧರ್ವೈಃ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಧರೈಃ ಸದಾ ॥

ಪಾಶ, ಅಂಕುಶಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಗಣಪನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಕ್ಷ, ಕಿನ್ನರ, ಕಿಂಪುರುಷ, ಗಂಧರ್ವ, ಸಿದ್ಧ, ವಿದ್ಯಾಧರ, ಇವರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಗಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೇಹವುಳ್ಳ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ತೂಯಮಾನಂ ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇಽಹಂ ಗಣನಾಯಕಂ ।
ಗಣಾಷ್ಟಕಮಿದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಭಕ್ತಿತೋ ಯಃ ಪಠೇನ್ನರಃ ॥

ಈ ಗಣಪತಿಯ ಅಷ್ಟಕವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುವನು. ಏಳು ಜನ್ಮದವರೆಗೂ ಬಡವನಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲ.

ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ರುದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ।
ನ ನಿಸ್ಸ್ವತಾಂ ತಥಾಭ್ಯೇತಿ ಸಪ್ತಜನ್ಮಸು ಮಾನವಃ ॥

ಯ ಇದಂ ಶೃಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾನ್ ರಾಜಾ ಭವೇನ್ನರಃ ।
ವಶ್ಯಂ ಕರೋತಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಪಠನಾಚ್ಛ್ರವಣಾದಪಿ ॥

ಸ್ತೋತ್ರಂ ಪರಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ಗಣಪಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।

ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ದೊಡ್ಡ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಓದುವದರಿಂದಲೂ ಕೇಳುವದರಿಂದಲೂ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗಣಪತಿಯ ಮಹಿಮೆ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದುದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಗಣಪತಿಯ ಮಹಿಮಾ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

 ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೩

॥ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ॥

ನಾಂದೀ ಮುಖೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಪೂಜಯೇದೇಯೋ ಗಣಾಧಿಪಂ ।
ತಸ್ಯ ಸರ್ವೋರ್ಭವೇರ್ದ್ವಶ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಂ ಭವತಿ ಚಾಪಯಂ ॥
ಗಣಾನಾಂ ತ್ವೇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ಸರ್ವಯಜ್ಞ ಘಟೇಷು ಚ ।
ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಮೋಕ್ಷಂ ಲಭೇನ್ನರಃ ॥
ಮೃಣ್ಮಯೇ ಪ್ರತಿಮಾಯಾಂ ಚ ಚಿತ್ರೈ ವಾಥ ದೃಷನ್ಮಯೇ ।
ದ್ವಾರ ದಾರುಣೆ ಪಾತ್ರೆ ಚ ಹೇರಂಬಂ ಲೇಖಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ವ್ಯಾಸ :- ಎಲ್ಲ ನಾಂದೀ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಧೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬಹುವಾದ ಪುಣ್ಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಗಣಾನಾಂತ್ವಾ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಅವಾಹನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಿದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿ, ಚಿತ್ರ, ಕಲ್ಲಿನ ಬೊಂಬೆ, ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿಗೆಧಾತು ಪ್ರತಿಮೆ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ, ಯಾವದಾದರೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಪೂಜೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಧಾನ ದೇವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆ ಗಣಪತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಲೋಕವೇ ಅವನ ವಶವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಧನಾರ್ಥಿಯು ಧನವನ್ನು ಗಣೇಶ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮದುವೆಯಾಗ ಬಯಸುವವನು ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸುಂದರಳೂ, ಸ್ವಾಧ್ವಿಯೂ ಆದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಗಣಪತಿಯ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರಿಕಾ ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಾಗಲಿ, ಕ್ಷಾಮ ಡಾಮರಗಳಾಗಲಿ ತಲೆದೋರುವದಿಲ್ಲ.

'ಅಭಿಪ್ರೇತಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಪೂಜಿತೋ ಯಃ ಸುರೈರಪಿ ।
ಸರ್ವ ವಿಘ್ನಚ್ಛಿದೇ ತಸ್ಮೈ ಗಣಾಧಿಪತಯೇ ನಮಃ ।

ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು. 'ಓಂ ನಮೋ ಗಣಪತಯೇ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮೋದಕ, ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಮುಂತಾದ ತತ್ತತ್ಕಾಲೋದ್ಭವವಾದ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಗಳನ್ನು ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯವಿಟ್ಟು , ಧೂಪ, ದೀಪ, ಮಂಗಳಾರತಿ ಮುಂತಾದವು ಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗಣಪತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿದ್ಧಿ, ಭೋಗ, ಕೀರ್ತಿ, ಬಲಗಳು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿನಾಯಕ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ವೈಧವ್ಯ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಶೋಕ, ಮತ್ಸರಗಳು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಇಂದ್ರನು ವಿನಾಯಕ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷದಿಂದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರು ಸ್ವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದರು. ಇಂದ್ರ ಹಾಗೂ

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ರುದ್ರನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳಿದರು.

ರುದ್ರ:- ನೀವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹಾಗೂ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಅಪಜಯ ಬಂದಿದೆ. ನೀವು ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಅವನ ದಯೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ವಿಜಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

॥ದೇವಾ ಊಚುಃ॥

ಗಣಾಧಿಪ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಸರ್ವದೇವೈಕ ಪಾಲಕ ।
ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಹೇರಂಬ ತ್ವಾಂ ನತಾ ವಯಂ ॥
ಜಯದಂ ಸರ್ವಯುದ್ಧೇಷು ಸಿದ್ಧಿದಂ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಸು ।
ಮಹಾ ಮಹಾಂ ಮಹಾ ಕಾಯಂ ಹೇರಂಬಂ ತ್ವಾ ನತಾ ವಯಂ ॥
ಏಕದಂತಂ ಮಹಾ ಪ್ರಜ್ಞಂ ವಕ್ರ ತುಂಡಂ ವಿನಾಯಕಂ ।
ಮೂಷಿಕಾವಾಹನಂ ದೇವಂ ವಿಘ್ನನಾಶಂ ನತಾ ವಯಂ ॥

ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷ ನೀಡುವ, ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಹೇರಂಬನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವನ್ನೂ, ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ದೊಡ್ಡ ದೇಹವುಳ್ಳ, ಮಾಯಾವಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ನಮಿಸುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಹಲ್ಲುಳ್ಳ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಇಲಿಯನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಘ್ನ ನಾಶಕ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ನಾವು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ದೇವತೆಗಳ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಗಣಪತಿಯು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು 'ನನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರ ಸಾಕು. ನನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ.' ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಪುರೋಹಿತರಾದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ನಸುನಗುತ್ತ ವಿನಾಯಕನಿಗೆ ನುಡಿದರು.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ :- ಗಣಪನೆ, ಈ ಇಂದ್ರನು ಹಿಂದೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನುಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾಪರಾಧವಾಯಿತು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಗಣೇಶ :- ನನ್ನಿಂದ ವರ ಏನು ಬೇಕು ಕೇಳಿರಿ.

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಗಣಾಧಿಪತಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅವರ ಸ್ತೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಸಂತಸಗೊಂಡ ಹೇರಂಬ ಹೇಳಿದನು ಅವರಿಗೆ. ''ದೇವತೆಗಳೆ; ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ, ಎಲ್ಲ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವ ಪ್ರಭುವು ಅವನೊಬ್ಬನೇ.''

ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ 'ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ನಾನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇರಿ' ಎಂದನು.

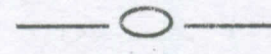
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆದೇಶದಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ವಿಮಾನಾರೂಢರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳ ಜಯಘೋಷವು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಭಯಭ್ರಾಂತಗೊಳಿಸಿತು ಆಗ ದೈತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದನು. ಆಗ ಮಧುನಾಮಕ ದೈತ್ಯನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನುಡಿದನು.

ಮಧು :- ಮಹಾಪ್ರಭು, ನನಗೆ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಕೊಡು, ಆ ಹರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಕೆಲಸ ನನ್ನದು, ನಾರಾಯಣನು ಸೋತರೆ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಚದುರಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗಿರಲಿ.

ಕೂಡಲೆ ಕಾಲಕೇಯ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯರು ಮಾಧವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಮಧು ದೈತ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತರು. ಅದರಂತೆ ಬಲ, ನಮುಚಿ, ಮುಚಿ, ಜಂಭ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ''ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಸುಖವಾಗಿರಿ'' ಎಂದು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದರು. ತ್ರಿಪುರನು 'ಆ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಾನು ಗೆದ್ದು ಬರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದನು. ಮಯನು ಕುಬೇರನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ವಚನವಿತ್ತನು.

ಹೀಗೆ ದೈತ್ಯ ದಾನವ ಧುರೀಣರೆಲ್ಲರೂ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಆದೇವ-ದಾನವ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ಘನಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು. ಈ ಭೀಷಣವಾದ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕೇಯನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಕಲಿತನದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ದೇವಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರ ತಾಳದೇ ದೇವತೆಗಳು. ಗಂಧರ್ವರು ರಕ್ತಕಾರುತ್ತ ಬಿದ್ದರು. ಕಾಲಕೇಯನ ಭೀಕರ ಬಾಣ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದವು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಕಂಗೆಟ್ಟು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ಚಿತ್ರರಥನೆಂಬ ದೇವತಾಪುರುಷನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಕಾಲಕೇನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದನು. ಕಾಲಕೇಯನ ಹಣೆಗೆ ಮೂರು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಐದು, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏಳು ಭೀಕರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಚಿತ್ರರಥನ ಈ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರ ತಾಳದೆ ಕಾಲಕೇಯನು ತತ್ತರಿಸಿದನು. ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆಗೂಡಿ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಧನಸ್ಸು ಸಡಿಲವಾಯಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಚಿತ್ರರಥನು ಕಾಲಕೇಯನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಕೊನೆಯ ಉಪಾಯವೆಂದು ಕಾಲಕೇಯನು ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಚಿತ್ರರಥನು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಮೂರು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು. ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲಕೇಯನು ಮುದ್ಗರವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಚಿತ್ರರಥನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದನು. ಕೂಡಲೇ ಚಿತ್ರರಥನು ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಆ ದುರುಳ ಕಾಲಕೇಯನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆ ದುಷ್ಟನ ಮರಣದಿಂದ ಧರಣೀ ಮಂಡಲ ಕಂಪಿಸಿತು. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರು ದಿಕ್ಕುಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಕಾಲಕೇಯ ಕಾಲವಾದನು ಎಂಬ ಅರವತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಜಯಂತನ ವಿಜಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೪

ವ್ಯಾಸ :- ಸೋದರನಾದ ಕಾಲಕೇಯನು ಹತನಾದದ್ದು ಕಂಡು ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಕಾಲೇಯನೆಂಬ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸನು ಸಮರವನನು ಎದುರುಸಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರಕುಮಾರನಾದ ಜಯಂತನು ಕಾಲೇಯನ ಎದುರು ಬಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಜಯಂತ :- ಚಿತ್ರರಥನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದಣಿದಿದ್ದಾನೆ: ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಘಾತದಿಂದ ಬಳಲಿದವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡು ಬಾ.

ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲೇಯನು ಕೋಪಗೊಂಡು. 'ನನ್ನ ಸೋದರನಾದ ಕಾಲಕೇಯನನ್ನ ಕೊಂದ ವೈರಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಂಹರಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಸಮಾಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಜಯಂತನು ಹರಿತವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕಾಲೇಯನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಕಾಲೇಯನು ಜಯಂತನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ತಾನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕರೆದನು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಘನಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಡೆಯಿತು. ಜಯಂತನು ಒಮ್ಮೆ ಚಪಲತೆಯಿಂದ ಕಾಲೇಯನ ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರವನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಕಾಲೇಯನು ಜಯಂತನ ಮೇಲೆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುದವನ್ನು ತೂರಿ ಒಗೆದನು. ಅದನ್ನು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಜಯಂತನು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬೀಳಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಕಾಲೇಯನು ಗದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಯಂತನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಭೀಕರ ಗದಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ನಡೆದ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಗದೆಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು. ಆಗ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಖಡ್ಗ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಜಯಂತನು ಹಾರಿಬಂದು ಕಾಲೇಯನ ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಜಯ ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ದಿಗ್ಗೆಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಜಯಂತನ ವಿಜಯ ಎಂಬ ಆರವತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಧರಾಶಾಯಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೫

ದೈತ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕಾಲೇಯನ ಮರಣವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಗೆ ಒಳಗೆ ತಾಪ ಹೊರಗೆ ಕೋಪ ಎರಡೂ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದವು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಡರಿತು. ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ. 'ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಾನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಎಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂತಿರುಗದವರು ನನ್ನೊಡನೆ ಬನ್ನಿರಿ. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ವೀರವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ,ಅಳಿದುಳಿದ ದೈತ್ಯ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬಂದರು. ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರವಾದ ಕದನವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭೀಷಣವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಹಾರ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣಗಳ ಹಡದಿ

ಹಾಸಿದಂತಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತಮಡುವುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಬಹು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ, ಇಂದ್ರನ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಬಿಟ್ಟ ಚಳಿಯ ಆಯುಧದಿಂದ ವಾಯುವಿನ ಝುಂಝೂವಾತದಿಂದ ದೈತ್ಯರು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನ ಸತ್ತು ಧರಾಶಾಯಿ ಗಳಾದರು. ಋಷಿಗಳು ದ್ವಿಜರು ತಪಸ್ವಿಗಳು ಆಗ 'ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಿದರು. ದೈತ್ಯಸೇನೆಯ ಈ ದುರ್ದೆಶೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಬಲಾಸುರನು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಐರಾವತದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಇಂದ್ರನ ಎದೆಗೆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಕೆರಳಿದ ಕೇಸರಿಯಂತೆ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಬಲಾಸುರನ ಧ್ವಜವನ್ನು ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಕಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದು. ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಅವನ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಭುಜಗಳನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಆ ಬಲಾಸುರನ ಶಿರಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿದನು.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನಮುಚಿ ಎಂಬ ದೈತ್ಯವೀರನು ಸಿಡಿಲಿನ ಮರಿಯಂತೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು. ಅವನು ದವಡೆಗಚ್ಚಿ ಗದಾಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಐರಾವತವು ತೊನೆದಾಡತೊಡಗಿತು. ನಮುಚಿಯ ಗದೆಯು ಐರಾವತದ ಕುಂಭ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ಬರಸಿಡಿಲು ಎರಗಿದಂತೆ ಭೀಕರ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಆನೆ ಮೈಯಿಂದ ನೆತ್ತರ ಪುಟಿಯತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು, ನಮುಚಿಯ ಭೀಕರ ಗದೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಾಳದೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊರಟ ಐರಾವತನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಮತ್ತೆ ನಮುಚಿಯ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ನಮುಚಿಯು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕಪಟಯುದ್ಧ ನಡೆಸಿದನು. ಉಲ್ಬಣವಾದ ನಮುಚಿಯ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೇ ಹಿಂಸಿಸತೊಡಗಿದವು. ಆಗ ಸುರಪತಿಯು ತನ್ನ ಅಮೋಘ ವಜ್ರಾಯುಧ ಬೀಸಿ ನಮುಚಿಯ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು. ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ನಮುಚಿಯ ತಕ್ಷಣವೇ ನೆತ್ತರ ಕಕ್ಕುತ್ತ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಕೂಡಲೇ ದೇವತೆಗಳ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಪುರಂದರನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೆ ಓಡಿಹೋದರು ಗಂಧರ್ವರು ಗಾನಮಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು. ದೇವತೆಗಳು ನಲಿದರು. ಸಜ್ಜನರು ಸಂತಸಗೊಂಡರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಧರಾಶಾಯಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರು ಎಂಬ ಆರವತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಮಚಿಯ ಸಂಹಾರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೬

ವ್ಯಾಸ :- ಬಲನು ಹತನಾದ, ನಮುಚಿ ಮೃತನಾದ, ಕೌಲ, ಕಾಲಕೇಯರು ಕಾಲವಶರಾದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನಮುಚಿಯ ತಮ್ಮ ಮುಚಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 'ನಾನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ನೀನು ನನ್ನ ಸೋದರ ನಮುಚಿಯನ್ನು ಕೊಂದೆ. ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವೆ ಬಾ' ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಕ್ರನ ನಗುತ್ತ ನುಡಿದನು. 'ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಟ್ಟು ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ನೀನೂ ಅದೇ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿ. ಬೆಂಕಿಯ ಬೇಗೆಯ ಬಿಸಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಪತಂಗಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಿ'', ಇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮುಚಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನೆ ಸುರಿಸಿದನು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಮುಚಿಯು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಅವನ ಸಾರಥಿಗೂ ಬಾಣ ಹೊಡೆದು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ತೂರಲಿಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗದೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತನು.ಆಗ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಗದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಮುಚಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆತ ಹಾಕಿದನು. ಮುಚಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಸಿದು ಬೀಳಲು ಭೂ ಮಂಡಲವೇ ಕಂಪಿಸಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಕುಣಿದಾಡಿದರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೈತ್ಯರು ಓಡಿಹೋದರು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಚಿಯ ಸಂಹಾರ ಎಂಬ ಆರವತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ತಾರೇಯನಪತನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೭

ವ್ಯಾಸ :- ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಸುರನ ಮಗ ತಾರೇಯ ಎಂಬವನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ. ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸ್ಕಂದನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಅದರ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಕಂದನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದನು. ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ಕಂದನನ್ನು ಓಡಿಸಿ ವಿಶಿಖಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು ಅವನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅಗ್ನ್ಯಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾರೇಯನು ರೌದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅದನ್ನೂ ಸ್ಕಂದನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಅಘೋರಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ದೈತ್ಯನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆ ಅಘೋರಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮೇಲಿನಿಂದ ದೇವ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಗಿಡಗಳು ಸರ್ಪಗಳು ಕೋಟೆಯಂತೆ ಸ್ಕಂದನ ಸುತ್ತಲೂ ಬೀಳತೊಡಗಿದವು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸ್ಕಂದನು ತನ್ನ ನಿಶಿತವಾದ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ತಾರೇಯನ ಅಡಿಯಿಂದ ನಡುನೆತ್ತಿಯವರೆಗೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ತಾರೇಯನ ದೇಹದಿಂದ ನೆತ್ತರು ಹರಿಯತೊಡಗಿತು. ಆಗ

ಕ್ರೋಧಾಂಧನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಸ್ಕಂದನ ಮೇಲೆ ಶೂಲಾಯುಧ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸ್ಕಂದನು ಪಾಶುಪತ್ಯ ಶೂಲ ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು. ಆಗ ದೈತ್ಯನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸ್ಕಂದನು ಶೂಲವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವೆರಡೂ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಚೂರಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು. ತಾರೇಯನು ಮುಸಲಾಯುಧ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು ವಾಹನವಾದ ಮಯೂರವನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅದು ವನಿಕೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಾಳದೇ ತತ್ತರಿಸಿತು. ಆಗ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಸ್ಕಂದನು 'ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ಆಯುಧ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತಾರೇಯನು ಶಕ್ತಿ ಆಯುಧ ಬೀಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಅಮೋಘವಾದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ ಆ ದೈತ್ಯನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವು ತಾರೇಯನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅವನ ತಲೆಯನ್ನೂ ನಾಶ ಪಡಿಸಿ ಒಡೆಯನ ಬಳಿ ಮರಳಿ ಬಂದಿತು. ದೈತ್ಯನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟನು. ದೇವತೆಗಳು ಧೂಪ, ದೀಪ, ಪುಷ್ಪಾರ್ಪಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಕಂದನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ತಾರೇಯನಪತನ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ದುರ್ಮುಖವಧ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೮

ವ್ಯಾಸ :- ಅನಂತರ ದೇವಾಂತಕನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ರಣಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ಬಂದನು. ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ನುಡಿದನು. 'ದುಷ್ಟನಾದ ಯಮಧರ್ಮನೆ ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಧರ್ಮವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ ತುಂಬಿದೆ. ನಿನಗೆ ಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವು ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮದ ಪರಿಜ್ಞಾನವೇ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಮಧರ್ಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮನಿಗೂ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ದೈತ್ಯನ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಂತಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಮನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು. ಆ ದೇವಾಂತಕನು ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ. ಆದುದರಿಂದ ಒಂದು ಇಡೀ ಹಗಲು ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ದಾರುಣವಾದ ಯುದ್ಧ ನಡೆದು, ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದೇವಾಂತಕನು ಕೋಪದಿಂದ ಯಮನ ಮೇಲೆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥನಾದ ಆ ಪ್ರೇತಪತಿಯು ಅದೇ ಆಯುಧವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ದೈತ್ಯನ ಎದೆಗೆ ಕುಟ್ಟಿದನು. ಆಗ ದೈತ್ಯನು ರಕ್ತವನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಸುರಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ದುರ್ಧರ್ಷ ಎಂಬ ದಾನವ ವೀರನು ಶೂಲಾಯುಧ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಮನನ್ನು ತಿವಿದು, ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಕೋಪಗೊಂಡ ಯಮಧರ್ಮನು ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ದೈತ್ಯನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ದೈತ್ಯನ ಎದೆ ಸೀಳಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಅನಂತರ

ದುರ್ಮುಖನೆಂಬ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಯಮನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಯಮಧರ್ಮನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಆ ದುರ್ಮುಖನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿದು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿದನು. ದೈತ್ಯರ ಈ ಭೀಷಣ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಕಂಡು ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿತು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ದುರ್ಮುಖವಧ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವಿಷ್ಣು-ಮಧುಸೂದನನಾದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೯

ವ್ಯಾಸ :- ಮಧು ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ಒಳ್ಳೆಯ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತ ನುಡಿದನು.

ಮಧು :- ವಿಷ್ಣುವೇ ನಿನಗೆ ಯುದ್ಧದ ರೀತಿ ನೀತಿ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು ಅನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಕಪಟತನದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಪಾಪ ಮಾಡಿಯೂ ನಿನಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಭೀಕರವಾದ ಪಾಪದಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವೇ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಪಾಲನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬೇರೆಯವರನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನೇ ನಿಯಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ.

ಹೀಗೆ ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಮಾಧವನ ಮೇಲೆ ಕರೆದನು. ಆಗ ನಾರಾಯಣನು ಆ ಮಧು ದೈತ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಕಡಿದುಹಾಕಿದನು. ವಜ್ರಸದೃಶ ಬಾಣಗಳಿಂದ. ಮತ್ತು ಅವನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಕ್ರೂರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎಸೆದನು. ಆಗ ಮಧು ದೈತ್ಯನು ಮಾಯಾ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ರುದ್ರಗಣಗಳು, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ದೇವತಾಗಣಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು, ಅಜ್ಞಾನವಶರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬಡಿದಾಡಿ ನಾಶ ಹೊಂದುವದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷ್ಣುವು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ ಹಿಡಿದು ಮಾಯಾವಿ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದನು. ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಒಟ್ಟಿದನು. ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದ ಭಯದಿಂದ ಬೆದರಿದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಮಧು ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮಹಾದೇವನ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಬಂದು ಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದನು.

ಮಧು :- ಎಲೈ ಪಾಪಿಯೆ, ದೈತ್ಯರ ಎದುರಿಗೆ ನೀನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಿ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾವದೇ ಧರ್ಮ, ಕೀರ್ತಿ ಬರುವುದೆ? ನೀನು ಬಹಳ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿರುವಿ, ನಿನಗೆ ನನ್ನವರು ತನ್ನವರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟನು. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಆ ದೈತ್ಯನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ 'ಮೂರ್ಖ' ನನಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಈ ಕುತಂತ್ರ. ಮಾಯೆಯಿಂದ ನೀನು ಮಹಾದೇವರ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಬಂದಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಮಾಯಾ ಚೇಷ್ಟೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕೊಂದು ನರಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾಯಾ ಮಹೇಶ್ವರನ ಜಟಾ ಜೂಟಾಕ್ಕೂ, ಬಸವನಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಆ ಈಶ್ವರನ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ ದೈತ್ಯನಿಗೂ ಬಾಣ ಹೊಡೆದನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು.

ಆ ದುಷ್ಟನಾದ ಮಧು ದೈತ್ಯನು ಕಾಳೀದೇವಿಯ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು.

ಕಾಳಿಕಾ :- ಎಲೈ ವಿಷ್ಣುವೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸ್ಕಂದ, ವಿನಾಯಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು, ಆ ಮಾಯಾ ಮಹಾದೇವರಂತೆ ಇದೂ ಒಂದು ಮಧು ದೈತ್ಯನ ಮಾಯಾ ಪಾರ್ವತಿಯ ರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಮಾಯಾ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಯನ್ನು ಭೀಕರ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯು ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತನಾದ. ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯಾದ ಹರ ಮತ್ತು ಕಾಳಿಕಾಂಬೆಯನ್ನು ಕೊಂದ್ರದಕ್ಕೆ ಕೋಪಗೊಂಡು. ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ ಹಿಡಿದು ಹರಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಆಗ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಕಂದನನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ನುಡಿದನು- 'ಸ್ಕಂದಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆ ನೋಡು, ಮಧು ದೈತ್ಯನ ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ಕಂದನು ಇದು ದೈತ್ಯ ಮಾಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡನು.

ಆ ನಂತರ ದುಂಧೂ,ಸಿಂಧೂ ಎಂಬ ದೈತ್ಯ ಸಹೋದರರು ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಂದರು. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಗದೆಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಂದನು ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೂ ಮಹಾದೇವನೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು 'ಮಧುಸೂಧನ' ಎಂದು ಕರೆದು ಗೌರವಿಸಿದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣು-ಮಧುಸೂದನನಾದ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಇಂದ್ರಗೆದ್ದ ವೃತ್ರ ಬಿದ್ದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೦

ವ್ಯಾಸ :- ಅನಂತರ ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಆ ವೃತ್ರಾಸುರನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ದಿಗ್ಗಜದಂತಿರುವ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಶೂರ. ಇಂದ್ರನೂ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ. ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ವೃತ್ತನ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ವೃತ್ರನ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಇಂದ್ರನೂ ತತ್ತರಿಸಿಹೋದ. ಆದರೂ ಶೂರನಾದ ಆ ಸುರಪತಿಯು ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೃತ್ರನನ್ನು ಗಾಸಿಗೊಳಿಸಿದ. ಅವನ ಬಾಣ ರಭಸದಿಂದ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಸುಳಿಗಾಳಿಗಳು ಏಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಿಙ್ಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳೇ ನೆಲದವರೆಗೆ ಬಾರದಂತಾದವು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ತುರುಸಿನಿಂದ ನಡೆಯಿತು ನಿಕರದ ಹೋರಾಟ. ಅನಂತರ ವೃತ್ರನು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಶೈಲಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಇಂದ್ರನು ಅದರಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು. ಅನಂತರ ವೃತ್ರನ ಅಘೋರಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ. ಅದರಿಂದ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಪಶುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ಹಾವು, ಚಿರತೆ ಮುಂತಾದ ಹಿಂಸ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಲು ಓಡಿ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ ಬರ್ಚಿ ಭಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಮುಂದೆ ವೃತ್ರನು ಭೀಕರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದನು. ಇಂದ್ರನು ಕುಳಿತ ಐರಾವತದ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಟ್ಟಿದನು, ಅದರಿಂದ ಐರಾವತವು ನೆತ್ತರ ಕಾರುತ್ತ ನರಳಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಇಂದ್ರನು ಗದೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದನು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಭೀಷಣವಾದ ಗದಾಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭ ಇಬ್ಬರೂ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗತೊಡಗಿದರು. ಅವರ್ತ, ಪರಿವರ್ತ ಊರ್ಧ್ವಪ್ರಹಾರ, ಪಾರ್ಶ್ವ ಪ್ರಹಾರ ಮುಂತಾದ ಮಂಡಲ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಹಣಿಯಲು ಹವಣಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಈ ಅದ್ಭುತಾಕಾರದ ಗದಾ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕಂಡು, ದೇವದಾನವರು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ನಿಂತರು. ಕೊನೆಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಭೀಕರ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಮುರಿದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

ಅನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಝಳಪಿಸಿ ಮುಖಾಮುಖಿ ಹೋರಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿ ಪತಿಯು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನೆಗೆದು ವೃತ್ರನ ಜುಟ್ಟನ್ನೇ ಹಿಡಿದ. ಅವನಿಗೆ ಕೊಸರಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವನ ಕತ್ತನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು 'ಉಘೇ ಉಘೇ' ಎಂದು ಜಯ ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ದೇವ ದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಗಂಧರ್ವರ ಹಾಡು, ಅಪ್ಸರೆಯರ ಕುಣಿತ, ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸ್ತುತಿ ವರ್ಷ, ಸುರಭಕ್ತರ ಪುಷ್ಪವರ್ಷ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಸುರರಾಜನ ಮೇಲೆ ಸುರಿದವು. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕತ್ತ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಇಂದ್ರಗೆದ್ದ ವೃತ್ರ ಬಿದ್ದ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುಧು

ಗಣಪತಿ ಗೆಲ್ಲಿಸಿದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೧

ವ್ಯಾಸ :- ತ್ರಿಪುರನ ಮಗನಾದ ತ್ರೈಪುರಿ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

ತ್ರೈಪುರಿ :- ಲಂಬೋದರ, ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನನ್ನು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ ಶಂಕರ ಕೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಅದರ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದೇ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗಣಪತಿ :- ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಹಿತಮಾಡಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೊಂದದ್ದು ನನ್ನ ತಾತ ಪರಮೇಶ್ವರ ಅವನನ್ನು. ನೀನೂ ಅದೇ ದುಷ್ಟ ತಂದೆಯ ಭ್ರಷ್ಟಮಗ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದು, ನೀನು ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅದೇ ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಗಣೇಶನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತ್ರೈಪುರಿಯು ಹದನವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಗಣಪಗೆ ಕ್ರೋಧ ಬಂದಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗಾದವು. ಹರಿತವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನ ಬಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದ. ಆ ಪ್ರಹಾರ ತಾಳಲಾರದೆ ತ್ರೈಪುರಿಯು ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ. ಆಮೇಲೆ ಭದ್ರ, ಸುಭದ್ರ, ಭೀಷಣ, ನಿರ್ಜನಾಂತಕ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರು ಗದಾಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಏರಿ ಬಂದರು ವಿನಾಯಕನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗದೆಗಳನ್ನು ತೂರಿದರು. ಲಂಬೋದರನು ತನ್ನ ಯುದ್ಧ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಭದ್ರಕನನ್ನೂ, ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಸೌಭದ್ರನ ಶಿರವನ್ನೂ, ಭರ್ಜಿಯಿಂದ ಭೀಷಣನ ಮಸ್ತಕವನ್ನೂ ಖಡ್ಗದಿಂದ ನಿರ್ಜನಾಂತಕನ ರುಂಡವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದ.

ಇತ್ತ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ತ್ರೈಪುರಿಯ ಈ ಪರಾಭವವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತಿಳಿದು ನೋಡಿದನು ಮತ್ತು ತಾನೇ ಜಪ ಮಾಡಿ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ಒಂದು ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಬ್ಬಿಸಿ, ತ್ರೈಪುರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮಂತ್ರ ಬಲದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ ಹೋದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೇ ಪುಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತ್ರೈಪುರಿಯು ಆ ಗಜವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅನೇಕ ಸುರರು ಅವನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಶರೀರರಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದರು. ತ್ರೈಪುರಿಯೂ ಅವನಿಗಿಂತ ಅವನ ವಾಹನವಾದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸತೊಡಗಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರ ಘೋರಾಘಾತಗಳನ್ನು ತಾಳದೇ ಸುರರು ಗಣಪತಿಗೆ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಗಜಮುಖನು ಆ ಗಜಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಾಣ ಗುರಿ ಇಟ್ಟನು. ಗಣಪತಿಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ಆ ಗಜಪತಿಯು ಓಡತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತ್ರೈಪುರಿಯು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿದು, ಅದನ್ನು ಯುದ್ಧ ಸಮ್ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಣಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಇಬ್ಬರ ದೇಹಗಳು ರಕ್ತದ ಕಾರಂಜಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಅನಂತರ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂದ ಗಣೇಶನನ್ನು

ತಿವಿದು ಹೊಡೆಯಿತು. ಆಗ ಗಣಪತಿಯು ತನ್ನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆ ಆನೆಯ ಕೊರೆಗಳ ಬಳಿ, ಕುಂಭ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಏಟು ಹಾಕಿದನು. ಅದರಂತೆ ತ್ರೈಪುರಿಯ ಎದೆಗೆ ಒಂದು ಭೀಕರ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆನೆಯು ಮತ್ತು ಆ ಆನೆಯ ಒಡೆಯನಾದ ತ್ರೈಪುರಿಯು ಸತ್ತು ಧರಾಶಾಯಿ ಆದರು.

''ಭಲೆ ಭಾಪು ಗಣೇಶ...'' ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದರು ಸುರಸಂಘದವರು. ಅರಳು ಮಂದಾರಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದರು ಗಂದರ್ವರು. ಹಾಡಿ ಕುಣಿದರು ತುಂಬುರು ನಾರದರು. ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದರು ನಾರದ ಹಾಗೂ ನಿಲಿಂಪ ನಲ್ಲೆಯರು. ದೈತ್ಯರು ಮಾತ್ರ 'ಬದುಕಿದರೆ ಸಾಕು' ಎಂದು ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು.

ಪೂರ್ಣ ಜಯ ದೊರಕುವವರೆಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡಿರಿ. ಉಳಿದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಇಂದು ಮಿಕ್ಕ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡಿ ಅಮೋಘ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿರಿ. ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡಿರಿ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಗಣಪತಿ ಗೆಲ್ಲಿಸಿದ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ವಧ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೨

ವ್ಯಾಸ :- ಮಹೇಶ್ವರ ದಂಪತಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಮನ್ನಿಸಿದರು. ಆ ಸುರಸೈನಿಕರು. ಇಂದ್ರನೇ ಮುಂದಾದ, ದೈತ್ಯರ ದಳದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದ. ಕುಂಭ ಎಂಬ ದಾನವ ಹುಂಬನಂತೆ ಏರಿ ಬಂದು ಧನಾದ್ಯಕ್ಷನಾದ ಕುಬೇರನನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಗಾಸಿಗೊಳಿಸಿದ. ಕುಬೇರನಿಗೂ ಅವನಿಗೂ ಗದಾಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಚಕ್ರಬಂಧ, ಮಹಾಬಂಧ, ಪೂರ್ವವಧ್ಯಾ, ಪ್ರಾಚುರಾ, ಭೀಷಣ, ಯಾನಸ್ಫೋಟ, ಕೈಲಾ, ಅಭಿವಾಸ್ತಿಕಾ ಎಂದು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕಲಿತ್ವನದಿಂದ ಕಾದಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕುಬೇರನು ಸ್ಫೋಟ ಎಂಬ ಗದಾಯುದ್ಧದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಹಾರದ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕುಂಭನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆತವಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ದೈತ್ಯನ ಹಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುರಿದು ಹೋದವು. ಹರಣವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಅನಂತರ ಜಂಭ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಮೃತದೇಹ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು. ಸ್ಕಂದಸ್ವಾಮಿಯು, ಅನಂತರ ಅರಣ್ಯ, ಸುಘೋರ, ಅಘೋರ, ಘೋರ ನಾಲ್ಕು ದೈತ್ಯ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರಕುಮಾರ ಜಯಂತನು ಮೊದಲು ಸೌರಭ್ಯನನ್ನೂ, ಅನಂತರ ಯಮನು ಶಕ್ಯಾಸುರನನ್ನು ಆ ಮೇಲೆ ಹಸ್ತ ದೈತ್ಯನನ್ನು, ಕೊನೆಗೆ ಸಲ್ಹಾದ ನರಾಂತಕ ಎಂಬ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದುಕೊಂದನು. ಅಗ್ನಿಯು ಭ್ರಬಾಹು, ಮಹಾಬಾಹು, ಸುಗಂಧ, ಗಂದ, ನಲ್ಲಕ, ಭೀಮ, ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದನು. ವರುಣನು ಪಾಶಾಯುಧದಿಂದ ವೀರಶೂರರಾದ ಅನೇಕ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಗತಪ್ರಾಣರನ್ನಾಗಿ ಒಗೆದನು.

ತರು, ತುಂಬರು ಮೇಘಾಭ, ಅಸಾಧಕ, ಸಾಧಕ ಎಂಬ ಅಸುರರನ್ನು ಸುಟ್ಟನು ಸೂರ್ಯದೇವ. ಕ್ರೂರ, ಕ್ರೌಂಚ, ಮೋದ, ಸಂಮ್ಮೋದ, ಷಣ್ಮುಖ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರ ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ವಾಯುದೇವನೇ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟನು. ನೈಋತ್ಯನ ಗದಾಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಭೌಮ ಪ್ರಾಣನೀಗಿದ. ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರ ಶೂಲಗಳಿಂದ, ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮೇಘ ಪಡೆಗಳ ಆಣೆಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ, ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಸತ್ತ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ, ಕುಬೇರನ ಪಾಲಿಗೆ ಅನೇಕ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸರದಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ದೈತ್ಯರೆಷ್ಟೊ! ಸ್ಕಂದನ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವು ಗಣೇಶನ ಕೊಡಲಿಯು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚಕ್ರವು ಎಷ್ಟು ಜನ ದೈತ್ಯರ ತಲೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಂಡವು ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಗಣನೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಅನೇಕರು ಯಮನ ಯಮದಂಡಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಗಂಧರ್ವ ಸಿದ್ಧ, ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ದೇವಗಣಗಳ ಹಾಗೂ ಗಣಾಧಿಪತಿಗಳ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬಲಿಯಾಗಿ ಕೋಟಿ ದೈತ್ಯರು ಅಸು ನೀಗಿದರು.

ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಮೃತ್ಯುತಾಂಡವ ಕಂಡು ಸ್ವಯಂ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನೇ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಅವನು ಕುಳಿತ ರಥ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ರಥಾರೂಢನಾಗಿ, ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಬಂದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ರಣಭೈರವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಶಸ್ತ್ರಾಹತಿಗೆ ಹೌಹಾರಿ ದೇವಸೇನೆಯ ಬಹುಭಾಗವು ಉಧ್ವಸ್ತವಾಯಿತು. ಆಗ ನೊಂದ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ರಕ್ಷಕನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಗೂ ಹರಿಗೂ ಅದ್ಭುತವಾದ ಭೀಷಣ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಕುಪಿತನಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಗದಾಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಬಾಣ ಮುದ್ಗರಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದನು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು- ಮೂರ್ಛಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕೆಲವೇಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿ ಬಿಟ್ಟನು ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಅದರಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹರಿಯು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ದೇವಮಾನದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು. ಮಹಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಕೊನೆಗೆ ವಾಮನಾವತಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು ಬೆಳೆದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ರಸಾತಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರು ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ಹೋದರು.

ಈ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಹಂದಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಆ ದೈತ್ಯನ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗಿ

ರಸಾತಳದಿಂದ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ದೈತ್ಯನು ಆ ವರಾಹನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ದೈತ್ಯನ ಏಟನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಬೆಟ್ಟವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಹಿರಣ್ಯಕ್ಷನು ಗದಾಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಬಹು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಹರಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷರ ನಡುವೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆದರೂ ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಭೀಕರವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರು. 'ಸ್ವಾಮಿ, ಹುಡುಗರಂತೆ ಇವನೊಡನೆ ಆಡಬೇಡ. ದೇವಕಂಟಕನಾದ ಈ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಬೇಗ ಸಂಹರಿಸು' ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಭಯಂಕರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು. ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರ ಶಿವ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದನು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಜಯ ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸುರಮುನಿಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ವಧ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಧರ್ಮಾಚರಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೩

ವೈಶಂಪಾಯನ :- ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಎಂತಹ ಗತಿಯು ಆಗುವದು? ಇದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ನನಗುಂಟಾಗಿದೆ ಮೊದಲು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಇತಿ ಮಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ಎಲ್ಲ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೈತ್ಯರು ದಾನವರು ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ? ಗುರುಗಳೇ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

ವ್ಯಾಸ :- ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವ ವೀರ ಸ್ವರ್ಗ ಹೊಂದುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಚ್ಚೇತನಗಳು ದಿವ್ಯ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರು. ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಿತವಾದ ಬಂಗಾರದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ. ಕುಮುದ, ಕಲ್ಹಾರ,ಅರವಿಂದಾದಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸುಗಂಧಿತವಾದ ಮಂದಾರ ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಾರ. ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಂದರಿಯರೊಡನೆ ಕಂದರ್ಪ ಕೇಳೀವಿಲಾಸ. ದಿವ್ಯವಾದ ಗವ್ಯವೆನಿಸಿದ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳ ಅಮೃತ ಭೋಜನ. ಸುಖಜೀವನ ಇದು ಅವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಸೌಭಾಗ್ಯ. ದೇವ ದ್ವಿಜ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗ ದೇವ, ಆದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಓಡಿ ಬಂದ. ದ್ವಿಜ ದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನರಕ, ಇದು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಮಾತು.

ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವರನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡವರನ್ನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವರನ್ನು, ಶಸ್ತ್ರ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಕೊಲೆಗೈದರೆ ನರಕ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ

ಇಟ್ಟ ನ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ನಿಕ್ಷೇಪ ಧನವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುವವರು ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಬಿಟ್ಟವರು. ರಾತ್ರಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಹಿಂಸೆಗೊಳಿಸುವವರು, ಕಳುವು ಮಾಡುವವರು, ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥ ತಿನ್ನುವವರು, ಗೋ ದ್ವಿಜ ಘಾತಕರು, ಮರ್ಮ ಭೇದಕ ಮಾತನಾಡುವವರು, ಯಾವದೇ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿರಲಿ ಮೂಲತಃ ಅವರು ಪಿಶಾಚರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಧರ್ಮವಿರೋಧಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿರುದ್ಧ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೈಶಾಚಿಕ ವಿಚಾರವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಧರ್ಮ ದ್ರೋಹಿಗಳೇ ಮನುಷ್ಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಗೂಢರಾಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿಶಾಚರು. ಇಂತಹ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಮಡಿ, ಮೈಲಿಗೆ, ತಪಸ್ಸು, ಜ್ಞಾನ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ, ಯಜ್ಞಯಾಗ, ಬದುಕಿದ್ದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಸೇವೆ, ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಾವ ಗುಣಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಪಿಶಾಚಗಳೆಂದೂ, ರಾಕ್ಷಸರೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಜೀವಂತ ಪಿಶಾಚಗಳ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಇವರನ್ನು ಬಯಸುವದು, ಲೋಕವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವದು, ಅನಾಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವದು ಈ ರಕ್ಕಸರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪಾಪಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಳ-ಹುಪ್ಪಡಿ, ಇರುವೆ, ಪಿಂಡಭಕ್ಷಕ ಕಾಗೆಗಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚ ಸ್ವಭಾವದ ಅನೇಕ ನಾರಿಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈಗ ಮಾನವರಂತೆ ಕಂಡರೂ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ದುರ್ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಮೂಲತಃ ಪಿಶಾಚಿನಿಯರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮಡಿಮೈಲಿಗೆ ಎಂದೂ ಮಾಡದೇ, ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯದೇ, ಪ್ರತಿದಿನ ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜದೆ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ, ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯದೆ, ಕೊಳಕು ದೇಹವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪಿಶಾಚ ಪ್ರಕೃತಿಯವರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮಣೆ ಮುಂತಾದ ಆಸನಗಳು, ಪಾತ್ರೆ-ಪರಡೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ತೊಳೆಯದೆ ಹೊಲಸಾಗಿ ಇಡುವದು, ಎಂಜಲು, ಹಳಸಿದ್ದು, ಕೊಳೆತದ್ದು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆಶೆಯಿಂದ ತಿನ್ನುವದು, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ ಮಾಡುವದು, ನೀರು ಕುಡಿಯುವದು, ಮಲಗುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲದಿರುವದು, ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವೆ, ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ, ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆತಂಕ ಒಡ್ಡುವದು, ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ದುರ್ಗಂಧ ನಾರುತ್ತ, ಕೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುವದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪಿಶಾಚತ್ವದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇದರಂತೆ ಗಂಡಸರು ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥ ತಿನ್ನುವದು, ದುರ್ಗಂಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು, ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಆಡಿಸುವದು, ಮ್ಲೇಂಛರು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರ, ಮಾಡುವ ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವದು, ಹಂದಿ, ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿರುವದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷರಲ್ಲಿರುವ ರಾಕ್ಷಸ ಗುಣಧರ್ಮಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಗುಣ ಹಾಗೂ ದುರ್ಲಕ್ಷಣದ ಗಂಡಸರು ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಸರು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಪಿಶಾಚಿಯರಾಗಿ ಇದ್ದು, ಈಗ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮುಂದಾದರೂ ಇಂತಹವರು ದುರ್ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿತ್ಯ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಶೌಚಾಚಾರಗಳೇ ಲೋಪವಾಗಿ ಕಲಿಯು ಬಲಿಷ್ಠನಾದಾಗ ಸಜ್ಜನರೂ ಕೂಡ ಮ್ಲೇಂಛರಾಗುವರು. ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಳ್ಳತನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಭ್ಯತೆಯ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಂಥವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಂದ ಧನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಮ್ಲೇಂಛ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವರು, ಇದೇ ಕಲಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೆಂದು ಗೌರವಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಮ್ಲೇಂಛ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಲೂ, ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವದರಿಂದಲೂ ಅವರ ಅನ್ನ ಊಟ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ, ಅವರ ಕನ್ಯೆಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಾಹಿತರಾಗುವದರಿಂದಲೂ ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯವರು ಕೂಡ ಮ್ಲೇಂಛರಾಗುವರು.

ಮೈಥುನಾತ್ತಸ್ಯ ಯೋಷಾಸು ತದ್ಭಾವಂ ಚ ವ್ರಜಂತಿ ತೇ ।
ತಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಜನಾಸ್ಸರ್ವೇ ದುಃಖರೋಗ ಪ್ರತಾಪಿತಾಃ ॥

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮ್ಲೇಂಛರಾದವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉಳಿದ ಜಾತಿಯವರೂ ಕೂಡ ಅವರ ದುರಾಚಾರ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತಾವಿದ್ದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪತಿತರಾಗಿ ನರಕ ಭಾಜನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಯಾವ ಆದೇಶವನ್ನೂ ಅವರು ಪಾಲಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞ ಯಾಗ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ ಆಚರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಿನ್ನುವದು ಮಾಂಸ, ಕುಡಿಯುವದು ಮದ್ಯ. ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯೆಗಳ ನೆನಪೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸುವದೇ ಅವರ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ. ಅವರಿಗೆ ತಿನ್ನಬಾರದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಕುಡಿಯಬಾರದ ಪಾನೀಯಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾಡಬಾರದ ದುರಾಚಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸೇವಕರು, ಒಡೆಯರನ್ನು ಪರಿಚರ್ಯೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡಂದಿರು ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆ ಅತ್ತೆಯ ಮಾತು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ವಿವಾಹ, ಉತ್ಸವ ಮುಂತಾದ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಗಳ ಬಳಕೆ ಯಥೇಷ್ಟ ನಡೆಯುವದು, ಪಾಖಂಡಿಗಳ ವಿಚಾರವೇ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವದು. ಆಚಾರ ವಿಚಾರವಂತನನ್ನು, ದೇವಭಕ್ತನನ್ನು ಪಶುವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪಾಪಿಗಳು ತಾವು ಅಧೋಗತಿ ಹೊಂದುವದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಆಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟರು ಪಿಶಾಚಿ ರಾಕ್ಷಸರೇ ಸರಿ!

'ಕುಹಕಾಃ ಕಚ್ಚರಾಃ ಕ್ರೂರಾಃ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ರಾಕ್ಷಸಾ ಭುವಿ' ಕಪಟಿಗಳು, ಕಳ್ಳರು, ಕ್ರೂರರು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರೆಂದು ತಿಳಿ.

ಹೀಗೆ ಕಲಿ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಸಜ್ಜನರೂ ಕೂಡ ದುರ್ಜನರಾಗಿ ಪಿಶಾಚ ರಾಕ್ಷಸ ಭಾವಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಉತ್ಕರ್ಷದ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ದುಷ್ಟ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾತ್ವಿಕರೂ, ಮಹಾನುಭಾವರೂ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಸದಾಚಾರದಿಂದ, ದೈತ್ಯಭಾವದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು, ಮಾನವತೆಯ ಮೇರೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿ, ದೇವತ್ವದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಾರೆ.

ಅಗ್ರ್ಯೇಣ ತಪಸಾ ಕಶ್ಚಿತ್ಸುರತ್ವಂ ಲಭತೇ ಭುವಿ ।
ವಾಸುದೇವಂ ಸಮಾರಾಧ್ಯ ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಸುರಪೂಜಿತಃ ॥

ಹರಂ ತಥಾಂಧಕೋ ದೈತ್ಯೋ ಸ್ತುತ್ವಾ ತತ್ಸೇವಕೋಽಭವತ್ ।
ತಸ್ಯೈವ ಗಣಮುಖ್ಯತ್ವಂ ಲೇಭೇ ಭೃಂಗೀ ಮಹಾಬಲ ॥

ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಬಲಿರಿಂದ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।
ಗಚ್ಛಂತಿ ಸದ್ಗತಿಂ ತಾತ ಇಹಾಮುತ್ರ ಚ ಸರ್ವದಾ ॥

ಕೇಚಿದ್ದೈತ್ಯಕುಲೇ ಜಾತಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸುರಸತ್ತಮಾಃ ।
ಭಾವಯಂತಿ ಪಿತೃನ್ಸರ್ವಾನ್ಸರ್ವಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥

ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವರಿಂದ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಅಸುರರೂ ಕೂಡ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮಗ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ದೈತ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಪೂಜಿತನಾದನು. ದೈತ್ಯನಾದ ಅಂಧಕಾಸುರನು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೇವಕನಾದನು. ಇದರಂತೆ ಭೃಂಗಿಯು ಶಿವಗಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು ಮಹಾದೇವನ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯ ಬಲದಿಂದ. ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ದಾನವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸುರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಸುರಪತಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಆಗಲಿರುವನು. ಹೀಗೆ ದೈತ್ಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯುಗ್ರ ತಪಸ್ಸು, ಅತಿಶಯ ಹರಿಭಕ್ತಿ, ಅಸಾಧಾರಣ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ದೈವೀ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಏಕೇನಾಪಿ ಸುಪುತ್ರೇಣ ಕುಲತ್ರಾಣಂ ಚ ಧೀಮತಾ ।
ಏಕೋಪಿ ವೈಷ್ಣವಃ ಪುತ್ರಃ ಕುಲಕೋಟಿಂ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ ॥

ಸುಪ್ತನಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಕೂಡ ಮಗನು ಕುಲವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ. ವೈಷ್ಣವನಾದ ಒಬ್ಬನು ಮಗನಿದ್ದರೂ ಕುಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮ್ರಿಯಂತೇ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥೇಷು ಮುಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಚ ಜ್ಞಾನತಃ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಿದೋ ಯೇ ತೇ ತಾರಯಂತಿ ತರಂತಿ ಚ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಾವೂ ನರಕದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಇತರರನ್ನೂ ಪಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಏಕಾ ಪತಿವ್ರತಾ ನಾರೀ ಕುಲಕೋಟಿಂ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ ।
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೋಪಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದ್ವಿಜ ದೇವಾರ್ಚನೇ ರತಃ ॥

ಪತಿವ್ರತೆಯಾದವಳು ಕೋಟಿ ಕುಲಗಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ದೇವ, ದ್ವಿಜ ಪೂಜಕನೂ ಆದವನೂ ಕುಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಕ್ಷಯೇಽ ಧರ್ಮೇ ಕಲೌ ಶೇಷೇ ಪುರೇ ಜನಪದೇಷು ಚ ।
ಏಕೋ ರಕ್ಷತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪುರಂ ಗ್ರಾಮಂ ಜನಂ ಕುಲಂ ॥

ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದವನು ಕ್ಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪಟ್ಟಣ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪಟ್ಟಣ, ಗ್ರಾಮ, ಕುಲ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿರಿ -

ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಗ್ರಹಾರವಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಉಚ್ಚ ವರ್ಣದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ದೇವತಾರ್ಚನ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗ, ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಗೃಹಸ್ಥನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಬಳಿಕ, ಆ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಮೂತ್ರೋಪದ್ರವ ವಾಯಿತು. ಯಜ್ಞವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ; ಮೂತ್ರಬಾಧೆ ತಾಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತನು - ಆ ಯಜಮಾನ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕಾದೀತು? ತಾಳದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಓರ್ವ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆದನು. 'ನಾನ ಬರುವವರೆಗೆ ಈ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಾನು ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದನು. ದಾಸಿ ದಾಸಿಯೇ! ಅವಳಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ಹೋಮಾಗ್ನಿಯ ಮಹತ್ವ? ಅವಳು ತನ್ನ ಬೇರೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳಾದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಯಿಯು ಒಳಗೆ ಬಂದಿತು. ಯಜ್ಞ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ತುಪ್ಪವನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಸಿಯು ಗಾಬರಿಯಾದಳು. ಯಜಮಾನ ಬಂದು ಖಾಲಿ ಪಾತ್ರೆ, ನೋಡಿ ತನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸುವನು ಎಂದು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದಳು ' ಒಡೆಯ ಬರುವ ಪೊತ್ತಾಯಿತು' ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮೂತ್ರವನ್ನೇ ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಇಟ್ಟಳು. 'ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಅವಸರದಿಂದಲೇ ಬಂದ ಒಳಗೆ ಆ ದ್ವಿಜ. ಆಜ್ಯಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡದೇ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಹೋಮಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಕೂಡಲೇ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಹೋಮ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿಯು ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಆ ದ್ವಿಜನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಕೌತುಕದ ಕೊನೆ ಏರಿದ ಆ ಯಜಮಾನ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ 'ನಿಜಸಂಗತಿ ಏನು?' ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಸಿಯು ನಿವೇದಿಸಿದಳು ಆ ಒಡೆಯನಿಗೆ. 'ಸುವರ್ಣ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ದಾರಿಯೇ ಗೋಚರಿಸಿ ದಂತಾಯಿತು - ಆ ಆಶೆಬುರುಕ ಯಜಮಾನನಿಗೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಈ ತರಹದ ಹೋಮ ಮಾಡಲು ಅವನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಅನುದಿನವೂ ಯಜ್ಞ, ಮೂತ್ರ ಹೋಮ. ಬಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿಯ ಲಾಭ. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ವಿಪುಲ ಸಂಪತ್ತು ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿ. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ದಾಸಿ ಹಾಗೂ ಆ ದ್ವಿಜನ ಮನೆಯ ಜನರ ಮುಖದಿಂದ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಹರಡಿತು. ಹೊನ್ನಿನ ಮೋಹ ಯಾರಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ? ಎಲ್ಲರೂ ಆರಂಭಿಸಿದರು ಇಂತಹ ದುರಾಚಾರದ ಹೋಮವನ್ನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಪಾಪ ತುಂಬಿತು. ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕರೂ ಪರಮ ಪುಣ್ಯವಂತರೂ ಆದ

ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊನ್ನಿನ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು. ಮೂತ್ರ ಹೋಮದ ಹಂಬಲ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅಂತಹ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಸಿರಿವಂತರಾದರು; ಪಾಪಪೂರಿತರೂ ಆದರು. ಹೊನ್ನಿನ ಆಶೆಯಿಂದ ಮೂತ್ರದ ಹೋಮ, ಮೂತ್ರದ ಹೋಮದಿಂದ ಘೋರ ಪಾಪ; ಘೋರ ಪಾಪದಿಂದ, ಭಯ; ಭಯದಿಂದ ಮೋಹ; ಮೋಹದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ನಾಶ; ಬುದ್ಧಿನಾಶದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ; ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಕೋಪ; ಕೋಪದಿಂದ ಮೌಢ್ಯ; ಮೌಢ್ಯದಿಂದ ಪಾಪ ಕರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಶಾಂತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತಾಪ. ದುಃಖ, ಉದ್ವೇಗ, ಅಶಾಂತಿಗಳು ಆರಂಭವಾದವು ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆ' ಹೀಗೆ ಆ ಪುಣ್ಯ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಓರ್ವದಾಸಿಯ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಶಾಪದ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಇಡೀ ನಗರವೆಲ್ಲವೂ ಪಾಪಪೂರಿತ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಪುರುಷರೂ ಚಿಕ್ಕವರೂ, ದೊಡ್ಡವರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟು, ಪರಮನೀಚರಾದರು. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಉಳಿದವನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮಾತ್ರ. 'ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ವಿನಾಶಕಾಲ ಬಂದಿದೆ' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಗೈದಿತು ಆ ಜ್ಞಾನಿಯಮತಿ. ಅವನು ಎಂದೂ ಈ ವಾಮಾಚಾರದಿಂದ ತಾನು ಹಣಗಳಿಸಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ದುಃಖವಾದದ್ದು ಅವನ ಮಡದಿಗೆ. ನೆರೆಮನೆಯವರು ಅಪದ್ಧ ಹೋಮವಿಧಿಯಿಂದ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಳಿಸಿದರು. ನೆರೆಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಅರಮನೆಯವರಂತೆ ಸಿರಿಮನೆಯ ವರಾದರು. ತಾನೂ ಅವರಂತೆ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೆರೆಯ ಬೇಕೆಂದು - ಉತಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು - ಆ ಹೆಣ್ಣ ಹೃದಯ. ಬಂದವಳೇ ತುಡರಿದಳು - ಆ ಬಡ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಆ ಗಡಬಿಡಿಯ ಹೆಂಗಸು. ''ನಾಥ, ನಮ್ಮ ಬಡತನ ನೋಡಿ ನನಗೇನು ಕೆಟ್ಟವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಸದಾಚಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ಕೆಡಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ದುಃಖವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರನ್ನು. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈಗ ಹೊನ್ನಿನ ಹೊಳೆ; ಹಣದ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನೀವು ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ?

ಆ ಚಿನ್ನಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೋಷವೆಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಗೊತ್ತು ಆ ವಿದ್ವಾನ್ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಮಡದಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಸುನಕ್ಕ ಅವನು. ಮಡದಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ನುಡಿದ 'ಧರ್ಮಬಿಟ್ಟು ಪಾಪಾಚಾರದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನು ಬದುಕಿದಂತೆಯೇ! ಹಾಗೆ ಅನಾಚಾರ, ವಾಮಾಚಾರಗಳಿಂದ ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದು ಮೇಲು, ಸತ್ತಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಬರಲಾರದೆ, ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಿಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಂಶವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಉಪಪಾಪದಿಂದ ಅತಿಪಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಮಹಾಪಾಪಿಗಳಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ನರಕ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಹೊನ್ನಿನ ಹುಚ್ಚು ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.' ಪತಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ದ್ವಿಜನ ಭಾರ್ಯೆಯು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ನುಡಿದಳು. 'ನಿಮ್ಮ ಈ ಮಾತು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳಿದಿರಿ

ಚೆನ್ನಾಯಿತು. ಬೇರೆಯವರ ಎದುರು ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಡಿರಿ. ನಗೆಗೀಡಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೀತು; ಜೋಕೆ.'

ಪತಿ :- ಪ್ರಿಯೆ, ನಾನು ನುಡಿದದ್ದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೂ ಅಲ್ಲ, ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಹುಸಿಯಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ನಿಜವನ್ನೇ ನುಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿ ನಾನೊಬ್ಬನು ಇರುವೆನೆಂದು ಈ ನಗರವು ಬದುಕಿ ಉಳಿದಿದೆ. ನಾನು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಈ ನಗರ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ಇದು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಪರೀಕ್ಷಿಸು.

ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಆಸ್ತಿ, ಪಾತ್ರೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮನೆ ಹಾಗೂ ಊರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋದನು. ಆ ನಗರದ ಸೀಮೆ ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮಡದಿಯು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ನಾಶವಾಗದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಿತು ಆ ನಗರ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ. ಆಗ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ನುಡಿದಳು - 'ಪತಿದೇವ, ನೋಡಿದಿರಾ! ಈ ನಗರದ ಕಡೆಗೆ, ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸುರಕ್ಷಿತ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ.' ಆ ವಿದ್ವಾನ್ ವಿಪ್ರನಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ! 'ಅದು ಹೀಗೆ ಆದದ್ದು ಹೇಗೆ!' ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ಅವನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಮುಗುಳು ನಗೆ ಮೂಡಿತು. ಆ ವಿಪ್ರನಿಗೆ.

ವಿಪ್ರ :- ನಮ್ಮ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಸ್ತು ಮನೆಯ ಹೊರಗೋ ಒಳಗೋ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆ ನಗರವು ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ನಾಶ ಹೊಂದದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ನೀನು ಏನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವಿ? ಯೋಚಿಸು.

ತತ್‌ಕ್ಷಣ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅವನ ನಾರೀಮಣಿಗೆ, ''ಅಹುದು, ಅಹುದು, ನಾನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಲ್ಲಿಯ ಮೆಟ್ಟುಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ, ಈಗ ಬಂದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ವಿಪ್ರಾಂಗನೆಯು ಧಾವಿಸುತ್ತ ಪಟ್ಟಣದ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನ ಪಾದರಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರ ಅಗಸೆ ಬಾಗಿಲ ದಾಟಿ ಬಂದಳು. ಗಂಡನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅವನ ಅಡಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದಳು. ಆಗ ವಿಪ್ರನು ಅಜ್ಞಾನಿ ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿದ 'ಊರ ಕಡೆ ನೋಡು' ಎಂದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರೆಲ್ಲವೂ ಉರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಿಜರು, ಕಳ್ಳರು, ವಾಮಾಚಾರಿಗಳು; ಬಂಗಾರದ ಭವನದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವರು ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ದುಃಖಪಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ನಿಂತ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ನರಕ ಇಳಿದು ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ವಾಮಾಚಾರ, ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾನವರು ಮೊದಲು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

ಕಳವು ಮಾಡುವ ವಂಚಕನು ರಾಕ್ಷಸನೇ ಸರಿ, ಆಚಾರಹೀನ ಮೂರ್ಖ ಪಶುವೇ ಸರಿ. ಎಂಜಲು ತಿನ್ನುವವನು, ಹೆಣ್ಣಿಗೋಸ್ಕರ ಕಲಹ ಮಾಡುವವನು ನಾಯಿ. ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಡುವವ ಕಪಿ. ಪರರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವನು ಹಾವು. ಮದ್ಯ ಮಾಂಸ ಸೇವಿಸುವವನು ಹಿಂಸ್ರ ಪಶು. ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಪರರನ್ನು ಹೆದರಿಸುವವನು ಮದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಇಂತಹ ದುಸ್ವಭಾವ ಉಳ್ಳವರು ಈ ಪಶುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆ.

ಇನ್ನು ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹಲವರು ದೈವೀ ಸ್ವಭಾವದವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಧಾನ ಮತ್ತು ದೈವೀ ಅನುಗ್ರಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು

ತಿಳಿಯಬಹುದು. ದೇವ ದ್ವಿಜರ ಆರಾಧನೆ, ಅತಿಥಿ ಸೇವೆ ಗುರು, ಸಾಧು, ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಭಾವನೆ. ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಕ್ರೋಧ ಸಂಯಮ; ಇಂದ್ರಿಯ ಜಯ, ಮಧುರ ಮಾತು, ಪ್ರಾಣಿದಯೆ, ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನ. ವೀಣೆ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ತುಪ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಮದ್ಯಮಾಂಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ. ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರತೆ, ಪಾಠ ಪ್ರವಚನನಿಷ್ಠೆ ಕೃಚ್ಛ್ರ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳ ಆಚರಣೆ, ಮೊದಲಾದುವು ಮಾನವರಲ್ಲಿರುವ ದೈವೀ ಸನ್ನಿಧಾನದ ದ್ಯೋತಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣ ಉಳ್ಳವರು ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ದೈವೀ ಪುರುಷರ ಅಂಶವುಳ್ಳ ಅರ್ಥಾತ್ ಭಿನ್ನಾಂಶವುಳ್ಳ ನರದೇವತೆಗಳು. ಇಂಥವರು ತಮ್ಮಂತಹ ದೈವೀ ಗುಣವುಳ್ಳ ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ದೈತ್ಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವದ ದುರ್ಜನರು ತಮ್ಮಂತಹ ದುರಾಚಾರಿಗಳದೇ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಗೆಗಳು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವೇ ಆದ ಇತರ ಕಾಗೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾತಿ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಬೇಗ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ರಾಕ್ಷಸರು, ದೈತ್ಯರು, ದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಯುಗದಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ಕೌರವ- ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವ-ದಾನವರ ಯುದ್ಧವೇ ಸರಿ. ಕೌರವ, ಪಾಂಡವರೂ ಅವರವರ ಪಕ್ಷದವರೂ ನರರೂಪದಿಂದ ಜನಿಸಿ ಬಂದ ಸುರಾಸುರರೇ. ದ್ರೋಣ- ದೇವಮುನಿ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ - ಮಹಾದೇವ, ಕೃಷ್ಣ - ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು, ದುರ್ಯೋಧನ - ಕಲಿ, ಧರ್ಮರಾಜ - ಯಮಧರ್ಮ ವಿದುರನೂ ಅವನೇ. ಭೀಮ - ವಾಯು, ಅರ್ಜುನ - ಇಂದ್ರ, ಇದರಂತೆ ಗಾಂಧಾರಿ, ದ್ರೌಪದಿ, ಕುಂತಿಯರು ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು. ದ್ವಾಪರಯುಗದಂತೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯ ದಾನವರು ಮನುಜರೂಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರುತ್ತಾರೆ. ದೈತ್ಯರು ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಧರ್ಮದ್ರೋಹ, ಹರಿದ್ವೇಷ, ಸಜ್ಜನರ ಹಿಂಸೆ, ಪಾಪಾಚಾರ ಹಾಗೂ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ದೈವೀ ಪುರುಷರು ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ, ಯಜ್ಞ, ದೇವತಾರ್ಚನೆ, ಸಜ್ಜನ ಪ್ರೀತಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ, ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗ ಸಾಧನೆ, ನೀತಿ ನಿಷ್ಠೆ, ಯಮ, ನಿಯಮ, ಸದಾಚರಣೆ, ಜಪ ತಪಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಜಗದೋದ್ಧಾರಕರು

ಯಶೈವೋ ವೈಷ್ಣವಶ್ಶಾಂತಃ ಸೌರೋ ಗಾಣಪ ಏವ ಚ ।
ತಾರಯಿತ್ವಾ ಪಿತೃನ್ಸರ್ವಾನ್ಸ ಧರೋದ್ಧಾರಣ ಕ್ಷಮಃ ॥

ವಿಶೇಷಾದ್ ವೈಷ್ಣವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರೀಯತೇ ಪೂಜಯೇಚ್ಚ ತಂ ।
ವಿಮುಕ್ತಸ್ಸರ್ವ ಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಸ ಧರೋದ್ಧರಣ ಕ್ಷಮಃ ॥

ಷಟ್ಕರ್ಮನಿರತೋ ವಿಪ್ರಃ ಸರ್ವಯಜ್ಞರತಸ್ಸದಾ ।
ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾನ ಪ್ರಿಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ ಧರೋದ್ಧರಣಕ್ಷಮಃ ॥

ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು, ಚಂಡಿ, ಸೂರ್ಯ, ಗಣಪತಿ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದಿ, ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತಾರಣ ಮಾಡಿ ಸರ್ವ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನೂ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆದರಿಸುವವನೂ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವ ಜಗದೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಅವನು ಸಮರ್ಥನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಯಜನ, ಯಾಜನ ದಾನ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹವೆಂಬ ಆರು ಕರ್ಮ (ಷಟ್ಕರ್ಮ) ಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ, ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ. ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನೂ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವಿಪ್ರನು ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವವರು

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಿನೋ ಯೇ ಚ ಕೃತಘ್ನಾ ವ್ರತಲೋಪಿನಃ ।
ದ್ವಿಜ ದೇವೇಷು ವಿದ್ವಿಷ್ಟಾಃ ಶಾತಯಂತೇ ಧರಾಂ ನರಾಃ ॥

ಪಿತರೌ ಯೇ ನ ಪುಷ್ಣಂತಿ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಗುರು ಜನಾನ್ ಶಿಶೂನ್ ।
ದೇವ ದ್ವಿಜ ನೃಪಾಣಾಂ ಚ ವಸು ಯೇ ಚ ಹರಂತಿ ವೈ ॥

ಅಪುನರ್ಭವ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಚ ಶಾತಯಂತಿ ಧರಾಂ ನರಾಃ ।
ಯೇ ಚ ಮದ್ಯರತಾಃ ಪಾಪಾ ದ್ಯೂತ ಕರ್ಮರತಾಸ್ತಥಾ ॥

ಪಾಷಂಡ ಪತಿತಾಲಾಪಾಃ ಶಾತಯಂತಿ ಧರಾಂ ನರಾಃ ।
ಮಹಾಪಾತಕಿನೋ ಯೇ ಚ ಅತಿಪಾತಕಿನ ಸ್ತಥಾ ॥

ಘಾತಕಾ ಬಹು ಜಂತೂನಾಂ ಶಾತಯಂತಿ ಧರಾಂ ನರಾಃ ।
ಸುಕರ್ಮ ರಹಿತಾ ಯೇ ಚ ನಿತ್ಯೋದ್ವೇಗಾಶ್ಚ ನಿರ್ಭಯಾಃ ॥

ಸ್ಮೃತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕೋದ್ವಿಗ್ನಾಃ ಶಾತಯಂತಿ ಧರಾಂ ನರಾಃ ।
ನಿಜವೃತ್ತಿಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕುರ್ವಂತಿ ಚಾಧಮಾಂ ಚ ಯೇ ॥

ಗುರು ನಿಂದಾರತಾ ದ್ವೇಷಾಚ್ಛಾತಯಂತಿ ಧರಾಂ ನರಾಃ ।
ಯೇ ರೋಧಯಂತಿ ದಾತಾರಂ ಪಾತಕೇ ಪ್ರೇರಯಂತಿ ಚ ॥

ವಿಶ್ವಾಸ, ಘಾತಕರು, ಕೃತಘ್ನರು, ವ್ರತ ಮಾಡದೇ ಇರುವವರು, ದೇವ, ದ್ವಿಜ ದ್ವೇಷಿಗಳು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವವರು, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವವರು, ದೇವರ ದ್ರವ್ಯ ತಿನ್ನುವವರು ದ್ವಿಜರ ಹಣ ಎತ್ತಿಹಾಕುವವರು, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವರು, ಜೂಜಾಡುವವರು, ವೇದ ವಿದ್ವೇಷಿಗಳು, ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟರು, ಪಂಚ ಮಹಾ ಪಾತಕಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸಕರು. ಸ್ವಧರ್ಮ ಸ್ವಕರ್ಮ ರಹಿತರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವವರು, ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ನೀಚ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡುವವರು,

ಗುರುನಿಂದೆ ಮಾಡುವವರು, ದಾನ ಮಾಡುವದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವರು, ಪಾಪ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸುವವರು, ದೀನ ದುಃಖಿತರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವವರು, ಅನಾಥರನ್ನು ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗುವಂತೆ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಭೀಕರವಾದ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವವರು ತಾವು ಹಾಳಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಭಾನುಸಪ್ತಮಿ ವ್ರತ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೪

ವೈಂಶಪಾಯನ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವವನು ಯಾರು ! ಇವನ ಮಹಿಮೆ ಏನು? ಇವನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿ? ಕಾರ್ಯವೇನು ಈತನಿಗೆ ? ಇಷ್ಟು ತೇಜೋಮ-ಯವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು? ದೇವತೆಗಳು ಮುನಿಗಳು ಯಕ್ಷರು ರಾಕ್ಷಸರು ನರರು ಹಾಗೂ ದ್ವಿಜರು ಇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?

ವ್ಯಾಸ :- ಇದು ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನದೇ ತೇಜಸ್ಸು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶರೀರದಿಂದಲೇ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಿಂದಿದೆ. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮ ಕಾಮಾರ್ಥಮೋಕ್ಷ, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಕೊಡುವದು. ಇದೊಂದು ತೇಜೋದೀಪದ ಉಂಡೆ; ಇದನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಚಂಡ ಕಿರಣಗಳ ದಾಹ ತಾಳಲಾರದೆ ಜನರು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಗರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಣಗಿಹೋದವು. ನದೀನದಗಳು ಶುಷ್ಕವಾದವು. ಜನರು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಈ ತೇಜೋದೀಪ್ತಿಯ ಶಾಖ ತಾಳದೇ ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಚೀಪತಿ ಮೊದಲಾದ ಸುರೋತ್ತಮರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಈ ತೇಜಃ ಪಿಂಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಅರಿಕೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಚತುರ್ಮುಖನು ನುಡಿದನು .

ಚತುರ್ಮುಖ :- ಎಲೈ ದೇವತೆಗಳಿರಾ, ಇದು ಪರಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜನಿಸಿದೆ. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವನು ರಜೋಮಯ. ಇವನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೇಜೋಮಯನಾದ ಮಹಾಪ್ರಭು ನಾರಾಯಣನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇವನಿಗೆ 'ಸೂರ್ಯ'ನೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಇವನ ಅಂತರ್ಗತನಾದ ಸವಿತೃಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಮಾನರಾರೂ ಇಲ್ಲ ಅವನೇ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾಲಿಸುವನು, ಅವನಿಂದ ಅಧಿಷ್ಠಿತವಾದ ಈ ಆದಿತ್ಯ ಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪರಾಶಿ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತನಾದ ಈ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಧ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಗಾಯತ್ರೀ ದೇವಿಯನ್ನು ದ್ವಿಜರು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಪತಿತರೂ, ಪಾವನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನ ಮಾತ್ರೇಣ ಕಲ್ಮಷಾತ್ ಪೂತತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ।

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹೃತವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗೋಹತ್ಯಾ ಮಾಡಿದವನನ್ನೂ, ಕುಷ್ಠಿಯನ್ನೂ, ಮಹಾಪಾತಕಿ ಯನ್ನೂ, ಉಪಪಾತಕಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಮೈಲಿಗೆಯಾದವರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶುದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೋಗಗಳೂ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕಡುದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಕುರುಡುತನ ದೂರಾಗುತ್ತವೆ. ದುಃಖ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮಾನವರಿಗೆ ನೋಡಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಧ್ಯಾನಗಮ್ಯರು. ನಾವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನೋಡುವ ದೇವರೆಂದರೆ ಸೂರ್ಯನೊಬ್ಬನೇ ಸರಿ.

ದೇವತೆಗಳು :- ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿ. ಇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಆರಾಧಿಸಿ, ಉಪಾಸಿಸಿ, ಮಹತ್ ಫಲವನ್ನೇನೋ ಯಾರಾದರೂ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಈ ಬೆಂಕಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದು ಹೇಗೆ? ಇವನ ತೇಜಃ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ಮಾನವರು ಮೃತಾವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರಗಳೇ ಶುಷ್ಕವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮಂತಹ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಇವನ ಈ ದೇದೀಪ್ಯ ಮಾನವಾದ ತೇಜೋರೂಪವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೂ ತಡೆಯಲೂ ಆಗದು, ಉಳಿದವರ ಪಾಡೇನು? ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಉಪಾಯ ತಿಳಿಸಿರಿ? ದೇವತೆಗಳ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸೂರ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಸರ್ವಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸೂರ್ಯಾಂತಸ್ಥನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ

ದೇವಾನಾಂ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾಗತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಖಗೇಶ್ವರಂ ।
ಗತ್ವಾ ಸ್ತೋತುಂ ಸಮಾರೇಭೇ ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಾಯ ವೈ ॥

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು :- ದೇವತೆಗಳ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಸೂರ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಆತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ

ದೇವ ತ್ವಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಚಕ್ಷುರ್ಭೂತೋ ನಿರಾಮಯಃ ।
ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಧರಸ್ಸಾಕ್ಷಾದ್ದುಷ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಃ ಪ್ರಳಯಾನಲಃ ॥

ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ! ನೀನೇ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾದವನು, ರೋಗರಹಿತನು, ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಯು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ನೋಡಲು ಅಸಾಧ್ಯನು.

ಸರ್ವದೇವಸ್ಥಿತಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ಸದಾ ವಾಯುಸಖಸ್ತನೌ ।
ಅನ್ನಾದಿ ಪಾಚನಂ ತ್ವತ್ತೋ ಜೀವನಂ ಚ ಭವೇದ್ಧ್ರುವಂ ॥

ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ದೇವರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದೀಯ. ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ವಾಯುವಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಪಚನ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಜೀವನವು ಇರುವದು ಖಂಡಿತ.

ಸ್ವಾಮಿ ಸೂರ್ಯದೇವ, ನಿನ್ನ ಕಿರಣಗಳು ಉಗ್ರವಾಗಿವೆ, ಲೋಕವು ತಡೆಯಲಾರದು. ಅದು ಮೃದುವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಆದಿತ್ಯ ಉವಾಚ

ಕಿರಣಂ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿಂ ಮೇ ಲೋಕನಾಶಕರಂ ಪರಂ ।
ಪ್ರಪಂಚೋಷ್ಣಕರಂ ಲೋಕೇ ಪ್ರಯೋಗೇಣಾಚ್ಛಿದ ಪ್ರಭೋ ॥

ಆದಿತ್ಯ:-ನನ್ನ ಕಿರಣಗಳು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಇವೆ. ಲೋಕವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಲ್ಲ. ಇವನ್ನು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನೀನೇ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು.

ವ್ಯಾಸ :- ಆಗ ಸೂರ್ಯನ ಮಾತಿನಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕರೆಸಿ ವಜ್ರದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸುದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಯಮನಿಗೆ ಯಮದಂಡವನ್ನು, ಶಿವನಿಗೆ ಶೂಲವನ್ನು, ಕಾಲನಿಗೆ ಖಡ್ಗವನ್ನು, ಗುಹನಿಗೆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು, ಚಂಡಿಕೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಶೂಲವನ್ನು ಆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಕಿರಣಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದವು, ಅವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನು. ಮಿಕ್ಕಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಮತ್ತೆ ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಅದಿತಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಆದಿತ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಇವನೇ ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವನು, ಮೇರುವಿನ ಶಿಖರವನ್ನೂ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವನು.

ಭೂಮಿಯಿಂದ ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಗಳ ಮೇಲೆ, ಸೂರ್ಯ, ಗ್ರಹ, ಚಂದ್ರರು ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ 'ದ್ವಾದಶಾತ್ಮ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಮೇಷಾದಿ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ, ಧನುಸ್ಸು, ಕನ್ಯಾ ಮೀನ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಆದಾಗ ಷಡಶೀತಿ ಪುಣ್ಯ ಕಾಲವೆಂದೂ, ವೃಷಭ, ವೃಶ್ಚಿಕ, ಕುಂಭಗಳ ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ 'ವಿಷ್ಣುಪದಿ' ಪುಣ್ಯ ಕಾಲವೆಂದೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣದ ದಿನ ಮಾಡಿದ ತರ್ಪಣ, ದಾನ, ದೇವತಾರ್ಚನೆಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನ. ಅಂದು ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು.

ಯಚ್ಚ ತತ್ರ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಮಯಾ ಸಪ್ತಸು ಜನ್ಮಸು ।
ತನ್ಮೇ ರೋಗಂ ಚ ಶೋಕಂ ಚ ಭಾಸ್ಕರೀ ಹನ್ತು ಸಪ್ತಮೀ ॥
ಜನನೀ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸಪ್ತಮೀ ಸಪ್ತಸಪ್ತಿಕೆ ।
ಸಪ್ತಮ್ಯಾಮುದಿತೇ ದೇವಿ ನಮಸ್ತೇ ರವಿಮಂಡಲೇ ॥

ನಾನು ಮಾಡಿದ ಏಳು ಜನ್ಮದ ಪಾಪವನ್ನೂ, ರೋಗ, ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಈ ರಥ ಸಪ್ತಮಿ ನಾಶಮಾಡಲಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಸಪ್ತಮಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಸೂರ್ಯ ಸಪ್ತಮಿಯೆ, ನೀನು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿ ದಿನದಂದು ಹುಟ್ಟಿರುವಿ. ನೀನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರವಿರಲಿ ಎಂದು ಸೂರ್ಯ ಸಪ್ತಮಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಎಕ್ಕೆಯ ಎಲೆ, ಅಕ್ಕಿ, ಹೂ, ಗಂಧ, ಇಲಚಿಯ ಹಣ್ಣು (ಬಾರಿಹಣ್ಣು) ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಿದರೆ ಏಳು ಜನ್ಮದ ಪಾಪ ನಾಶವಾಗುವದು. ಅಂದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ

ಒಣಗಹಾಕಿದ ಶುದ್ಧವಾದ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಅನ್ನ ಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ಸಪ್ತಮಿ ಭಾನುವಾರ ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ಮಹಾಜಯ' ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಾಘದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿ ಭಾನುವಾರ ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ವಿಜಯಾ' ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

'ಭಾಸ್ಕರಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಸಹಸ್ರ ರಶ್ಮಯೇ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ಸೂರ್ಯಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್' ॥

ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ರಥ ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿನ ಪಠಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಜಯವು ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈ ರಥ ಸಪ್ತಮಿಯನ್ನು ಐದು ದಿನದ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಭಾನು ಸಪ್ತಮಿ ವ್ರತ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಆಚರಿಸಬಹುದು. ಉತ್ತರಾಯಣ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿ ಭಾನುವಾರ ಬಂದಾಗ ಹಸ್ತ, ಚಿತ್ರ, ಶ್ರವಣಾ, ಮೃಗಶಿರಾ, ಪುನರ್ವಸು ಈ ಗಂಡು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಈ ವ್ರತ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಪಂಚಮಿ ದಿನ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟ, ಷಷ್ಠೀ ದಿನ ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು-ಲಘು ಉಪಹಾರ, ಸಪ್ತಮೀ ದಿನ ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ. ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮದ ಪೂರ್ವದ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಎಕ್ಕದ ಮರದಲ್ಲಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಸಣ್ಣ ಚಿಗುರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹಲ್ಲಿಗೆ ತಗಲದಂತೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಹಸು ಸೆಗಣಿ ಹಾಕುವಾಗ ಅದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಂಗುಷ್ಠ ತರ್ಜನಿ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಫಲ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹಲ್ಲಿಗೆ ತಗಲದಂತೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಹುಳುಕಾಗದ, ಒಣಗಿದ ಒಂದು ಮೆಣಸನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ದಂತಗಳಿಗೆ ಹತ್ತದಂತೆ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ, ಖರ್ಜೂರ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತದಂತೆ ಸಣ್ಣ ಹೋಳುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ನವಿಲಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ಆಕಾರದಷ್ಟು ಅನ್ನವನ್ನು ತುಪ್ಪ ಹಚ್ಚಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು. ಷಷ್ಠಿಯ ದಿನ ಉಪಹಾರದಲ್ಲಿ ಇವಿಷ್ಟು ಆಹಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಷಷ್ಠಿಯ ದಿನ ಉಪಹಾರ ಮಾಡಿ ಸಪ್ತಮಿ ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ, ಅಷ್ಟಮಿ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನವೇ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನವಮಿ ಸೇರಿಸಕೂಡದು. ನವಮಿ ಪಾರಣೆಯಿಂದ ವ್ರತದ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಅಪರಾಹ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಊಟದಲ್ಲಿ ಖಾರ, ಹುಳಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಎಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಸದಾಚಾರಿಗಳಾದ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಹಾಲು, ಅನ್ನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮದ್ಯ ಮಾಂಸ ಮುಟ್ಟಕೂಡದು. ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಸಪ್ತಮೀ ವ್ರತ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೧ರ ಸೃಷ್ಟಿಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಭಾನುಸಪ್ತಮಿ ವ್ರತ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಸೂರ್ಯನ ಉಪಾಸನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೫

ವೈಶಂಪಾಯನ :- ಪೂಜ್ಯರೆ, ನೀವು ಕರುಣೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಾನು ಸಪ್ತಮಿ ವ್ರತ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇನ್ನೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೂರ್ಯ ವ್ರತ ಇದ್ದರೆ ತಿಳಿಸಿರಿ ?

ವ್ಯಾಸ :- ಕೈಲಾಸ ಶಿಖರ ಅತಿ ರಮಣೀಯ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ - ಮಹೇಶ್ವರ. ಅವನ ಮಗ ಸ್ಕಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ - ಆ ಸುಕುಮಾರ. ತನ್ನ ತಾತನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ -

'ಸೂರ್ಯ ಸಪ್ತಮಿ ವ್ರತವನ್ನು' ಕೇಳಿದೆ. ವಾರದ ಫಲವೇನು ಎಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲ ನನಗೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸಿರಿ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರವಾದ ಭಾನುವಾರದ ಫಲವನ್ನು, ಅಂದು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪೂಜಾದಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಿರಿ.

ಮಹೇಶ್ವರ :- ವ್ರತ ಮಾಡುವವರು ಭಾನುವಾರ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳನ್ನು ಜಲ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಬೇಕು. ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವನ್ನೇ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ರಥ ಸಪ್ತಮಿ ದಿನವೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸೂರ್ಯನು ಅವರಿಗೆ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಪೂರೈಸುವನು. ಭಾನುವಾರ, ಸಪ್ತಮಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಸೇರಿದರೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವ. ಅಂದು ಮಾಡಿದ ವ್ರತ, ಪೂಜೆ, ಜಪ, ಧ್ಯಾನಗಳು ಅಕ್ಷಯ ಫಲಪ್ರದವಾಗುವವು.

ಭಾನುವಾರದಂದು ಸೂರ್ಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೆಲ್ಲನೆ ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ಕೆಂಪು ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾದ ಎರಡು ಭುಜಗಳುಳ್ಳ, ಸುಂದರ ಕಂಠದ ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆ, ಆಭರಣ ಧರಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಹಿಡಿದು, ಮೂಸಿ ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಸೆಯಬೇಕು.

ಆದಿತ್ಯಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಭಾಸ್ಕರಾಯ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ಭಾನುಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ, ಧೂಪಾರ್ಚನೆಗೈದು ರಸಭರಿತ ಫಲಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಗಂಧಾದಿ ಲೇಪನಗೈದು, ಹೂವು ಏರಿಸಿ, ಧೂಪಾರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ನೈವೇದ್ಯ ಅರ್ಪಿಸಿ

ಓಂ ಸೂರ್ಯಾಯ ನಮಃ ಓಂ ಆದಿತ್ಯಾಯ ನಮಃ
ಓಂ ಪೂಷ್ಣೇ ನಮಃ
ಓಂ ಸವಿತ್ರೇ ನಮಃ
ಓಂ ಅರ್ಯಮ್ಣೇ ನಮಃ